

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 8 en 9 juni 2004

INHOUD

8 juni 2004

Opening	2
Mededelingen	2
Ingekomen stukken	2
Vaststelling agenda	2
Vaststelling verslagen	2
Mondelinge vragen	2
Benoeming leden in commissies	5
Algemene beschouwingen	5
<i>Amendement A (ingetrokken)</i>	24
<i>Amendement B (verworpen)</i>	26
<i>Motie C (verworpen)</i>	29
<i>Motie D (verworpen)</i>	29
<i>Motie E (verworpen)</i>	30
<i>Reactie</i>	35

9 juni 2004

Algemene beschouwingen 2e termijn	61
<i>Motie F (aangenomen)</i>	62
<i>Motie G (aangenomen)</i>	63
<i>Motie H (aangenomen)</i>	64
<i>Motie I (aangenomen)</i>	64
<i>Motie J (ingetrokken)</i>	72
<i>Motie K (ingetrokken)</i>	72
<i>Motie L (ingetrokken)</i>	74
<i>Motie M (ingetrokken)</i>	82
<i>Motie N (verworpen)</i>	86
<i>Reactie</i>	86
<i>Amendement O (aangenomen)</i>	104
<i>Motie P (aangenomen)</i>	106

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 8 en 9 juni 2004 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (48 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
S. de Jong (CDA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Lanting (VVD)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)

mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

K.N. Blanksma (GroenLinks)
H. Beerda (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (09.31 uur) en heet u allen hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van de heren Beerda en Blanksma en van mevrouw Van de Vijver.

Zoals ik de staten reeds bij brief heb meegedeeld is het statenlid Boerland met ingang van 1 juni 2004 teruggetreden. Zijn opvolger zal in de statenvergadering van 7 juli a.s. worden beëdigd en in die vergadering kunnen wij ook afscheid van de heer Boerland nemen.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1 tot en met A.9, B.1 tot en met B.7 en C.1 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik verzoek om agendering van de brief onder A.6 voor de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit (RIM) van 14 juni.

De VOORZITTER: Waarvan akte!

D. Vaststelling van de agenda

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik krijg graag de gelegenheid om een motie vreemd aan de orde van de dag, in te dienen. Het gaat over de hennepsteelt in de Veenkoloniën.

Het onderwerp dat bij agendapunt P.8 is geagendeerd, namelijk intelligente snelheidsaanpassing (ISA), zal ik ook in de vorm van een motie aan de orde stellen.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Langenkamp om de moties al voor ze worden ingediend bij de staten bekend te doen zijn. Direct na de officiële indiening van de moties en de constatering dat zij onderwerp van beraadslaging uitmaken, kan dan met de behandeling ervan begonnen worden.

Het is mijn bedoeling de motie over ISA bij punt P.8 en die over HempFlax na punt P.8 aan de orde te stellen.

Ik constateer dat hiermee de agenda is vastgesteld.

E. Vaststelling verslagen van de vergaderingen van 4 februari 2004 en 17 maart 2004

De verslagen worden conform het ontwerp vastgesteld.

F. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat een drietal series vragen is aangemeld: een door de heer Hornstra inzake de relatie tussen de liberalisering van de energiemarkt en de positie van RENDO en twee door de heer Holman inzake de financiële ondersteuning van de BVO Emmen en inzake de Werkconferentie Wet ammoniak en veehouderij (Wav), respectievelijk de Wav-kaart.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik wil niet ingaan op de vragen die in de staten van Groningen zijn gesteld over het salaris van de directeur van Essent en de rol die de decentrale overheid als aandeelhouder daarin speelt. Groningen is een grote aandeelhouder en Drenthe een kleine.

Ik wil wel spreken over de gevolgen van de liberalisering in Drenthe. De hoogte van het salaris van de directeur heeft ons wel geprikkeld daar opnieuw over na te denken.

Over de liberalisering en de uitwerking daarvan wil ik een aantal vragen stellen en enkele opmerkingen maken.

Ik begin dan met de motie die de heer Schaap op 7 november 2001 bij de algemene beschouwingen heeft ingediend en die vervolgens werd aangenomen. Het dictum van die motie luidde dat het college werd opgedragen een verkennend onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheid om als Drentse gemeenten en provincie door middel van een nutsbedrijf een actieve rol te blijven spelen in de adequate levering van elektrische energie aan de Drentse kleinverbruiker tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden. De vraag is hoe het met de uitvoering van die motie staat. Wat is er precies gebeurd, welke stappen heeft het college ondernomen en wat - en dat is uiteindelijk waar het om gaat - heeft de Drentse burger daar nu van

gemerkt. Ik kwam ook een beetje op die vraag door een paar passages in de brief van RENDO die veel statenleden op 23 mei zullen hebben ontvangen en waarop voor 21 mei gereageerd moest worden. Ik citeer uit de brief: "Nu blijkt dat per 1 juli de markt opengaat en klanten meer keuze hebben, zal er meer vraag naar energie ontstaan." Daar begrijp ik niets van. In de brief staat ook dat de prijs van energie omhoog zal gaan, terwijl ik met name uit de liberale hoek altijd heb gehoord dat het motief om tot liberalisering over te gaan was dat de energie goedkoper zou worden. Mijn vraag is wat het college nu precies heeft gedaan om de portemonnee van de burger te ontzien. Ik ben heel benieuwd naar het antwoord.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De motie-Schaap is in november 2001 aangenomen en dat is al een verrekt lange tijd geleden. Het college is vanaf 2001 ook al met deze materie bezig. Wij hebben de staten geïnformeerd dat de provincie samen met de Drentse gemeenten het liberalisering energie Drenthe(LED)-traject heeft opgezet en dat bekeken zou worden of de inwoners van Drenthe daarin mee zouden kunnen liften. Een complicerende factor in het geheel was dat RENDO een nieuwe directeur kreeg. De oude directeur had het contract getekend en de nieuwe directeur was niet van zins het contract ook te tekenen. Daar is een enorme toestand over geweest. Waarom wilde de nieuwe directeur niet tekenen? In het LED-traject stond dat RENDO een aantal duurzaamheidsmaatregelen moest nemen en het probleem was nu dat die waren gebaseerd op subsidiemogelijkheden van het Rijk. Toen het Rijk onverwachts een streep door allerlei subsidies trok, was naar de mening van RENDO een deel van het contract niet langer geldig. Wij hebben lang met RENDO onderhandeld en daarbij laten weten dat het niet zo kon zijn dat niets meer aan de duurzaamheid werd gedaan. Uit die onderhandelingen bleek dat RENDO nog steeds achter die duurzaamheid stond, maar dat het een inspanningsverplichting moest worden. Daarover is nu overeenstemming bereikt en nu zullen alle partijen de overeenkomst met RENDO ondertekenen. En dit betreft dan alleen nog maar het LED-traject waarmee wij al veel langer bezig zijn dan vanaf 2001. Het zou mij veel waard zijn geweest om op 1 juli de woning van de heer Schaap, de indiener van de motie, aan te kunnen sluiten. RENDO is nog

niet zover, want het bedrijf is nu druk bezig zijn bestaande klanten te behouden en nieuwe te verwerven. Maar inmiddels is er wel contact met RENDO over de mogelijkheid de woningcorporaties mee te laten liften op het LED-traject en het daarbijhorende tarief, welk tarief helemaal is gebaseerd op duurzame stroom. Ik kan alleen niet garanderen dat het lukt om op 1 juli het eerste huis aan te sluiten. Het is een ontzettend moeilijk traject, maar wij blijven ons ervoor inzetten dat de gezamenlijke Drentse woningcorporaties gaan meeliften op het tarief, waarmee voor de laagstbetaalden een enorme stap kan worden gezet.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor het uitgebreide antwoord, maar ik houd mijn conclusie staande dat de Drentse burger in zijn algemeenheid niets heeft gemerkt van het aannemen van de motie-Schaap. Dat betreurt ik zeer.

Ik kan de gedeputeerde volgen wanneer hij zegt dat er veel contacten zijn geweest en dat alles op alles is gezet om tot uitvoering van die motie te komen, maar de conclusie moet zijn dat dit in ieder geval voor 1 juli 2004 niet meer lukt. De Drentse burger is niet op de hoogte gesteld van dit initiatief en kan daarin dus niet meeliften.

De VOORZITTER: Dat is uw conclusie, maar wat is uw nadere vraag?

De heer HORNSTRA: Ik ben benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde daarop.

De heer DIJKS: Er wordt een communicatieplan opgesteld en het college heeft besloten dat de provinciale afdeling communicatie RENDO zal helpen, omdat RENDO onvoldoende tijd heeft om het allemaal waar te maken. De provincie zet erop in dat voor 1 juli de communicatie verbeterd wordt.

De heer KLOOS: Voorzitter. Er worden nu allerlei afkortingen gebruikt en ik ben nieuwsgierig naar waar LED voor staat.

De heer DIJKS: LED staat voor liberalisering energie Drenthe.

De heer KLOOS: Als dat in het vervolg meteen wordt gezegd, weten we allemaal waar het over gaat.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Het reddingsplan voor de BVO Emmen is in de raad van Emmen aan de orde geweest en met de mededeling dat er nog wel geen harde toezegging was van de provincie, maar dat het wel goed zou komen, door die raad goedgekeurd. Heeft het college nu wel of geen toezegging gedaan? Waarop is het vertrouwen van de gemeente Emmen gebaseerd?

In de commissievergadering viel uit de woorden van de heer Dijks op te maken op te maken dat er overleg is geweest met de coalitiepartijen. Mijn vraag aan de fracties van de PvdA en de VVD is of dit overleg er is geweest en of daarbij toezeggingen aan het college zijn gedaan.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Volgens mij hebben wij die vraag in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) al beantwoord.

De heer HOLMAN: Volgens mij hulde de fractie van de PvdA zich toen in stilzwijgen. Er is toen niet duidelijk gezegd of de fractie het college wel of niet steunde.

De heer VEENSTRA: Dat is een heel andere vraag.

De VOORZITTER: Het lijkt mij goed dat de heer Holman eerst zijn vragen stelt en dat het college en eventueel de fracties van PvdA en VVD pas daarna reageren.

De heer HOLMAN: Mijn tweede vraag heeft betrekking op de brief van gedeputeerde staten (GS) aan de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) over het ammoniakgebeuren. Daar was verleden week veel gedoe over. Wij willen graag van het college weten of de heer Dijks die brief wel of niet heeft gestuurd, of dat hij ervan op de hoogte was dat die brief werd verstuurd. Mijn volgende vraag is dan of de heer Dijks het eens is met de inhoud van de verstuurd brief.

Voorzitter. Op basis van actuele informatie heb ik eigenlijk nog wel een vraag.

De VOORZITTER: Die moet dan wel betrekking hebben op de door u aangemelde onderwerpen.

De heer HOLMAN: Dat is niet het geval.

De VOORZITTER: Dan kan die vraag nu niet gesteld worden.

De heer HOLMAN: Dan neem ik dat punt wel mee in het verhaal dat ik straks ga houden.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De vragen die de heer Holman nu over de BVO Emmen stelt, zijn in de commissie al uitvoerig aan de orde geweest. Naar aanleiding van de tweede vergadering van de raad van Emmen hebben wij de gemeente opnieuw ons standpunt laten weten. Wij hebben gemeld de staten een voorstel te zullen voorleggen zodra het ondernemingsplan van de gemeente Emmen is ontvangen. Het wachten is nu op dat plan. Ik heb gisteren in de krant gelezen dat de nieuwe voorzitter het besluit van de provincie medio september verwacht. Ik weet niet waarop hij die verwachting baseert. Met betrekking tot de Wav...

De VOORZITTER: Ik wil eerst de vragen over de BVO Emmen afhandelen.

De heer BOER: Voorzitter. De vraag of er enig overleg is geweest, moet ik ontkennend beantwoorden. Ook wij wachten de voorstellen af.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik heb in de Statencommissie BFE al gezegd dat er wel overleg is geweest maar dat op basis daarvan geen enkele besluitvorming heeft plaatsgevonden. Een dag voor het akkoord werd bereikt, lag er pas een alternatief op tafel en dat alternatief is op geen enkele wijze in de fractie besproken. Wij wachten het concrete voorstel af en pas dan nemen wij een besluit.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Het is wel frappant: de heer Boer zegt dat er geen overleg is geweest en de heer Dohle zegt dat er wel overleg is geweest. Heeft het college dan alleen met de fractie van de VVD overleg gehad?

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in de commissie gezegd dat het gebruikelijk is dat het college bij fracties wat sondeert. Meer is er niet gebeurd. Besluitvorming is niet aan de orde geweest.

De VOORZITTER: Dan kan de heer Holman nu zijn vragen over de kaart Wav stellen.

De heer HOLMAN: Ik wacht op het antwoord van de heer Dijks.

De VOORZITTER: Voor de goede orde: er zijn drie series vragen aangemeld en die worden afzonderlijk behandeld. We hebben RENDO en de BVO Emmen gehad en nu stel ik de Werkconferentie WAV aan de orde. De heer Holman kan zijn vragen nu stellen.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Er was gedoe over of de brief nu wel of niet namens de gedeputeerde was gestuurd. Is die brief namens de heer Dijks uitgegaan en was hij daarvan op de hoogte? Is hij het eens met de inhoud van de verstuurde brief?

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De brief die namens het college is verzonden, is niet door het college gezien. Het versturen van die brief was een grote fout, die wij uitermate betreuren. Ik heb de NLTO inmiddels mijn excuus aangeboden. Wat nu is gebeurd, is uitermate pijnlijk, maar ook al proberen wij het wel, wij hebben niet alles in de hand.

De heer HOLMAN: De tweede vraag was of de heer Dijks het met de inhoud van de brief eens was.

De heer DIJKS: Het antwoord is nee. Als het college de brief van tevoren had gezien, zou de inhoud zijn veranderd.

G. Benoeming leden in commissies

De VOORZITTER: De Fractie de Jong heeft bij monde van haar voorzitter voorgesteld enkele wijzigingen aan te brengen in de bezetting van de commissies. De heer De Jong stelt voor de volgende wijzigingen aan te brengen:

1. de heer Voordewind gaat van de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG) naar de Statencommissie Cultuur en Welzijn (CW);
2. de heer De Jong gaat van de Statencommissie CW naar de Statencommissie MWG.

Ik stel de staten voor overeenkomstig dit voorstel te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

H. Algemene beschouwingen in 1e termijn door provinciale staten

De VOORZITTER: Hierbij zijn aan de orde Statenstuk 2004-127: Jaarstukken 2003 en Statenstuk 2004-129: Voorjaarsnota 2004. Ik wijs de staten er, hopelijk ten overvloede, op dat met de fracties voor de eerste termijn de volgende spreektijden zijn afgesproken: voor de fracties van PvdA, CDA en VVD 15 minuten en voor de overige fracties 10 minuten. Ik hoop dat de fracties zich daaraan houden en geen misbruik maken van het feit dat ik goedgeluimd ben.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Tijdens de algemene beschouwingen van november 2003 heeft de PvdA "het doen" centraal gesteld. Nu, ruim een halfjaar later, constateren wij dat het college "het doen" volmondig omarmt. In de Voorjaarsnota legt het college en ambitieus programma voor, dat gebaseerd is op het Collegeprogramma en wij constateren dat voornemens niet in beleid blijven hangen, maar ook daadwerkelijk uitvoeringsgericht zijn. De doorkijk naar de komende drie jaar geeft een goed beeld van uitvoerbare ambities in concrete en beargumenteerde programma's.

In november 2003 hebben wij onze zorgen uitgesproken over de toekomst van het Langmanakkoord en over het handhaven van de huidige afspraken. We zijn blij dat naast de PvdA het CDA en de VVD in de Tweede Kamer volmondig achter de huidige Langman-afspraken blijven staan en dit, als het erop aankomt, straks ook vol blijven houden.

In het verlengde van de Langman-afspraken is op dit moment de Nota ruimte actueel. Wij hebben een vorige keer in de statenvergadering al vragen gesteld over de positie van Emmen. Wij horen graag of er op dit punt ontwikkelingen zijn te melden en wij kondigen nu al aan, mede namens de VVD en het CDA, in tweede termijn een motie over de positie van Emmen in de Nota ruimte in te zullen dienen.

Het kft van de Voorjaarsnota is grijs. Van ons had het wel wat roder gemogen.

De PvdA formuleert haar bijdrage aan het debat van vandaag aan de hand van achterstanden op met name sociaal-economisch terrein in Drenthe. Die achterstanden moeten weggewerkt en als het enigszins kan, omgebogen worden naar voor- sprongen. In mijn verdere betoog leg ik een relatie

met het Sociaal rapport Drenthe dat in maart 2004 is gepresenteerd.

In dat rapport wordt een zestal belangrijke beleidsissues aangegeven:

1. een laag opleidingsniveau van de Drentse bevolking;
2. een zorgelijke gezondheidssituatie van de Drentse bevolking;
3. een tekort aan geschikte woningen voor zorg en dienstverlening;
4. de levensvatbaarheid van voorzieningen op het platteland;
5. het risicogedrag van jongeren;
6. een hoog aandeel van werkzoekenden in de fasen 3 en 4.

Op deze terreinen bestaan in onze provincie achterstanden en daarom moeten wij op die terreinen alle zeilen bijzetten.

Wij hebben onze aandachtsgebieden in vier groepen verdeeld, namelijk onderwijs, werkgelegenheid, voorzieningen op het platteland en wonen. Wij opteren de komende jaren voor een verdere inzet op deze thema's.

Als het gaat om het stimuleren van de werkgelegenheid zien wij voor de provincie grote kansen in de bedrijfstak recreatie en toerisme. Volgens de PvdA moet de komende jaren daarin volop worden geïnvesteerd en dan met name in de promotie van het Drentse product. Het nieuwe provinciale beleid zal daarbij niet op angst zijn gebaseerd, maar op ambitie en geloof in mogelijkheden. Er komt een provinciale VVV, gericht op dienstverlening, beleid en product vernieuwing en naar onze mening kan uit de reeds bestaande middelen voor promotie hiervoor een indicatieve bijdrage komen van € 200.000,- per jaar. Verder stellen wij een provinciaal promotiefonds voor, eveneens ter grootte van € 200.000,- per jaar, waaraan het bedrijfsleven nadrukkelijk bijdraagt. Gelet op de achterstanden die wij de afgelopen jaren op het terrein van recreatie en toerisme hebben opgelopen - ik wijs op het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT)-debacle - stellen wij voor om in 2005 en 2006 jaarlijks € 300.000,- extra toe te voegen aan het promotiefonds.

In de begroting 2004 is ruimte opgenomen voor een kwartiermaker. Wat ons betreft richt die kwartiermaker zich met name op het formuleren van een helder kader van prestatie-eisen en meetbare doelen voor genoemde voorstellen. Op de agenda van de Statencommissie BFE van volgende week

staat ook recreatie en toerisme en dan komen wij volop op dit onderwerp terug. Wij hebben bij dit alles wel een belangrijke uitkomst voor ogen: wij willen dat op 1 januari 2007 de werkgelegenheid in de sector Recreatie en toerisme met 10% meer is toegenomen dan de gemiddelde werkgelegenheid in Drenthe.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Wil de PvdA structureel per jaar € 300.000,- extra beschikbaar stellen of alleen gedurende deze statenperiode?

De heer VEENSTRA: Ik heb het bedrag van 3 ton genoemd in relatie tot de opgelopen achterstanden. Wij willen in 2005 en 2006 3 ton extra beschikbaar stellen, dus tweemaal.

De heer ENGELS: Voorzitter. Kan de heer Veenstra ook al een indicatie geven van de verschuivingen in het financiële beeld die het gevolg hiervan zijn?

De heer VEENSTRA: Ik kom daarop terug aan het eind van mijn verhaal.

Voorzitter. Het aantal fase-4-werklozen is in Drenthe zo'n 10.000 en dat is nogal wat. Het gaat om mensen die meestal langdurig werkloos en door zware persoonlijke belemmeringen zeer moeilijk bemiddelbaar zijn. De PvdA onderschrijft het voorstel van het college om een premie te verstrekken voor het behoud van ID-banen, maar is van mening dat de komende periode ook ingezet moet worden op de fase-4-werklozen. Ik geef het toe: hiervoor een vorm vinden is niet eenvoudig. Maar wij kunnen deze mensen niet vergeten. Het gaat om 10.000 mensen. Voor hen is flankerend beleid noodzakelijk. Wij hebben het onszelf opgelegd om in overleg met gemeenten en betrokken instanties in de tweede helft van dit jaar met voorstellen te komen om ook iets voor deze groep te kunnen betekenen.

Het jeugdwerkloosheidspercentage is bijna het dubbele van het algemene werkloosheidspercentage. Het ontbreken van een startkwalificatie vormt een belangrijke belemmering bij het vinden van werk. Wij zullen de komende jaren veel ruimte moeten maken voor werkervarings- en stageplaatsen. Bij grote infrastructurele werken is de provincie vaak opdrachtgever en wij dringen er bij het college nadrukkelijk op aan om bij dergelijke klussen veel meer leerlingen in te zetten (leerlingbouwplaatsen) en gelet op het vele asfalt dat de

komende jaren moet worden gelegd, moet dit in 2007 toch 100 extra leerlingbouwplaatsen opleveren. VNO-NCW heeft er bij ons op aangedrongen een goed structureel overleg op gang te brengen tussen de noordelijke overheden en de sociale partners.

Als het gaat om het stimuleren van de werkgelegenheid stelt de PvdA de komende jaren dus de volgende drie pijlers centraal:

- recreatie en toerisme
- de echt moeilijk bemiddelbare groep (fase 4)
- de jeugdwerkloosheid

Voorzitter. Ik kom op het onderwijs. Het opleidingsniveau van de Drentse burger is gemiddeld lager dan het landelijke niveau. De regio's Zuidoost-Drenthe en Zuidwest-Drenthe springen er in negatieve zin uit. Wij steunen het college in zijn streven om binnen de hoofdlijn onderwijs en kennis de aandacht vooral te richten op een directe link met werk. Toch denken we dat er de komende jaren nog een aantal specifieke maatregelen nodig is om onderwijsachterstanden weg te werken. Wij willen dit probleem de komende tijd in beeld brengen en aan de hand daarvan zullen wij met nadere voorstellen komen. Wij steunen het college bij het inzetten van de projecten Taskforce onderwijskansen, Jongerenloket en Drentse leerbedrijven. Kan het college aangeven hoe het nu precies zit met het project De vliegende vakleerkracht?

Als het om wonen gaat, moeten wij constateren dat er in Drenthe een groot tekort is aan ouderenhuisvesting, waar 24-uurszorg mogelijk is. Tot 2010, dus in een relatief kort tijdsbestek, zullen er 11.000 van die woningen bij moeten komen. Dit is een aanzienlijke opgave en daarom zal de provincie daar de komende jaren hoog op in moeten zetten. Prestatieafspraken of inspanningsafspraken zijn niet voldoende, met de betrokken partijen zullen resultaatafspraken moeten worden gemaakt. Die resultaatafspraken moeten ertoe leiden dat aan het eind van deze collegeperiode 5.000 ouderenhuisvestingen in plannen zijn opgenomen. Dit vraagt nadrukkelijk om een stimulerende en aanjagende rol van de provincie. Wij denken hierbij aan een contract tussen de provincie, gemeenten, zorgverstrekkers en woningcorporaties, waarbij de provincie de ruimte moet maken om de achterstand in te lopen. De woningcorporaties zijn hierbij een belangrijke partner. Uit de nieuwe voorstellen van minister Dekker van volkshuisves-

ting, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) blijkt dat de corporaties de komende jaren veel meer ruimte krijgen om te investeren, maar daar staat tegenover dat zij ook de huur mogen verhogen, iets waar de PvdA wat sceptisch over is. Maar de corporaties krijgen de mogelijkheden en hebben het vermogen om te investeren en zij kunnen daarom een belangrijke rol spelen bij het wegwerken van de achterstand.

Wij stellen voor dat de provincie het initiatief neemt om te komen tot een aanjaagteam "realisatie ouderenhuisvesting in Drenthe". Het credo moet zijn het wegnemen van belemmeringen en het versnellen van de procedures. Wij hebben gisteren nog contact gehad met woningcorporaties in Assen, Hoogeveen, Emmen en Meppel en zij erkennen dat er op het gebied van de ouderenhuisvesting sprake is van een belangrijke achterstand en dat, als wij niet oppassen, die achterstand op korte termijn niet zal worden ingelopen. Het geld is hierbij geen belemmering, het gaat om sturing vanuit de provincie en om locaties rond de binnensteden. Een ander punt is dat gemeenten zowel kwalitatief als kwantitatief niet de kennis hebben om ontwikkelingen op gang te brengen. Er moet een houding ontstaan dat er daadwerkelijk iets moet gebeuren. Wij vragen het college nadrukkelijk op dit punt het initiatief te nemen en er zorg voor te dragen dat aan het einde van deze statenperiode 5.000 ouderenhuisvestingen in plannen zijn weggezet. Gelet op het aantal gemeenten in Drenthe moet dit mogelijk zijn. Wij wachten de reactie van het college op dit punt af en zullen aan de hand daarvan bepalen of wij in tweede termijn een motie indienen.

Een andere achterstand betreft de voorzieningen op het platteland. Het voorzieningenniveau van de kleine kernen op het platteland kalft af door de concentratie van de voorzieningen in de hoofdkernen. Het economisch draagvlak van de nog aanwezige voorzieningen staat onder druk. Dit raakt de sociale infrastructuur en de leefbaarheid van dorpsgemeenschappen. Wij zien op dit punt ook nadrukkelijk een taak voor de provincie. Wij denken in eerste instantie aan multifunctionele centra in dorpsgemeenschappen. De provincie kan de vorming hiervan enerzijds procesmatig maar anderzijds ook via een financiële stimulans steunen. Het gaat niet om geld om de exploitatie sluitend te krijgen, maar om een bijdrage in de stichtingskosten. Het gaat om het wegnemen van knelpunten en om het wijzen van de direct betrok-

kenen op hun verantwoordelijkheden. Wij vinden de sociale invulling van een dorpscentrum zeer wezenlijk. Hoe staat het met de aanvragen op grond van de in april jl. aangenomen subsidieregeling (subsidies voor planvorming)?

Met de ontwerp-Algemene subsidieverordening (ASV) laat het college zien dat er lering is getrokken uit het NNBT-debacle. Bij de behandeling van de ASV in de staten in september zullen wij met aanvullende voorstellen komen voor flankerend kwaliteitsbeleid en een nadere invulling van de controlerende rol van de staten.

Als het om de groene organisaties gaat, staan wij een open dialoog voor met alle betrokken groepen alvorens wordt overgegaan tot een mogelijk stimulerende marktkorting (beleidsmatige ondergrond). Wij vragen ons af of er binnen deze organisaties wel de efficiencywinst is te behalen waarvan het college uitgaat. Het belang van het werk van de groene organisaties in Drenthe is meermalen genoemd en geroemd.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom op de financiën.

Wij realiseren ons dat met onze voorstellen die zijn gericht op het wegwerken van sociaal-economische achterstanden forse bedragen zijn gemoeid. Binnen de Voorjaarsnota zien wij drie mogelijkheden.

1. Behalve in de Investeringsnota Verkeer en Vervoer uit 2000 worden daarnaast nog forse bedragen gereserveerd voor het verkeer. De nota uit 2000 moet nog geactualiseerd worden en aan de in de Voorjaarsnota voorgestelde toevoeging liggen nog geen concrete plannen ten grondslag. Wij stellen voor een gedeelte van deze reservering over te hevelen naar de Reserve flexibel beleid, zodat in de loop van de tijd (begrotingen) nadere afwegingen kunnen worden gemaakt.
2. De hoogte van bestemmingsreserves is in de staten vaker onderwerp van bespreking geweest. Het college roomt die reserves nu enigszins af. Wij hopen in de loop van het jaar een overzicht te krijgen van de verschillende reserves, waarbij duidelijk moet worden in hoeverre alle miljoenen nog steeds gereserveerd moeten blijven. Een verschuiving (taakstelling) ten behoeve van de door ons opgevoerde onderwerpen, achten wij reëel. Een verschuiving van 5% betekent al €2,2 miljoen.

3. Het college verhoogt de opcenten motorrijtuigenbelasting (MRB). Dat is voor auto-rijdend Drenthe niet prettig, maar gezien de beperkte verhoging van de lasten die hiervan het gevolg is, is dit plan voor ons bespreekbaar. Daarnaast heb ik in mijn bijdrage al een relatie gelegd met sociaal-economische achterstanden, voor de wegwerking waarvan wij een verhoging van het aantal opcenten bespreekbaar achten. Wij vinden wél dat hier tegenover moet staan dat de provincie haar interne personeelskosten terugbrengt. Wij achten, naast de in de Voorjaarsnota genoemde maatregelen, een structurele taakstelling van €200.000,-- haalbaar en zien hierbij ook een duidelijke relatie met de taken die naar de statengriffie zijn overgeheveld. Reguliere provinciale taken komen naar onze mening door deze extra taakstelling niet in gevaar en ook de nieuw voorgestane wijze van werken kan gewoon doorgang vinden.

Voorzitter. Wij wachten de reactie van het college af en beoordelen vervolgens op welke onderdelen wij in tweede termijn met moties komen.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Algemene beschouwingen in het voorjaar, aan de hand van de Voorjaarsnota, vinden wij een goede zaak. Wel willen wij het Presidium voorleggen om volgend jaar de behandeling andersom te doen, dus eerst de Voorjaarsnota in de staten bespreken en vervolgens in de commissies de behandeling uitdiepen.

Voorzitter. Het CDA heeft erover nagedacht hoe het zijn algemene beschouwingen vorm zou geven. Wij hebben er nu voor gekozen geen lang verhaal te houden, maar de onderwerpen aan te stippen. Wij hebben een boekje gemaakt met achtergrondinformatie en de motivering van ons standpunt. Iedereen die dit boekje leest, weet precies waar wij voor staan.

Wij zijn nu ruim een jaar op weg in het dualistisch stelsel, maar van hoe hieraan vorm en inhoud is gegeven, worden wij nog niet echt opgewonden. Zelf zoeken wij nog naar onze rol van oppositiepartij. In het boekje hebben wij een aantal inhoudelijke voorstellen en initiatieven opgenomen, een eerste aanzet om op koers te geraken.

Terugkijkend op het afgelopen jaar zijn wij toch iets teleurgesteld in de collegepartijen. De twee

partijen lijken, enkele uitzonderingen daargelaten (weidevogels, burgerinitiatief en toerisme) een schaduw te zijn van het college. Voor ons was het NNBT het absolute dieptepunt van het afgelopen jaar. Wij denken dat wij los moeten komen van de klassieke manier van politiek bedrijven; wij willen meer politieke mening en meer politieke discussie. Ik noem een voorbeeld van klassieke politiek. De PvdA stelt het college een vraag en zegt daarbij dat de fractie aan de hand van het antwoord van het college haar mening vormt. Wij willen graag dat meer een opvatting wordt verkondigd en dat daarover een politieke discussie wordt gevoerd. De VVD hebben wij het afgelopen jaar nog niet zoveel gezien. Die fractie is nog bezig uit de schaduw te komen. Maar gelukkig is er hoop, want toen het in de afgelopen commissievergadering over de financiën ging, is gezegd dat de fractie overwoog in deze vergadering het college taakstellende bezuinigingen op te leggen om op die manier ruimte te creëren. Ik ben dan ook erg benieuwd waar die fractie vandaag mee komt. Het college is inmiddels ook een jaar aan het werk en wij zien een heel positieve grondhouding. Er is bereidheid tot verandering, het college heeft een focus en het heeft ambitie. Er zijn geen heilige huisjes, het college is bereid kritisch te bekijken of zaken wel gecontinueerd moeten worden of niet gewoon moeten worden stopgezet. Wij vinden dat een goede insteek.

Maar het hebben van ambitie is een, het verzilveren ervan is twee en als het om het verzilveren gaat, willen wij graag eerst weten wat de heldere en bruikbare doelen zijn waarop wij het college kunnen afrekenen.

Voorzitter. Wij zijn van mening dat er een zwak financieel beleid en beheer wordt gevoerd en wij hebben zorgen over de bestuurlijke benadering en aansturing van de organisatie. Gelet op de kosten ervan vragen wij ons af of de organisatie wel in control is. Ik kom hier nog op terug.

In de commissie heeft een matige discussie plaatsgevonden over de behandeling van de Voorjaarsnota en ik hoop ik dat wij daar vandaag nog verder op terug kunnen komen.

De heer VEENSTRA: Komt de heer Holman nog aan de inhoud toe, of moeten wij die maar uit het "groene boekje" halen?

De heer HOLMAN: Ik kom zo op de inhoud.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Holman heeft maar een spreektijd van 15 minuten en die zijn zo om.

De heer HOLMAN: Maar het geruststellende is dat interruptietijd niet meetelt.

In het Collegeprogramma staat dat het college niet op het personeel wil korten, maar in 2003 is de formatie wel met 27 fte's toegenomen. Het heeft ook met bestuurscultuur te maken. Onlangs is door de Raad voor het Landelijk Gebied het rapport Platteland aan het stuur uitgebracht en daaruit moet de provincie zich de volgende passage zeker ter harte nemen: "De provinciale organisatie heeft last van verkokering, zij is onvoldoende probleemgericht bezig en kent weinig oplossend vermogen. Zij is goed in het verbieden van zaken in plaats van het stimuleren van wat gewenst is. Doordat de provincie veel regels stelt, veel verbiedt en maar weinig stimuleert kan zij niet altijd rekenen op voldoende draagvlak bij de burger. Voor de burger is de provincie dan meer boeman dan bondgenoot." Dit is een harde conclusie die wij ons moeten aantrekken.

Statenleden krijgen regelmatig e-mails van burgers en ik wil iets citeren uit een e-mailbericht dat ik ontving naar aanleiding van de discussie over het tunneltje bij Westerbork. "Graag ook een oproep aan de provincie om van nu af aan niet langer een eigenzinnig en betuttelend provinciaal beleid te voeren. Laat gemeenten en burgers in hun waarde en behandel ze niet als kleine kinderen. Luisteren naar de burgers in Drenthe en daarop proberen af te stemmen, kan een nieuw en waardevol hoofdstuk toevoegen aan de provinciale democratie van GS. Ook als er verder gepraat wordt over de gevraagde wijzigingen binnen het Provinciaal omgevingsplan (POP) II hopen wij dat een serieuze inzet voor verandering op basis van de ingediende bedenkingen niet gaat ontbreken. Hopelijk dan geen politieke onwil bij ambtenaren en GS. Als democratie ons ook bij de provincie wat waard is, mogen wij dit toch verwachten."

Deze woorden van een burger moeten wij ons aantrekken.

Wij willen de vraag stellen: willen we wat in Drenthe en kan er wat in Drenthe? Soms hebben wij het idee dat de bewoners van het provinciehuis zichzelf als de spil van de Drentse samenleving zien. In onze opinie hoort de politiek dienstbaar te

zijn aan de burgers. Vanuit dit provinciehuis is de Drentse samenleving niet te maken. Kan er wat op het gebied van toerisme, landbouw, megabioscoop, economische ontwikkeling en landschappelijk bouwen? Eigenlijk zouden wij meer de houding moeten hebben van: zijn er argumenten om zaken op te pakken dan de houding van: zijn er argumenten te verzinnen op grond waarvan dingen niet kunnen.

Ik noem een voorbeeld. Er komt nu een Nota ruimte. Wij kunnen nu zeggen dat wij ons POP hebben, maar wij kunnen ons, nu er hernieuwd inzicht komt, ook afvragen of wij met die Nota ruimte iets kunnen.

De heer VEENSTRA: De heer Holman signaleert een bepaalde houding op het provinciehuis, maar kan hij ook aangeven wat hijzelf het afgelopen jaar heeft gedaan met alle geluiden die vanuit de Drentse maatschappij tot hem zijn gekomen? Is de heer Holman zelf ook op een andere manier gaan werken?

De heer HOLMAN: Ik heb aan het begin van deze vergadering in ieder geval twee vragen gesteld.

De heer VEENSTRA: Maar bij het beeld dat de heer Holman nu schetst, is een aantal van twee wel wat aan de magere kant.

De heer HOLMAN: Onze insteek is dat wij eens over onze bestuurscultuur moeten nadenken, dat wij een positieve benadering moeten kiezen en dat wij ervoor moeten zorgen dat er in Drenthe eens wat kan.

Met de PvdA hebben wij een interessante discussie gehad over het toerisme en samen waren wij het erover eens dat het anders moet dan het tot nu toe is gegaan. De heer Veenstra heeft al verwoord welke kant wij inhoudelijk op willen. Er is een enorme potentie en wij willen graag dat de sector tot groei en bloei komt. Een groei van de werkgelegenheid met 10% vinden wij dan ook een reële ambitie. Basisvoorwaarde daarvoor is dat er een organisatie komt. Van het bedrag van 4 ton zou in elk geval € 150.000,- beschikbaar moeten zijn voor de organisatie, want het bedrijfsleven is echt niet geneigd voor de organisatie te doneren. Naast het bedrag van 4 ton zou verder de komende jaren 3 ton extra beschikbaar moeten komen voor promotie. Wij nodigen het college uit hierop positief te reageren. Blijft die reactie uit dan ko-

men wij met een motie waarin wij de staten vragen dit uit te spreken. Wij verwachten overigens dat ons voorstel wel omarmd gaat worden. Het hoe en wat willen wij de komende commissie- en statenvergadering graag bediscussiëren. Wij vragen dus om de positieve insteek dat er wat kan en dat er wat moet gebeuren.

Kan er wat op het gebied van ruimte voor ruimte? Wij discussiëren al tijden over alle leegstaande boerderijen in Drenthe, wij hebben een heel positieve stap gemaakt in het benutten van die boerderijen voor midden- en kleinbedrijf(MKB)-achtige bedrijvigheid. Wij hebben met de NLTO en de Milieufederatie hierover gesproken en wat dat overleg heeft opgeleverd staat allemaal in het groene boekje.

De heer VEENSTRA: Wat lost dit plan op voor de volkshuisvesting? Is er niet een veel grotere inspanning nodig?

De heer HOLMAN: O, graag.

De heer VEENSTRA: Er is voornamelijk vraag naar seniorenwoningen en dus is er veel meer nodig.

De heer HOLMAN: Het gaat nu even om de leegstaande panden. In andere provincies is op een heel creatieve manier....

De heer VEENSTRA: Maar wat is dan het volkshuisvestelijke doel?

De heer HOLMAN: Er is geen volkshuisvestingachtig doel, het doel is voor de leegstaande bedrijven, die toch puisten in het landschap worden en die wij via een sloopregeling niet kwijt kunnen, een oplossing te zoeken. In het POP wordt hierover al iets gezegd en wij denken dat de provincie hierin een regierol moet vervullen. Wij kaarten het nu aan, omdat, als wij in gezamenlijkheid van mening zijn dat wij in deze richting wat moeten doen, het college dit in budgettaire zin in de begroting 2005 mee moet nemen. Veel zal via de balans kunnen, maar in het begin is er wellicht ook iets via de exploitatie nodig. De discussie over dit instrument is nog niet afgelopen en wij nodigen het college en de overige fracties uit om vanuit de insteek dat er wat kan, voor die weg te kiezen. Voorzitter. Op het gebied van het openbaar vervoer (OV) stellen wij voor om in Zuidoost-Drenthe

om toch eens te proberen meer mensen in de bus te krijgen. Dat kan door iedere rit een gelijke prijs te laten hebben. Die proef kan betaald worden uit de opbrengst vanwege het toegenomen aantal reizigers, maar daarnaast zal de provincie ook nog een bijdrage moeten leveren. Wij hebben een motie achter de hand om daarvoor in de begroting 2005 een bedrag van € 500.000,- te reserveren. Als de staten uitspreken deze proef te willen dan zal het college dit plan het komende halfjaar uit moeten werken.

Voorzitter. Ik kom op het onderwerp wegenbouw in Drenthe. Iedereen die door Drenthe rijdt, ondervindt aan den lijve dat er overal in Drenthe druk aan de wegen wordt gewerkt. Wij hebben met een aantal mensen uit de wegenbouwindustrie gediscussieerd of wij op een goede manier omgaan met wegenbouw. De conclusie was dat het in Drenthe eigenlijk best wel goed gaat. Wel zorgen al die activiteiten voor overlast, want nu gaan wegen worden gebruikt die eigenlijk niet op al het extra verkeer berekend zijn. Met minimale inspanning en met weinig kosten kan die overlast met meer dan 30% worden teruggebracht, hetgeen betekent dat alle werken 30% sneller uitgevoerd kunnen worden dan op dit moment gebeurt. Normaal wordt geen rekening gehouden met de kosten van omrijden en de overlast. Wij hebben dit allemaal neergeschreven in een discussienota van 2 A4'tjes, die wij het Presidium willen aanbieden met het verzoek die nota na de zomervakantie als opiniërend en initiërend commissiestuk op de agenda van de Statencommissie RIM te zetten.

(De heer Holman overhandigt de voorzitter de notitie.)

Mijnheer de voorzitter. Onze conclusie van de Voorjaarsnota is dat het college nog meer ambitie mag hebben, dat het nog duidelijker mag prioriteren en dat het nog helderder doelen mag stellen. Wat is er nodig in Drenthe, doen we de dingen goed en tegen een verantwoorde kostprijs, dat zijn de vragen die wij constant zullen stellen. Verleden jaar hebben wij het college gevraagd een bedrag van € 15 miljoen vrij te maken om dat elk jaar incidenteel beschikbaar te hebben. Wij constateren dat het college inmiddels op de helft is. Dat is prima, maar het college moet nu vooral doorgaan.

Het college zet in op vijf thema's, maar daarbij willen wij nog graag een heldere ambitie en afrekenbare doelen geformuleerd zien.

Het college heeft het afgelopen jaar veel plannen gemaakt en de staten hebben ervoor gewaarschuwd dat de optelsom van de uitvoering van al die plannen hoger zou uitkomen dan het beschikbare budget. Het college kiest daarom nu voor de gemakkelijke weg van verhoging van het aantal opercenten en verder wordt via de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) € 500.000,- binnengehaald. In feite zijn dit gewoon ordinare belastingverhogingen.

Wij hadden graag een grotere bezuiniging gehad dan de nu voorgestelde, die minimaal is. Het verweer van het college in de commissie vond ik ook redelijk zwak. In 2003 zijn er zomaar 27 formatieplaatsen bijgekomen. Wij vinden het helemaal verwonderlijk dat van Stichting "Het Drentse Landschap" nog steeds 11 fte's op de provinciale begroting staan. De kosten van de interne organisatie zijn de afgelopen vijf jaar met 25% toegenomen, ofwel € 10 miljoen.

Wat volgens ons ontbreekt is sturing op fte's, op kosten, op hoofdkosten van alle posten die in de begroting staan. Kan het college de harde garantie geven dat het die kosten in control houdt, bijvoorbeeld door te stellen dat vanaf nu die kosten niet meer stijgen? Ook zou het aantal fte's taakstellend op 500 kunnen worden gesteld, waarna de organisatie zich daaraan heeft te houden. Gebeurt er niets dan zullen wij volgend jaar, zo ben ik bang, opnieuw moeten constateren, dat er opnieuw sprake is geweest van niet voorziene kostenontwikkelingen.

In de commissie hebben wij al gezegd dat het hoofdstuk Ontwikkeling stedelijk gebied nogal vaag is geformuleerd. Er is sprake van wollig taalgebruik. Wij nodigen het college uit de formulering een volgende keer veel helderder te laten zijn. Daarmee wordt voorkomen dat wij moeten vragen wat er nu precies wordt bedoeld. Het gaat om een helder, controleerbaar doel.

De heer VEENSTRA: De heer Holman zegt wel dat het er allemaal niet helder staat en dat de doelen niet duidelijk zijn, maar wat stelt hij daar dan tegenover? De heer Holman zegt dat het college te weinig ambities heeft en daarbij noemt hij wat procesmatige dingen, maar wat moet er inhoudelijk dan gebeuren? Wat mist de heer Holman dan?

De heer HOLMAN: Ik citeer van pagina 12: "Het bevorderen van een stedelijke ontwikkeling vanuit een totaalvisie op het benutten van de economische potenties, ruimtelijke mogelijkheden en de integratie met aspecten van verkeer en vervoer;...". Dat zegt mij helemaal niets.

De heer VEENSTRA: Wat zet de heer Holman daar dan tegenover, daar gaat het om.

De heer HOLMAN: Het college moet zeggen waar het geld aan wordt besteed en wat het daarmee wil bereiken.

De heer VEENSTRA: Maar wat wil het CDA?

De heer HOLMAN: Ik kom straks nog op het thema Werk.

De VOORZITTER: Tot mijn schrik hoor ik de heer Holman het woord "straks" gebruiken. Hij is al twintig minuten bezig en met de interruptietijd eraf, is dat toch al meer dan 15 minuten.

De heer HOLMAN: Wij zouden willen dat de ambitie op het thema werk veel helderder was. Op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT) en de leer-werkmogelijkheden zijn goede dingen gedaan, maar er moet veel meer gefocust worden op de harde werkgelegenheid. Zo hoorden wij tot onze grote schrik dat het zo goed als zeker is dat de Prins Bernhardhoeve gesloten gaat worden. Daarmee verdwijnt er werkgelegenheid uit Drenthe. Dat vinden wij doodzonde.

Voorzitter. Het laatste thema dat ik wil bespreken is zorg en veiligheid. Met name op het punt van de zorg zouden wij een groter ambitie willen. Door bezuinigingen vanuit Den Haag, waarbij steeds meer zaken bij de gemeenten worden neergelegd, die voor de uitvoering daarvan geen geld hebben, komen steeds meer mensen in de knel. Voor die mensen willen wij wat doen.

Wij willen ook wat doen voor kleine organisatie die in het nieuwe subsidiestelsel waarschijnlijk ondergesneeuwd raken. Ook maatschappelijke en identiteitsgebonden organisaties dreigen tussen wal en schip te geraken. Wij willen harde afrekenbare doelen. Ik wil hiervan wel een voorbeeld noemen. De organisatie I₂D bestaat inmiddels een paar jaar en die organisatie biedt onvoldoende in verhouding tot het geld dat erin gestoken wordt. Wij willen in de volgende commissievergadering graag

discussiëren over de vraag of a die organisatie niet moet worden opgeheven, waarna de taken elders worden ondergebracht, of b of die organisatie moet fuseren, of c of die organisatie niet moet worden bewogen tot meer prestatiegericht werken. Wij moeten waar voor ons geld krijgen. Voorzitter. Helaas moet ik afronden, want mij spreektijd is op.

Wij zijn van mening dat het college goed bezig is, maar dat het nog maar voor de helft het pad is gegaan waarop het zich naar onze mening zou moeten begeven. Wij dagen het college uit ook de andere helft van het pad de komende jaren te gaan. Wij wensen het college en de staten veel succes en zegen toe bij hun werkzaamheden.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Het laatste jaar is mij nogal eens gevraagd: "En, hoe gaat het in de politiek? Bevalt het een beetje? Druk zeker?" Ik denk dat deze vragen de meeste statenleden wel bekend voorkomen. Het antwoord is steeds: "Ja, het is leuk, ja, het is interessant, ja, het bevalt goed, maar druk is het ook." Eigenlijk is het té druk. Te druk om eens even afstand te nemen, om eens op een andere manier tegen de zaak aan te kijken; het is ook te druk om eens stevig te werken aan een eigen visie. Ik begrijp dat dit mijn persoonlijk ervaring is, maar ik hoor het ook om mij heen.

Met de drukte staat ook het dualisme onder druk en zo komt de provinciale politiek niet veel dichterbij de burger en halen we er wellicht ook niet uit wat er mogelijk wel in zit.

Wanneer we binnenkort het dualisme gaan evalueren, hoop ik dat ook aan dit aspect aandacht zal worden besteed.

Nu ik toch met het dualisme ben begonnen, kan ik er niet omheen toch even op de woorden van de heer Holman te reageren. De kracht van een politieke partij ligt niet in de mate waarin zij oppositie voert tegen het college of in de mate waarin zij aandringt op bezuinigingen. Waar het ons om begonnen is, is dát te doen wat wij denken dat goed is voor de provincie. Daar zijn wij voor gekozen en daarvoor zijn wij meegegaan in het college. Die doelstelling staat ook verwoord in het Collegeprogramma en ik snap niet welke taak wij nog meer hebben dan samen met het college aan de verwezenlijking van die doelstelling te werken. Het is ook de doelstelling van het dualisme om met ons allen die kant op te gaan.

Voorzitter. Na deze persoonlijke ontboezeming kom ik bij de Voorjaarsnota.

Wat de VVD betreft is het een goede, integrale visie geworden, waarin wij ons op hoofdlijnen ook prima kunnen vinden. Met een intensiveringsprogramma van € 43 miljoen bovenop het bestaande beleid druipt de ambitie er ook af. De realisatiekant is nog niet overal even goed uitgewerkt, maar deze nota is richtinggevend; de invulling ervan en ons commentaar daarop volgen bij de begroting in het najaar. Het gaat dus om hoofdlijnen.

Hoopgevend is wat ons betreft de focus op de uitvoering, het voornemen om de schotten tussen de budgetten weg te nemen, de aandacht voor een vitaal platteland en de hand in eigen boezem: gaat alles wel zoals wij willen dat het gaat? Wat willen we concreet bereiken? Waar staan we precies en waar moet het naar toe?

Voorzitter. Het zijn juist de antwoorden op deze laatste kernvragen die naar de mening van de VVD onvoldoende hard worden gemaakt. Onder het motto "Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe" plaatst het college bovendien zijn eigen accenten. Maar de keuzes zijn niet overal even helder. Waar liggen we op koers - het gaat op veel gebieden toch ook best goed - waar moeten we extra aan trekken, wat is uiteindelijk het beste voor de samenleving? De keuzes voor de inzet van de intensiveringsgelden moeten daarom meer beargumenteerd worden en het moet minder van alles wat zijn.

Wat de VVD betreft ligt de keuze vooral op verbetering van de arbeidsmarkt. Op dit punt blijft Drenthe al jaren achter en daar zouden wij concreet wat aan willen doen. Ik heb ook gehoord dat wij daarin niet de enigen zijn.

In de afgelopen vergadering van de Statencommissie BFE heb ik de suggestie gedaan om periodiek een barometerstand te publiceren van het Drentse leef- en werkklimaat. Wie de barometer maakt, zal mij eerlijk gezegd een zorg zijn, als die maar frequent en onafhankelijk een getrouw beeld geeft van de stand van zaken. Aldus krijgen wij een duidelijk en tastbaar streven, ook voor de burgers, hebben wij een vertrekpunt (nulmeting), monitoren wij de vooruitgang en kunnen wij gericht aan het werk. Het zet ook druk op de organisatie om de focus scherp te houden. Die barometer is niet bedoeld als meetlat voor de prestaties van het college, maar als een uitdaging voor ons allemaal om mee aan de slag te gaan!

Voorzitter. In hoofdstuk 1 richt het college zich op de ontwikkeling van het stedelijk gebied. Door onze ruimtelijke visie van mal en contramal ligt er een grote verantwoordelijkheid voor de Drentse welvaart bij de vijf grote gemeenten. Het is dus voor heel Drenthe van wezenlijk belang dat de ontwikkelingen hier snel en in de goede richting gaan. Dat geldt voor de woningbouw, de bereikbaarheid, ontwikkelingen op sociaal gebied, veiligheid, bedrijvigheid, enz. Dat de provincie zich hiermee wil bemoeien, is meer dan logisch. De slagkracht moet omhoog. Gelet op de financiële krapte bij de gemeenten is dat geen eenvoudige opgave. En soms vraag je je ook af, of de verantwoordelijke taak voor de gehele provincie wel een rol speelt in de besluitvorming van gemeentelijke bestuurders.

In hoofdstuk 2, Ontwikkeling landelijk gebied, juichen wij de aandacht voor de vitaliteit van het platteland toe. De ontwikkeling van natuur ligt redelijk goed op koers. Dat moet ook zo blijven. Bij de extra inzet voor het platteland kiezen wij daarom voor economie boven natuur. Van ons MKB zit 40% op het platteland. Deze bedrijven hebben het moeilijk. Dat komt door de marktontwikkeling, maar mogelijk ook door onze regelgeving. Waar beperken onze regels de vitaliteit, waar zijn ze nog wel nodig en kunnen ze misschien ook anders? Een kritische kijk op onze regels is bij tijd en wijle de moeite waard. Die tijd is het nu. Veel bedrijven, en niet alleen de toeristische, ervaren de regels als te knellend. De landbouw is een belangrijke speler op het platteland, niet alleen vanuit de zorg voor een vitaal platteland, maar ook gelet op de prominente plaats die zij in de Drentse ruimte inneemt. Boeren zitten in de hoek waar de klappen vallen. Op veel punten kunnen we tot weinig steun voor ze zijn, maar op de punten waarop wij dat wel kunnen, zouden wij daar open voor moeten staan. De huidige discussie, waarin landbouw en provincie tegenover elkaar staan, is schadelijk voor iedereen. Drenthe is een van de veedunste provincies van ons land en dan moet het toch mogelijk zijn een ammoniakkaart samen te stellen die recht doet aan de bescherming van de natuur en daarnaast de ontwikkeling en innovatie van de veehouderij niet in de weg staat. Ik heb begrepen dat er ook op rijksniveau nieuwe ontwikkelingen zijn. Ik hoop dat die een extra stimulans zijn om tijdens de werkconferentie constructieve stappen te zetten.

De heer WIJBENGA: Voorzitter. Ik neem aan dat de fractie van de VVD ook kennis heeft genomen van de brief die niet door de heer Dijks is geschreven. Wat is de reactie van de VVD op die brief? Ik ben namelijk heel benieuwd naar de bijdrage die wij van de VVD in die discussie mogen verwachten.

De heer DOHLE: Ja natuurlijk heb ik kennisgenomen van die brief. Naar aanleiding van die brief hebben wij ook nadrukkelijk contact gehad met de verschillende partijen. Wat dat betreft is er actie genoeg. Onze doelstelling is en blijft om van die werkconferentie een succes te maken. Dat hebben wij ook absoluut nodig om uit de impasse te geraken, want zo schiet het niet op.

De heer WIJBENGA: Mag ik deze woorden zo uitleggen dat de VVD de werkconferentie ingaat met de intentie dat die conferentie kan leiden tot verandering van de kaart?

De heer DOHLE: Ik sluit niets uit en ik zou willen dat alle partijen die aan de werkconferentie deelnemen, niets uitsloten. Als alle partijen er met een gesloten blik heengaan, kan er beter maar niet aan begonnen worden. Wij vertrouwen erop dat de deelnemers bereid en in staat zijn om die openheid op te brengen, omdat zij het belang van een oplossing inzien. Maar goed, het liberalisme is een positieve filosofie.

Voorzitter. Ik ga naar hoofdstuk 3: de plannen voor de bereikbaarheid. Drenthe heeft een behoorlijke infrastructuur, ook al denken sommigen daar anders over en dat moeten wij vooral ook zo zien te houden. Gelet op de groei van de mobiliteit is de ontsluiting van de stedelijke gebieden een terecht aandachtspunt, zeker gelet op de economische rol van deze gemeenten in de concentratiegedachte. Er wordt ook hoog ingezet op het toekomstige Kolibri.

Met betrekking tot de capaciteit van de A28 mag dan een goede stap gezet zijn, wij zijn er nog niet. De uitvoering van de benuttingsmaatregel en de aansluiting bij De Lankhorst vragen nog steeds om extra aandacht. Daarbij pleiten ook wij voor zo weinig mogelijk hinder tijdens de uitvoering van de maatregelen. Overigens moet ook de definitieve verbreding van de A28 er nog komen.

In de hoofdstukken 4 en 5 wordt een groot aantal problemen genoemd. Een aantal ervan is of wordt nog in commissies besproken. Omdat in de com-

missies al is gesproken over de aanzet van het beleid, kan ik daar nu kort over zijn. Zo steunen wij de stimulering van multifunctionele dienstencentra van harte. Bij de uitvoering van het museumbeleid pleiten wij voor een meer prominente rol voor Kamp Westerbork. Bij de vaststelling van de Cultuurnota komen wij hierop graag nog terug. Interessant is het op pagina 23 genoemde streven naar 1.000 minder werklozen. Het cijfer wordt echter nergens onderbouwd en daarmee is het streven te vrijblijvend. De vraag is - die vraag is ook in de stukken die komende maand aan de orde komen, verwoord - hoe een provinciale overheid werk kan creëren. Vooral via het Kompasprogramma wordt daar nu invulling aan gegeven. Dat is prima, maar wat ons betreft niet genoeg. Het Kompas richt zich alleen op stuwende werkgelegenheid en veel banen, zeker die voor de Drentse werkzoekenden, zitten juist in handel en verzorging, doorgaans lokale activiteiten. Hier valt met relatief weinig geld nog heel veel te bereiken. Voorzitter. Ik noem een aantal voorbeelden, niet om die direct uitgevoerd te krijgen, maar als aanzet voor een zoektocht naar werkgelegenheid. Ook niet om de innovatieve projecten te vervangen, ook al slaagt slechts een kwart daarvan, maar om die daarnaast op te pakken. Dus geen keuze op basis van hoogwaardigheid, maar vooral een keuze gericht op werkgelegenheid.

De heer HOLMAN: Is de heer Dohle tevreden met de ambitie van 1.000 meer banen in Drenthe? Is dat aantal genoeg?

De heer DOHLE: Ik kan daar wel berekeningen op loslaten, maar omdat het college dat aantal niet heeft onderbouwd, kan ik het heel moeilijk controleren. Afgezet tegen de doelstelling en tegen wat met het Kompas tot nu toe is bereikt, is een aantal van 1.000 echter zo gek nog niet. Maar wij willen meer en dat is de reden waarom wij ons direct op de werkgelegenheid willen richten. Wij hebben een aanzet voor een plan gemaakt, dat ik pas na de zomer kan aanbieden, maar in ieder geval ruim voor de begroting zullen wij de staten een aantal concrete ideeën doen toekomen.

De heer ENGELS: Heeft de heer Dohle bij het ontwikkelen van deze plannen ook een plaats ingeruimd voor het onderdeel gesubsidieerde arbeid? Ik vraag dit met name omdat de PvdA hierover belangwekkende opmerkingen heeft ge-

maakt en het interessant is te vernemen of de opvattingen van PvdA en VVD enigszins sporen. Ik wijs er daarbij met name op dat het rendement van gesubsidieerde arbeid vrijwel nul is. Ik hoor graag hoe de VVD hier tegenover staat.

De heer DOHLE: De heer Engels vraagt mij nu al een voorschotje te nemen op het debat dat wij volgende week gaan hebben. Ik snap de uitdaging, maar ik spreek hierover pas nadat mijn fractie haar standpunt daarover heeft bepaald. Het basisstandpunt is: beter met subsidie aan het werk dan met bijstand thuis. Ik denk dat de ID-banen absoluut ook gebruikt moeten worden om mensen de opstap te laten maken naar een volledige baan. Dat dit met de Melkertbanen niet gelukt is, betekent niet dat het nu ook niet lukt. Wij moeten de discussie maar aangaan en dan zien wij het vanzelf. Maar ik vind niet dat wij de mensen in ID-banen moeten houden; de uiteindelijke doelstelling is doorstroming.

De heer LANGENKAMP: Spreekt de heer Dohle bewust alleen over ID-banen en noemt hij de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW) niet? De I in WIW staat namelijk voor inschakeling.

De heer DOHLE: Dit punt komt de volgende week uitgebreid aan de orde in de commissie. Ik vraag mij af wat de intentie is om dat dan nu ook al te doen. De grote lijn die ik zojuist heb geschetst, is mijn persoonlijke visie, want in de fractie is hierover nog niet gesproken. Het lijkt mij dan ook logisch dat ik het hier nu even bij laat.

De heer LANGENKAMP: De heer Dohle heeft gelijk dat hij deze formele insteek kiest. Het gaat er alleen om dat de zaken die nu aan de orde zijn in de begroting doorwerken. Als de VVD ook de WIW-banen wil behouden, is er heel wat meer nodig.

De heer DOHLE: Waar het in wezen op neerkomt, is dat wij hebben getracht te bekijken welke plannen in de afgelopen jaren door Kompas, door de provincie en door anderen zijn ontwikkeld op het gebied van de stimulering van de werkgelegenheid. Daar zitten plannen bij die heel nadrukkelijk een doelstelling als innovatief en dergelijke hebben en dat betekent dat de focus niet alleen op werkgelegenheid is gericht. Maar als wij nu eens proberen te achterhalen welke plannen voor rela-

tief weinig geld banen hebben opgeleverd? Dat is een heel lastige exercitie en wij zijn daarin ook nog niet volledig geslaagd, omdat wij hierbij afhankelijk zijn van de aangeleverde informatie. Toch ken ik een aantal van dat soort projecten en vanuit die optiek kan ik hierover wel wat mededelingen doen. Zo blijkt bij het exportprogramma WWCOM dat met een relatief geringe inzet een extra omzet van € 170 miljoen is gerealiseerd en dat er 1.800 bedrijven in Noord-Nederland aan hebben deelgenomen. Die extra omzet van € 170 miljoen staat wel voor zo'n 200 mensjaren. Met het subsidiebedrag is dus een dertigvoudig resultaat behaald. Dat was dus gewoon een succesvol voorbeeld. Waarom wordt niet bekeken of in Drenthe dergelijke initiatieven kunnen worden versterkt? Zo zijn er meer initiatieven die veel waar voor hun subsidiegeld leveren en waarbij het de moeite waard is te onderzoeken of zij met nog meer geld nog meer waar leveren.

Met de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt houden ook heel veel organisaties zich bezig. Bekeken zou kunnen worden of dit allemaal niet sneller kan. Op dit moment verlaten al veel babyboomers, mensen die vlak na de Tweede Wereldoorlog geboren zijn, de arbeidsmarkt. Zij nemen ontzettend veel ervaring en kennis mee. De jongeren die op de arbeidsmarkt komen zijn niet in staat om de lacune die de babyboomers achterlaten ineens op te vullen. Daarom zou erover gedacht kunnen worden de jongere werkzoekenden zonder arbeidservaring gesubsidieerd met de vertrekkende medewerker mee te laten lopen. Er ontstaat in dat halve jaar dan een mogelijkheid om de kennis en ervaring over te dragen. Op die manier maakt de jongere een vliegende start en bovendien is zeker dat op deze manier werkgelegenheid wordt gecreëerd.

Voorzitter. Ik heb deze voorbeelden alleen genoemd om een aanzet te geven om eens wat onconventioneler tegen de arbeidsmarkt aan te kijken en tegen wat daarmee zou kunnen worden gedaan.

Er is nog zoveel te doen. Wat te denken van de dubbele vergrijzing in Drenthe. Ook die biedt kansen. Emmen wil graag een opleiding voor medewerkers in de zorg. Wat kunnen wij daar dan aan doen? Wat mij betreft wordt een leerstoel opgericht om de kansen in de zorg te inventariseren en uit te werken, zeg maar voor een goede grijze dag, maar ook een leerstoel om die kansen te verzilveren.

Wat de VVD betreft wordt er nu een paar jaar scherp op werk gefocust. Dat moeten wij dan ook in de statenstukken terugzien, bijvoorbeeld in het antwoord op de vraag wat een voorstel doet voor de werkgelegenheid.

Over de ombuigingen en vergroting van de inkomsten is al veel te doen geweest. Het verzet van de groene coalitie gaat naar onze mening voorbij aan het gegeven dat op dat terrein al veel is bereikt. Zowel bij de provincie als bij het maatschappelijk middenveld is de kennis over en de aandacht en zorg voor het milieu enorm toegenomen. Taken zijn elkaar gaandeweg gaan overlappen. Dat alles maakt een kritische heroverweging van nut en noodzaak legitiem. De provinciale zorg voor natuur en milieu staat allang niet meer in de kinderschoenen en daarover zouden wij dan ook op een volwassen manier met elkaar moeten kunnen praten. De VVD wacht het voorstel van het college op dit punt af.

De heer HOLMAN: Wat vindt de VVD hier dan van? Dit is nu weer het klassieke voorbeeld van veel woorden gebruiken maar niets zeggen, want ook nu weer wordt het voorstel van het college afgewacht.

De heer DOHLE: De heer Holman wil graag concrete voorstellen van mij horen. Maar voor ik daar mee kom, moet ik eerst een helder beeld hebben van de geldstromen waarom het nu eigenlijk gaat. De heer Holman heeft erop gewezen dat er twaalf mensen van Landschapsbeheer Drenthe op de begroting staan. Wij zijn van mening dat die vormen van steun in natura inzichtelijk moeten worden gemaakt, want pas daarna weten we waar we het over hebben.

De heer HOLMAN: Maar de heer Dohle begon met de woorden dat de groene organisaties veel goeds hebben gedaan. Bij zo'n begin verwacht ik bijna dat de volgende zin is dat de bezuiniging dus wel gerechtvaardigd is. Maar daar doet de heer Dohle geen uitspraak over. De discussie van vandaag gaat erover of wij een bezuiniging al dan niet gerechtvaardigd vinden of dat die nog verder moet gaan. Mijn indruk na de woorden van de heer Dohle over de groene organisaties is dat daar volgens de VVD behoorlijk op bezuinigd kan worden. Maar dat zegt hij niet, hij zegt niets. Hij zegt alleen af te wachten wat het college te zeggen

heeft. Maar het college heeft al gezegd wat het wil.

De heer DOHLE: Wij weten helemaal nog niet of het uiteindelijk, als alles bij elkaar is opgeteld, wel op een bezuiniging uitkomt. Uiteindelijk is in het subsidieverhaal van de provincie besloten dat niet wordt gesubsidieerd dat een organisatie er is, maar wat een organisatie doet. Wij zitten volop in die discussie, dat weet de heer Holman ook wel.

De heer HOLMAN: Maar is de heer Dohle nu tevreden over het voorstel van het college op dit punt, of niet?

De heer DOHLE: Ik ben er in die zin tevreden over, dat het mij goed lijkt daar ook eens naar te kijken. De heer Holman kan wel meer willen, maar wij zullen toch eerst meer informatie op tafel moeten hebben.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Dohle zijn betoog af te ronden.

De heer DOHLE: Voorzitter. Het voorstel met betrekking tot de bezuiniging op de eigen organisatie vinden wij onvoldoende in verhouding tot de andere voorgestelde bezuinigingen en wij stellen voor die bezuiniging op te trekken naar € 1 miljoen. Tezamen met het gegeven dat de beleidsintensivering binnen de huidige omvang van de formatie wordt uitgevoerd, lijkt ons een taakstellende bezuiniging in verhouding te staan tot de overige ombuigingen en inkomstenvergroting.

De heer HOLMAN: Moet die bezuiniging van € 1 miljoen binnen de huidige beleidsvelden worden gezocht en wat is de motivatie om het bedrag op € 1 miljoen te stellen?

De heer DOHLE: Het is niet bij toeval € 1 miljoen geworden. Wij achten die taakstellende bezuiniging haalbaar en bovendien is die taakstelling een signaal dat de staten ten aanzien van de overhead kritisch zullen zijn.

De heer HOLMAN: Is het dan niet veel duidelijker om te zeggen dat er niet meer dan 500 fte's mogen zijn of dat de kostenposten de komende twee jaar niet mogen stijgen? Ik ben bang dat als wij het zo niet doen, wij volgend jaar weer met onaangename verrassingen worden geconfronteerd.

De heer DOHLE: Het is uiteindelijk toch ook wel de focus: willen wij een mooie kast of bemoeien wij ons met het gereedschap waarmee die kast wordt gemaakt. In eerste instantie willen wij dat er een output komt, die de provincie ook daadwerkelijk vooruit brengt. Voor de manier waarop dit gebeurt, is alleen relevant dat het goed en met beheersing van de kosten gaat. We moeten ook niet vergeten dat er per jaar voor €11 miljoen aan extra activiteiten plaatsvindt. Als dat allemaal binnen de huidige personeelsomvang moet gebeuren, betekent dit nogal wat voor de efficiency die uit de huidige organisatie gehaald moet worden. Zo gemakkelijk is die opdracht dus helemaal niet en daarom vind ik het ook wat gemakkelijk om vanaf deze plaats te zeggen dat het in Drenthe pas echt beter gaat als er een heleboel ambtenaren weggaan. Dát vind ik een te goedkoop verhaal.

De heer ENGELS: Voorzitter. Is mijn constatering juist dat er eigenlijk geen licht zit tussen het voorstel van de VVD om de bezuinigende taakstelling op te trekken naar €1 miljoen en het voorstel van de PvdA?

De heer DOHLE: Die constatering is juist. Voorzitter. Ik kom ten slotte op de verhoging van de MRB. Voor de VVD is dat altijd een heikel punt geweest. Dat is het nog, maar we moeten ook niet overdrijven, want het gaat om een bedrag van €1,- per maand en dat is toch heel wat minder dan we kwijt zijn aan de huidige prijsverhoging van de benzine. Bovendien staat die verhoging van de MRB voor de komende jaren vast. De vraag is wel of wij die extra inkomsten echt nodig hebben. Dat moet uit de uitwerking van de plannen blijken. Wij zullen de voorstellen die ons worden voorgelegd op de punten Nut en Noodzaak kritisch volgen. Het kan ook niet zo zijn dat de inkomsten wel worden verhoogd, maar dat de taakstelling voor de bezuinigingen niet gehaald worden. Als dat gebeurt, zullen wij de ambities willen bijstellen. In geval van onderbesteding van de budgetten, wil de VVD de verhoging weer teruggeven aan de burger.

Voorzitter. De kern van dit betoog is:

- zorg voor concreet meetbare doelstellingen;
- monitor die met regelmaat en vooral ook openbaar;
- maak gefundeerde keuzes;

- versnipper de gelden niet te veel, maar zet ook in op zaken die boven de Drentse boomgrens uitsteken.

Wij wensen het college veel succes bij de uitwerking van de plannen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De Haagse balkenbende dreigt er ook in Drenthe een bende van te maken. Niets lijkt meer veilig: overal mag gebouwd worden en tegelijkertijd wordt het welzijnsgebouw afgebroken. Vrij baan voor de auto en tegelijkertijd bezuinigingen op het OV. Milieu? Ach, die paar grassprietten zijn niet zo belangrijk. Langman-akkoord? Ach, het geld levert toch veel meer op in de Randstad? GroenLinks ziet geen enkele logica in dit beleid en wij noemen het dan ook een grote balkenbrij, iets wat ik als kind al niet lustte.

Nu heeft Drenthe een paar voordelen. We liggen, zeker volgens de randstedelingen, ver af van de Randstad en daarom duurt het wat langer voor deze balkenbrij hier wordt gereserveerd. We hebben in Drenthe gelukkig ook een andere Kok die het menu samenstelt. Was de opvolger van de landelijke Kok al snel het Bos in gestuurd, in Drenthe is de PvdA nog steeds de baas. Wij hebben hier dan ook geen gewoon Bos maar een Edel Bos en daar verwacht GroenLinks veel van.

Zo hebben wij nog de hoop dat het programma voor cultuur en welzijn misschien wat roder wordt, dat de keuzes helderder worden en dat de gesubsidieerde arbeid de kans krijgt, net als de groene ruimte de verkeersveiligheid en het OV. Wij hopen in ieder geval dat er in Drenthe van bovenaf geen balkenbrij over ons heen wordt gestort, maar dat geprobeerd wordt de problemen van onderop, dus met de burgers, met degenen die ze aanklaarten, op te lossen. Mensen willen daadwerkelijk invloed uitoefenen op hun leefomgeving en laten wij dat dan ook mogelijk maken. Dát noemen wij de invulling van het dualisme.

De oude ID- en WIW-banen zijn maatschappelijk enorm belangrijk. Wij moeten die banen dan ook in stand zien te houden. Ik heb het dan over een heel andere invulling van de Kompas-gelden en het rendement daarvan. Ik heb het over het maatschappelijk belang en de structuur die wij in stand kunnen houden met de ID- en WIW-banen. Zeker van een college dat zegt werk te willen maken van werk, werk, werk, verwachten wij dat het hiervan meer werk maakt. Volgende week komen wij hierop in de commissie nog terug.

Wij hopen dat er ook nog hoop is voor een derde Nationaal Park, wat zo belangrijk is voor de sector Recreatie en toerisme, de economische pijler van Drenthe. In Drenthe kan er zelfs een park minder geteld worden wanneer de minister zoveel problemen heeft met haar derde park, wanneer wordt aangeboden twee parken samen te voegen en van Drenthe een groot park te maken.

Voorzitter. Als het om de economie gaat, zijn wij naar onze mening nog steeds geen zwakke regio. Wij hebben betaalbare woningen, betaalbare grond, schone lucht, prachtige natuur en een laag ziekteverzuim. Dat moeten wij zo houden en wij moeten er hard aan trekken om dat voor elkaar te krijgen. Het voorbeeld van de zogenaamd sterke Randstad laat zien dat alleen maar meer asfalt en beton niet leidt tot een hoger welzijn. Het is een doodlopende weg. Het verkeer rijdt in Drenthe nog redelijk goed, maar dat er gemiddeld elke week een dode valt, is voor ons onacceptabel.

Het aantrekken van de werkgelegenheid, een ander stokpaardje van GroenLinks, moet zorgvuldig blijven gebeuren. Het massale protest in Coevorden en Meppel over de afvalverbrander en de asfaltcentrale is voor ons een teken aan de wand. De statenleden moeten hierover nadenken. De mensen die wij vertegenwoordigen, zeggen dus deze bedrijven niet te willen. Het gaat daarbij om veel meer dan "niet in mijn achtertuin". Het gaat erom dat de bevolking in concrete gevallen helder voor ogen krijgt wat er gaat gebeuren en wat daarvan de gevolgen zijn. Een politicus moet zich dan niet verschuilen achter het argument, dat het vijf jaar geleden al op papier is gezet en dat het daarom niet veel anders meer kan. Wij moeten daar op een andere manier mee om willen gaan.

De heer VEENSTRA: Kan de heer Langenkamp aangeven waar hij in Drenthe dan wel kansen ziet voor de werkgelegenheid?

De heer LANGENKAMP: Ik heb gewezen op de ID- en WIW-banen. Het is erg gemakkelijk om die in stand te houden.

De heer VEENSTRA: Is dat de invulling van GroenLinks van werkgelegenheidskansen in Drenthe? Moet er niet veel meer gebeuren?

De heer LANGENKAMP: De PvdA heeft voorgesteld om gedurende twee jaar elk jaar voor recrea-

tie en toerisme drie ton uit te trekken. Toen dit punt een halfjaar geleden in de commissie aan de orde kwam, heeft GroenLinks zich hiermee akkoord verklaard, zolang het maar niet betekende dat er structureel een bureau op poten zou worden gezet. Het NNBT-debacle ligt ons nog vers in het geheugen, maar ik ben het direct met de PvdA eens dat er in de sector Recreatie en toerisme nog heel wat banen gecreëerd kunnen worden. Wij willen dat ook promoten en stimuleren. Ik heb de afgelopen tijd al heel vaak gezegd dat het hierbij gaat om dé economische pijler van Drenthe.

De heer DOHLE: Betekent het pleidooi voor extra werkgelegenheid in recreatie en toerisme ook dat die sector fysiek extra ruimte kan krijgen op de plek waar hij nu zit?

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik heb vanochtend al een paar keer gemerkt dat wij eigenlijk al met de discussie over het POP bezig zijn. In de commissievergadering die aan het POP zal zijn gewijd, komen wij hier nog uitgebreid op terug, want er moet een samenhang gevonden worden. Wij hebben ook gezien dat het college in zijn nota van beantwoording alle extra belemmeringen die er vanuit de provincie waren, heeft weggenomen. Wat er nu nog aan regelgeving is, is landelijk of Europees bepaald. De extra beperkingen zijn verdwenen en daar kan GroenLinks op zich mee leven. Verder hebben wij het bij dit soort van discussies altijd over compensatie: als iets past in het verhaal om de ecologische hoofdstructuur (EHS) te ontlasten, willen wij meewerken.

Voorzitter. Ik wil overgaan naar parkmanagement. Parkmanagement is in opkomst op bedrijventerreinen. Wij willen dat idee verruimen naar het hele buitengebied. Landbouw, natuur, recreatie en toerisme, wonen, zorg en welzijn, wij moeten op de een of andere manier zien te bewerkstelligen dat al deze sectoren van elkaars voor- en nadelen profiteren, dus dat er een grote win-winsituatie ontstaat. Natuurlijk moeten wij dit proces faciliteren, net zoals parkmanagement gefaciliteerd is vanuit de overheid, waarna bedrijven ermee aan de gang zijn gegaan. Wij willen er graag eens uitgebreid over discussiëren hoe de samenhang van het buitengebied, waarbij de landbouw een belangrijke functie wordt toegekend...

De heer VEENSTRA: Wil de heer Langenkamp misschien een nieuwe provincie creëren? Wat hij

nu schetst, is toch de rol van de provincie? Wat wil hij dan nog naast de provincie creëren?

De heer LANGENKAMP: Ik wil niet iets naast de provincie. Misschien heb ik het niet goed uitgelegd. Ik heb gezien dat parkmanagement op bedrijventerreinen werkt. Het was ooit bedoeld om duurzame ontwikkelingen op gang te brengen en later werd het meer het van elkaar gebruikmaken, bijvoorbeeld door de afvalstroom van het ene bedrijf de input voor het andere bedrijf te laten zijn. Dergelijke redeneringen zouden ook voor het platteland moeten kunnen gelden. Het gaat dan om meer dan het gebruiken door de akkerbouwer van de mest van de veeboer.

Voorzitter. Dan nu ons commentaar op de financiële voorstellen.

GroenLinks vreest nog steeds bij de begrotingsvergadering te horen te krijgen dat de financiële toestand toch niet zo rooskleurig is zoals die er ten tijde van de Voorjaarsnota uitzag. Wij wachten die discussie af. Wij hebben daar een brief over rondgestuurd, maar wij hebben het idee dat er toch wel zwaar weer op komst is.

Het college wil nu een aantal zaken realiseren en heeft daarvoor geld nodig. Dat geld is voor een deel gevonden bij de opcenten. GroenLinks heeft bij de algemene beschouwingen van verleden jaar daar ook op gewezen en wij zijn daar dan ook niet tegen. Ik ben verheugd dat de heer Dohle zojuist zei dat daarvan geen drama gemaakt moet worden. Maar verder is er niet zo bar veel reden voor blijheid. Wij zijn tegen de voorgestelde bezuinigingen op cultuur en welzijn, tegen de voorgestelde bezuinigingen op de groene organisaties en tegen de stopzetting van de steun aan het COS. Die bezuiniging is niet onderbouwd, niet noodzakelijk en er is niet over overlegd. Het lijkt op willekeur. Wij pleiten ervoor in 2005 op geen enkele organisatie te korten, maar eerst met de betrokkenen in gesprek te gaan en zo te proberen de problemen op te lossen. Diverse instanties hebben de afgelopen tijd brieven gestuurd en de inhoud van die brieven komt op hetzelfde neer: er is vrijwel geen overleg geweest. Men voelt zich overvallen. Daarom pleiten wij ervoor eerst met de organisaties in gesprek te gaan en 2005 te beschouwen als een soort van overgangsjaar. Op dit punt zullen wij een amendement indienen.

Wat wij ook missen, is het kritisch kijken naar het ambtelijk apparaat. In het college heeft een kerntakendiscussie plaatsgevonden en volgens de

gedeputeerde is daarbij gebleken dat de provincie echt niet met minder ambtenaren kan. Wij vinden dat vreemd, want wij zien overal om ons heen dat bij de gemeenten en de andere provincies wel in het ambtelijk apparaat wordt gesneden. Wij hadden de kerntakendiscussie dan ook graag in het openbaar gevoerd. Wat zijn de taken van de provincie en hoeveel mensen zijn voor uitvoering van die taken nodig? Het is gemakkelijker een taakstellende bezuiniging van € 1 of € 2 miljoen op te leggen en als de discussie uitmondt in een bezuiniging van € 1 miljoen, zullen wij ons daarbij aansluiten, maar wat ons betreft had uit de discussie ook wel kunnen blijken dat er meer zou kunnen worden bezuinigd.

Voorzitter. Ik kom nu met enkele voorstellen van GroenLinks.

Op het OV wordt de komende jaren fors bezuinigd. Bij de algemene beschouwingen van verleden jaar hebben wij al gezegd dat als het Rijk bezuinigt, de vraag rijst of de provincie eigen geld in het OV wil stoppen. Als wij het OV op zijn minst op het huidige niveau willen houden, of misschien zelfs wel willen uitbreiden, moeten wij een keuze maken. Afhankelijk van de reactie van het college op ons voorstel zal GroenLinks met een motie komen.

Behalve dat er geld nodig is, zijn er ook maatregelen nodig om het gebruik van het OV te stimuleren. Ik heb het voorstel van het CDA nog niet helemaal begrepen, maar daar kom ik nog wel op terug. Wij hebben in de aanbestedingspapieren gelezen dat er in Zuidoost-Drenthe sprake is van een vrij netwerk, hetgeen betekent dat de gebruikers zelf ideeën kunnen aandragen voor hoe zij het OV gerealiseerd willen zien. Dat vinden wij goed, want dat is van onderop problemen aan kaarten en oplossen. Het is echter nu zo geregeld dat het geld voor die ideeën pas beschikbaar komt als er ergens anders op het vaste netwerk door bezuinigingen wat wegvalt. Wij zien graag dat er een aparte pot komt voor de experimenten die vanuit de samenleving worden aangedragen.

Voorzitter. Jaren geleden al hebben de staten uitgesproken dat er iets zou moeten worden gedaan aan de eenzijdige ongevallen; in Drenthe de hoofdoorzaak van het aantal dodelijke ongelukken. Er is jaren onderzoek gedaan, er is veel overleg gepleegd, er zijn rapporten geschreven en er zijn proeven gedaan en nu wordt er nog steeds overlegd. GroenLinks zal een motie indienen waarin het de staten vraagt uit te spreken dat er

dit jaar €0,5 miljoen moet worden uitgegeven aan bermaanpassingen.

Over de tunnel bij het Scharreveld is al veel gesproken en de laatste tijd is er zowel van de kant van het college als van de kant van de bewoners veel informatie gekomen. Wij hebben hierover een maand geleden al een motie opgesteld en die zullen wij in tweede termijn indienen. Wij zien namelijk niet direct hoe een discussie over het verkeer in de kom van Westerbork een oplossing kan bieden voor de problemen van de boeren die aan weerskanten van de N381 land hebben en die door die tunnel moeten. Die tunnel moet daardoor voor hogere voertuigen geschikt worden gemaakt en volgens de provincie kost dat drie ton. In de stukken was heel lang sprake van het aanpassen van een waterschapsleiding en pas afgelopen vrijdag kwam ik erachter dat het gaat om het verleggen van een sloot. Het lijkt mij toe dat dat wel voor wat minder dan drie ton kan. Bovendien kreeg ik van een aantal boeren uit de omgeving te horen dat wanneer zij worden gebeld, zij met shovels komen en dat het karwei dan in een middag is geklaard. Ook hier kan dus het probleem van onderop worden opgelost en in dit geval hoeft het de provincie dan ook nog niet zoveel te kosten. Voorzitter. Huiselijk geweld is een mondiaal, landelijk en Drents probleem en wij zijn er zeer trots op dat een groep Drentse vrouwen ook onze solidariteit - er waren ook twee vrouwelijke statenleden bij - hebben getoond tijdens een conferentie in Spanje. Uit onderzoek blijkt dat in Drenthe zo'n 14% van de mensen wel eens met huiselijk geweld te maken heeft. Dat vinden wij veel en veel te veel. Daarom pleiten wij voor voortzetting van het project Eerste hulp bij huiselijk geweld. Er wordt gepleit voor het inrichten van een centraal meld- en coördinatiepunt in Drenthe. Wij vragen GS de mogelijkheid daarvoor te onderzoeken en aan te geven of er mogelijkheden zijn hiervoor provinciaal geld te gebruiken. Eventueel komen wij ook hiervoor met een motie.

Mijnheer de voorzitter. De moraal van mijn verhaal is: niet van bovenaf een grote balkenbrij over ons heen, maar van onderop samen met de mensen de problemen oplossen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Werkgelegenheid, veiligheid, economie, mobiliteit, de relatie Noord-Nederland - Den Haag, de landbouw, POP II, toerisme en recreatie, over al deze en andere belangrijke onderwerpen zou veel te zeggen zijn.

Dat doe ik deze keer niet. In tien minuten kan ik niet op al die onderwerpen ingaan zonder te vervallen in een dorre opsomming en veel van deze onderwerpen kwamen en komen al in andere bijdragen aan bod. Door het noemen van veel, ligt het accent op weinig. Goede voorstellen - en die staan er wel in de Voorjaarsnota en die hoorde ik ook al van andere fracties - zullen wij graag steunen.

Wat mijn fractie betreft is het college over het geheel genomen goed bezig. Ik noem de bestrijding van de jeugdwerkloosheid, hospices, de jeugdzorg, het milieubeleid en verkeer en vervoer. En, voorzitter, eigenlijk wil ik het in het kader van deze Voorjaarsnota niet eens over geld hebben, want alle problemen ten spijt, de meeste Drentse burgers hebben in materieel opzicht toch relatief weinig te klagen.

Het welzijn van burgers is niet alleen een kwestie van geld en werk, hoe belangrijk ook. De werkgelegenheid is ook ons een zorg, maar het gaat óók om rust en ruimte, je veilig voelen, een goede relatie hebben met mensen die om je geven, wonen in een omgeving zonder allerlei vormen van overlast en eigen keuzes kunnen maken zonder gehinderd te worden door een overmaat aan regelgeving, om maar enkele aspecten van welzijn te noemen. Wij verwachten dat het college zich ook voor deze immateriële waarden zal blijven inzetten.

Voorzitter. Mijn fractie vraagt vandaag met name aandacht voor de wijze waarop college en staten met elkaar en met burgers omgaan. Hebben wij oog voor de individuele burger? Staan we open voor kritiek? Hoe uiten we kritiek? Zijn we gericht op elkaars welzijn? Laten we ieder in zijn of haar waarde? Zijn we daarom ook bereid om in voorkomende gevallen maatwerk te leveren? Nemen we elkaar wel serieus?

Ruim een jaar geleden debatteerden deze staten over het Collegeprogramma Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe. Mijn fractie kon dat programma in grote lijnen onderschrijven; we hadden op detailniveau wel enkele kritiekpunten, bijvoorbeeld op het aandachtspunt zuinig ruimtegebruik, dus ook ondergronds bouwen als onderdeel van het woningbouwbeleid. Wij zagen die ondergrondse woningbouw toen niet zo zitten.

(Voorzitter: de heer Looman)

Het leek ons een vergissing. Kenmerkend was de reactie in de wandelgangen van een van de collegeleden, die mij nogal misprijzend toevoegde: "Wat waren jullie kritisch." Alsof wij met deze ene kleine plaagstoot het hele Collegeprogramma naar de papierversnipperaars hadden verwezen! Met alle waardering voor daadkracht en visie van dit college, dit voorval is toch wat typerend voor de houding die het college het afgelopen jaar op diverse belangrijke momenten - ik noem het vliegveld Eelde en het NNBT - heeft ingenomen. Er is soms te weinig sprake van zelfreflectie, van openstaan voor kritiek, van een houding van gepaste bescheidenheid en dienstbaarheid, van de kunst van het relativeren. En dat baart ons toch wel eens zorgen.

Een paar maanden geleden heeft onze liberale imam, Paul Cliteur, in Trouw een artikel geschreven over religie. In dat artikel staat dat hij elke verwijzing naar religie uit de Europese grondwet wil weren, ook het christelijk geloof.

Nu heet onze partij, niet geheel toevallig, ChristenUnie; dat impliceert dat Christus als inspiratiebron voor ons politiek handelen fundamenteel is. Cliteur geeft echter de voorkeur aan Socrates. Wie iets meer van Socrates weet, kan over die voorkeur onmogelijk enthousiast zijn. Socrates zag de helft van de wereldbevolking, namelijk de vrouwen, als wezen die ergens halverwege dier en mens zijn blijven steken. Hij liet vrouwen niet in hun waarde, nam ze niet serieus en veroordeelde ze tot een volstrekt marginale rol in de samenleving.

Respect voor vrouwen? Niet bij dit volgens Cliteur lichtend voorbeeld voor de Europese democratie. Zo'n man de ideaalfiguur voor Europa? Vrouwen in Europa en over heel de wereld hebben tot op de dag van vandaag last van dit vooroordeel. Mijn partij blijft vol overtuiging kiezen voor Christus. Die nam vrouwen en kinderen volstrekt serieus, ging om en sprak met zijn felste tegenstanders, met Romeinse bezetters, met zichzelf verrijkende belastinginners, met het uitschot van de samenleving. Hij stelde zich bij uitstek dienstbaar op in de samenleving van zijn tijd en liet ieder in zijn waarde. Bij deze levenshouding voelen wij ons meer thuis.

Zo'n houding van aandacht en respect voor mensen en instellingen missen we wel eens, ook binnen deze provincie. Daarvan wil ik zes voorbeelden geven.

1. Het college stelt in de Voorjaarsnota voor het jaar 2005 een bezuiniging voor van € 50.000,- bij de Milieufederatie. Het gaat ons niet zozeer om dat bedrag, het gaat ons zelfs niet om de vraag of die bezuiniging wel of niet kan. Maar mijn fractie vindt het niet van respect getuigen dat het college een dergelijk voorstel doet zonder de organisatie daar op voorhand bij te betrekken. Ik krijg graag een reactie van het college.
2. Er zijn zowel op het voorontwerp- als het ontwerp-POP heel veel zienswijzen ingebracht, veel ook vanuit de agrarische sector. Zonder aan de juistheid van de beantwoording van die zienswijzen te twijfelen, merken we op dat het soms wel erg afstandelijke en ambtelijke taalgebruik veel boeren de indruk geeft dat zij niet serieus genomen worden. Deze sector binnen de Drentse samenleving voelt zich tot in de wortels van zijn bestaan bedreigd en velen staan voor ingrijpende en emotionele beslissingen: doorgaan of niet. Wij zien graag dat de provincie meer oog heeft voor die worsteling. Dat houdt overigens niet in - de medaille heeft ook een keerzijde - dat wij het beleid in algemene zin, zoals het college dat voert, afkeuren. Ook boeren moeten beseffen dat de wereld niet ophoudt bij het eigen erf. Ook hun reactie getuigt vaak niet van respect voor het provinciaal bestuur. Is het college bereid meer energie te steken in de communicatie met deze sector?
3. Van de NLTO moesten we meer dan eens vernemen dat zij zich door de provincie niet serieus genomen voelde, onder meer omdat er nauwelijks overleg met hen werd gevoerd. We wijzen op de problematiek rond het vaststellen van de Wav-kaart. Zelfs als alle vrees en angst ongegrond zou zijn - en dat is volgens ons niet het geval - dan nog zou het de overheid siëren wanneer zij de burger en de belangenorganisatie van die burger heel serieus neemt, zodanig dat de burger zich ook serieus genomen vóelt. En dan hebben wij het nog maar niet over de vreemde gang van zaken rond een officiële brief van de provincie, waarvan de gedeputeerde geen weet zegt te hebben; een

punt dat vanochtend al eerder aan de orde is geweest.

4. Al geruime tijd worden statenleden geconfronteerd met een hevig verontruste toeristische sector - dit gebeurde zelfs de vorige week nog - over de toekomst van deze sector in relatie tot POP II. We hoorden zelfs van de onmogelijkheid om een camping te realiseren in een zone-1- of -2-gebied. En wat lezen wij in het laatste nummer van "Recreatie", op de pagina's 38 en 39? "Vanuit het provinciaal beleid creëren we geen extra belemmeringen; daar is de werkgelegenheid in de sector te belangrijk voor." Dit zijn woorden van gedeputeerde Schaap. En gedeputeerde Haarsma zegt: "We hebben daarom besloten geen provinciaal slot op recreatiebedrijven te zetten."

Voorzitter. Het gaat er niet om of we het hier wel of niet mee eens zijn, het klinkt in ieder geval veelbelovend. De komende weken discussiëren wij hier verder over. Het college wekt echter enerzijds de schijn dat de politieke discussie in deze staten over dit onderwerp niet meer behoeft te worden gevoerd - immers, geen belemmeringen - terwijl het anderzijds nieuwe campings lijkt tegen te houden, zelfs daar waar het POP geen belemmeringen kent. Is dit geen ongelukkige wijze van communiceren? Worden de staten, wordt de sector, wel serieus genomen? Is onze conclusie juist dat in het genoemde blad wel wat ver voor de muziek wordt uitgelopen?

5. In de afgelopen vergadering van de Statencommissie BFE hebben enkele partijen aangedrongen op een bezuiniging op de personeelskosten van de provinciale organisatie. Ook dit onderwerp is een voorbeeld van wat ons zorgen baart, maar dan meer met het college als "lijdend voorwerp". Zijn bezuinigingen op de ambtelijke organisatie mogelijk? Kan de organisatie ook iets bijdragen aan het voorkomen van een verhoogde lastendruk voor de burger? Die vragen zijn wat ons betreft terecht en vragen om een serieuze reactie. Maar om, voordat er ook maar een enkele aanwijzing is dat het aantal fte's te hoog

zou zijn, al een bezuiniging te willen inboeken, is wat ons betreft de omgekeerde wereld en getuigt van weinig respect voor een organisatie die in veel opzichten voortreffelijk functioneert. De provincie wordt door het Rijk opgezadeld met steeds meer verantwoordelijkheden en college en ambtenaren hebben, om maar iets te noemen, ook een stortvloed van niet altijd relevante schriftelijke vragen uit deze staten te verwerken.

Wij voelen er niets voor om als een goedkoop gebaar een deel van de ingeboekte meeropbrengst van de MRB zonder meer in te ruilen voor een bezuiniging binnen het provinciaal bestuur. Want om hoeveel euro's per hoofd van de bevolking gaat het bij die MRB nu helemaal?

6. Als het gaat om wederzijds respect, ook al ben je het soms hartgrondig oneens, om elkaar serieus nemen, om het bewustzijn dat ieder zich vanuit eigen achtergrond en principe dienstbaar wil opstellen ter wille van de Drentse burger, doen wij hier een dringende oproep aan de qua kiezersaantal kleinste fractie in deze staten. De ChristenUnie is van oordeel dat de dikwijls verdachtmakende, laattunkende, irritante en negatieve wijze waarop deze fractie zich meent te moeten manifesteren, ingaat tegen niet alleen de elementaire omgangsvormen, maar vooral tegen het Drents belang.

(Voorzitter: de heer Ter Beek)

Politici dragen een grote verantwoordelijkheid. Immers, zij moeten op het kruispunt van soms haaks op elkaar staande belangen keuzes maken, dikwijls moeilijke keuzes. Politici zijn dienstbaar aan de Drentse burger, maar zij zijn geen loopjongens van die burger. Zij moeten luisteren naar de burger, maar dat houdt niet in dat iedere burger dan ook zijn zin maar krijgt.

Voorzitter. We verkeerden de afgelopen jaren in de bevoorrechte positie dat we royaal geld te verdelen hadden. Zelfs dat viel niet altijd mee. Er is ook wel eens geld niet helemaal goed terechtgekomen, bijvoorbeeld bij het NNBT, het Van Gogh-huis en de BVO Emmen en er waren en zijn bij mijn fractie ook wel eens twijfels geweest, waarbij te denken valt aan de luchthaven, RTV Drenthe,

en, alweer, de BVO Emmen. In dit verband sluiten wij ons aan bij hetgeen door het CDA over I₂D is opgemerkt.

Nu het allemaal minder royaal is, wordt het nog moeilijker. Consequentie daarvan is onder meer dat we meer dan tot nu toe met de organisaties, met de instellingen en met de burgers het gesprek moeten voeren, op basis van wederzijds respect en begrip en met een open oog voor elkaars belang. Daarvoor willen wij bij deze algemene beschouwingen een pleidooi houden. Onze kaders daarbij zijn transparantie, goede omgangsvormen, eenduidige informatie, helder communiceren en betrokkenheid bij Drenthe en zijn burgers.

Wij vragen bij deze gelegenheid aandacht voor dit belangrijke aspect van het openbaar bestuur.

We hopen dat de leden van de staten en het college behoren tot die 7% van de bevolking die voor haar meningvorming niet zozeer afgaat op de non-verbale indruk of de stem van een spreker als wel op de inhoud van wat wordt gezegd. Daar gaat het toch immers om?

Daarbij wensen wij college, staten en ambtenaren veel wijsheid, betrokkenheid en de zegen van God toe.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. D66 heeft aan het begin van deze statenperiode uitgesproken bij te willen dragen aan een democratisch, duurzaam en doelmatig provinciaal bestuur. Onze speerpunten zijn ook direct daaraan ontleend: een helder en zuiver bestuur, een schoon milieu en versterking van natuur en landschap en een effectieve en efficiënte organisatie.

Bij de presentatie van het Collegeprogramma heeft mijn fractie zichzelf - aanvankelijk ook een beetje tot haar eigen verrassing - getooid met het predikaat "virtuele collegepartij", want met uitzondering van het door het college weggelaten thema Democratie, konden wij namelijk vaststellen dat ons verkiezingsprogramma in grote lijnen in de beleidsvoornemens van het college was opgenomen. Voor het afnemende aantal ongelovigen noem ik ze nog eens op:

1. een duurzame ontwikkeling met een nadruk op de unieke waarden van natuur, milieu, landschap en cultuurhistorie
2. een aanzienlijke impuls voor onderwijs, innovatie en kennisinfrastructuur
3. een vernieuwend stedelijk beleid
4. een aangescherpt streven naar transparantie, effectiviteit en kwaliteit van bestuur

Wij zagen hierin een verfrissende breuk met de vorige, wat meer gezapige, collegeperiode. En natuurlijk realiseerden wij ons dat het vervolgens op de uitvoering zou aankomen. Maar het moet gezegd: afgezien van een aanvankelijk wel zeer ongelukkige, maar inmiddels rechtgetrokken procedurele inbedding, heeft het college de gang er flink ingezet.

De Voorjaarsnota ademt diezelfde ambitieuze geest. De in vijf thema's vervatte hoofdrichtingen van beleid zijn aansprekend en de aanpak getuigt van programmatische samenhang en oogt resultaat- en uitvoeringsgericht. Het zal na de commissievergaderingen ook geen verrassing zijn als ik opnieuw zeg dat mijn fractie die hoofdlijnen waardeert en steunt. Met name de snelheid waarmee bijvoorbeeld het thema Onderwijs, innovatie en kenniseconomie hoog op de agenda is gezet, verdient alle lof. Ik ga al die thema's nu niet bij langs, want dat voegt op dit moment weinig toe. Voorzitter. Wij hebben wel enkele vragen bij een aantal keuzes binnen die hoofdlijn. Daarnaast maken wij ons zorgen over de risico's in de bestuurskracht van het college.

Maar ik wil eerst nog een algemene opmerking maken over het belang van procedures.

In twee belangrijke debatten in deze staten is het thema van procedurele zorgvuldigheid nadrukkelijk aan de orde geweest. Bij de begrotingsbehandeling ging het om de betekenis van het budgetrecht en bij de NNBT-affaire ging het om de politieke verantwoordelijkheid. En waar D66 zich op deze punten kritisch toonde richting college en collegepartijen, was de reactie niet alleen qua toonzetting defensief: er sprak soms ook irritatie uit.

Voorzitter. Mijn fractie begrijpt heel goed dat dandrang het soms moeilijk maakt om volgens afgesproken regels te werken. Tussen politieke werkelijkheid en wettelijke principes ontstaat niet zelden spanning. Het vraagt een goed ontwikkeld gevoel voor bestuurlijke verhoudingen om daar een goede balans in te vinden.

D66 blijft van mening dat staatsrechtelijke regels, zonder deze te verabsoluteren, de uitdrukking vormen van onze democratische en rechtsstatelijke beginselen. Dat maakt deze regels ook tot waarborg. In het licht van de twee zojuist door mij genoemde debatten bijvoorbeeld zijn deze regels een waarborg tegen uitholling van het politieke primaat van de staten, maar ook een norm om de neiging om tot een al te zeer alleen op politieke

macht gebaseerde besluitvorming te komen, te beteugelen. Anders gezegd: de roep om procedurele zuiverheid, zoals wij die regelmatig uiten, irriteert naar ons idee niet zelden daar waar het eigen gelijk niet op inhoudelijke argumenten, maar via de macht van een georganiseerde meerderheid moet worden bevochten.

Voorzitter. Ik kom op het onderwerp risico's in de bestuurskracht.

Mijn fractie constateert dat met name het nieuwe koppeltje Haarsma/Schaap binnen het college de nieuwe zakelijkheid lijkt te vertegenwoordigen en daar hebben wij tot nu toe veel schik in. De routiniers Edelenbosch en Swierstra lijken zich, zij het de een wat meer dan de ander, aardig in die nieuwe koers te kunnen vinden.

Maar aan de onderkant van het college lijkt er sprake te zijn van een structureel probleem. Waar het college regelmatig wordt getroffen door bovengemiddelde maatschappelijke kritiek, blijkt deze zich vooral te concentreren op de portefeuilles van een en dezelfde gedeputeerde. Recente-lijk - het is vandaag ook alweer aan de orde geweest - zijn door onhandigheden en uitglijers actuele onderwerpen als de BVO Emmen en het ammoniakbeleid verworden tot ware hoofdpijndossiers. Voor het draagvlak van het provinciaal beleid is dat niet goed. In het verkeer met de staten blijkt keer op keer dat van enige reële politieke en bestuurlijke communicatie met de desbetreffende gedeputeerde nauwelijks sprake is. Het gaat dan vooral om discussies over financiën, financieel beleid en personeel en organisatie (P&O). Dat vinden wij ook voor de slagvaardigheid van het bestuur niet goed.

Waar het college, met onze instemming, zichzelf in deze periode een qua aard en omvang substantiële taak heeft gesteld, zou naar onze mening niet, zoals in de vorige collegeperiode, van een structureel probleem van bestuurskracht alleen een gespreksonderwerp in de wandelgangen moeten worden gemaakt.

Voorzitter. Ik keer terug naar onze vraagtekens bij de Voorjaarsnota en ik kom dan eerst op de groene organisaties.

Behoud en versterking van natuur, milieu, landschap en cultuurhistorie vormen de kern van het duurzaamheidsstreven van D66. Bij de vaststelling van het POP zullen wij daar nader blijk van geven. Maar behalve onze betrokkenheid bij juist deze thema's, zijn er meer algemene redenen voor onze grote aarzelingen met betrekking tot de

hoogte van de bezuinigingen op de Drentse natuur- en milieuorganisaties. In de eerste plaats omdat wij denken dat de groene organisaties, juist in het licht van de voorgenomen beleidsintensivering van het college, het provinciaal bestuur, het college nog meer van dienst kunnen zijn en in de tweede plaats omdat wij de indruk hebben dat binnen deze instituties in de afgelopen jaren een in vergelijking met de welzijns wereld behoorlijke cultuuromslag heeft plaatsgevonden. Vraaggericht en resultaatgericht werken, maar ook de ingezette verbreding naar de landbouwwereld zijn daar uitdrukkingen van.

Het door D66 voluit gesteunde beleid van nieuwe zakelijkheid ten aanzien van gesubsidieerde instellingen kan uiteraard niet tot gevolg hebben dat voor ons sympathieke organisaties geheel buiten schot moeten blijven. Maar de vraag of de voorgestelde bezuinigingsbedragen getuigen van maatwerk, beantwoorden wij voorshands niet positief. Het zou wat ons betreft goed zijn wanneer het college deze kwestie nog eens nader met de betrokken organisatie nader ging bespreken. Om eens af te tasten of er in de staten politieke ruimte bestaat voor een iets meer gematigd financieel regime, dien ik nu al een amendement in.

Amendement A

*Provinciale Staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

besluiten:

de Voorjaarsnota als volgt gewijzigd vast te stellen op het punt van de voorgestelde bezuiniging op de groene sector (pagina 34).

Het bedrag van € 1,8 miljoen zal worden verminderd met € 50.000,-- in 2005, oplopend naar € 100.000,-- in 2007 en daaropvolgende jaren.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat het amendement bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DOHLE: Voorzitter. Gelet op de kritiek van de heer Engels ga ik er zonder meer van uit dat dit amendement met de groene coalitie is besproken. Ik krijg wel graag een toelichting op het maatwerk waarvan dit amendement moet getuigen. Met andere woorden: waarop baseert D66 het bedrag van € 100.000,--? D66 verwijt het college onvoldoende overleg te hebben met de groene coalitie en komt zelf met een nieuw voorstel en

nu neem ik aan dat dat dit voorstel de instemming van die coalitie heeft.

De heer ENGELS: Het feit dat er overleg is geweest met de betrokken organisatie wil niet op voorhand zeggen dat er overeenstemming is bereikt. Wij hebben onze eigen verantwoordelijkheid. De groene coalitie weet van onze plannen. Ik heb het college uitgenodigd nader overleg te voeren met de organisaties. Als ik het woord "maatwerk" gebruik, bedoel ik daarmee aan te geven dat het bedrag van de bezuiniging in een bepaalde verhouding tot de andersoortige bezuinigingen in de Voorjaarsnota moet staan. Kijkend naar het functioneren van de groene sector en ervan uitgaande dat niet om alleen opportunistische redenen, bijvoorbeeld omdat wij ze leuk vinden, bepaalde organisaties helemaal niet in de bezuinigingen moeten worden betrokken, stellen wij voor de bezuiniging wat gematigder in te zetten en uiteindelijk uit te komen op een wat lager eindbedrag. Naar ons gevoel voldoet ons voorstel beter aan de term "maatwerk" dan dat van het college.

De heer DOHLE: Moet dit amendement dan niet meer worden gezien als een signaal van D66 voordat daadwerkelijk over dit onderwerp wordt gediscussieerd en is het dan niet beter het indienen van die amendement tot die tijd uit te stellen?

De heer ENGELS: De heer Dohle moet zich een ding goed realiseren: de Voorjaarsnota wordt morgen vastgesteld en op wat daarmee dan is vastgesteld, komen wij in principe niet terug. Als wij dus zaken willen doen, zullen wij de discussie vandaag en morgen moeten voeren. Maar het antwoord op de vraag of het indienen van het amendement voor D66 betekent dat dit het eind van de discussie is, is "nee". Het amendement is een middel om de discussie helder en scherp te maken.

De heer DOHLE: De Voorjaarsnota is richtinggevend; moet dus nog nader ingevuld worden. De discussie komt dus nog terug. Juist ten aanzien van de bezuinigingen op de groene coalitie heb ik een groot aantal partijen al voorbehouden horen uitspreken. Dan vraag ik mij af wat wij met dit amendement moeten, terwijl de inzet van de partijen in de discussie die nog gaat volgen, bekend is.

De heer ENGELS: Ik moet dan wel vaststellen dat de inzet van de fracties op dit onderdeel nogal verschillend is. Gelet op de discussie die wij in het kader van de begroting 2004 en de brief van 18 september 2003 hebben gevoerd, lijkt het mij van belang bij de behandeling van deze Voorjaarsnota vast te stellen waar financieel de uiterste grens ligt als het gaat om bezuinigingen. Ons voorstel is erop gericht in zijn algemeenheid aan te geven dat er nader overleg moet komen. Wat ons betreft, is het niet zo dat de groene organisaties op voorhand buiten de bezuinigingsmaatregelen blijven, wij vinden alleen dat de uiterste grens lager moet liggen dan nu door het college is aangegeven. Wij vinden het van belang dat de discussie daarover morgen wordt afgerond. Als de bedragen die door het college zijn genoemd, blijven staan, kunnen wij nog wel discussiëren, maar dan zijn die bedragen wel de doelstelling. Dat lijkt mij niet handig en daarom wil ik nu al een wat andere doelstelling formuleren. Dát is de betekenis van het amendement.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. De heer Engels beperkt zich in dit amendement tot de groene organisaties. Hoe kijkt hij aan tegen de bezuinigingen op cultuur en welzijn?

De heer ENGELS: Daarbij volgen wij het college voor 100%.

De heer LANGENKAMP: Dat vind ik spijtig.

De heer ENGELS: Dat is een kwestie van smaak. Ik zie het college nu glunderen en dat is ons ook wel wat waard.

De heer LANGENKAMP: De heer Engels baseert zijn standpunt met betrekking tot de groene organisaties op het feit dat er geen overleg is geweest. Maar hij sluit nu op voorhand uit dat er op een andere manier op de instellingen in de Sector Cultuur en Welzijn bezuinigd kan worden. Dat vind ik onbegrijpelijk, want dat er eerst overleg moet zijn, geldt dan kennelijk voor slechts een partij. Dat D66 die partij uitkiest, vinden wij prima - wij hebben de Milieufederatie hoog in het vaandel - maar ik snap niet waarom de redenering van de heer Engels wel opgaat voor de Milieufederatie en niet voor bijvoorbeeld STAMM.

De heer ENGELS: Dat is omdat wat de groene organisaties naar voren hebben gebracht over hoe zij, gelet op de voornemens van het college, inhoudelijk in dit proces staan, ons heel wat meer aansprak dan de reacties vanuit welzijnsland. Dat was voor ons de reden om wat nader naar de groene sector te kijken.

De heer LANGENKAMP: Dat vind ik vreemd. D66 luistert kennelijk alleen naar de sector die het hardst roept. De fractie maakt toch wel een eigen afweging?

De heer ENGELS: Absoluut. De heer Langenkamp heeft mij ook niet horen zeggen dat wij altijd kijken en luisteren naar degenen die het hardst roepen. Wij luisteren naar wat de organisaties inhoudelijk hebben te melden en wij waren heel wat meer onder de indruk van de verhalen die uit de groene sector zijn gekomen naar aanleiding van de voorstellen van het college dan van de verhalen uit welzijnsland. Dat wij daarover van mening verschillen, constateer ik ook, maar ik ben daarover minder verdrietig dan de heer Langenkamp.

Voorzitter. Ik probeer verder te gaan met mijn verhaal en ik kom op het onderwerp lastenverhoging en interne kosten.

In de Statencommissie BFE heb ik aangegeven dat mijn fractie zeer ongelukkig is met de voorgestelde belastingverhoging. Anders dan het college vinden wij een boventrendmatige verhoging van in totaal €2,3 miljoen voor de opcenten allesbehalve verantwoordelijk en noodzakelijk. D66 vindt ten principale dat er een zekere evenwichtigheid moet zijn in de verhouding tussen in de eerste plaats inkomstenverhoging, in de tweede plaats bezuiniging op maatschappelijke uitgaven en in de derde plaats beperking van de interne kosten. Gemeten naar dit uitgangspunt voldoet de voorgestelde bezuiniging op de interne organisatiekosten van netto €350.000,- daar in de verste verte niet aan. D66 wil vandaag het voorstel doen tot meer proportionaliteit te komen in de verhouding tussen enerzijds belastingverhoging en anderzijds uitgavenbeperking ten aanzien van de eigen organisatie. Wij hebben niet de behoefte daarbij concreet nader uitgewerkte doelstellingen aan te reiken, want ook de Voorjaarsnota laat op dit punt nog het een en ander open. Dat is niet ten onrechte, want daar is een Voorjaarsnota voor. Wij menen bovendien dat het college de ruimte kan houden om

in een reeds lopend proces de verschillende instrumenten en modaliteiten in het kader van uitgavenbeperking in eigen huis tegen elkaar af te wegen. Afgaand op de bijvoorbeeld door gedeputeerde Schaap afgegeven signalen in de Statencommissie CW, heeft het college op dit punt de nodige voornemens. Ook een project als Maatstaf over de herijking van de stafgroepen of de interne kerntakendiscussie, het opheffen van extra personeelspotjes en de bevrozing van vacatures zijn indicaties voor nieuwe tijden. Ik mis overigens in al deze voornemens opnieuw de aanpak van de boventaligheid. Maar daar begin ik nu verder niet meer over.

Maar laat ik helder zijn: voorzover in deze discussie de omvang van het ambtelijk apparaat een rol speelt, moet wat ons betreft niet op voorhand een al te eendimensionale oplossing worden vastgelegd. Wij zetten, met andere woorden, niet op voorhand in op een gefixeerde reductie van het aantal fte's, al sluiten wij dat - daarin verschillen wij van het college - op voorhand ook niet uit. Wij sluiten liever aan bij de globale opzet van de Voorjaarsnota. Ons in een amendement vervat voorstel bevat een aantal bijstellingen van de financiële taakstellingen inzake de MRB, namelijk minder verhoging, en de interne kosten, namelijk meer bezuinigingen. Ons verhaal gaat wel verder dan PvdA en VVD tot nu toe hebben aangegeven, maar ik sluit niet uit dat daar overleg over heeft plaatsgevonden; dat zal de heer Boer beter weten.

Mijn fractie is ervan overtuigd dat haar voorstel betere kansen biedt voor een daadwerkelijk effectieve en efficiënte organisatie. Ik dien dan nu het amendement in.

Amendement B

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeën op 8 en 9 juni 2004;*

besluiten:

*de Voorjaarsnota 2004 op de pagina's 36 en 37
als volgt gewijzigd vast te stellen:*

- *op de kosten voor de interne organisatie wordt vanaf 2005 € 600.000,-, oplopend tot € 1.000.000,- in 2007 en volgende jaren omgebogen. Daarbij wordt nadrukkelijk onderzocht in hoeverre de formatie-omvang kan worden verkleind;*

- *de nullijn voor interne organisatiebudgetten blijft gehandhaafd;*
- *een extra verhoging van de MRB komt in 2007 uit op een totaalbedrag van rond de € 1.650.000,--.*

De VOORZITTER: Ik stel vast dat dit amendement bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik kom op mijn laatste onderwerp, het thema Democratie en kwaliteit van bestuur.

Ik heb het al vaker gezegd: democratie is een paradoxaal begrip. Het openbaar bestuur moet proberen problemen van burgers serieus te nemen en bovendien is de overheid verplicht om de problemen van burgers, voorzover die het publieke domein raken, ook op te lossen. Maar tegelijkertijd eist de publieke zaak besluitvorming in het algemeen belang en dus het bewaren van een zekere afstand tot deelbelangen.

Ter voorkoming van een verdere vervreemding tussen openbaar bestuur en burgers is het nodig dat bestuurders zich naar buiten toe niet opstellen als regenten, maar bereid zijn hun voornemens en functioneren met de grootste mogelijke openheid en het bieden van reële medezeggenschap ter discussie te stellen. Dit belangrijke uitgangspunt voor provinciale democratie missen wij toch nog regelmatig in de beleidsvoornemens. Ook door de fractie van de ChristenUnie zijn hierover zojuist behartigenswaardige dingen gezegd.

Het provinciaal bestuur van Drenthe wil investeren in een grotere herkenbaarheid en zichtbaarheid voor de Drentse inwoners. Blijkens de laatste stand van de statenagenda is dat, tot onze grote vreugde, een van de nog maar twee speerpunten. Maar dat is niet genoeg. Nodig is ook kwaliteit van besluitvorming en wij vinden dat tegenspraak en tegenwicht in het politieke debat daaraan kunnen bijdragen. Ook als virtuele collegepartij zal de fractie van D66 in deze statenperiode, al dan niet met het professorale vingertje, dat tegenwicht en die tegenspraak blijven bieden. Maar in het voetspoor van wat mijn goede college Henk Baas al heeft opgemerkt over een bepaalde kleine fractie zullen wij proberen dat binnen het provinciaal bestuur en nadrukkelijk als onderdeel van het provinciaal bestuur te doen en niet als zogenaamde tegenpartij, want daarvoor is het openbaar bestuur ons te lief.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Uit de brief van 18 september 2003 bleek dat het college van GS een aantal beleidsintensivering in gedachten had tot een bedrag van ruim € 10 miljoen. Het college achtte het toen niet opportuun keuzes voor te leggen met een meerjarige structurele doorwerking, omdat er nog te veel onzekerheden waren over de gevolgen van het rijksbeleid. In de voorliggende Voorjaarsnota is deze structurele doorwerking wel opgenomen. Er is sprake van een meerjarenraming, waarbij met ingang van 2007 een negatieve bestedingsruimte ontstaat. Maar nog steeds is niet duidelijk wat de gevolgen zijn van het rijksbeleid: wat gaat er bijvoorbeeld gebeuren met de Langman-gelden en op welke Europese middelen kunnen wij nog rekenen na de uitbreiding van de Europese Unie (EU)?

Problemen worden naar de toekomst verschoven. In 2007 zal er een ander college zijn en het nu zittende college kan veel geld pompen in allerlei projecten waarvan het effect moeilijk meetbaar is. De OPD is van mening dat alles wat deze staten willen verwezenlijken - de kaderstellende functie van PS in het dualisme - zijn weerslag moet vinden in concreet meetbare doelstellingen, zodat verantwoording kan worden afgelegd aan de burgers van Drenthe. Omdat ik mij aan een spreektijd van 10 minuten heb te houden, heeft mijn fractie bij de schriftelijke weergave van haar beschouwingen een bijlage opgenomen waarin de provincie Gelderland als voorbeeld is genoemd.

De concreet meetbare doelstellingen ontbreken in de voorliggende Voorjaarsnota. Wel komen er vele mooi abstract geformuleerde volzinnen in voor. Wat moeten wij bijvoorbeeld met zinsneden als: "Verder geldt dat de Waterleidingsector ook een duidelijk belang heeft bij het stimuleringsbeleid, zeker wat betreft het specifieke beleid. Zomaar overdragen is hier minder aan de orde. Allereerst vraagt hier de afstemming met het algemene beleid veel meer aandacht. Maar ook geldt dat de provincie over een goed functionerende organisatie voor het stimuleringsbeleid beschikt." (pagina 39 van de Voorjaarsnota). Maar toch wordt er van de Waterleidingsector € 500.000,-- gevraagd. Een duidelijk verhaal over wie wat in deze sector doet en wat de concrete doelstellingen zijn, is volgens de OPD dan een vereiste. Gedeputeerde Dijks heeft in de Statencommissie BFE gezegd dat dit allemaal in november, bij de behandeling van de begroting 2005 geregeld zal zijn. Dit is een loffelijk streven dat naar onze me-

ning in de praktijk niet haalbaar zal blijken te zijn. Zelfs de Tweede Kamer heeft hier een aantal jaren voor nodig, getuige de uitspraak van de voorzitter van onze nationale rekenkamer.

Een noordelijke rekenkamer die toetst op doelmatigheid en doeltreffendheid, is er helaas nog niet. Wel wordt op pagina 13 van het verslag van de accountant Ernst en Young gewezen op het belang van een meer product- en prestatiegerichte verslaglegging.

Voorzitter. Voor de financiering van zijn plannen doet het college een beroep op wat er in de reserves aanwezig is. In het verleden is gebleken dat een aanvankelijk begroot tekort aan financieringsmiddelen bij afsluiting van de jaarcijfers ineens was omgeslagen in een overschot. Het ging daarbij om niet mis te verstane bedragen, soms zelfs in de orde van grootte van € 40 miljoen. Het advies van de accountant reserves en voorzieningen beter te onderbouwen, kunnen wij onderschrijven, evenals de aanbeveling het weerstandsvermogen in kaart te brengen. Hierop is door de registeraccountant Verhoef al eens gewezen in zijn brief van 15 juli 2003. Op deze wijze wordt het voor provinciale staten (PS) mogelijk het overzicht te houden en haar controlerende functie uit te oefenen.

Voorzitter. Wat ons opvalt, is dat er in deze Voorjaarsnota veel nadruk wordt gelegd op de onzekere financiële situatie als gevolg van maatregelen van het kabinet Balkenende en de gevolgen van de uitbreiding van de EU. Er worden bezuinigingen en efficiencykortingen doorgevoerd bij de groene en cultuur, welzijn en zorg(CWZ)-instellingen en daarnaast wordt een extra bedrag van anderhalf miljoen binnengehaald door een extreem forse verhoging van het aantal opcenten. De provincie zelf blijft in dit verhaal volledig buiten schot.

Tegenover een lichte groei, waarover GS in de brief van 27 mei spreken, staan zeer beperkte ombuigingen in de personele organisatie. De inrichting van de Statengriffie vraagt dan wel inzet van personeel, maar die inzet kan grotendeels weggestreept worden tegen het werk dat eerder door andere provinciale ambtenaren werd gedaan. Het overdragen van de muskusrattenvangers naar de waterschappen betekent een flinke vermindering van het aantal formatieplaatsen. En in dit licht bezien is de personeelsformatie van de provincie niet licht, maar fors gegroeid.

Voorzitter. Het is bekend dat de OPD er nooit voorstander van is geweest de muskusrattenvangers over te dragen aan de waterschappen. Wij hebben hierover recentelijk nog schriftelijke vragen gesteld. Op het antwoord daarop gaan wij schriftelijk in. In bijlage 4 van onze schriftelijke algemene beschouwingen zetten wij ons standpunt uiteen. Wij hebben vanochtend ook al nieuwe schriftelijke vragen gesteld, want wij blijven verontrust over de toename van de muskusratten in Drenthe.

Voorzitter. Juist in een tijd waarin van iedereen gevraagd wordt in te leveren en burgers geregeld geconfronteerd worden met lastenverhogingen, wordt van de overheid een doelmatig en efficiënt gebruik van overheidsmiddelen verwacht. Toch wordt er door de provincie Drenthe ruimhartig met het geld van de belastingbetaler omgesprongen. Er zijn vele miljoenen in RTV Drenthe gepompt en daarom is de OPD van mening dat RTV Drenthe het bedrag van € 96.000,-- aan indexering binnen de eigen begroting moet opvangen.

GS hebben onlangs € 2 miljoen aan de gemeente Emmen toegezegd als bijdrage voor de BVO. Hoe moet Emmen dit bedrag ooit terugbetalen als het over 2004 al een nadelig saldo van bijna € 7 miljoen heeft en in de komende jaren zo'n € 16 miljoen moet bezuinigen. Moet de provincie dit tekort subsidiëren?

Verschillende gemeenten in Drenthe kampen momenteel met financiële problemen en verhogen daarom de belastingen of brengen het voorzieningenniveau, bijvoorbeeld de voorzieningen voor gehandicapten, omlaag. De OPD maakt zich hier ernstige zorgen over.

Een project als DrentsGoed krijgt van Kompas, LEADER en de provincie subsidies tot een bedrag van ruim € 700.000,--. Een organisatie als Heerlijk Drenthe, die ook streekproducten verkoopt, kan zonder een dergelijk groot subsidiebedrag draaien. Hoe kan er dan gesproken worden van een doelmatige toepassing van overheidsmiddelen? Dit is voor de OPD reden om hier verder onderzoek naar te doen. Als dit onderzoek is afgerond, zullen wij de staten van Drenthe over de uitkomsten informeren.

Voorzitter. Het zal duidelijk zijn dat wij de opcentenverhoging niet steunen. Ik dien daarom de volgende motie in.

Motie C

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 8 en 9 juni 2004, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2004 en met name de voorgestelde verhoging van de MRB door het college van gedeputeerde staten;

overwegende:

- *dat de huidige economische situatie voor de Drentse burger niet zodanig is, dat het inkomen gemiddeld groeit;*
- *dat het openbaar vervoer in Drenthe niet optimaal is met name in de landelijke gebieden, derhalve zijn vele Drentse burgers aangewezen op het eigen (auto)vervoer;*
- *dat het bestedingspatroon met name voor de Drentse burger met de smallere beurs al beperkt genoeg is;*
- *dat de brandstof- en onderhoudskosten van de eigen auto ook al fors duurder zijn geworden;*
- *dat de opcenten van de MRB niet als melkkoe dienen te worden gebruikt door haar telkenjare te verhogen;*

besluiten:

de opcenten van de MRB niet te verhogen met € 11,26, zoals het college van gedeputeerde staten voorstelt, doch het huidige bedrag te handhaven.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer SLUITER: Voorzitter. Naar mijn mening legt de heer De Haas de staten iets voor wat veel meer neerkomt op een wijziging van de Voorjaarsnota en dat daarom veel eerder een amendement is dan een motie, waarvan maar moet worden afgewacht of het college die bij aanvaarding door de staten overneemt. Het gaat er nu om waar de bevoegdheid tot wijziging ligt.

De heer DE HAAS: Die bevoegdheid ligt bij PS. Ik hoop natuurlijk dat het college ons voorstel overneemt, maar ik heb zo mijn twijfels.

Voorzitter. Als leidraad voor hun plannen hebben GS de slogan "Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe" gekozen. Voor veiligheid en sociaal evenwicht wil het college in de periode 2004 tot en met 2007 jaarlijks € 2 miljoen extra storten in de

Reserve flexibel beleid. Ook wij vinden het belangrijk dat iedereen in Drenthe zich veilig kan voelen en mee kan doen. De OPD wil daarom aandacht vragen voor groepen die duidelijk buiten de boot vallen en waarover wij, helaas, niets terug kunnen vinden in het sociaal rapport.

De OPD wil net als GroenLinks aandacht vragen voor het thema Huiselijk geweld. De oproep van burgemeester Slagman aan gemeenten om voor de bestrijding hiervan geld op de begroting vrij te maken, steunen wij van harte. De provincie kan haar regiefunctie invullen door een algemeen meldpunt in te stellen. Ik dien daarvoor de volgende motie in. Ik heb er kennis van genomen dat GroenLinks van plan is hierover ook met een motie te komen. Als dit gebeurt, zullen wij die motie steunen en de onze weer intrekken.

Motie D

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 8 en 9 juni 2004, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2004 en de Jaarstukken 2003;

overwegende:

- *dat uit de gezondheidsenquête Drenthe 2003 (mede gesubsidieerd door de provincie Drenthe) blijkt dat in Drenthe het aantal volwassenen tussen 20 en 65 jaar dat ooit met huiselijk geweld te maken heeft gehad, minimaal 40.000 personen bedraagt;*
- *dat uit ditzelfde onderzoek blijkt, dat dit aantal in praktijk hoger zal liggen;*
- *dat huiselijk geweld een enorme invloed heeft op de lichamelijke en psychische gezondheid van hen die aan huiselijk geweld bloot staan;*
- *dat een meerderheid van deze groep - 59% - de voorvallen van huiselijk geweld niet aangeeft en bij geen enkele instantie meldt;*
- *dat daardoor velen die aan huiselijk geweld blootstaan in isolement blijven en het zeer moeilijk, zometertijd onmogelijk wordt aan een oplossing te werken;*
- *dat het daarom van groot belang is actief beleid te voeren ten aanzien van het voorkomen van huiselijk geweld;*

besluiten:

- *het college van gedeputeerde staten op te dragen over te gaan tot de instelling van een duidelijk meldpunt voor huiselijk geweld, om zo actief bij te dragen om zoveel mogelijk drempels te verlagen voor het melden van huiselijk geweld;*
- *de Drentse gemeenten te verzoeken hieraan actief deel te nemen;*
- *dit project te financieren door € 250.000,-- vrij te maken uit het Fonds flexibel beleid.*

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik kom dan gelijk aan onze derde en laatste motie. De OPD wil ook aandacht vragen voor de dak- en thuislozen in Drenthe. Wij hebben ons gebaseerd op het Trimbos-rapport, waaruit blijkt dat het in Drenthe om 300 tot 400 personen gaat. Wij hebben hiervoor de volgende motie opgesteld.

Motie E

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 8 en 9 juni 2004, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2004 en de Jaarstukken 2003;

overwegende:

- *dat het aantal mensen dat aangewezen is op dak- en thuislozenopvang de laatste jaren groeiende is;*
- *dat wegens plaatsgebrek, het aantal afwijzingen voor opvang van deze mensen, eveneens is toegenomen;*
- *dat dak- en thuislozen die uit alle geledingen van onze maatschappij komen, uit humanitaire overwegingen moeten worden opgevangen en zo mogelijk begeleid naar een vorm van weer zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij;*
- *dat de financiering van opvang van dak- en thuislozen nog altijd als een restpost wordt beschouwd;*

besluiten:

- *het college van gedeputeerde staten op te dragen het initiatief te nemen om een project voor opvang van dak- en thuislozen te starten;*

- *de gemeenten die met deze problematiek van doen hebben te verzoeken deel te nemen aan het project;*
- *€ 300.000,-- uit te trekken voor de opvang van dak- en thuislozen, zodat het aantal dak- en thuislozen teruggebracht kan worden;*
- *het benodigde bedrag vrij te maken door middel van Fonds flexibel beleid.*

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Bij de vorige algemene beschouwingen, namelijk die in 2003, hebben wij aandacht gevraagd voor de AED-apparatuur. De gedeputeerde heeft haar woord gestand gedaan en er vond overleg plaats met meerdere deskundigen. Afsproken is dat het onderzoeksrapport van het RAV wordt afgewacht en dat aan de hand daarvan zal worden bekeken waar accenten kunnen worden gelegd. De OPD hecht eraan te benadrukken dat de provincie verantwoordelijk blijft.

Tot slot een vraag aan het college van GS. Er heeft ons een schrijven bereikt van drs. L.W. Verhoef, gedateerd 3 juni. Dit schrijven is het college wellicht ook bekend. Zo niet dan kan het daarvan kennisnemen via de bijlagen bij onze schriftelijke beschouwingen.

In die brief wordt nogal een beschuldiging geuit aan het adres van de provincie Drenthe. Er is sprake van valse boekhouding en dergelijke. Wij vragen het college te reageren op deze beschuldiging met betrekking tot de jaarcijfers 2003.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. De laatste weken druppelde veel relevante informatie binnen betreffende de behandeling van de jaarstukken 2003 en de Voorjaarsnota. Wel is het daarbij jammer dat nogal wat informatie wat laat werd voorgelegd, of pas na commissievergaderingen. Maar in algemene zin konden wij er wel mee uit de voeten.

Allereerst wil ik een compliment maken over de jaarstukken: ze waren leesbaar en op tijd. Daarvoor valt het ambtenarenapparaat te prijzen.

Ik zal de algemene beschouwingen van mijn fractie niet al te lang maken. Ik pik er een paar zaken uit en ik wil aangeven wat onze fractie belangrijk acht in relatie tot de aanstaande nieuwe subsidieverordening.

De Voorjaarsnota ziet er redelijk goed uit. Er blijkt ook klip en klaar uit dat er nog erg veel geld op de plank is blijven liggen. Dat is fout. Gemeenschapsgeld moet op de juiste manier en op grond van juiste keuzes naar de gemeenschap gaan. Voor mijn fractie is het volgende van belang. In de Statencommissie CW gaf gedeputeerde Schaap aan dat met strikte criteria simpelweg subsidieverstrekking kan worden voorkomen. Wat een insteek! Gemeenschapsgeld wordt toch niet door de staten beschikbaar gesteld om vervolgens te voorkomen dat het daadwerkelijk door de gesubsidieerde instanties wordt aangewend? Ik krijg op dit punt graag wat meer duidelijkheid van het college. Welke criteria worden gehanteerd waar vervolgens niemand wat mee kan?

In de conceptnota Mensen in het middelpunt wordt gesproken van verzakelijking en een realistische inbedding van de inzet van middelen. Dat lijkt mij vooral bij pilotprojecten en experimenten verstandig. Werken langs inhoudelijke programmalijnen is een stap in de goede richting. Naar onze mening moet dat bestuurlijk met daadkracht concreet gemaakt worden. Hoe denkt het college daar expliciete invulling aan te geven?

De nota Mensen in het middelpunt ademt nogal wat vaagheid. Natuurlijk, het is nog een concept en ik snap dat als je beleid maakt, je dat op een bepaald abstractieniveau moet doen. Echter, vaag beleid vervolgens koppelen aan strenge criteria, werkt bureaucratie in de hand; sterker nog: het is bureaucratie. Het is de dood in de pot van de politiek, het geeft frustratie en zadelt het college op met bulten uitlegwerk aan de staten. Zo zijn we meer met onszelf bezig dan met slim en adequaat omspringen met geld van en voor de burger!

Ik hoor graag van het college of het bijvoorbeeld bereid is om bij alle subsidiebesluitstukken aan de beleidsbrieven een hoofdstukje toe te voegen waarin wordt ingegaan op het SMART-gehalte van het voorstel. Op die manier kunnen de staten zorgvuldiger beoordelen of er wordt voldaan aan SMART. Allerlei beleidsstukken en rapporten repen hier al lang over en het wordt tijd dat er eens wat mee gedaan wordt. Ik hoor hierover graag de mening van het college. Eventueel kom ik in tweede termijn hierover met een motie, maar dat is afhankelijk van de reactie van het college.

Voorzitter. Ik wil wederom een punt dat ik al vaker aan de orde heb gesteld, aansnijden. Het gaat om de betaalbaarheid van de jeugdzorg in Drenthe. De geluiden die ik hierover hoor, zijn niet bemoe-

digend. Ik heb de gedeputeerde herhaaldelijk kritische vragen over dit onderwerp gesteld en dat blijft ik doen; ook nu, want het wettelijke recht op hulpverlening en de eventuele opvang van jongeren in een goede setting zijn van groot belang. Het opsluiten van probleemjongeren in Het Poortje, terwijl ze geen delict hebben begaan, lijkt mij de kortste route naar het worden van een draaideur-crimineel. Drenthe zit daar niet op te wachten. Het kan een beetje met het volgende vergeleken worden. Volwassen tbs'ers worden toch ook niet gemixt met "gewone" psychiatrische patiënten?

Waarom accepteren we dat op dit moment dan wel voor jongeren? Dat kan niet, dat moet gewoon wettelijk verboden worden! Het college dient op dit punt concrete maatregelen te nemen. Is het college van mening dat de jongere dient te wachten op adequate hulpverlening omdat er nog een of andere Interprovinciaal Overleg(IPO)-discussie gaande is over wie wat moet betalen? Dat kan gewoon niet. Ik krijg graag een inhoudelijke en concrete reactie van het college op het punt van de financiële verplichtingen inzake de opvang. Ik zou een heel betoog kunnen houden over spijbelen - dat komt bij andere dossiers wel - maar toch vraag ik ook daar meer aandacht voor.

Voorzitter. Naar mijn mening mogen de opcenten op de MRB niet verhoogd worden. Mobiliteit staat bij mij hoog in het vaandel. Weten de collegeleden zelf nog wel hoe het voelde toen zij voor het eerst zelfstandig een auto konden besturen? Kennen zij nog het gevoel van vrijheid dat zij zomaar overal naartoe konden? Mobiliteit is een primaire behoefte van ieder en daarom ben ik tegen extra kostenverhogende maatregelen. Betaalbare mobiliteit is een grondrecht van de burger. Er moet niet op gerekend worden dat de brandstofprijzen ooit weer terugzakken naar het peil van een jaar geleden. De meeste mensen zijn er zo langzamerhand doodmoe van dat de automobilist steeds maar weer wordt uitgemolken. Keer op keer gaat het als gevolg van politieke besluitvorming en de politiek van de multinationals dezelfde kan op.

De heer DOHLE: Voorzitter. Welk deel van de intensiveringsgelden zijn dan volgens de heer De Jong niet nodig waardoor een verhoging van het aantal opcenten achterwege kan blijven?

De heer C.D. DE JONG: Ik ben voor de lijn zoals die door de heer Engels van D66 is verwoord. De

interne provinciale organisatie kan adequater werken. Ik zoek de oplossing in die richting.

De heer DOHLE: Maar zelfs in het voorstel van D66 zit een verhoging van de opcenten.

De heer C.D. DE JONG: Als de lijn van D66 met betrekking tot de interne organisatie nog wat verder wordt doorgetrokken, komen we al een heel eind. Ik durf te wedden dat een quickscan uitwijst dat er heel wat geld is te verdienen. Een quickscan binnen de gemeente Emmen leverde zakken geld op. Mijn voorstel is dan ook om vooral die koers in te zetten en ik denk dat veel partijen zich daarin zullen kunnen vinden. De oplossing ligt bij het scherp kijken naar de eigen organisatie.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Vandaag liggen voor de jaarrekening 2003 en de Voorjaarsnota 2004, terwijl ons wordt gevraagd voor 2005 kaders te stellen om het college de richting te geven voor de begroting.

Voorzitter. De Voorjaarsnota moet een tussenbalans zijn van wat met de vastgestelde begroting 2004 en de daaraan gekoppelde productbegrotingen tot nu toe is gebeurd. Bovendien geeft deze Voorjaarsnota de voortgang en overzichten weer van lopende investeringen die nog niet zijn afgerond; waar nodig kunnen wij die nog bijsturen. Het college vraagt de staten op verschillende onderdelen de richting aan te geven dan wel een uitspraak te doen. Wij zijn ook blij dat ons voorstel is geaccepteerd om de algemene beschouwingen te houden bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Voordeel hiervan is dat het college bij het opstellen van de begroting voor het volgende jaar rekening kan houden met de wensen van de staten.

Het jaarverslag 2003 biedt een rooskleurig plaatje van het Collegeprogramma 2003-2007. Overzichtelijk en gemakkelijk leesbaar wordt ons op hoofdlijnen inzicht gegeven in wat in 2003 heeft plaatsgevonden. Wij zeggen hiervoor dank en wij geven het ambtelijk apparaat een compliment dat uiteindelijk voor de totstandkoming van dit boekwerk zorg heeft gedragen.

Met de uitkomst van de rekening, die uiteindelijk positief bleek te zijn, kunnen wij het college feliciteren. Het huishoudboekje van menig inwoner in onze provincie zal de komende tijd een andere uitkomst hebben. Drents Belang zal overigens niet diep ingaan op de aangeleverde financiële cijfers.

Wel adviseren wij het college te bekijken of het aantal potjes - het zijn er 46 - waarin het vermogen van de provincie is opgedeeld, niet kan worden verminderd.

Mede gelet op mijn beperkte spreektijd zal ik niet lang stilstaan bij de opmerkingen van de accountant in de managementletter. We gaan ervan uit dat zijn opmerkingen voorzover die betrekking hebben op 2004 zullen worden meegenomen. Het formeren van een commissie waarin de staten, het college en de ambtelijke organisatie zijn vertegenwoordigd en die zich bezighoudt met de controle op lopende verbeteringen op het terrein van planning en control, rechtmatigheid, doelmatigheid, ontwikkeling van ICT en follow up van de managementletter en de opmerkingen van de accountant, zou de gang van zaken vergemakkelijken. Ik roep de staten op via het Presidium het college de opdracht te geven met een voorstel te komen voor het formeren van zo'n commissie. Drents Belang kan ermee leven dat het positieve resultaat over 2003 wordt toegevoegd aan de algemene middelen voor 2004. Wel geef ik het college mee dat een begroting bedoeld is om zich vooraf zorgen te maken, dus vóór het geld wordt uitgegeven in plaats van daarna.

De fractie van Drents Belang heeft door middel van notities en schrijven aan het college haar ongerustheid kenbaar gemaakt over de bestuurlijke organisatie. Hebben de staten in het verleden de Provinciale Waterstaat opgedeeld in onderdelen, we moeten nu vaststellen dat die opdeling sluimerend teniet wordt gedaan. Ons inziens staat een democratie machteloos als daarbinnen een kartel wordt gevormd.

Privatisering van onder andere de Productgroep Wegen en Kanalen blijft dan ook de moeite van het onderzoeken waard. Gelet op het gegeven dat de belangrijkste problemen niet kunnen worden opgelost binnen hetzelfde kader waarin ze gecreëerd zijn, verdient het aanbeveling een onafhankelijk orgaan te laten bekijken of privatisering een oplossing is.

Voorzitter. Het duale proces komt in de staten niet duidelijk tot uitdrukking. Het ligt ook aan de staten zelf: 20 jaar ervaring zegt niets, want men kan het ook 20 jaar verkeerd gedaan hebben.

Tegelijkertijd zien we het college moeilijk doen als het erom gaat wat de staten wel dan niet zouden moeten weten. Onze controlerende taken komen hiermee onder druk te staan. Verder moeten we erkennen dat het uitgangspunt om door middel

van het dualisme de burger dichter bij de politiek te betrekken, bij lange na nog niets is bereikt. We signaleren zelfs dat de afstand tussen burger en politiek groter aan het worden is.

We worden nog steeds geconfronteerd met de consequenties van de invoering van het dualisme en de naweeën van de uitgevoerde herindeling, die zeer ingrijpend is geweest. Het is uiteraard een bekend verschijnsel dat, als de zaken niet naar wens gaan, de schuld bij een ander wordt gezocht. Natuurlijk, het gras bij de burens is altijd groener, tot je in hun tuin staat en ziet dat daar ook veel onkruid is.

Voorzitter. Het gaat om de belangen van de burgers die wij hier vertegenwoordigen. Ik moet dan vaststellen dat de afstand tussen de burgers en het bestuur op velerlei gebieden groter is geworden, wat zeker voor de ouderen een zeer ongunstige ontwikkeling is. Ik moet ook vaststellen dat de dienstverlening in de provincie sterk vermindert is, dat het voorzieningenniveau vooral op het platteland sterk terugloopt, dat bestuurlijke organisaties vaak slecht functioneren en dat de financiële mogelijkheden van zowel provincie als gemeenten de komende jaren sterk achteruitgaan. Maar het ernstigste is dat de kosten voor de burgers alleen maar toenemen en dat de politieke interesse verder daalt. Ondanks de positieve ontwikkelingen die in gang zijn gezet, zullen de staten zich goed moeten bezinnen op een verdere verbetering van de communicatie om de afstand tussen de burger en de politiek te verkleinen.

We verzoeken het college om na de zomervakantie de staten een discussienota voor te leggen waarin de financiële situatie op korte en langere termijn zichtbaar wordt gemaakt. Bovendien willen we weten wat dit voor ons als provincie en voor de inwoners van Drenthe betekent en wat de gevolgen zijn voor het personeel.

Voorzitter. Het mag bekend verondersteld worden dat Drents Belang bij herhaling aandacht heeft gevraagd voor de leefbaarheid van onze provincie. Het plattelands karakter en het vele groen bepalen in voornamete mate de aantrekkelijkheid van deze provincie. Daarom heeft iedereen in deze provincie belang bij een leefbaar platteland. Omdat vooral de landbouw deze leefbaarheid bepaalt, moet het provinciale beleid erop gericht zijn de nog aanwezige landbouwsector de ruimte te geven om te kunnen verbreden, te vernieuwen en zich te versterken. We spreken nog altijd over "een economische factor van belang".

Voorzitter. Dit belang moet ons ook wat waard zijn. Van diverse kanten wordt deze sector onder druk gezet en hierdoor besluiten velen om met hun bedrijf te stoppen. Gelukkig zijn er in deze provincie ook nog enkele boeren die perspectief in de landbouw zien. Drents Belang is er voorstander van de vrijkomende landbouwgronden te herverkavelen opdat de blijvers enige schaalvergroting kunnen toepassen. Ook dit vergroot de leefbaarheid, omdat er wel brood op de plank moet blijven komen.

Uit economische overwegingen beginnen landbouwers nevenactiviteiten. Het structureel worden van deze nevenactiviteiten moeten wij toejuichen en eventueel door middel van cofinanciering aanmoedigen. Als provincie moeten we hier goed mee omgaan.

Naast deze branchevervaging gaan andere bedrijven zich juist specialiseren in een product. Ook die bedrijven moeten een kans krijgen. Dit moet zeker een aandachtspunt in het visiebeleid van het POP II worden.

Drents Belang is een sterk voorstander van het creëren van een één-loketfunctie in dit huis. Agraariërs moeten daar terecht kunnen met hun problemen en dan kan met minder regeltjes sneller en directer een oplossing worden bereikt.

Voorzitter. Wij ontkomen er niet aan vast te stellen dat de sector toerisme en recreatie voor Drenthe zeer belangrijk is. Men komt naar onze provincie voor de rust, de ruimte, de cultuur, de schitterende fietsmogelijkheden, de watersport enz. Drents Belang wil extra aandacht vragen voor het fenomeen dat Drenthe een fietsprovincie is: 80% van de toeristen komt naar Drenthe vanwege de unieke fietsmogelijkheden. Dit moeten we zonder meer proberen zo te houden! De provincie Drenthe moet hier dan ook blijvend op inhaken. Fietspaden vragen onderhoud en dat laat in onze provincie soms veel te wensen over. Het onderhoud van de fietspaden valt veelal onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Door de gemeentelijke herindeling en vanwege de kortingen op het gemeentelijk inkomen, wordt er zwaar op het onderhoud bezuinigd. De gemeenten kunnen niet aan hun verantwoordelijkheid voldoen. De provincie zou bij de uitbreiding van het fietspadennet via cofinanciering de helpende hand kunnen bieden.

Voorzitter. We zien ook de dagrecreatie toenemen. Hiervoor is goede parkeergelegenheid nodig, waarna de recreant lopend of fietsend de

natuur in kan trekken. In navolging van Overijssel zou ook Drenthe overnachtingsplaatsen voor mensen met een camper moeten creëren. Wij verzoeken het college om in samenspraak met Staatsbosbeheer en de ondernemers te bekijken in hoeverre hier vorm aan kan worden gegeven. Ook dagrecreatie zorgt voor werkgelegenheid. Veel onderhouds- en andere werkzaamheden worden uitgevoerd door organisaties als Landschapsbeheer die weer worden ondersteund door vele vrijwilligers. Drents Belang zet dan ook grote vraagtekens bij het voornemen deze organisaties financieel te korten. Verkeerde keuzes kunnen ertoe leiden dat wat zorgvuldig is opgebouwd, teniet wordt gedaan. Er zijn altijd genoeg redenen om niets te doen, is een waarheid die zeker voor de politiek opgaat. Daarom moeten er keuzes worden gemaakt. De politiek en niet de organisaties dient die keuzes te maken. Het lijkt Drents Belang geen onzinnige gedachte dat de provincie met eigen middelen nog meer stimulerende optreedt. Het lijkt ons zonder meer noodzakelijk een recreatieondernemersloket te realiseren en hier in de begroting 2005 rekening mee te houden.

Voorzitter. Alle prognoses wijzen erop dat de vergrijzing in onze provincie verder zal toenemen. Dit vereist een bijtijds aanpassing van de beschikbare voorzieningen. We kennen de samenhang tussen wonen, zorg en welzijn. Daarnaast is het vaak de wens van de oudere mens om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Het bejaardencentrum is niet meer van deze tijd, maar als men niet meer thuis kan wonen, moeten er toch voorzieningen zijn. De mantelzorg is essentieel maar zij kan niet alles omvatten en mist bovendien vaak de vereiste deskundigheid.

Het is duidelijk dat de taak van de provincie op dit terrein beperkt is, maar toch. Wij hebben een verantwoordelijkheid voor de oudere medemensen, want zij hebben de huidige welvaart met elkaar tot stand gebracht. Op dit moment is de financiële positie van ouderen die slechts van hun AOW rond moeten komen, terwijl de vaste kosten bijna maandelijks stijgen, schrijnend. Fracties die in de Tweede Kamer een landelijke achterban hebben, zouden meer voor deze groep van de stille armoede moeten doen en ons oud-statenlid Simon van der Schoot moeten steunen in zijn politieke strijd.

Ook de medische hulp aan ouderen laat te wensen over. Ouderenhulp is zeer specifiek en vraagt vaak een persoonlijke benadering. Diverse ge-

meenten in Drenthe hebben ouderenadviseurs die onmisbaar werk verrichten. In het verleden, in de periodes van de gedeputeerden Pastoor en De Vries, was er bij de provincie meer belangstelling voor dit fenomeen. De ouderen zelf kunnen haarscherp aangeven waar hun problemen liggen, maar de huidige gefuseerde dienstverlening is niet goed op het oplossen daarvan ingesteld. Als gevolg hiervan valt een vereenzaming van de oudere mens te signaleren en het gevoel er niet meer bij te horen: zij wachten op de dood als anderen op de lijnbus.

Het lijkt ons tijd dat de provincie binnen de mogelijkheden die zij daarvoor heeft, meer gericht aandacht geeft aan een stukje eigentijds ouderenbeleid. In de voorliggende Voorjaarsnota zien we daar niet veel van.

De VOORZITTER: Over tijd gesproken, hoeveel tijd denkt u nog nodig te hebben. U spreekt al een kwartier, terwijl uw spreektijd tien minuten is. Bovendien bent u niet geïnterrumped. Regels en afspraken gelden ook voor u.

De heer KLOOS: Ik zal een stuk van mijn verhaal overslaan en ga meteen door naar de financiën. Subsidie is een middel om nieuwe ideeën of belangrijke ontwikkelingen tijdelijk te stimuleren. Dat is in het belang van de inwoners van Drenthe. Subsidies kunnen niet worden ingezet om exploitaties van derden dicht te timmeren of kansloze organisaties of ondernemingen op de been te houden. Het is ook geen taak van de provincie om als bank van lening te fungeren. Hiervoor zijn de banken en verstrekt de bank geen lening dan is dat jammer.

Wij verzoeken het college met deze opmerking rekening te houden en wij gaan ervan uit dat in de begroting 2005 de inkomsten uit de opcenten niet hoger worden geraamd.

Ik wil wel de waarschuwing uiten dat goed moet worden nagedacht voor het mes wordt gezet in de structurele ondersteuning van organisaties. Vooraf moeten de gevolgen hiervan voor de spin off - werkgelegenheid en gevolgen voor de leefbaarheid in Drenthe - duidelijk zijn.

Voorzitter. Regeren is afwachten tot iets wat je allang weet, politiek uitvoerbaar is geworden. We hebben dan ook geduld met verschillende zaken en hopen dat wat door Drents Belang al is of nog zal worden ingediend, steun zal vinden.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 12.30 uur tot 14.30 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

I. Reactie in 1e termijn van het college van gedeputeerde staten op de Algemene Beschouwingen van de fracties

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Het spits afbijtend, kan ik zeggen dat het college uiterst content is met de opstelling van de staten die in hoofdlijnen toch veel waarderende woorden hebben gesproken over deze Voorjaarsnota die de basis gaat vormen voor de begroting 2005. Er was waardering voor de ambitie en de integraliteit, de samenhang tussen de programmaonderdelen. Die samenhang stond ons ook voor ogen. De ambitie is ervoor te zorgen dat er de komende drie jaar veel activiteiten gebeuren die bijdragen aan de uitvoering van het Collegeprogramma en daarmee de Drentse samenleving ten goede komen en daarbij willen wij die activiteiten zo efficiënt mogelijk laten plaatsvinden.

Het gaat nu nog slechts om een ambitie op hoofdlijnen en vandaar dat er vele vragen zijn gesteld over de uitvoering. Die uitvoering zal voor een deel worden ingevuld bij de begroting en voor een ander deel zullen de staten daarmee de komende jaren geconfronteerd worden bij het uitoefenen van hun controlerende taak.

Het college is blij met de steun van de staten en is uitermate verheugd - het college verkeerde op dat punt in angstige spanning - dat D66 zich ook nu weer als virtuele collegepartij tot hem heeft bekend. Immers, voor je het weet, sluipt er bij dat virtuele een virus in waardoor D66 tot een boosaardig monster wordt. Maar ik dank de fractie van D66 voor haar uitspraak dat zij collegepartij is en daarmee onderbouwt - dit geluid horen wij straks ook graag in de Eerste Kamer - dat het hele college en daarmee ook deze virtuele collegepartij verantwoordelijk is voor het totale beleid.

Voorzitter. Die samenhang heeft ons ertoe gebracht een programma te maken zoals dat nu voorligt. Wanneer ik daarbij constateer dat er eigenlijk geen enkele opmerking over water is gemaakt - de komende jaren voor het provinciaal bestuur toch een buitengewoon belangwekkend

thema - leid ik daaruit af dat de inzet die het college heeft gepleegd ten aanzien van de regiefunctie op dit dossier op de globale instemming van de staten kan rekenen, dus ook op het punt of ten aanzien van de waterleidingsector een aantal taken die aan het drinkwater gerelateerd zijn, niet aan die sector kunnen worden opgedragen dan wel in rekening kunnen worden gebracht op "de vervuiler betaalt". Het college zal op dat punt met nadere voorstellen komen.

Of het nu gaat om natuur en landschap, de steden of wat dan ook maar, voor alles geldt dat je er heen en er weer vandaan moet kunnen komen: ik kom op het thema Bereikbaarheid.

We moeten ergens kunnen komen, maar dan ook op een veilige manier. Dat heeft ons gebracht tot de opstelling van de hoofdlijn bereikbaarheid die uit een aantal sporen bestaat. Het gaat dan om het oplossen van een aantal knelpunten in de fysieke infrastructuur, het in sterke mate aandacht besteden aan de verkeersveiligheid en het OV. Wij hebben die hoofdlijn opgesplitst in de regio: hoe staan wij in het totale Kompas-programma in de bereikbaarheid in Noord-Nederland, in de bereikbaarheid van het stedelijk gebied en van het landelijk gebied. In de commissievergadering heb ik in een presentatie uitvoerig uitgelegd dat wij onze middelen daar ook heel gericht op hebben ingezet, waarbij wij de investeringsnota weliswaar nog niet volledig hebben geactualiseerd, maar wel het investeringsprogramma, dat een meerjarig programma is in samenwerking met gemeenten en het Rijk, bij de kop hebben gehad. Dat programma vormt de basis voor de middellangetermijnuitgaven, namelijk die voor deze collegeperiode met een uitloop naar 2008, waarbij wij de uitgaven tot 2010 en 2015 weliswaar ook in beeld hebben gebracht, maar nog niet nader hebben gekwantificeerd. Er zijn wel heel duidelijk concrete projecten in genoemd. Ook in de vorige investeringsnota lag niet een heel expliciete lijst ter besluitvorming door de staten voor; de staten zouden dit ook niet moeten willen, heb ik in de commissie gezegd.

Voorzitter. De projecten die wij voor de bereikbaarheid van de stedelijke gebieden hebben geformuleerd, dragen bij aan de ontsluiting van de steden en zijn daarmee randvoorwaardelijk voor de sociaal-economische ontwikkeling van die steden, los natuurlijk nog van de incidentele werkgelegenheid die deze projecten, wanneer daar extra in geïnvesteerd wordt, met zich brengen. Dit alles

wordt natuurlijk heel nadrukkelijk toegespitst op wat de steden zelf de komende jaren verwachten te ontwikkelen. Het gaat niet om zomaar losse bedenksels van dit of dat zou leuk zijn, nee, het gaat op basis van een analyse van intentionele afspraken die daarover al met de gemeenten zijn gemaakt.

Voor het landelijk gebied geldt eigenlijk hetzelfde: het gaat om een toespitsing op de ontsluiting, maar dan wel geënt op het karakter van dat gebied en daarbij zal het accent voornamelijk liggen op het Duurzaam Veilig maken van het wegennet. Immers, een groot deel van de ongevallen vindt daar plaats en dat heeft onder meer te maken met - de fractie van GroenLinks heeft daar aandacht aan besteed - de zogenaamde bermongevallen. Om die reden hebben wij in het totale investeringsprogramma een fors budget opgenomen voor het in overeenstemming brengen van ons wegennet met de zogenaamde essentiële kenmerken. Dat houdt in dat de wegen op breedte worden gebracht waar dat volgens de nationale, recentelijk vastgestelde richtlijnen nodig is, dat de belijning wordt aangepast en dat ook de bermen zo worden ingericht dat eenzijdige ongevallen worden vermeden. Daarvoor hebben wij inmiddels grote bedragen gereserveerd en de gedachte van GroenLinks om hieraan € 500.000,- extra te besteden, verbaast mij dan ook wat; niet de intentie dat er veel aan moet gebeuren, maar wel de kwantificering van het bedrag. Wij hebben immers al veel grotere bedragen opgenomen in ons totale investeringsprogramma voor de aanpak van Duurzaam Veilig. De komende jaren zal hieraan per jaar € 4 à € 5 miljoen worden besteed. Het gaat dan om het versterken van de bermen, wat soms gebeurt door groeitegels, noppentegels en soms door verbreding, waarbij het Arbo-verhaal meteen wordt meegenomen. Op dit moment zijn de werkzaamheden op de N381 gestart voor het aanbrengen van fysieke oplossingen voor de bermongevallen.

Voorzitter. Het college acht hiermee een uitspraak van de staten op dit punt volstrekt overbodig, want wat GroenLinks wil zit volledig in de bedragen die het college de staten in de komende begroting voorlegt.

De heer LANGENKAMP: Wordt er de komende drie jaar werkelijk ieder jaar een bedrag van € 4 à € 5 miljoen aan bermaanpassingen besteed?

De heer SWIERSTRA: In het investeringsprogramma dat loopt tot 2008 en waarmee de staten moeten instemmen is in deze collegeperiode per jaar zo'n € 4 à € 5 miljoen van het totale bedrag van € 32 miljoen plus de al gereserveerde bedragen beschikbaar voor Duurzaam Veilig en daarvan gaat driekwart naar de maatregelen die de heer Langenkamp in zijn bijdrage heeft bepleit. De komende jaren zullen dus grote bedragen worden geïnvesteerd in een betere belijning, in verbreding en bijvoorbeeld noppentegels. Wat er gebeurt, is een beetje afhankelijk van het probleem en de soort weg.

De heer LANGENKAMP: Maar in het totale bedrag van € 99 miljoen zijn ook de kosten voor de rotondes en dergelijke begrepen.

De heer SWIERSTRA: Maar als de komende jaren ieder jaar € 4 of € 5 miljoen aan Duurzaam Veilig wordt uitgegeven, is het bedrag van € 99 miljoen nog niet op. Het gaat erom dat in het totale investeringsbudget een zeer royale bijdrage zit voor de Duurzaam Veilig-maatregelen.

De heer LANGENKAMP: Het gaat mij erom dat het allemaal inzichtelijk is. In mijn motie wordt een extra bedrag genoemd van € 0,5 miljoen voor dit jaar en € 12 miljoen voor de komende jaren. Als de heer Swierstra nu zegt dat die bedragen er aan zitten te komen dan zijn wij het eens.

De heer SWIERSTRA: Die bedragen zitten er niet aan te komen, ze zitten er al in.

De heer LANGENKAMP: Ik wil dat graag inzichtelijk hebben. De heer Swierstra spreekt over Duurzaam Veilig, maar het gaat mij vooral om de berm die daar een onderdeel van zijn.

De heer SWIERSTRA: Op het moment dat wij de N381 aanpakken, wordt die niet alleen verbreed - er komt een strookje naast - maar wordt ook de belijning volgens de nieuwe voorschriften van Duurzaam Veilig op een bepaalde manier aangebracht. De nieuwe strook krijgt een profiel dat ervoor zorgt dat weggebruikers die de streep passeren, niet direct in de berm raken, maar een soort van tweede kans krijgen.

De heer LANGENKAMP: Het is mij nu duidelijk: wij spreken over verschillende dingen.

De heer SWIERSTRA: Wij spreken helemaal niet over verschillende dingen. Er wordt de komende anderhalf jaar zo'n € 11 miljoen in de N381 geïnvesteerd en daar zitten al dergelijke maatregelen bij in. In het totale budget zitten ook voor onze andere wegen inhaalslagen om bermongevallen tegen te gaan. Bij bepaalde wegen zal er een verbreding plaatsvinden, maar als de bomenproblematiek er aanleiding toe geeft, zullen noppen tegels of iets dergelijks worden aangebracht. Maar daarbij gaat het om de uitvoering, die de heer Langenkamp toch aan de deskundige jongens en meisjes in dit huis kan overlaten.

Voorzitter. Ik ga over naar het OV. De fracties van het CDA en GroenLinks hebben uitgesproken dat het OV op hetzelfde peil moet blijven. Het streven van het college is altijd geweest het OV zoveel mogelijk op hetzelfde peil te houden. Het kan wel een anders gevormd peil zijn, bijvoorbeeld door het omzetten van vaste lijnen in kleinere lijnen, maar dan wel op hetzelfde niveau. Er staan forse bezuinigingen aan te komen en wij zullen ons uiterste best doen om binnen het budget dat ons ter beschikking staat zoveel mogelijk en zo goed mogelijk OV te produceren. Dat doen we door middel van aanbesteding, efficiëncysamenwerking met andere overheden en door de manier waarop wij de netten vormgeven. In het vrije net en het vaste net en de verbindingen daartussen zitten allerlei mogelijkheden om de kwaliteit en de kwantiteit van het OV op het platteland met name aan de onderkant verder te verbeteren. Of wij dat helemaal zullen redden en zo ja, hoe, kan ik op dit moment niet zeggen, want dat is afhankelijk van wat ons uiteindelijk ter beschikking staat. En dat is een combinatie van het rijksbudget en de reizigersinkomsten. De staten kunnen dan op dit moment wel uitspreken dat het OV op hetzelfde peil moet blijven, maar dan stappen zij in een fuik waar een zwart gat achter zit dat zijn weerga niet kent, want het gaat mogelijkerwijs om structureel vele miljoenen. We zullen daar echt op een andere manier mee om moeten gaan dan nu uit de losse pols zeggen dat wij het wel even doen. De staten zijn de baas, maar het college acht een uitspraak dat het OV op hetzelfde peil moet blijven zeer onverstandig.

De principiële vraag of de staten uiteindelijk ook extra geld willen doen bij het OV naast het budget van het Rijk en de reizigersbudgetten, kan in principe op ieder moment gesteld worden, maar als ik statenlid was, zou ik die vraag niet eerder stellen

dan op het moment dat ook gekwantificeerd op tafel ligt wat dat dan betekent en wat met dit extra geld zou kunnen worden gedaan. De staten moeten zich namelijk realiseren dat, los van de bedragen, zij daarmee het systeem doorbreken dat nu juist door het Rijk is verlaten om de gaten op te vullen met belastinggeld, terwijl de reiziger met zijn belang en de prijs die hij voor het kaartje betaalt en de bedrijven niet duidelijk laten blijken dat zij ook inderdaad belang hebben bij dat OV. Wij hechten er grote waarde aan dat dit belang duidelijk wordt, omdat wij daarmee de mogelijkheid hebben te sturen waar het OV zich moet voltrekken.

Het CDA vraagt of niet gezocht moet worden naar een mogelijkheid om het aantal reizigers te vergroten, waarbij zou kunnen worden gedacht aan een verlaging van de prijs. Het klinkt allemaal heel mooi en wij blijven naar dat soort dingen kijken, maar met de formulering van de conceptmotie komen wij dan lang niet uit. Het moet binnen € 0,5 miljoen en bij verlaging van de prijs gaat het gelijk al om veel hogere bedragen. Het suppletiesysteem, waarbij ieder kaartje dat verkocht wordt, extra rijksgeld oplevert, geldt volgend jaar niet meer. Het moet dan allemaal uit hetzelfde budget en daarmee moet wat wordt wat weggegeven aan reizigersinkomsten - dus korting op de prijs - ergens anders uit het OV-budget gehaald worden. Over de hele provincie kan het dan om miljoenen aan structurele subsidie gaan.

Iets anders is het wanneer wij bijvoorbeeld in Zuidoost-Drenthe overgaan van een vast net naar een vrij net en er vanuit het vrije net initiatieven komen die het mogelijk maken een lijn van het vaste net in te leveren - dat initiatief kan komen vanuit gemeenten, groepen burgers, buurtverenigingen, bedrijventerreinen of bejaardenhuizen - waarvoor in de aanloopfase een gewenningsbijdrage nodig is, zoals is gebeurd met het Bosbusproject. Daar is in principe wel ruimte voor. Maar het systeem dat het CDA nu voorstelt, lijkt ons de deur openzetten naar een structurele subsidiëring waarmee uiteindelijk het paard achter de wagen wordt gespannen. Op het moment dat immers het kaartje goedkoper wordt en er meer reizigers komen, zullen ook versterkingsritten moeten worden ingezet. Het is al met al een vrij fundamenteel probleem.

De heer PETERS: Voorzitter. Op zich ben ik wel tevreden met het antwoord van de gedeputeerde

en in de commissie zullen wij hier zeker verder over spreken. Het is ook zeker niet onze bedoeling hier structureel geld in te stoppen, wij willen alleen de bestaande systematiek doorbreken en het voor mensen aantrekkelijker te maken om in de bus te stappen. Er is een proef gaande in Zoetermeer en daar blijkt het aantal passagiers verdrievoudigd te zijn. Als er in de experimenteerfase meer mensen in de bus komen, zijn er ook iets meer inkomsten, al zullen die geen gelijke tred houden met de kosten, maar het gaat er vooral om het gedrag van mensen te beïnvloeden en ze van de bus gebruik te laten maken. Wij willen daarom graag dit experiment aangaan.

De heer SWIERSTRA: Maar als wij werkelijk willen scoren zoals in Zoetermeer, zullen er voor de duur van het experiment structureel extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld, want de extra inkomsten dekken de extra kosten niet. De prijs van het kaartje lijkt mij overigens niet maatgevend, het gaat vooral om de kwaliteit en de beschikbaarheid. Maar in Zoetermeer gaat het om heel andersoortige vervoersstromen dan in Zuidoost-Drenthe. Als het nu om de regio Groningen-Assen ging, zou het ook heel anders zijn.

De heer PETERS: Het gaat mij erom het gedrag van mensen te beïnvloeden. Hoe krijgen wij de mensen in het OV? Als zij eenmaal in de gaten hebben dat er regelmatig vervoer is waarmee zij goed op hun plek van bestemming kunnen komen, zijn zij eerder geneigd van het OV gebruik te blijven maken.

De heer SWIERSTRA: Dat ben ik volstrekt met de heer Peters eens. Die gedachte speelt ook een rol bij het schrijven en aanbesteden van bestekken. Ik discussieer hierover graag verder in de commissie als het Uitbreidingsprogramma verkeer en vervoer aan de orde is.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Heb ik goed begrepen dat wanneer er voorstellen of concepten uit het vrije netwerk komen, er ruimte is voor een gewenningsbijdrage? Tot nu toe vindt financiering van experimenten plaats via een bezuiniging op het vaste net. Is dat nu niet meer zo? Ik zou daar blij mee zijn.

De heer SWIERSTRA: Het is nooit anders geweest. De onderkant van het vaste net zal worden omgezet in vrije lijnen zodra er goede initiatieven uit de samenleving komen en er een vrij concept voorligt. Zolang dat er niet is, houden wij de onderkant overeind, want anders zou er geen OV meer zijn.

De heer LANGENKAMP: De gedeputeerde sluit dus uit dat de uitvoering van een goed idee vanuit de bevolking gefinancierd wordt met een gewenningsbijdrage? Moet het geld daarvoor gevonden worden in een korting ergens anders?

De heer SWIERSTRA: Het is gewoon boekhouden en het geld moet dus ergens gevonden worden. Het zal allemaal uit hetzelfde budget moeten. Het moment dat er een goed concept komt - wat dat betreft is er geen sprake van enige verandering - waarmee de exploitatie van het OV qua aantallen reizigers en bereikbaarheid lijkt te worden verbeterd, maar waarbij de kosten niet direct helemaal uit de markt kunnen komen, is het mogelijk - en die mogelijkheid is er altijd geweest - daar een kleine bijdrage aan te geven. Wij zullen proberen die mogelijkheid ook binnen het huidige systeem overeind te houden. Dat heeft te maken met onze regiefunctie in het OV. Maar dat betekent niet dat er een pot is met trekkingsrechten voor dit of voor dat; nee, het moet van onderop komen en dat moet de heer Langenkamp aanspreken.

Voorzitter. Ik wil geen commissievergadering over het OV houden, hoe interessant het onderwerp ook is en daarom ga ik verder.

Ik kom bij de fractie van het CDA. Ik weet dat alleen de uitgesproken tekst geldt, maar ik ben zo vrij geweest ook de bijlagen er maar even bij te betrekken en dan vooral de discussienota over de wegebouw. Het doet mij goed in die nota te lezen dat Drenthe het op het gebied van de wegebouw erg goed doet, maar dat er ruimte is voor verdere innovatie. Daarover zijn wij het volstrekt met elkaar eens. Het lijkt mij goed vast te stellen dat wij ook al een heel eind op pad zijn, zeker als het gaat om de door het CDA bepleite constructie Design en build. Een aantal jaren geleden zijn wij daar in Rolde al mee begonnen bij de aanleg van enkele rotondes en op dit moment werken wij met dat systeem in Meppel bij de Hoogeveenseweg, de N851. Sterker nog, we proberen zelfs verder te gaan met design en construct. Kortom, we zitten

helemaal op de lijn van innovatief aanbesteden en dat is ook de reden waarom wij van Vianed letterlijk de pluim hebben gekregen. Het gaat om de omrijproblematiek, het bewegwijzeren, het informeren van de weggebruiker en het voorkomen van te lange omrijroutes. Wij zitten volstrekt met het CDA op een lijn.

Ik maak er wel een kanttekening bij. Design en build en design en construct betekent wel dat de aannemers in belangrijke mate verantwoordelijk worden. Al werkendeweg moeten producten ontwikkeld worden. Dat betekent dat het college van GS meer opdrachten op hoofdlijnen geeft en dat de staten nog meer op hoofdlijnen moeten aangeven, want in de praktijk kan er wel eens iets anders uitkomen dan van tevoren was bedacht. Dat is een kanttekening, maar geen belemmering om op deze weg door te gaan, integendeel.

De heer HOLMAN: Onze bedoeling was dat in de commissie een oriënterende discussie over de nota zou plaatsvinden. Natuurlijk staat het de heer Swierstra vrij er nu al op te reageren en natuurlijk mag hij ons compliment in ontvangst nemen, want dat komt hem toe. Het gaat om meer dan dat wordt gekeken naar wat kan en dat voor andere denkbeelden wordt opengestaan. Het gaat erom de uitdaging aan te gaan en de opmerking van de wegenbouwsector dat de overlast met 30% kan worden teruggedrongen in het beleid te verweven. Als het beleid hierop wordt gericht, kan de overlast voor de Drentse burger heel wat minder worden. Dát willen wij graag eens bespreken en wij horen dan graag of het college die uitdaging aan wil gaan.

De heer SWIERSTRA: Ik heb al aangegeven dat wij al helemaal op die lijn zitten. Ik ben wel zeer benieuwd naar de onderbouwing door de heren wegenbouwers van die 30%, want in de praktijk kom ik nog wel eens wat anders tegen. Maar dat is meer iets voor die nadere discussie.

De heer HOLMAN: Maar als de wegenbouwers aangeven de uitdaging wel aan te willen en mogelijkheden te zien dan moeten wij het proberen. Maar in de commissievergadering komen wij er wel op terug.

De heer SWIERSTRA: Dan maak ik de overstap naar het tunneltje bij Scharreveld. Hoe zou het daar gegaan zijn wanneer het project via design

en build zou zijn aangepakt? Die constructie leende zich minder voor toepassing bij dit tunneltje, maar wel zorgen wij ervoor dat daar werkendeweg een goede oplossing wordt gevonden. Ik ben het met de heer Baas eens dat niet iedere meesprekende burger zijn zin kan krijgen, want wij staan voor een goede en verstandige oplossing. Ik breng dan in herinnering dat toen in september in de staten over dit tunneltje werd gesproken, er een fractie was die tegenstemde met als argument dat het per se geen autotunnel mocht worden. Het moest een fietstunneltje worden naar het achterliggende natuurgebied. Maar diezelfde fractie loopt nu voorop in het pleidooi om er een zo groot mogelijke tunnel van te maken. Ik hoor nu de woorden "voortschrijdend inzicht" en daar zijn wij altijd buitengewoon voor, maar...

De heer LANGENKAMP: De term voortschrijdend inzicht kwam niet vanuit mijn fractie.

De heer SWIERSTRA: Was er bij GroenLinks dan geen sprake van voortschrijdend inzicht?

De heer LANGENKAMP: Dat was het wel!

De heer SWIERSTRA: De voorstellen zijn in de staten besproken en de staten hebben besloten dat het meer moest worden dan een fietstunnel. Daarna is er met verschillende partijen over gesproken, want er moet uiteindelijk wel sprake zijn van een realistische verhouding tussen wat met belastinggeld in die tunnel wordt geïnvesteerd en wat met die tunnel moet worden bereikt. Nadat was besloten dat er ook een auto door die tunnel zou moeten kunnen, is besloten de tunnel dieper te maken om ook de doorgang voor een deel van het landbouwverkeer mogelijk te maken. Daarnaast is ook gelet op de reacties vanuit de gemeente, want er werd gevreesd voor onveilige situaties in het dorp. Toen is de gedachte geoperd om een extra ontsluitinkje te maken om een deel van het bestaande landbouwverkeer dat nu door het dorp gaat - het heeft dus eigenlijk helemaal niets met het tunneltje te maken - uit het dorp te halen. De verkeersveiligheidseffecten van dat plan zijn ook bekeken. De verkeersveiligheid op de Beilerstraat, in het hele dorp, in het tunneltje zelf en in het achterliggende gebied is bekeken en op basis van de uitkomst daarvan is nagegaan hoe realistisch de overblijvende claim vanuit de landbouw nog was. Is het voldoende de tunnel

een doorrijhoogte van bijvoorbeeld 3,10 m te geven met een daarbijhorende schaderegeling? Met alle mogelijke instanties is hierover overleg gevoerd en wij hebben de Belangenvereniging Westerbork in een zeer uitvoerige brief laten weten dat die dingen allemaal worden onderzocht en dat geen definitief besluit wordt genomen voor alles helemaal helder is. Wij zullen de komende week in overleg met de gemeente besluiten wat de meest verstandige totaaloplossing is binnen het budget dat de staten beschikbaar hebben gesteld. Dat is de manier waarop wij met het gebied omgaan en uiteindelijk komen wij met een verstandige oplossing. Of die tunnel een doorrijhoogte van 3,10 m of van 4 m krijgt, laat ik daarom op dit moment nog in het midden.

De heer BOER: Voorzitter. In hoeverre worden de belangenvereniging en de andere partijen in het dorp bij dit onderzoek betrokken?

De heer SWIERSTRA: De belangenvereniging heeft verschillende malen contact gehad met onze mensen en wij hebben toegezegd dat op het moment dat wij weten waarom het ene definitief wel en het andere niet doorgaat, wij met de belangenvereniging in overleg gaan. Er moet uiteindelijk een goede oplossing komen.

De heer HOLMAN: Drie fracties hebben in hun algemene beschouwingen dit punt ter sprake gebracht en wij hebben vooral de bestuursstijl aan de orde gesteld. Het verwondert mij dat dit proces zoveel hectiek en emotie oproept. Het gevoelen is dat het overleg niet goed is geweest. Trekt de gedeputeerde zich daar iets van aan? Had het naar zijn mening misschien ook anders gekund?

De heer SWIERSTRA: Juist daarom hebben wij de belangenvereniging nog weer eens een uitvoerige brief gestuurd. Alle overleg en alle empathie ten spijt, zodra een bepaalde richting iemand niet zint, wordt het heel lastig. Maar dat is kennelijk allemaal inherent aan dit soort zaken. Wij maken het ook vaker mee. Wij proberen wel dit zoveel mogelijk te voorkomen en wij hebben daarover ook overleg met de gemeente, maar zo nu en dan leidt een plan tot meer commotie dan rationeel gesproken nodig is en dat proberen wij dan te redresseren door nog meer informatie te geven.

De heer HOLMAN: Daarmee zegt de heer Swierstra dus in feite dat wat hem betreft de procesmatige aanpak goed was.

De heer SWIERSTRA: Wij hebben niet anders gedaan dan op een zuivere manier argumenten uitwisselen, maar dat leidde voor een aantal betrokkenen niet tot de door hen gewenste uitkomst. Een bestuurder moet zich dan soms wat streng opstellen, want uiteindelijk moet hij wel aan de staten uitleggen dat de oplossing verkeerskundig verstandig is, dat die binnen de financiële mogelijkheden valt en dat past binnen het landschappelijk beleid. Daarbij kan niet iedereen altijd tevreden worden gesteld. De ene keer gaat het goed en de andere keer leidt dat tot grote commotie.

De heer LANGENKAMP: De heer Swierstra denkt dat het door hem genoemde onderzoek binnen een maand zal zijn afgerond?

De heer SWIERSTRA: Wij hebben de staten toegezegd dat wij nog dit jaar met dit deelproject zullen starten. Daartoe is het nodig dat er voor de zomer een besluit wordt genomen. Alle voorbereidingen zijn daarop gericht.

De heer LANGENKAMP: Maar is dat onderzoek dan gericht op het voorstel van het college, of zou de uitkomst ervan zelfs kunnen zijn dat de hele tunnel van de baan is?

De heer SWIERSTRA: De heer Langenkamp vraagt mij iets te zeggen wat ik nog niet weet. Door dergelijke vragen ontstaat soms commotie. Wij zijn bezig een aantal elementen uit verschillende voorstellen nader te onderzoeken op kosten, op techniek en op verkeerskundige en landschappelijke gevolgen. Aan de hand daarvan zullen wij met een meer definitief voorstel komen.

De heer LANGENKAMP: Ik kan best begrijpen dat onderzoek wordt gedaan naar het oost-westverkeer in de kern van Westerbork, maar zo'n onderzoek kan in elk dorp worden gehouden. Het probleem bij dit project is dat boeren aan weerszijden van de weg land hebben. Daarom is een tunnel nodig, al dan niet met een zodanige doorrijhoogte dat er een trekker door kan. Het oost-westverkeer in het dorp zelf heeft daar niets mee te maken.

De heer SWIERSTRA: Ik stel toch voor dat de heer Langenkamp deze exercitie aan het college overlaat.

De heer ENGELS: Voorzitter. Mijn fractie maakt er bezwaar tegen dat er nog veel te weinig op hoofdlijnen wordt gediscussieerd. Dit is overigens een ironische opmerking. Wij kunnen zo nog wel tot half zeven doorgaan, maar dat is wat ons betreft niet de bedoeling. Het onderwerp waarover nu zo lang wordt gesproken, kan beter worden doorgeschoven naar de commissie.

De VOORZITTER: Eenieder doet met de opmerking van de heer Engels wat hij wenst te doen en de heer Swierstra heeft het afsluitende woord.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. En dat woord wil ik niet besteden aan de techniek van tunneltjes, want daar gaan we gewoon op de aangegeven weg mee verder. Ik wil afsluiten met de totale Investeringsnota verkeer en vervoer.

De fractie van de PvdA heeft gezegd dat er forse bedragen zijn uitgetrokken, maar dat de nota nog geactualiseerd moet worden. In de commissievergadering heb ik gezegd dat het college al een volledige inventarisatie heeft gemaakt van de projecten die de komende jaren uitgevoerd dienen te worden. Daar hoort een investeringsbedrag bij dat weerspiegeld wordt in een jaarlijkse verhoging. Op het moment dat wordt voorgesteld dat bedrag over te hevelen naar de Reserve flexibel beleid, verandert er in het beslag op de middelen helemaal niets, maar wordt wel iets nieuws geïntroduceerd, namelijk het geschikt maken van de Reserve flexibel beleid voor reguliere verkeer- en vervoerprojecten, terwijl die reserve daar niet voor bedoeld is. Die reserve is voor een ander soort van projecten bedoeld en wij hebben een totale investeringsnota die nodig is om de ambitie van het college met alle daarbijhorende projecten uit te voeren. Er is structureel € 2,2 miljoen nodig. Degenen die suggereren om bepaalde dingen maar uit de hoofdlijn Bereikbaarheid te financieren, verwarren incidentele uitgaven met structurele investeringen.

De heer VEENSTRA: Dus zowel het bedrag van € 67 miljoen als dat van € 32 miljoen is volledig in plannen weggezet?

De heer SWIERSTRA: Er is een lijst van die plannen, sterker nog, er is een lijst tot 2015. Daaruit hebben wij de projecten gefilterd die in deze collegeperiode, plus de uitloop in 2008, gerealiseerd kunnen worden. Die plannen zijn natuurlijk niet allemaal besteksgereed, maar dat worden ze wel naarmate de uitvoering ervan dichterbij komt. Dat is tot nu toe steeds gebeurd via het Meerjarenuivoeringsprogramma verkeer en vervoer (MUP-VV), waarin per jaar wordt aangegeven wat er geïnvesteerd wordt. Wij hebben nu zo'n beetje het plaatje voor volgend jaar klaar.

De heer VEENSTRA: Op welke wijze wordt de prioriteitstelling daarin aan de staten voorgelegd?

De heer SWIERSTRA: De prioriteitstelling zit in het Provinciaal verkeers- en vervoersplan en in het MUP-VV. Voor wat betreft de hoofdlijn zoals die is voorgelegd, is een uitsplitsing gemaakt tussen de projecten, toegespitst op de stedelijke gebieden en die welke zijn toegespitst op de landelijke gebieden.

De heer VEENSTRA: Wij hebben in onze bijdrage aandacht besteed aan de sociaal-economische achterstanden en er is nu een heel groot bedrag voor verkeer gereserveerd. Onderaan de lijst hangen natuurlijk zaken die misschien niet de hoogste prioriteit hebben. Als wij inzicht in die lijst hebben, kunnen wij een afweging maken ten opzichte van wat wij in gedachten hebben met betrekking tot het wegwerken van sociaal-economische achterstanden.

De heer SWIERSTRA: De staten kunnen ervan verzekerd zijn dat de projecten die in het bedrag van € 32 miljoen zitten, allemaal projecten zijn die in overleg met gemeenten en Rijk als absoluut noodzakelijk zijn omschreven. Voor uitvoering van die projecten moeten de gemeenten ook zelf bijdragen beschikbaar stellen. Als het gaat om de stedelijke ontsluiting - ik denk aan Assen en Emmen en aan industrieterreinen - is er sprake van een groot aantal maatregelen ter bevordering van de doorstroming van het OV, fietsvoorzieningen en Duurzaam Veilig, dus het laten meelopen van de verkeersveiligheid met beheer en onderhoud. Naarmate de projecten verderweg zijn, gaat het om kerngetallen, maar het zijn wel realistische bedragen en die leiden tot de noodzaak om een bepaald bedrag te reserveren. Doen wij dat niet

dan kunnen wij niet investeren. Met een extra uitgave van € 2,2 miljoen per jaar kunnen wij € 32 miljoen investeren. Die investering is nodig om de hoofdlijnen te realiseren.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Bij een paar punten die mijn portefeuille betreffen, wil ik toch wel even stilstaan.

Ik wil beginnen met de ambitie waartoe het CDA ons oproept. Die fractie is van mening dat wij het eigenlijk wel aardig doen, maar nog maar halverwege zijn.

Voorzitter. Het is niet mijn gewoonte op citaten te reageren, maar ik doe dat nu toch omdat ik mij het advies van de Raad voor het Landelijk Gebied zeer ter harte heb genomen. Ik heb mij afgevraagd hoe het mogelijk is dat de raad een uitspraak doet die zo negatief is voor de provincie, terwijl de conclusie van "Platteland aan het stuur" is dat voor het landelijk gebied niet alles vanuit Den Haag kan worden geregeld, maar dat dit moet worden overgelaten aan de provincie. Een aantal gesprekspartners van de raad hebben de deskundigheid van de provincie wel ter discussie gesteld, maar de raad heeft gezegd dat de provincies moeten ontkokeren en ontschotten en daarna uitstekend de regie kunnen voeren voor zaken die het platteland betreffen.

Voorzitter. Wij zijn op dit moment op twee fronten bezig met ontschotting. In de eerste plaats bij onszelf: wij zijn bezig met de voorbereiding van een integraal fonds vitaal platteland. Alle zaken het landelijk gebied betreffende en de bijbehorende middelen komen daarin terecht. Maar ook de grote wateropgave voor het landelijk gebied wordt daarin meegenomen. Ik hoop de staten zo om en nabij de zomer in ieder geval het concept van de regeling waarop het fonds gebaseerd wordt, toe te sturen.

Wij zijn samen met de collega-provincies ook druk met het Rijk in overleg. Wij spreken met de coördinerend bewindspersoon, de minister van landbouw, natuur en voedselkwaliteit (LNV), over het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en de afspraken die daarbij worden gemaakt, gelden ook de Ministeries van VROM en van Verkeer en Waterstaat. Het is de bedoeling dat het ILG per 1 januari 2007 gaat werken en dan krijgen de provincies ontschot budgetten met heldere afspraken voor een periode van vijf en misschien zelfs zeven jaar. Het advies van de Raad voor het Landelijk Gebied aan de minister is de provincies

het vertrouwen te geven en achteraf af te rekenen. De laatste handtekening moet nog gezet worden, maar wij zijn in die onderhandelingen al wel een heel eind op spoor. Als het zo wordt geregeld, kan er nog beter samengewerkt worden op het platteland.

GroenLinks sprak over parkmanagement in het landelijk gebied en bij mij rees onmiddellijk de vraag of GroenLinks dan niet weet dat het Drentse landelijk gebied helemaal is opgedeeld in gebiedsprogramma's en gebiedsplannen, waarin wij al met gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders en de agrarische sector samenwerken. Als het ILG gaat werken, kunnen wij daar nog een plusje op zetten. Dat betekent dat wij met eenmaal geld tweemaal resultaat kunnen leveren, dat er sprake is van uitwisseling van diverse belangen en dat regionaal maatwerk kan worden geleverd. We doen dat bottom up. Er is van alles georganiseerd om burgers, groepen van burgers en belangenverenigingen erbij te betrekken en gebiedsgericht is altijd meer mogelijk dan sectoraal. Ik ben dan ook uitermate blij dat het Rijk, mede op advies van de Raad voor het Landelijk Gebied, ook door de bocht is om een aantal sturingsinstrumenten ook echt aan de provincies over te dragen, want de intentie wordt al jaren uitgesproken maar het overdragen van het instrumentarium is altijd halverwege blijven hangen. Ik denk dat wij het nu echt zelf gaan doen. In het Samenwerkingsverband Noord-Nederland(SNN)-gebied gaan we het met ingang van januari 2005 al zo doen, want voor de drie provincies hebben wij al een integraal programma vastgesteld, dat nu bij de minister ligt. Wij hopen dat hij ons het fiat geeft zodat wij alvast kunnen gaan oefenen. Naar aanleiding van een opmerking van de VVD wil ik ook nog iets rechtzetten. Die fractie suggereert dat er inmiddels bij het werk van de groene instellingen overlap is ontstaan. Een paar jaar geleden heeft Berenschot een onderzoek hiernaar gedaan en dat bureau heeft enkele behartigenswaardige adviezen gegeven. De provincie was volgens dat bureau het meest aan zet en inmiddels maken wij al een soort van prestatieafpraak met de organisaties. Wij werken helder en efficiënt en ook de afspraken tussen de organisaties beogen een goede samenwerking en goede afstemming. Als er dan nog sprake is van overlap, hebben wij het allemaal slecht in de gaten gehouden. De VVD heeft verder opgemerkt dat de natuur in Drenthe op koers ligt en dat dit zo moet blijven.

De uitspraak om dan bij investeringen in het landelijk gebied meer voor economie dan voor natuur te gaan, baart mij toch wel enige zorg. Wij zijn in 1990 begonnen en wij zijn nu precies op de helft want in 2018 moet de EHS niet alleen aangekocht maar ook ingericht zijn. Wij hebben op dit moment de helft van de gronden gekocht. Wij realiseren de aankoop van de EHS-gronden via gebiedsgerichte projecten en landinrichtingsprojecten en er is wel veel te koop, maar onze polsstok is naar verhouding van wat er te koop is, erg kort. Het geld is een beetje de rek van de massa. Wij hebben ons gebiedsplan wel aangepast en nu is overal in Drenthe ook particulier natuurbeheer mogelijk. Particulieren of boeren die gronden bezitten die binnen de begrenzing vallen, nodigen wij graag uit deel te nemen. Dit is geheel in overeenstemming met wat het Kabinet wil.

De integrale samenwerking in de gebiedsprogramma's is heel erg belangrijk, omdat wij daarmee ook gebiedsgerichte doelen kunnen uitvoeren. In het Hunzegebied hebben wij 1.000 ha landbouwgrond geruild en er worden op dit moment landbouwbedrijven verplaatst. Wat wij toevoegen is de grote wateropgave die wij de komende tijd hebben te realiseren. Daartoe worden de gebiedsplannen per een of twee jaar geactualiseerd om er de nieuwste inzichten en nieuwste taakstellingen in mee te nemen.

Het verhaal van de heer Baas boeide mij bijzonder, vooral zijn principiële benadering van de rol van de bestuurder en de volksvertegenwoordiger. De heer Baas sprak over maatwerk en over oog en oor zijn en betrokkenheid, maar ook over zelfreflectie en worsteling. Maar uiteindelijk was de andere kant van de medaille ook dat soms keuzes moeten worden gemaakt en dat mensen niet altijd hun zin kunnen krijgen.

Diverse fracties hebben gesproken over de toch wat sombere relatie tussen onze provincie en de NLTO. Ik wil aan de hand van enkele opmerkingen duidelijk maken dat wij de agrarische sector in Drenthe uitermate serieus nemen. Wij hebben kortgeleden een intensief en in mijn beleving goed overleg gehad met de bestuurders van de NLTO over het opstellen van een Drentse landbouwagenda. De belemmeringen die er zijn voor de groei van individuele bedrijven in Drenthe, zijn ons zeer duidelijk, maar het gaat om de economische ontwikkelingsmogelijkheden van de sector. Het is heel belangrijk te weten dat de melkveehouderij in Drenthe heel wat extensiever is dan in de andere

provincies in Nederland, maar onze provincie is nu eenmaal heel bijzonder, waardoor wij op bepaalde plaatsen toch nog tegen de randen van de ontwikkelingsmogelijkheden aanlopen, omdat wij in de buurt van natuurgebieden nu eenmaal rekening hebben te houden met niet alleen rijksbeleid maar ook met de Europese Vogel- en habitatrichtlijn (VHR). Dus ook al zijn we graag oog en oor en ook al willen wij graag naar iedereen luisteren, soms moeten wij weer uitleggen dat dingen die gewenst worden niet altijd mogelijk zijn, juist omdat wij van sommige wetgeving geen flexibiliteit krijgen om het lokaal wat ruimer uit te voeren.

De heer WIJBENGA: Mag ik deze uitspraak zo uitleggen dat de provincie de hogere wetgeving, waaraan zij gebonden is, als maatstaf neemt? Met andere woorden dat de gedeputeerde daar waar er mogelijkheden zijn om tegemoet te komen aan wensen van agrarische bedrijven met groeiperspectief zover wil gaan tot de landelijke of Europese wetgeving haar gebiedt te stoppen?

Mevrouw EDELENBOSCH: Nee, dat zeg ik niet. Gebiedsgericht zijn er mogelijkheden te bedenken die niet meteen voor de hand liggen en dan moeten de mogelijkheden per plek bekeken worden. Maar als agrariërs menen dat er op een door ons waardevol geachte es ruimte genoeg is om een boerderij te bouwen, is het eigen beleid - de Essennota is van de provincie zelf - om die ruimte niet te geven. Generiek staan wij geen afwijkingen toe, maar gebiedsgericht zijn wel dingen mogelijk. Zo faciliteren wij in het Hunzegebied zelfs boerderijverplaatsingen. En dan komen er zelfs soms boerenbedrijven op plekken die niet in het POP staan. Maar in dat geval is de meerwaarde om het bedrijf uit een dorp naar de rand te verplaatsen zeer groot. Maar wij zeggen niet dat de agrariërs in alle ruimte die er buiten de ammoniakzone nog is hun gang kunnen gaan. Zo zit ons POP niet in elkaar.

De heer WIJBENGA: Ik vind dit een mooie aanzet om er bij het POP op door te gaan.

Mevrouw EDELENBOSCH: Voor de landbouwsector doet de provincie verder nog van alles. Ik noemde de landbouwagenda al. Verder faciliteren wij gebiedsgerichte verplaatsingen en hebben wij het project Bedreven bedrijven, waarover de deelnemers laaiend enthousiast zijn en waarvan de

resultaten zeer succesvol zijn. Het spijt mij dan ook zeer dat het zoveel moeite kost meer melkveehouders daaraan mee te laten doen. Wij ondersteunen de agrarische samenwerkingsverbanden via Boerenatuur en het project Hogewold, wij hebben de prijsvraag Beter boeren in Drenthe uitgeschreven en wij zijn op dit moment bezig met het begeleiden van de winnaars. Omdat wij geen seizoen wilden missen, hebben wij het eerste project zelfs al in uitvoering genomen. Wij hebben de verplaatsingsfaciliteit waaraan de staten ook hechten, wij hebben veel projecten uit Kompas gefinancierd en wij hebben Landinrichting op Drentse maat. Met al die maatregelen proberen wij in ieder geval de boeren die in de knel komen op de een of andere manier te faciliteren op de goede plek te komen, zodat zij weer vooruit kunnen. Ik blijf bij mijn conclusie dat dit niet altijd voor iedereen lukt. Ik erken dat dit zuur is, maar wij kunnen dat meestal allemaal niet direct oplossen. Nu het toch over de landbouw gaat, wil ik nog even refereren aan een artikel, waarin nogal een mep is uitgedeeld aan onze ambtenaren. Namens het college wil ik de opmerking dat onze ambtenaren niet op de hoogte zijn met de Europese regelgeving, veranderingen in de agrarische sector en dergelijke, verre van mij werpen.

Voorzitter. Met alle edele bossen van GroenLinks voel ik mij een beetje een maatschappelijk probleem worden en daarom laat ik de opmerkingen daarover maar even links liggen.

De heer Langenkamp zei verder iets over een derde nationaal park. Ik neem aan dat hij ervan op de hoogte is dat wij uitermate veel inspanning hebben gepleegd om bij het opstellen van de Nota ruimte de Agenda vitaal platteland Zuidwest-Drenthe op te voeren als een nationaal landschap, juist met het idee om de ontwikkeling van het gebied als een geheel mogelijk te houden. De minister heeft mede vanwege budgettaire problemen gezegd hier voorlopig niet in mee te gaan, maar wij zijn van mening dat de optie van een derde nationaal park moet blijven bestaan. In een aantal brieven aan het Samenwerkingsverband Nationale Parken gebruikt de minister vaak de term "vooralsnog" als het gaat om het huidige stelsel van nationale parken. In het Structuurschema groene ruimte staat het Ooster- en Westersand wel opgenomen als mogelijk derde nationaal park en dat is tot nu toe niet herroepen en dus is voor de toekomst - natuurontwikkeling is een zaak van lange adem - nog van alles open.

Voorzitter. Ik wil eigenlijk niet te veel ingaan op de opmerkingen van de OPD over ons streekproductenproject. De heer De Haas vindt dat wat te duur en niet efficiënt, maar uit de schriftelijke bijdrage van de heer De Haas blijkt dat hij met een onderzoek bezig is en het lijkt mij beter om verder van gedachten te wisselen wanneer de uitslag van dat onderzoek bekend is.

De fractie van Drents Belang stelt voor om, wanneer boeren met hun bedrijf stoppen, de vrijkomende grond te herverkavelen onder de blijvers. Wij doen niet anders. In Drenthe lopen nog zo'n 16 landinrichtingsprojecten, waarbij weliswaar ook de recreatieve ontsluiting en het waterbeheer worden gerealiseerd, maar waarbij nog altijd het principe geldt dat de verkavelingsstructuur van de agrarische bedrijven moet worden verbeterd.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik kan constateren dat de ambities die het college in de Voorjaarsnota heeft verwoord met betrekking tot werk, onderwijs en kennisinfrastructuur (WOK) in grote lijnen worden onderschreven. Het college kan de staten daar alleen maar erkentelijk voor zijn. Tegelijkertijd hebben heel veel fracties voorstellen en suggesties gedaan en opmerkingen gemaakt. Ik zal die in de volgorde waarin de fracties aan het woord kwamen, beantwoorden. De fracties van PvdA en CDA zijn in verband met de werkgelegenheid ingegaan op het thema Recreatie en toerisme. De voorstellen van die beide fracties sluiten voor een belangrijk deel aan bij wat het college zeer recentelijk aan de staten heeft voorgelegd in het kader recreatie en toerisme, dat volgende week in de Statencommissie BFE aan de orde zal komen.

(Voorzitter: de heer Looman)

Onderdelen van de voorstellen van die fracties passen daar niet helemaal bij en daar zal dan ook wel over gediscussieerd gaan worden. Het gaat dan bijvoorbeeld over de vraag in hoeverre wij met elkaar bereid zijn om structureel in de VVV-organisatie te gaan deelnemen. Dat is een tamelijk principiële vraag en de staten weten hoe het college daarover denkt. Maar goed, er zijn meer vragen die te maken hebben met de inhoud. Gaan wij er bijvoorbeeld van tevoren van uit dat het bedrijfsleven in de komende tijd waarschijnlijk niet bereid zal zijn bij te dragen in promotie? Op dit punt maakt het college een ietwat andere in-

schatting en het wil op dit punt ook wel wat strenger opereren.

De heer HOLMAN: Misschien heb ik het verkeerd gezegd, maar ik heb bedoeld te zeggen dat wij de kans dat het bedrijfsleven warm is te krijgen voor investeringen in de organisatie, zeer klein achten. Omdat er toch een minimale organisatie moet komen, menen wij dat de overheid daarvoor € 150.000,- beschikbaar moet stellen. Als het allemaal eenmaal loopt, achten wij de kans dat het bedrijfsleven mee wil doen in de promotie, wel reëel.

De heer SCHAAP: Als het zo zit, heb ik de woorden van de heer Holman verkeerd geïnterpreteerd. Maar dat neemt niet weg dat ik denk dat het verstandig is om de discussie eerst inhoudelijk te voeren aan de hand van a het voorstel van het college en b de voorstellen van de fracties van PvdA en CDA. Dat lijkt mij een verstandiger route dan er nu heel diepgaand op in te gaan. Ik heb de lunchpauze ook gebruikt om de niet uitgesproken tekst van het CDA op het gebied van recreatie en toerisme en de VVV-organisatie te lezen en wat het college betreft zijn daar toch wel wat kanttekeningen bij te plaatsen. Alvorens volgende stappen te zetten, moeten wij daarover eerst maar eens van gedachten wisselen.

De heer HOLMAN: Het gaat ons en naar ik denk ook de PvdA om de principiële afwijking ten opzichte van het voorstel van het college. Wij willen dat geïnvesteerd wordt in een goede organisatie en dat geld wordt vrijgemaakt voor promotie. De voorzitter van de Kamer van Koophandel constateerde verleden week nog dat het allemaal heel moeizaam gaat en dat dit, gelet op het verleden, ook begrijpelijk is. Maar er is wel veel potentie en wij willen die potentie benutten. Het bedrijfsleven onderschrijft de gedachte dat er een organisatie moet komen, in welke vorm dan ook - wij doen daar nu ook geen uitspraak over; wij willen daarover graag met het college filosoferen - en dat er een pot geld moet komen voor promotie. Wij houden nu het bedrijfsleven een worst voor: zorg ervoor dat er voor 1 november een organisatie staat en dat er een plan van aanpak (PvA) voor de promotie is. De sector zou wel dom zijn wanneer zij die uitdaging niet oppakte en wij hebben er alle vertrouwen in dat de organisatie en dat plan er op 1 november zal zijn. Als dat gerealiseerd is, willen

wij graag dat het college in de begroting voor 2005 de door ons genoemde bedragen opneemt. Uit de 4 ton voor 2004 is er dan gewoon geld beschikbaar voor het oprichten van een organisatie. Dat is vrij principiële en vrij fundamenteel. Als het college die gedachte omarmt en met ons de discussie over een verder uitwerking aan wil gaan, vinden wij dat prima.

De heer SCHAAP: Ook het voorstel van het college biedt de mogelijkheid om die organisatie, als er eenmaal een fusie is, tijdelijk een steun in de rug te geven, Op dat punt verschillen wij niet zoveel van mening.

De heer HOLMAN: In het voorstel van het college staat niet dat er geld beschikbaar is voor die organisatie.

De heer SCHAAP: Niet structureel, dat klopt.

De heer HOLMAN: De fracties van PvdA en CDA willen dat wél. Ik wil dat dit punt helder is, want dat is bepalend voor het feit of wij morgen al dan niet een motie moeten indienen.

De heer SCHAAP: Ik stel voor de inhoudelijke discussie over de voorstellen die zowel door de fractie van de PvdA en het CDA zijn ingediend te voeren als in de Statencommissie BFE het kader dat het college voorstaat, aan de orde is.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Wij hebben vanochtend aangegeven welke richting wij uit willen met recreatie en toerisme: wij willen volop investeren, ook in de promotie. Wij hebben erbij gezegd dat de discussie hierover volgende week in de commissie kan worden gevoerd. Maar wij hebben ook gezegd het reëel te achten dat per 1 januari 2007 de werkgelegenheid in deze sector met 10% zal zijn gestegen. Achten de college dit ook een reëel doel?

De heer SCHAAP: Of het reëel is, kan ik op dit moment niet zeggen, maar ik wil het wel eens laten uitzoeken. Ik denk wel dat het een zeer ambitieuze doelstelling is. Of die doelstelling uitsluitend via promotie en marketing kan worden bereikt, is ook nog de vraag, want in deze discussie spelen nog veel meer elementen een rol. Vandaar dat het misschien wel verstandig is die discussie volgende week in de Statencommissie BFE "in

den brede" te voeren. Het koppelen van een doelstelling aan investeringen in recreatie en toerisme vind ik heel lovenswaardig, het college probeert dat ook te doen bij de investeringen die het in andere werkgelegenheidskaders voorstelt. Maar of een toename met 10% haalbaar is, kan ik op dit moment niet zeggen.

De heer LANGENKAMP: Zegt de heer Schaap enkele jaren steun maar niet structureel?

De heer SCHAAP: In de ASV komt het woord structureel niet meer voor.

De heer LANGENKAMP: Dat hoop ik ook, maar waaraan denkt het college dan als het spreekt over "enkele jaren" steun. Gaat het dan om twee jaar?

De heer SCHAAP: Ik heb mij daar nog niet echt op vastgepind, omdat de VVV's met een goed voorstel moeten komen, dat wij objectief zullen beoordelen. Maar zo uit de losse pols wil ik wel zeggen, dat wij zo'n organisatie minimaal twee jaar vooruit moeten kunnen helpen.

De heer LANGENKAMP: En dan denkt het college ook aan tweemaal 3 ton?

De heer SCHAAP: Nee, ik denk nog niet direct aan bedragen. Het kader dat wij de staten hebben toegestuurd, is het vertrekpunt en binnen die regels valt er wat mij betreft met de sector te onderhandelen over de vraag wat op korte termijn de belangrijkste te nemen stappen zijn. Dat geldt dus ook voor de VVV.

De heer HOLMAN: Wij voeren nu een kaderstellende discussie, maar de gedeputeerde blijft, ook wel een beetje begrijpelijk, vasthouden aan het statenstuk dat nog besproken moet worden.

De heer SCHAAP: Ik heb de kans nog niet gehad om het stuk te verdedigen en om dan nu al te zeggen dat ik het aan de kant leg en wat anders ga doen, vind ik ook vreemd. Ook de andere fracties willen zich misschien nog wel over het voorstel van het college uitspreken. Ik zit nu wat in een spagaat omdat twee niet onbelangrijke fracties een voorstel doen dat op onderdelen afwijkt van het voorstel van het college. Dat lijkt mij een perfecte reden voor een diepgaande discussie.

De heer HOLMAN: Maar als de andere partijen volgende week ons gezamenlijke voorstel omarmen dan is dat een politiek feit en dan heeft het college te maken met een geamendeerd statenstuk.

De heer SCHAAP: Het college zal in dat geval onmiddellijk erkennen dat er sprake is van een politiek feit.

De heer ENGELS: De heer Schaap wil de discussie in de commissie voeren en de heer Holman wil die discussie graag hier houden. Ik heb er daarom behoefte aan te horen wat de consequenties van dit voorstel voor de Voorjaarsnota zijn. Wij moeten toch weten hoe de extra investeringen op het totaal van de financiën uitpakken. Het heeft overigens niet direct mijn voorkeur om dit punt in deze vergadering te bespreken, maar politieke feiten zijn politieke feiten.

De VOORZITTER: De heer Holman kan nog even reageren en daarmee moet deze interruptieronde afgerond zijn. De staten hebben morgen nog een tweede termijn.

De heer HOLMAN: Wij geven vandaag signalen af naar het college hoe naar onze mening de begroting 2005 ingericht moet worden. Of het college neemt ons voorstel over, of de staten moeten uitspreken ons voorstel te willen. Dat kan overigens ook wel in de volgende statenvergadering besloten worden.

De heer VEENSTRA: Wij kunnen dit volgende week uitvoerig in de commissie bespreken en op 7 juli is er dan nog een statenvergadering. Alles is dus nog mogelijk.

De heer HOLMAN: Maar het risico is wel dat dan misschien geen dekking meer voor de uitgaven kan worden gevonden omdat alle andere voorstellen al gehonoreerd zijn.

De heer VEENSTRA: Daar zijn wij toch zelf bij?

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Schaap zijn betoeg voort te zetten.

De heer SCHAAP: Voorzitter. De fractie van de PvdA heeft een voorstel gedaan met betrekking tot leerlingbouwplaatsen. Ik vind die leerlingbouw-

plaatsen van buitengewoon belang. Wij zijn de afgelopen tijd bezig geweest om samen met de sector, en dan met name de bouwwereld, afspraken te maken om het aantal leerlingbouwplaatsen te laten groeien. Het voorstel van de PvdA om 100 van die plaatsen te realiseren, lijkt mij met de nodige inspanning haalbaar. Wij spreken met woningcorporaties en gemeenten convenanten af dat voldoende projecten leerlingbouwplaatsen worden gerealiseerd en tegelijkertijd zijn wij in gesprek met het MKB over het MKB-leerbanenplan en bekijken wij intern of wij de komende tijd bij onze infrastructuurprojecten op het gebied van wegen en kanalen niet veel meer leerlingbouwplaatsen kunnen organiseren. De vierde pijler onder deze ambitie is dat wij met de provincie Overijssel een samenwerkingsverband hebben voor het Restauratie Opleidingsbureau; daar willen wij 15 leerlingbouwplaatsen realiseren.

De fractie van de VVD heeft enkele voorstellen gedaan met betrekking tot de verbetering van de arbeidsmarkt. Een van de voorstellen had betrekking op het gebruikmaken van de ervaring van de generatie babyboomers bij het laten instromen van jongeren op de arbeidsmarkt. Ook dat is een buitengewoon nuttige suggestie, die overigens aansluit bij een van de programmalijnen van de Contourennota, waar een vergelijkbare link is gelegd tussen de uitstroom uit en de instroom op de arbeidsmarkt en die ook redelijk aansluit bij het project Instapbanen van het Centrum voor Werk en Inkomen, waarbij het college als voorwaarde voor mogelijke subsidiëring heeft gesteld dat de begeleiding van instromende jongeren goed verzorgd is. In die zin sluit de suggestie van de fractie van de VVD aan bij projecten die reeds lopen en versterking hiervan past heel goed binnen de gedachten van het college.

Drenthe maakt momenteel gebruik van een viertal barometers. De eerste is de Noordelijke Arbeidsmarktverkenning. De tweede is Tourdata, die zich met name richt op de recreatieve sector. De derde is het provinciaal werkgelegenheidsregister en de vierde is de bedrijventerreinenenquête. Er komt dus heel veel informatie binnen over de effecten van het beleid. Er wordt een monitor ontwikkeld om het allemaal samen met de Kompas-projecten te blijven volgen, opdat de staten regelmatig kennis kunnen nemen van de effecten van al die projecten.

De heer DOHLE: De bedoeling is die barometer te gebruiken om na te gaan in hoeverre de doelstellingen van het college op koers te liggen. De gegevens die beschikbaar komen, moeten wij zelf interpreteren en ik zou graag zien dat die gegevens werden gebruikt om te bepalen of de provincie met haar beleid op koers ligt. Dat is even een wat andere benadering dan dat die gegevens alleen maar op tafel worden gelegd.

De heer SCHAAP: Wij sluiten aan bij de systematiek die ook voor de Kompas-projecten wordt gebruikt. Mochten de staten dat allemaal te onduidelijk vinden dan moeten wij nog eens nagaan of die "barometer" voor de Kompas-projecten scherp genoeg is om de komende periode te gebruiken. Onze ervaring op dit moment is dat wij met de systematiek waarvan ook het SNN gebruik maakt, goed uit de voeten kunnen. Maar het gaat nu om de vraag waar de lacunes zitten en op welke wijze wij die moeten opvullen.

Het college onderstreept het belang van het exportprogramma WWCOM. De vraag is of er meer op ingezet moet worden. Het project loopt tot het eind van de Kompas-periode en is voor die periode van financiering voorzien; het gaat daarbij om zo'n €5 miljoen. Het lijkt ons niet zo verstandig daar op dit moment geld aan toe te voegen, het project loopt immers goed. Veel interessanter is de vraag wat er na 2006 gebeurt. In 2006 komt de vraag aan de orde of wij moeten inzetten op voortzetting van dit type van projecten of dat als het om regionaal beleid gaat heel andere zaken moeten worden aangepakt. Als het Kompas dan niet op dezelfde wijze wordt voortgezet, verandert er veel. Wij moeten daarom nu WWCOM met alle steun die wij daarvoor kunnen krijgen voortzetten en op tijd gaan nadenken over hoe dit project ook na 2006 gecontinueerd kan worden.

De heer DOHLE: Het nadeel van het geven van een concreet voorbeeld is, dat er een concreet antwoord op komt. Ik heb aangegeven die voorbeelden te gebruiken als mogelijke systematiek om arbeidsplaatsen te genereren. Mijn gedachte was dat eens zou moeten worden nagegaan welke programma's bijzonder succesvol zijn als het gaat om het creëren van arbeidsplaatsen en dat vervolgens zou moeten worden bekeken of via versterking van die succesvolle projecten nog meer arbeidsplaatsen gegenereerd zouden kun-

nen worden. Ik heb het meer generiek bedoeld dan voor specifiek dit ene project.

De heer SCHAAP: Wij doen niet anders dan kijken welke projecten succesvol zijn. Op een moment dat een project niet succesvol is, moeten wij er onmiddellijk mee ophouden. Het Kompas zet vooral in op stuwende bedrijvigheid. De Drentse variant die in de WOK zit is vooral gericht op innovatie en ICT en draagt dus niet per se het begrip stuwend in zich. Hiermee wordt voldaan aan de opmerking van de VVD dat niet uitsluitend moet worden gekeken naar die Drentse initiatieven of bedrijven die stuwend zijn.

De fractie van GroenLinks stelt voor hetgeen het college voorstelt met betrekking tot de ID-banen ook meteen maar van toepassing te verklaren op de WIW. Ik hoop dat die fractie zich realiseert dat de categorie waarom het dan gaat, nogal wat groter is en dat het dan om puur gemeentelijk beleid gaat. Dat zijn ID-banen ook wel, maar die banen zitten in ieder geval nog bij allerlei soorten van werkgevers. Daarmee is ID een heel andere vorm van gesubsidieerde arbeid dan WIW. Het college heeft bij het nadenken over gesubsidieerde arbeid wel geprobeerd met twee benen op de grond te blijven staan. Het heeft gekeken naar wat behapbaar en op korte termijn echt nodig is. Daarom is het voorstel van het college beperkt gebleven tot de ID-banen.

(Voorzitter: de heer Ter Beek)

Ik heb begrepen dat ook de fractie van de PvdA nog eens goed wil nadenken over de vraag of de provincie voor de fase-3- en 4-werklozen een rol heeft.

De heer LANGENKAMP: De heer Schaap concludeert dat wij het voorstel met betrekking tot de ID-banen omarmen, ...

De heer SCHAAP: Zo had ik het begrepen.

De heer LANGENKAMP: ... en dat vinden wij een positieve instelling, maar daarbij laat het college de hele categorie onderwijs buiten beschouwing. Dat vind ik buitengewoon jammer. Als het om achterstanden gaat, speelt het onderwijs altijd een rol. Waarom sluit het college dan bij de ID-banen het hele onderwijsveld uit?

De heer SCHAAP: Wij hebben geprobeerd aansluiting te zoeken bij de sectoren die het dichtst bij de provincie liggen. Dat is een methodiek geweest om in te perken, daar ben ik heel eerlijk in. In het onderwijs lopen veel ID'ers rond en om het enigszins financieerbaar te houden, hebben wij deze beperking gesteld.

De heer LANGENKAMP: Ik begrijp dat wanneer een andere afbakening kan plaatsvinden, dus als er meer geld beschikbaar is, dit criterium wordt losgelaten en er sprake kan zijn van bijvoorbeeld vier- of vijfhonderd ID-banen.

De heer SCHAAP: Als er veel geld is, kan er meer gebeuren; dat hoef ik de heer Langenkamp niet uit te leggen.

De heer LANGENKAMP: Maar dan is de taakstelling in ieder geval helder.

De heer SCHAAP: Het college heeft in dit verband zijn eigen kader gesteld. Als het tot de nu genoemde sectoren kan worden beperkt, moet het mogelijk zijn een regeling te bedenken die aansluit bij de werkelijkheid.

Voorzitter. Ik ben blij met de door de fractie van GroenLinks gemaakte opmerkingen over de bezuinigingen in de CWZ-sector, want die opmerkingen geven mij de gelegenheid op te merken dat dit college in die sector niet gaat bezuinigen. Het wordt allemaal wat anders in elkaar gestoken en de gelden worden wat anders verdeeld, maar er wordt niet bezuinigd. Integendeel: er wordt in CWZ extra geld geïnvesteerd. Ik hoop dat de heer Langenkamp het allemaal nog eens heel goed wil narekenen.

De fractie van de ChristenUnie heeft een aantal uitspraken van collega Haarsma en mij geciteerd en ik kan alleen maar constateren dat die citaten zeer correct waren. Wij hebben, onafhankelijk van elkaar, gezegd, dat als het gaat om het toerisme de provincie, het POP geen extra beperkingen oplegt naast de beperkingen die er al zijn in bijvoorbeeld EHS en VHR. Dat is dan ook het vertrekpunt.

De heer BAAS: Maar in de sector zelf zorgt zo'n uitspraak wel voor verwarring. Een campingshouder in zone 1/2 heeft gezegd niet te mogen uitbreiden omdat hij niet op de vermaledijde es mag bouwen. Naast de belemmeringen die het Rijk

oplegt, zijn er kennelijk nog meer. Ik wil op de discussie van volgende week niet vooruitlopen, maar ik vond de uitspraak dat er geen belemmeringen zijn nogal ver gaan. Naast de belemmeringen uit Brussel en Den Haag zijn er wel degelijk nog provinciale belemmeringen.

De heer SCHAAP: Uit de zonering blijkt welke mogelijkheden er wel of niet zijn, maar in de zones waarin de EHS en de VHR gelden zijn er niet nog eens provinciale regels bovenop gelegd, zoals dat in POP I wel het geval was. Die belemmering is in elk geval weggehaald. De mogelijkheden in de zones 1 tot en met 3 lopen terug, maar via de pilot-Westerveld proberen wij uit te vinden waar nog wel mogelijkheden zijn. Het college heeft gisteren het PvA vastgesteld voor de tweede fase van de pilot-Westerveld; dit PvA, dat duidelijk maakt hoe wij met die pilot verder willen gaan, zal de staten zo spoedig mogelijk bereiken.

Voorzitter. De heer De Jong heeft nog wat twijfels met betrekking tot de ASV. Hij vraagt zich af of die wel zakelijk genoeg is. Uit de praktijk hoor ik dat die ASV juist vrij zakelijk is. De vraag is natuurlijk hoe wij de ASV de komende jaren gaan hanteren, of wij in staat zijn de relatie tussen de provincie en de instellingen ook echt te verzakelijken. In de commissievergadering van verleden week heb ik gezegd dat het nog wel een paar jaar zal duren voor we het allemaal echt in de vingers hebben.

De heer DE JONG: Kunnen de staten het college niet een handje helpen met de uitspraak dat zij behoefte hebben aan meer projectmatig werken en een grote afrekenbaarheid als het gaat om subsidieverstrekking? Nu blijft er geld op de plank liggen.

De heer SCHAAP: Volgens mij hebben wij de laatste tijd hierover met grote regelmaat gesproken. Het begint met de relatie tussen staten en college en vervolgens tussen college en ambtelijk apparaat en daarna tussen het college en de instellingen. In die relatie zal niet alleen bij de staten maar ook bij het college en de instellingen iets moeten veranderen. Dat willen wij met de nieuwe ASV en de Contourennota bereiken, maar daar zijn wel drie partijen bij betrokken.

De heer DE JONG: De gedeputeerde heeft dus niet voldoende gereedschap.

De heer SCHAAP: De ASV is het belangrijkste gereedschap dat de staten is voorgelegd. Daar zal het mee moeten gebeuren en als de heer De Jong meent dat dit gereedschap onvoldoende scherp is, moet hij aangeven - en daar krijgt hij de komende tijd voldoende gelegenheid voor - op welke punten dit gereedschap moet worden aangescherpt. Het college is van mening dat de nieuwe ASV het mogelijk maakt de situatie in de komende jaren te veranderen.

De VOORZITTER: Alvorens het woord te geven aan mevrouw Haarsma, wil ik twee bijzondere gasten, die inmiddels op de publieke tribune hebben plaatsgenomen welkom heten. Voor degenen die de bijeenkomst in Emmen "Een voor twaalf, twaalf voor een" hebben bijgewoond, zijn het bekenden. Loes Corsel en Erik Verdonk maakten toen deel uit van het burgerpanel en zij hadden nogal wat over de provincie te melden. Zij zijn nu gast in het provinciehuis en maken het debat van vanmiddag mee. Dus dames en heren statenleden, doe uw best!

Het woord is aan mevrouw Haarsma.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor hun lovende woorden over de ambitie en de daadkracht van dit college. Als beginneling in dit vak ben ik hier erg blij mee.

Voorzitter. De fractie van de PvdA vindt het kaft van de Voorjaarsnota te grijs. Ik vind rood ook een prachtige kleur en daarom ben ik blij dat de PvdA het Sociaal rapport als leidraad heeft genomen voor haar algemene beschouwingen. De commissie-Simons heeft aanbevolen dat iedere provincie een Sociaal rapport dient te maken en het stemt mij dan ook tot grote vreugde dat Drenthe de eerste provincie is die zo'n rapport heeft afgeleverd. In de nieuwe wet op de maatschappelijke ondersteuning krijgen de provincies een nog belangrijker rol.

De PvdA maakt zich naar de toekomst toe zorgen over het aantal ouderenwoningen. In het Sociaal rapport staat dat er in 2010 sprake zal zijn van een tekort van 11.000 van dergelijke woningen en dat verontrust ons allen, ook de gemeenten. In overleg met de gemeenten proberen wij dit knelpunt op te lossen. Het is onmogelijk in twee jaar tijd een X-duizend aantal woningen te bouwen, maar wij weten in ieder geval wel dat wij om iets te bereiken de krachten moeten bundelen. Ik heb dan ook het initiatief genomen om met de ge-

meenten, de woningcorporaties, de zorgverzekeraars en de zorgaanbieders om de tafel te gaan, want het grote knelpunt zit bij de zorgverzekeraars en -aanbieders. Zo hebben de moeilijkheden bij het van de grond brengen van de woonzorgzone in de wijk Krakeel onder andere te maken met de competenties van zorgverzekeraars. Ook de deskundigheid en daadkracht bij gemeenten - het heeft ook te maken met beschikbare fte's - is een punt van zorg. Ik heb op mij genomen dit probleem met opgestroopte mouwen aan te pakken en het voorstel van de fractie van de PvdA om een aanjaagteam in het leven te roepen, spreekt mij enerzijds dan ook wel aan, maar anderzijds moet zo'n aanjaagteam dan wel meerwaarde te hebben. Het zal niet zo zijn dat wanneer er maar zo'n aanjaagteam is, de ouderenwoningen de grond uit schieten. Ik zeg toe te zullen onderzoeken of via het instellen een aanjaagteam een substantieel aantal ouderenwoningen kan worden gerealiseerd.

De heer DE JONG: Voorzitter. Het gonst in de sector van de volkshuisvesting van de geruchten dat de AWBZ onbetaalbaar wordt en dat een streep zal worden gezet door aspiraties van corporaties voor het opzetten van woonzorgcentra. Ik weet dat de corporaties nu in een heel hoop tempo projecten bij de rijksoverheid proberen in te dienen om die nog wel gehonoreerd te krijgen. Het initiatief van de PvdA komt dan rijkelijk laat.

Mevrouw HAARSMA: Misschien wel rijkelijk laat, maar beter laat dan nooit. Wij weten dat de AWBZ ter discussie staat en het is daarom nu tijd om de schouders er volledig onder te zetten en te proberen te bereiken wat nog bereikt kan worden. De hele vermaatschappelijking van de zorg moet ons een zorg zijn en wij zullen er alles aan moeten doen om te bereiken dat de benodigde zorg ook werkelijk geboden wordt.

De heer DE JONG: De termijn om projecten in te dienen is deze zomer, die kant gaat het op bij de rijksoverheid. Ik kan mij niet voorstellen dat de provincie nog deze zomer projecten rondbreit.

Mevrouw HAARSMA: Ik weet van woningbouwcorporaties dat er heel veel op de plank ligt, maar dat de uitvoering stopt bij de zorgaanbieders. Veel zorgaanbieders hebben moeite met de verdeling tussen verpleeghuisbedden en verzorgingsbed-

den en dat heeft alles met geld en met de AWBZ te maken. Dát is dan ook het grote knelpunt, naast allerlei andere zaken die ook een rol spelen.

De heer PETERS: Het instellen van een aanjaagteam vinden wij een uitstekend idee, maar heeft de gedeputeerde de verwachting dat de gemeenten de komende jaren in staat zijn 11.000 ouderenwoningen in hun woonplannen op te nemen, bovenop de andere woningen die nodig zijn?

Mevrouw HAARSMA: De fractie van de PvdA spreekt over prestatieafspraken en resultaatafspraken en wij zullen samen met de gemeenten proberen de woningcorporaties bij het vaststellen van de woningbouwplannen te betrekken. De vier grootste woningcorporaties in Drenthe zien nut en noodzaak van het realiseren van deze woningen in en zij willen, net als de gemeenten, zien die aantallen te bereiken. Ik heb er dan ook wel vertrouwen in, ook zal het lastig zijn het allemaal voor elkaar te krijgen. Maar wij houden de gemeenten er wel aan. Wij willen dit ook zeker in de woonplannen opnemen.

De heer VEENSTRA: Medion schetst een weg maar er zijn natuurlijk meer wegen. Wanneer kan de gedeputeerde zeggen of zij een aanjaagteam zinvol acht?

Er is een tekort van 11.000 woningen en het zal moeilijk zijn dit aantal in een kort tijdsbestek weg te werken. Laten wij daarom de doelstelling opnemen in 2007 5.000 woningen in plannen weg te zetten. Is daarover een gerichte afspraak mogelijk?

Mevrouw HAARSMA: Ik houd wel van de uitdaging om een goede doelstelling neer te leggen, maar ik wil die doelstelling dan wel kunnen realiseren. Ik wil de handschoen wel oppakken, maar ik heb in september een afspraak met de zorgverzekeraars, de gemeenten en de woningcorporaties en dan zullen wij in beeld proberen te brengen wat op korte termijn haalbaar is. Tijdens de begrotingsbehandeling zal ik hierover zeker meer kunnen vertellen.

Het gaat bij de ouderenwoningen natuurlijk niet alleen om nieuwbouw, het gaat ook om het aanbrengen van allerlei voorzieningen in bestaande woningen, waarvoor de heer Baas verleden jaar voorstellen deed. In de commissievergadering van volgende week komt een voorstel aan de orde

met betrekking tot de opplusregeling voor woonzorgvoorzieningen.

Voorzitter. Ik ga over naar de voorzieningen op het platteland, ofwel de multifunctionele dienstencentra. De PvdA maakt zich daar zorgen over, maar ik ben daarover wel hoopvol gestemd. In april jl. is hiervoor geld uitgetrokken en vanaf dat moment hebben de gemeenten deze kwestie heel serieus opgepakt. Zij zijn driftig bezig met het maken van plannen. Ik weet dit zo goed, omdat op dit moment een ambtelijke rondgang langs alle gemeenten plaatsvindt, waarbij wordt geïnventariseerd wat de gemeenten van plan zijn en of zij er daadwerkelijk brood in zien.

Mevrouw MASTWIJK: Geldt dat ook voor Borger-Odoorn waar verschrikkelijke berichten over het sluiten van de dorpscentra de ronde doen?

Mevrouw HAARSMA: Als ik spreek over "de gemeenten" bedoel ik álle gemeenten. Als het om het voorzieningenniveau gaat, zien alle gemeenten het belang in van het integraal plan voor de totale gemeente, dus voor zowel de hoofdkern als de kleine kernen. De projectsubsidie van de provincie wordt van groot belang geacht. Er zijn weinig gemeenten die vragen het geld in stenen te stoppen. Het is niet de taak van de provincie om de rol van de gemeenten over te nemen, maar in Borger-Odoorn blijkt duidelijk dat de bevolking in staat is tot serieuze en concrete plannen te komen. De provincie kan een gemeente niet opleggen een multifunctioneel dienstencentrum te realiseren, nee de gemeente moet samen met de bewoners aan de slag gaan en dan kan het gaan om een dorps huis of om een multifunctioneel dienstencentrum. Er moet maatwerk geleverd worden. De gemeenten zien het belang ervan in om zo spoedig mogelijk richting provincie te reageren en wij hopen alle reacties in september binnen te hebben, waarna wij bij het ministerie aanspraken kunnen laten gelden op het bedrag van € 100 miljoen, dat het daarvoor heeft uitgetrokken. Het ministerie schat de kans dat de plannen van Drenthe in aanmerking komen voor een bedrag uit die € 100 miljoen zeer hoog in. Samen met Brabant en Zeeland is Drenthe genomineerd voor het maken van aanspraak op dit bedrag. Dat is een plus voor ons ambtelijk apparaat.

De heer ZOMER: Maar in Borger-Odoorn is de situatie kennelijk zo nijpend dat de gemeente op korte termijn wil overgaan tot het sluiten van voorzieningen in de dorpen. Is de provincie nu zover dat er maatwerk kan worden geleverd en dat het niet zo zal zijn dat Borger-Odoorn de voorzieningen sluit en de provincie volgend jaar de kaderrichtlijn klaar heeft?

Mevrouw HAARSMA: Ik ga op dit punt niets toezeggen. Ik zal niet toezeggen dat dorps huis X kan openblijven, want dan krijg ik morgen vanuit de gemeenten Noordenveld en Westerveld eenzelfde verzoek. Ik zeg alleen dat de gemeente ervan doordrongen is dat er een groot belang mee gemeoid is. Ik heb een gesprek gehad met een bestuur dat heel driftig bezig is in die gemeente een multifunctioneel dienstencentrum van de grond te krijgen en die plannen zijn in een heel vergevorderd stadium. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in.

De fractie van de PvdA heeft ook de onderwijsachterstanden ter sprake gebracht. In SNN-verband is daarvoor ook bij het ministerie de nodige aandacht gevraagd. Ik hoef alleen maar het woord "gewichtenregeling" te noemen. Wij bekijken wat wij nog meer kunnen doen om de onderwijsachterstanden weg te werken. Ik ben dan ook vol verwachting van waar de PvdA mee komt, want het gaat om een heel lastig fenomeen. Drenthe gaat nog even verder met het Argonaut-project en het Task force-project.

In het kader van Schaduwen vooruit is verleden jaar de vliegende vakleerkracht bewegingsonderwijs aangesteld. SportDrenthe heeft dat project uitgevoerd. Op dit moment loopt nog een project in Hoogeveen. De evaluatie daarvan zal in juli plaatsvinden. Het project blijkt wel goed te functioneren en de provincie wil het wel overdoen aan de gemeenten. Die moeten daar dan wel € 25.000,-- voor op tafel leggen en de problemen bij de gemeenten zijn bekend. SportDrenthe heeft daarop toegezegd met dit project tot 2007 door te willen gaan. Het gaat dan met name om de gemeenten Meppel, Assen, Borger-Odoorn en Hoogeveen.

De fractie van het CDA heeft opgemerkt dat de Nota ruimte in relatie tot ons POP een belangrijk document is. Dat ons POP een belangrijk document is, ben dat volstrekt met die fractie eens. De Statengriffie heeft voor de commissiebehandeling ervan niet voor niets twee dagen uitgetrokken,

waarna de finale beslissing op 7 juli moet plaatsvinden. Mijn voorstel is daarom niet nu de discussie over de Ruimte-voor-ruimteregeling te voeren, maar pas op het moment dat het POP wordt behandeld.

De heer WIJBENGA: Voorzitter. Wij hebben dit punt niet helemaal ondoordacht vandaag ingebracht. Het college heeft de staten gevraagd om bij de behandeling van de Voorjaarsnota denklijnen aan te geven en kaders te stellen. Het is niet ondenkbaar dat de Ruimte-voor-ruimteregeling in de vorm van een revolving fund of op welke manier dan ook geld gaat kosten. Wij gaan graag mee in het voorstel van de gedeputeerde om dit punt bij de behandeling van het POP te betrekken, als ons wordt toegestaan om, mocht dit nodig zijn, dan alsnog met een financiële claim te komen. Wij moeten dan niet horen dat wij dit bij de behandeling van de Voorjaarsnota hadden moeten inbrengen. Dát is ook de reden waarom wij ervoor gekozen hebben het punt nu te noemen.

Mevrouw HAARSMA: Ik wil er niet op vooruitlopen, want er zijn aan het POP misschien wel meer consequenties verbonden. Daarom ga ik niet op voorhand zeggen dat het zo kan. Het lijkt mij wel logisch dat die consequenties bij de behandeling van het POP op 14 en 21 juni ter tafel komen.

De VOORZITTER: Ter vermijding van misverstanden wijs ik de heer Wijbenga erop dat eind dit jaar de begrotingsbehandeling plaatsvindt. Bij de behandeling daarvan is het budgetrecht van de staten volledig in beeld. De staten zijn de baas over hun eigen begroting.

Mevrouw HAARSMA: Voorzitter. Ik ben blij dat de fractie van de VVD de stedelijke ontwikkeling een heel belangrijk spoor vindt. Wij zijn ook heel druk bezig om dat programma vorm en inhoud te geven. De staten zullen daarvan binnen afzienbare tijd meer te zien krijgen.

Het instellen van een Leerstoel zorg vind ik een interessante gedachtegang, al weet ik nog niet precies wat ik mij daarbij voor moet stellen. Ik weet wel dat in Emmen wordt bekeken of op het terrein van zorg iets in de sfeer van opleiding kan worden. Als het om hbo of mbo gaat, is het vreselijk lastig een nieuwe opleiding te realiseren, maar ik weet dat in Emmen met andere opleidingsinstituten wordt bekeken of er iets te realise-

ren is. Ik zal de staten van de ontwikkelingen op de hoogte houden. Overigens is het het Scheperziekenhuis in combinatie met het Academisch Ziekenhuis Groningen (AZG) gelukt om opleidingsplaatsen voor medisch specialisten naar Emmen te halen, wat natuurlijk ook heel mooi is. Voorzitter. Volgens mij is de Fractie de Jong zeer deskundig als het om de jeugdzorg gaat, maar ook de heer De Jong komt hierbij altijd op het thema Financiën terecht. Ik heb recentelijk bestuurlijk overleg gehad met Jeugdzorg Drenthe. Er moet een defusie plaatsvinden en over de financiële gevolgen daarvan is overeenstemming bereikt. Het Bureau Jeugdzorg en Jeugdzorg Drenthe worden weer twee aparte instellingen. In het beleidskader Zorg dat in november verschijnt, zal tekst en uitleg over de regeling van de financiën gegeven worden. Ik kan nu al wel meedelen dat het allemaal binnen de doeluitkering blijft.

De heer C.D. DE JONG: Ook de opvang bij uithuisplaatsing?

Mevrouw HAARSMA: Het gaat om het totale jeugdzorgpakket.

Een ander belangrijk probleem waarvan de kranten bol hebben gestaan, betreft de jongeren die niet in de jeugdzorg terecht kunnen, terwijl zij daar wel recht op hebben en in gevangenissen worden geplaatst. Iedere keer dat dit gebeurt, is een keer te veel, maar ik heb wel het gevoel - en vele collega's van mij delen dit gevoel - dat het in de media een behoorlijke hype is geworden. Het gaat om jongeren die te maken hebben met het civiel recht en die komen nu onder invloed van de strafrechtelijk gestraften. In de vorige commissievergadering is hiervoor aandacht gevraagd en naar aanleiding daarvan ben ik in overleg gegaan met mijn collega's in Fryslân en Groningen. Over dit probleem is een notitie voorbereid waarover binnenkort in noordelijk verband wordt gesproken. Ik kan nu wel alvast ter geruststelling zeggen dat dit probleem in het Noorden reuze meevalt.

De heer C.D. DE JONG: Ik ben onlangs in Het Poortje geweest en daar zaten de jongens en meisjes die strafrechtelijk waren gestraft in dezelfde ontspanningsruimte als de "zieke" jongens en meisjes.

Mevrouw HAARSMA: Dat klopt en daar moet een scheiding plaatsvinden.

De heer C.D. DE JONG: Dan moet de gedeputeerde niet zeggen dat het in Drenthe wel meevalt.

Mevrouw HAARSMA: Dat meevallen sloeg op de aantallen. In de pers was op een gegeven moment sprake van honderden gevallen en dat blijkt dus mee te vallen. Maar ik zeg ook dat iedere keer dat het voorkomt, een keer te veel is. Het is overigens niet alleen een verantwoordelijkheid van de provincie. Er waren door het Kabinet ook toezeggingen gedaan. Minister Donner en staatssecretaris Ross hebben op 12 mei jl. werkafspraken gemaakt over met name de jongeren met gedragsproblemen. De heer De Jong zal van mij een kopietje krijgen met het lijstje werkafspraken.

Mijnheer de voorzitter. De fracties van GroenLinks en de OPD hebben aandacht gevraagd voor het probleem van het huiselijk geweld. Dit fenomeen blijkt, helaas, toe te nemen. Mevrouw Slagman is voorzitter van het project Thuisfront, waarvan de werkingsduur is verlengd. Er zijn nu heel goede bestuurlijke afspraken gemaakt om de coördinerende rol bij de GGD's neer te leggen. Op 2 juli zal hierover een ambtelijk overleg plaatsvinden en de verwachting is dat de zaak op 24 juli wordt afgekaart. Het gaat om een verantwoordelijkheid van de gemeenten, maar de provincie heeft gemeend bestuurlijk daarbij betrokken te moeten zijn. Bij het bestuurlijk overleg waren ook het openbaar ministerie en de politie vertegenwoordigd. Wij hebben de zaak nu goed op de rails, al heeft het even geduurd. Ik ontraad GroenLinks daarom het indienen van een motie, want ik vrees dat wij dan weer helemaal van voren af aan moeten beginnen.

Mevrouw SMITH: Het is ons duidelijk dat de regie bij de gemeenten ligt en dat de uitvoeringsfunctie door de gemeenten betaald moet worden. Nu krijgt de centrumgemeente Emmen van het Rijk € 45.000,--, van welk bedrag de coördinatiefunctie betaald moet worden. Nu hebben mij berichten bereikt dat de gemeenten misschien van plan zijn om dat geld te gebruiken voor de uitvoeringsfunctie, waardoor de uitvoeringsfunctie in gevaar kan komen. Dat lijkt ons niet de goede manier.

Mevrouw HAARSMA: Ik wil mij nu wel tot de hoofdlijnen beperken. Natuurlijk is dit een belangrijk punt, maar ik kan mevrouw Smith verzekeren dat alle gemeenten dit zodanig belangrijk vinden dat daar op een professionele manier mee om

wordt gegaan. Ik ben ervan overtuigd dat de GGD die taak op zich zal nemen.

Mevrouw SMITH: Het is mij bekend dat in de Nota mensen in het middelpunt die volgende week behandeld wordt, het meldpunt ook wordt genoemd. Maar bijvoorbeeld voor 2005 wordt daarvoor een bedrag genoemd, waarvan wij ons afvragen of het daarvoor wel kan. Vandaar onze motie.

Mevrouw HAARSMA: Dat is helder. Als GroenLinks van mening is dat dit bedrag niet toereikend is, dan lijkt het mij verstandig dat bij de behandeling van de Nota mensen in het middelpunt in te brengen.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Mevrouw Haarsma ontraadt het indienen van die motie wel, omdat de zaak goed onder controle is, maar die motie kan toch ook een mooie steun in de rug zijn. Zo hebben wij althans die motie opgevat.

Mevrouw HAARSMA: Uiteraard kan een motie een steun in de rug zijn. Maar een broedende kip moet niet gestoord worden. Ik vind het gewoon niet verstandig het op deze manier te doen.

De heer DE HAAS: Wij zullen nog even ruggespraak houden met GroenLinks en op basis daarvan zullen wij ons beraden op wat wij dan wel kunnen doen. Het is natuurlijk niet onze bedoeling om het goede proces te frustreren. Integendeel, wij willen zonder de broedende kip te storen, zorgen voor een goed broedsel.

Mevrouw HAARSMA: Ik denk dat de heer De Haas en ik het volledig eens zijn. Het dak- en thuisloos zijn is een groot sociaal probleem. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor beleid op dit terrein. De gemeenten ontwikkelen ook initiatieven en ik ben niet geneigd de rol van de gemeenten over te nemen. Met alle respect voor de inzet van de OPD: wij kunnen dan wel aan de gang blijven met het ondersteunen van initiatieven.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Naar de klok kijkend en de agenda bestuderend kom ik tot de conclusie dat ik in de extra tijd spreek. De staten hebben hun verhalen keurig binnen de daarvoor geplande tijd afgerond.

In tegenstelling tot het kabinet-Balkenende-Zalmde Graaf en vele gemeenten hebben wij nog wel voldoende geld om onze ambities te verwezenlijken.

Voorzitter. Snijden in de eigen organisatie klinkt goed. Doen wij dat dan niet? Voor elke miljoen die in dit huis wordt uitgegeven, hebben wij ongeveer 3,6 fte's nodig. Wij gaan de komende jaren zo'n € 40 miljoen uitzetten aan extra intensivering, namelijk zo'n € 10 miljoen per jaar. Als daarbij wordt vastgehouden aan de norm die altijd werd gehanteerd, zouden er zo'n 36 fte's bij moeten komen. Het college heeft echter besloten de omvang van de organisatie op peil te houden, maar verwacht daarbij wel een flexibele inzet.

De heer C.D. DE JONG: Ik kan in mijn eentje wel € 100 miljoen uitgeven!

De heer DIJKS: Het college heeft de staten bij brief geïnformeerd hoe de vlag erbij hangt wat betreft het aantal fte's. In die brief staat ook dat een aantal extra taken is uitgevoerd, waarvoor geen extra mensen zijn ingezet. De pas opgezette Productgroep Handhaving is intern gerealiseerd. Op het gebied van OV en bodem zijn diverse rijksmiddelen vervallen en dat gemis wordt allemaal binnen de organisatie opgevangen. Wij proberen door middel van ons scholingsbudget een flexibele inzet van het personeel mogelijk te maken. Dat vraagt om een goede verstandhouding tussen college en Georganiseerd Overleg (GO). Ik houd ervan te praten mét de mensen in plaats van óver de mensen, want daarmee houd ik een stuk motivatie in de organisatie die ons allen zeer goed van pas komt. Doen wij het anders dan is de kans op bedrijfsongelukjes, waarover dan weer gediscussieerd moet worden, groot.

Voorzitter. Verschillende fracties hebben voorgesteld de door het college ingeboekte post van acht ton te verhogen tot een miljoen.

De heer ENGELS: Voorzitter. De gedeputeerde noemt nu even het GO - ik denk dat hij ook de Ondernemingsraad (OR) wel zou kunnen noemen - en hij wijst erop dat het belangrijk is de relatie met die gremia goed te houden. Is een van die elementen om die relatie goed te houden dat de staten zich onthouden van elk commentaar of elke gedachte over de omvang en de kwaliteit van de personele organisatie of bedoelt de gedeputeerde iets anders te zeggen? Ik vat die opmer-

king namelijk niet helemaal. Waardoor zouden GO of OR ontzet kunnen raken tijdens onze discussie over de Voorjaarsnota?

De heer DIJKS: Het college acht een bezuiniging van acht ton haalbaar. Het college is ook niet bevreesd voor het GO of de OR, maar het hecht er wel aan de maatregelen in goede harmonie te nemen. Dan moeten die maatregelen gebaseerd zijn op iets wat te realiseren is. Wij kunnen wel een bedrag inboeken, maar als dat niet te realiseren is, rekenen wij onszelf alleen maar rijk. Wij schatten in dat het mogelijk moet zijn die acht ton te halen. Wij willen ons er ook voor inspannen om het miljoen te halen. Wij zullen een zorgvuldige afweging maken en bij de begroting zullen wij laten weten of dat miljoen gehaald kan worden. Het college gaat daarvoor.

De heer HOLMAN: Volgens mij komen we nu bij de kern van het probleem. De gedeputeerde zegt dat het college wel een bedrag kan inboeken, maar dat het dan nog de vraag is of het gerealiseerd kan worden. Maar het college is toch de baas! Als het college de organisatie een taakstellende opdracht geeft, dan gebeurt het toch gewoon?

De heer DIJKS: Jawel, maar sommige dingen vragen tijd. Wij kunnen wel van alles inboeken, maar wij hebben wel te maken met een organisatie met bepaalde verplichtingen. Wij willen een vacaturestop invoeren, maar daarover moet wel eerst fatsoenlijk overleg worden gepleegd. Zo hoop ik tenminste als goed werkgever met de mensen om te gaan. En de heer Holman zal niet ontkennen dat de provincie een goede werkgever moet zijn.

De heer HOLMAN: Maar ik heb gevraagd of het college de zaak wel in control heeft. In 2003 zijn er ten opzichte van 2002 27 extra fte's bijgekomen. De afgelopen vijf jaar zijn de kosten van de organisatie met € 10 miljoen gestegen. Was dat de bedoeling? In termen van beheer zou een taakstellende doelstelling kunnen worden opgelegd: of op de omvang van het aantal fte's of op de kosten of op begrotingsposten van afdelingen. Het probleem is dat de gedeputeerde er niet in slaagt de organisatie die uitkomst te laten hebben, die hij de organisatie oplegt. Al zou de gedeputeerde twee of vijf miljoen willen bezuinigen: als hij

de organisatie die opdracht geeft, heeft de organisatie, met de nodige randvoorwaarden en met inachtneming van het feit dat fatsoenlijk met mensen moet worden omgegaan, dat gewoon te doen. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het college de organisatie die opdracht wel geeft, maar dat het college niet weet of het allemaal wel gebeurt.

De heer DIJKS: Wij hebben de staten een overzicht toegezonden waarin de formatie exact is aangegeven. Ik kom dan niet op de aantallen die de heer Holman nu noemt. In 2002 waren er 550 mensen in dienst en in 2003 565. Daarvan komen 9,8 fte's voor rekening van de statengriffie en het onderzoeksbureau. Tot de instelling daarvan hebben de staten besloten.

De heer HOLMAN: De heer Dijks zit volstrekt fout. In de jaarrekening 2002 stond dat er in dat jaar 495 fte's waren, terwijl het er in de jaarrekening 2003 522 zijn. Daar zit een verschil tussen van 27 fte's. Het argument dat er een onderzoeksbureau en een Statengriffie bij zijn gekomen, geeft precies het probleem weer. Er wordt werk buiten de organisatie gezet en de fte's daarvoor tellen terecht niet meer mee, maar daardoor komen wel mensen vrij die in de organisatie kennelijk wat anders gaan doen.

Ik zal nog een voorbeeld noemen. Stel dat er tien mensen op het POP zitten. Als het POP is aangenomen, kunnen drie mensen de lopende zaken behandelen. Zeven mensen verdwijnen dan gewoon in de organisatie en die gaan daar weer werk doen. De mensen die bij het onderzoeksbureau en de griffie aan het werk zijn, moeten wel meegeteld worden, want die waren er op een of twee na al. Dat maakt dat er in 2003 dan misschien geen 27 maar misschien 24 meer fte's waren.

De heer DIJKS: Wij bespreken met de staten welk budget voor de organisatie beschikbaar is. En of er dan allemaal directeurs of krullenjongens rondlopen, is ons probleem. Het college maakt met de staten de afspraak dat het werk wordt gedaan. Het aantal fte's doet er daarom niet toe, het gaat om het budget. In 2003 is € 1,4 miljoen teruggestort naar de algemene middelen, een bedrag dat van het algemene personeelsbudget was overgebleven. Als dat geen scherp stuurmanskunst is, weet ik wat ik daar dan wel onder moet verstaan. Wij hebben € 1,4 miljoen overge-

houden van de begrote en door de staten vastgestelde uitgaven. Dat is de realiteit van 2003.

De heer HOLMAN: Maar toch nemen de kosten per saldo jaarlijks toe. Wat het college als het een begroting maakt, moet doen is dat het bepaalt wat de organisatie mag kosten. Op dat bedrag moet de organisatie worden afgerekend. Daarmee is de organisatie in control en zijn er aan het eind van het jaar geen verrassingen. Dan is de gedeputeerde de bestuurder die bestuurt. In het andere geval is er sprake van een autonome organisatie die haar gang gaat.

De heer DIJKS: Maar ik zeg nu tegen de staten dat wij ervoor gaan om € 1 miljoen taakstellend neer te zetten. Die afspraak wil ik nu namens het college met de staten maken. Met die afspraak gaan wij het overleg in en wij zullen er, als die afspraak is gemaakt, ook voor zorgen dat die bezuiniging aan het eind van de rit gerealiseerd is.

De heer VEENSTRA: Dus in de begroting 2005 wordt een taakstellende bezuiniging van € 1 miljoen opgenomen?

De heer DIJKS: Ja, wij nemen die uitdaging aan. Als blijkt dat die bezuiniging niet gehaald kan worden dan zullen wij bij de begroting duidelijk maken. Maar wij gaan voor het miljoen.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik snap niet helemaal welke bedragen nu vergeleken worden. Aan het eind van 2003 was de werkelijke bezetting 649 fte's, terwijl die aan het eind van 2002 614 fte's was. Op grond waarvan zegt de gedeputeerde dat er geen toename van het aantal fte's was? Of zijn die extra fte's nodig om het bedrag van € 10 miljoen uit te geven?

De heer DIJKS: Aan het eind van 2003 hebben wij afscheid genomen van een aantal oud-collega statenleden; die zijn in het staatje terechtgekomen. Tenzij de regeling voor oud statenleden wordt afgeschaft, zullen de aantallen dus altijd wat zweven.

De heer LANGENKAMP: Ik constateer alleen dat het verschil 35 is en tien minuten geleden legde de gedeputeerde uit dat om € 10 miljoen uit te geven 35 fte's nodig zijn, waarna de heer De Jong zei in zijn eentje wel € 100 miljoen te kunnen uit-

geven. Die twee getallen hebben dus niets met elkaar te maken?

De heer DIJKS: Neen, want de cijfers kunnen per vier jaar enorm verschillen.

Voorzitter. Ik ben het van harte eens met de opmerking van de heer Baas dat, voordat wordt gesteld dat het aantal fte's te hoog is, al deze dingen eerst moeten worden uitgezocht. Ik maak heldere afspraken over het budget en bij de behandeling van de begroting spreken we elkaar nader.

De heer C.D. DE JONG: Voorzitter. Ik wil nog even terug naar het onderwerp dat net aan de orde was. Ik werk bij de gemeente. Binnen de ambtelijke organisatie van die gemeente is een quick-winsessie uitgevoerd en het resultaat ervan is dat niemand hoeft te worden ontslagen, maar dat er toch een aardige zak geld is om goede dingen mee te doen. Het ambtenarenapparaat van de provincie is qua grootte vergelijkbaar met dat van de gemeente Emmen en mijn indruk is dan ook dat er meer geld te vangen is dan waarvan nu sprake is. Als de organisatie in control is en taakstellende opdrachten krijgt, moet een grotere bezuiniging gemakkelijk haalbaar zijn. Mijn voorstel is daarom dat nog maar even verder moet worden gespit, want op deze manier komen wij er niet uit.

De heer DIJKS: De heer De Jong mag ervan uitgaan dat wij ons uiterste best doen om er heel creatief mee om te gaan. Maar wij houden ook rekening met alle wensen van de staten. Wij hebben de plicht degelijk werk te verrichten en op tijd dingen aan te leveren. Als het anders wordt, zullen de staten ervan horen.

De heer C.D. DE JONG: Maar nu wordt het weer afgewenteld op de burger en dat gaat eindeloos door.

De heer DIJKS: Wij doen niets voor ons eigen plezier, wij doen het allemaal voor de Drenten, voor alle inwoners van Drenthe.

De heer C.D. DE JONG: Maar het gaat wel om hun portemonnee.

De heer DIJKS: Wij werken toch voor de Drentse burgers, de heer De Jong is toch ook Drents volksvertegenwoordiger?

De heer C.D. DE JONG: Maar die Drentse burgers willen allemaal mobiel zijn en zitten daarom echt niet te wachten op extra motorrijtuigenbelasting. Dat is de kern.

De heer DIJKS: Dat is het grootste misverstand dat er is.

De heer C.D. DE JONG: Helemaal niet!

Mevrouw MULDER: Voorzitter. Als het in een bedrijf niet goed gaat, komt er vanzelf een reorganisatie. De markt geeft dan de prikkel om zaken te herstructureren. Een provincie krijgt die prikkel niet. Die prikkel kan komen uit een bezuiniging en dan kan verder worden gekeken dan het college nu heeft gedaan. Waarom zou niet van de door de heer De Jong voorgestelde quickscan gebruik kunnen worden gemaakt?

De heer DIJKS: Het is ongelooflijk moeilijk om de provincie met het bedrijfsleven te vergelijken. Mevrouw Mulder werkt bij een bank en een bank heeft andere mogelijkheden dan een provinciale organisatie. Wij streven naar de beste dienstverlening voor de Drenten. Daartoe voeren wij overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties en daar hebben wij mensen voor nodig. Wij kunnen niet morgen een loket sluiten. Bovendien neemt onze omzet niet af, die neemt vanwege de intensivering toe. Wij willen dit allemaal met de bestaande bezetting doen en daartoe zal de organisatie behoorlijk moeten worden aangestuurd.

Mevrouw MULDER: Ik zal de gedeputeerde straks wel even bijpraten over mijn werk. Het gaat mij erom dat in het bedrijfsleven iemand sowieso prikkels krijgt om steeds te kijken of hij de dingen die hij doet, wel goed doet, want ook een bedrijf is vraaggestuurd bezig. Hetzelfde geldt voor de provincie die ten behoeve van haar inwoners werkt. De provinciale organisatie moet zich dan ook steeds afvragen of zij de dingen die zij doet wel goed doet en of het daarbij gaat om dingen die de burgers willen hebben. Het is goed dat af en toe te evalueren. Een bedrijf doet dat voor zijn klanten, want het wil zijn klanten houden en de provincie doet dat voor haar inwoners. Alleen is bij de provincie de prikkel voor die evaluatie niet zo sterk aanwezig als in het bedrijfsleven, dat ervoor moet zorgen zijn producten te blijven verkopen. Daarom moet de provincie zichzelf afvragen of zij de din-

gen die zij doet, wel goed doet en of het daarbij om de goede dingen gaat. Daar zou heel scherp naar gekeken moeten worden, dát was de kern van mijn betoog.

De heer DIJKS: Ik heb gisteren de enquête van het Interprovinciaal werkgeversverband ontvangen en daar komt Drenthe heel goed uit. Wij spiegelen ons voortdurend aan de organisaties van de andere provincies. Wij zouden toch dom bezig zijn wanneer wij dat niet deden!

De heer ENGELS: De gedeputeerde beweert dat wanneer de beleidsintensivering in geld worden omgezet er eigenlijk 35 fte's bij moeten komen, maar dat dit wordt nagelaten en dat er dus al geweldig bezuinigd wordt. Als die intensivering worden doorgevoerd, is ook werkelijk iedereen die op het provinciehuis werkt, nodig, wordt verder gezegd. Maar is het niet veeleer zo dat wanneer eenmaal beleid is ontwikkeld om tot die intensivering te komen en de omslag moet worden gemaakt naar de uitvoering, in de inrichting van het ambtelijk apparaat de verhoudingen moeten veranderen en dat het helemaal niet zo is dat iemand die een bepaalde functie uitoefent dat ten eeuwig-dage moet blijven doen? De vraag is daarom of, ondanks de ambitieuze intensivering, de bezuinigingsdoelstelling van het college - ook al heeft het college nu het voorstel van PvdA en VVD omarmd - toch niet te weinig ambitieus is. Overigens is ook nog niet aangegeven waar de extra bezuiniging van € 200.000,- kan worden teruggevonden.

De heer DIJKS: Wij zullen bekijken waar wij in de begroting de dekking kunnen vinden. Alle werknemers blijven niet op hun stoel zitten. De mensen zijn in dienst bij de provinciale organisatie en er wordt ingezet op roulering: als de ene productgroep op een bepaald moment meer werk heeft dan de andere, worden daar de mensen ingezet. De organisatie is permanent in ontwikkeling. Op dit moment worden in het traject Maatstaf alle stafdiensten doorgelicht en daar zal op een gegeven moment een plaatje uitkomen. Welke kant het opgaat, kan ik nu nog niet voorzien, maar er wordt geprobeerd de organisatie steeds efficiënter te maken. Dat is onze insteek.

De VOORZITTER: Ik stel voor de beraadslaging over dit onderwerp te sluiten. Er zijn nog wel wat meer zaken te behandelen.

De heer DIJKS: Inderdaad. En ik kom dan bij de groene organisaties. Hetgeen D66 over de stimulerende marktwerking zei, sprak het college zeer aan. In de commissie is gezegd dat het college komt met een voorstel dat het haalbaar acht. Wij zijn nu in het stadium waarin wij in gesprek gaan met de organisaties om de mogelijkheden af te tasten. De heer Engels nodigt het college daartoe ook uit, maar het is dan wel wat ongepast om te zeggen dat wij wel het gesprek aan mogen gaan, maar dat de uitkomst moet zijn dat het bedrag omlaag gaat. Bij het in gesprek gaan met de organisaties gaan wij vooralsnog uit van de doelstelling die in het programma is aangegeven. Als de organisaties die doelstelling een onbegaanbare weg vinden, zullen wij dat de staten melden. Maar vooralsnog acht het college het mogelijk die taakstelling binnen te halen.

De heer ENGELS: Voorzitter. De heer Dijkse gebruikte het woord "ongepast" en dat trof mij even-tjes. Het aangaan van een gesprek op basis van het in de Voorjaarsnota genoemde bedrag is kennelijk niet ongepast, maar dat te doen op basis van het door ons genoemde bedrag kennelijk wel. Ik kan dit helemaal niet volgen, maar misschien kan de heer Dijkse het mij nog eens uitleggen.

De heer DIJKS: D66 verlaagt het door het college opgenomen bedrag van € 150.000,- naar € 100.000,-. Dat bedrag is ook gebaseerd op toevalligheid.

De heer ENGELS: Maar waarom is wat wij voorstellen ongepast en wat het college voorstelt niet?

De heer DIJKS: Omdat wij het gesprek met vele organisaties nog moeten ingaan. Als blijkt dat het door het college opgenomen bedrag niet mogelijk is, kom ik bij de staten terug.

De heer ENGELS: Ik probeer het nog een keer en dan houd ik ook echt op. Ik vraag de gedeputeerde uit te leggen wat er ongepast is aan het ene traject en niet aan het andere. Als hij dat niet kan, verzoek ik de gedeputeerde dat woord terug te nemen.

De heer DIJKS: Ik wil de uitdrukking "ongepast" best terugnemen. Misschien kan ik het beter merkwaardig noemen om al bij de start van de onderhandelingen de uitkomst naar een bepaald doel toe te schrijven. Wij gaan het gesprek open in en dan zien wij wel wat het resultaat is. Misschien zijn wij het nu eens.

De heer HORNSTRA: Voorzitter. Ik vind het van beide kanten merkwaardig, want beide partijen stellen vooraf vast welk bedrag de uitkomst moet zijn. Mevrouw Edelenbosch heeft erop gewezen dat met de groene instellingen prestatieafspraken zijn gemaakt en is afgesproken dat geen overlap van werkzaamheden zal plaatsvinden. Er wordt nu zeer naar tevredenheid gewerkt. Ik vind het daarom uiterst merkwaardig om überhaupt met een financiële taakstelling het gesprek in te gaan. Onze inzet is ook duidelijk om vooraf geen financiële taakstelling vast te leggen.

De heer HOLMAN: Is het niet veel logischer eerst de discussie aan te gaan over welke prestatie die organisaties moeten leveren en hoeveel geld wij daarvoor over hebben? Ik begrijp ook niet hoe het college tot dit bedrag is gekomen. Zit daar een overweging achter?

De heer DIJKS: Overall zit een overweging achter.

De heer HORNSTRA: Die zouden wij dan wel graag kennen. Maar goed, ik begrijp dat er verschillend over gedacht wordt.

De heer HOLMAN: Welke overweging ligt dan ten grondslag aan de keuze van het college?

De heer DIJKS: Ik kan alleen oordelen over de Milieufederatie, waar wij een uitstekende relatie mee hebben. In het jaarprogramma van die organisatie staan een paar dingen die van ons niet meer hoeven, omdat die elders al gebeuren.

De heer BAAS: Voorzitter. Het verbaast mij een beetje dat de heer Dijk bij het vorige onderwerp zei eerst met het GO te zullen praten, omdat het niet netjes is om met voorbijgaan aan dat GO bezuinigingen in te boeken, terwijl voor de Milieufederatie een bezuiniging van € 50.000,- wordt ingeboekt voordat daarover met ook maar een woord met die organisatie is gesproken. Dat klopt wat mij betreft niet. Of de gedeputeerde gaat in

beide gevallen eerst praten alvorens een bedrag in te boeken, of in beide gevallen wordt eerst een bedrag ingeboekt en bekijkt hij later of dat bedrag reëel is. Nu wordt een klein beetje met twee maten gemeten.

De heer DIJKS: Dat ben ik niet helemaal met de heer Baas eens. Wij hebben dit bedrag ingeboekt en ik ga daarover nu het gesprek met de Milieufederatie aan. Maar als de staten dit onverantwoord vinden en van mening zijn dat de situatie moet blijven zoals die was, dan heb ik daar vrede mee.

De heer BAAS: Ik kan nu helemaal nog niet zeggen of dit bedrag onverantwoord is of niet. Ik kan dat pas zeggen als er goed overleg is geweest tussen het college en de Milieufederatie. Dan wil ik ook wel een bedrag vaststellen. Nu al een bedrag vaststellen, is toch een beetje een hypotheek leggen op dat overleg.

De heer DIJKS: Het overleg zal plaatsvinden tussen nu en de presentatie van de begroting. De Milieufederatie zal voor 2005 een jaarprogramma moeten maken, dat haalbaar is en gebaseerd is op het budget. Dat overleg komt er.

De heer BAAS: Het is dus een open overleg en het college pint zich daarbij niet vast op het bedrag van € 50.000,-?

De heer ENGELS: Betekent dit niet dat de Voorjaarsnota moet worden aangepast? Als de Voorjaarsnota morgen wordt vastgesteld, staan die bedragen vast. Het is natuurlijk veruit het beste om eerst met de organisaties te spreken en dan pas bedragen in te boeken. Ik heb de bedragen wat verlaagd om in ieder geval de dreiging wat minder te maken.

De heer HORNSTRA: Het gaat nu eigenlijk om de status van de Voorjaarsnota. Is die niet puur indicatief en komen de daadwerkelijke bedragen niet pas in de begroting voor, zodat dan amendementen moeten worden ingediend? Volgens mij is het voor amendementen nu nog te vroeg.

De heer ENGELS: Op dit punt verschil ik met de heer Hornstra van mening. We stellen de Voorjaarsnota niet voor niets vast. Het college heeft zich geweldig ingespannen om op hoofdlijnen aan

te geven wat de ambities zijn, hoe die op hoofdlijnen worden uitgewerkt en wat het financiële kader is. Dat is niet voor niets gedaan en de ambtenaren hebben er geweldig aan zitten werken. Ik kan mij dan niet voorstellen dat wij morgen die Voorjaarsnota vaststellen - wij stellen het kader vast en dat is heel fijn - en dat wij dan vervolgens zeggen dat het allemaal eigenlijk niet zoveel voorstelt, omdat begroting er aan komt. De begroting zal duidelijk moeten maken dat als er niet conform de Voorjaarsnota wordt gewerkt, waarom dat is. Daarover zal dan verantwoording moeten worden afgelegd. Het is niet niks wat wij morgen vaststellen.

De VOORZITTER: Ik geef de heren Dohle, Holman en Langenkamp nog de gelegenheid voor het plaatsen van een interruptie, maar daarna moet de heer Dijks zijn eerste termijn afronden.

De heer DOHLE: Voorzitter. Wij hebben tijdens de lunchpauze ook even bekeken wat wij in tweede termijn gaan inbrengen. De VVD zal onder andere een amendement indienen waarin wordt voorgesteld de Voorjaarsnota niet vast te stellen, maar die te beschouwen als richtinggevend voor de begroting 2005. Er is dan nog alle ruimte om op alle onderdelen een integrale afweging te maken, zoals de heer Engels graag wil. De richting is dan wel bepaald, maar de bedragen zijn dan nog indicatief.

De heer HOLMAN: Als het die kant opgaat vraag ik mij af, of wij morgen nog wel moeten vergaderen, want dan ben ik snel klaar. Als wij hier twee dagen discussiëren waarna de Voorjaarsnota niet wordt vastgesteld dan overweeg ik om morgen niet te komen.

De heer DOHLE: Maar als wij de Voorjaarsnota en de daarin genoemde bedragen vaststellen dan kunnen wij daarna wel een jaar op vakantie gaan.

De heer HOLMAN: Nee, want wij geven de richting aan hoe de begroting er uit moet zien. Het college heeft een aantal voorstellen gedaan en ons wordt gevraagd of wij ons daarin kunnen vinden. Wij kunnen met aanvullende voorstellen komen om of geld uit te geven of geld te genereren en op basis daarvan gaat het apparaat dan samen met het college een begroting opstellen. Natuurlijk kan daarvan worden afgeweken, want wanneer

wij in juli iets hebben dat consequenties heeft voor de begroting, kan dat ook nog worden meegenomen. Als het anders was, zou het een rare gang van zaken zijn.

De heer DOHLE: En daarmee is de Voorjaarsnota dus richtinggevend.

De heer HOLMAN: De Voorjaarsnota is kaderstellend voor de begroting 2005.

De heer LANGENKAMP: Ik ben het grotendeels eens met wat zojuist door de PvdA is ingebracht, maar ik heb vanochtend gevraagd waarom vooraf wel overleg wordt gepleegd met de groene organisaties en niet met de organisaties in de sector CWZ. Kan over die voorstellen dan ook nog onderhandeld worden?

De heer DIJKS: CWZ is een apart traject. Mevrouw Haarsma en de heer Schaap hebben dat onderdeel behandeld en daar wil ik het bij laten. Wij gaan de komende tijd met de groene organisaties in gesprek.

De heer ENGELS: Naar aanleiding van de opmerking van de heer Dohle wil ik de heer Veenstra vragen of overleg heeft plaatsgevonden met de VVD over het aangekondigde amendement en of de PvdA-fractie daarover ook al een standpunt heeft ingenomen. Dit is van belang voor hoe de heer Holman morgen al dan niet de vergadering ingaat.

De heer VEENSTRA: Ik kom daar in tweede termijn op terug.

De heer DIJKS: Voorzitter. GroenLinks heeft gevraagd of er in financieel opzicht zwaar weer op komst is. Wij hebben de Meicirculaire van Den Haag nog steeds niet ontvangen en in het algemeen is laat nieuws geen goed nieuws. Wij gaan uit van tegenvallende berichten maar daarbij zal het niet gaan om bedragen die wij niet op kunnen vangen. Mocht dat wel het geval zijn dan zullen wij de begroting aan moeten passen.

De OPD constateert een negatieve bestedingsruimte in de jaren 2007 en 2008. Die constatering is terecht en is gebaseerd op het doortrekken van alle intensiveringen. In 2007 zijn er verkiezingen en de nieuwe dames en heren statenleden zullen

nieuwe wensen hebben, die dan vertaald moeten worden.

Voorzitter. Het college acht de solvabiliteit van de gemeente Emmen dusdanig goed dat de provincie geen gevaar loopt bij het verstrekken van een lening ten behoeve van de BVO Emmen.

De heer C.D. DE JONG: De gedeputeerde zegt hiermee dat de gemeente Emmen als het om de steun aan de BVO gaat, prima zelf de eigen broek kan ophouden.

De heer DIJKS: Ik zei dat de solvabiliteit dusdanig is dat wij geen gevaar lopen.

De heer C.D. DE JONG: Dat is prachtig voor de provincie, maar misschien heeft de quick-winscan Emmen geholpen om dingen betaalbaar te houden. En wie weet, krijgt dit nog een vervolg.

De VOORZITTER: Ik begrijp dat de gemeente Emmen er een nieuwe public relations(pr)-medewerker bij heeft gekregen.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik wil toch nog even terugkomen op het antwoord van de heer Veenstra op de vraag van D66. Als de PvdA morgen zegt dat er inderdaad over gesproken is en dat zij er net zo over denkt als de VVD, moet er serieus rekening mee worden gehouden dat wat ons betreft de vergadering dan echt afgelopen is.

De heer VEENSTRA: Deze houding begrijp ik helemaal niet.

De heer DIJKS: Voorzitter. De heer De Haas heeft een opmerking gemaakt over de indrukwekkende brief van de heer Verhoef. Het is echter geen andere brief dan die welke wij verleden jaar van de heer Verhoef hebben ontvangen. Ik kan mededelen dat de staten van Limburg de zaak hebben onderzocht en daarna hebben voorgesteld de discussie te sluiten. Verleden jaar heeft het college van de staten de opdracht gekregen deze brief af te handelen en ik stel voor het ditmaal op dezelfde wijze te doen.

Voorzitter. Ik heb tot slot een mededeling van huishoudelijke aard. Op 21 juni a.s. om 20.00 uur zal een eerste informatief gesprek plaatsvinden met de woordvoerders inzake de Kaart Wav.

J. Schorsing van de vergadering tot woensdag 9 juni 2004

De VOORZITTER: Ik constateer dat we hiermee zijn gekomen aan het eind van de beraadslagingen in eerste termijn. Ik kijk met spanning uit naar wat de dag van morgen ons gaat brengen. Ik schors de vergadering tot morgenochtend half tien.

(De vergadering wordt om 17.06 uur geschorst.)

Tegenwoordig zijn op 9 juni 2004:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (49 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
S. de Jong (CDA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Lanting (VVD)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)

mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

H. Beerda (PvdA)
K.N. Blanksma (GroenLinks)

K. Heropening

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering
(09.31 uur).

L. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat be-
richt van verhindering tot het bijwonen van de
vergadering is ontvangen van de heren Blanksma
en Beerda.

M. Algemene beschouwingen in 2e termijn door provinciale staten

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. In
deze tweede termijn wil ik de tekst die ik gisteren
namens mijn fractie heb uitgesproken nog even
nalopen en ik zal daarbij het antwoord van het
college betrekken. Maar voor ik daarmee begin wil
ik nog even terugkomen op het debat dat gisteren
aan het eind van de middag ontstond over de
status van de Voorjaarsnota. Wat duidelijk is ge-
worden is dat wanneer wij vandaag de Voorjaars-
nota vaststellen, die gebruikt zal worden als rich-
tinggevend kader voor de begrotingen van 2005
en volgende jaren. Uiteraard houden de staten
wel het recht van initiatief en het budgetrecht. Ik
weet niet of deze constatering moet leiden tot
wijziging van de tekst van de Voorjaarsnota, maar

hier bestond in ieder geval grote overeenstemming over. Ik ben ook blij dat de heer Holman en zijn fractiegenoten nu gewoon in de statenzaal zitten.

Voorzitter. Ik kom op de algemene beschouwingen.

Wij hebben aandacht gevraagd voor de Langmanafspraken en daarbij hebben wij een koppeling gemaakt met de Nota ruimte en de positie van Emmen. Het college is daar niet op ingegaan en daarom zal ik de door mij aangekondigde motie nu indienen. De motie is medeondertekend door de fracties van het CDA en de VVD.

Motie F

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

constaterende dat:

- *in de op 27 april jl. door het Kabinet gepresenteerde Nota ruimte Emmen niet is aangemerkt als economisch kerngebied en ook in financieel/economisch en ruimtelijk/instrumenteel geen positie heeft gelijk aan de andere prioritaire steden in het noorden Groningen/Assen en Leeuwarden;*
- *de hoofdverbinding A28/A37/E233 als onderdeel van de Noordelijke ontwikkelingsas eveneens ontbreekt in genoemde nota;*

overwegende dat:

- *Emmen de grootste gemeente van Drenthe is en als grote industriestad een wezenlijke functie vervult op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs en gezondheidszorg en daarmee van belang is voor een regio bestaande uit de provincie Drenthe, Zuidoost-Groningen en Noord-oost-Overijssel;*
- *Emmen in het Langman-akkoord als één van de vier prioritaire steden in Noord-Nederland wordt aangemerkt;*
- *Emmen een belangrijk economisch concentratiepunt is aan de verbinding Randstad-Noord-Nederland en Scandinavië;*
- *Emmen is aangewezen als een van de tien projectontwikkelinglocaties in de glastuinbouw;*

- *de ontwikkeling van de A28/A37/E233 binnen de Noordelijke ontwikkelingsas van essentieel belang is voor de ontwikkeling van Zuid-Drenthe als geheel en Emmen als economisch kerngebied in het bijzonder;*

spreken uit dat:

in de Nota ruimte de positie van Emmen als kerngebied en de hoofdverbinding A28/A37/E233 als onderdeel van de Noordelijke ontwikkelingsas alsnog worden opgenomen.

dragen op aan de Statengriffie deze motie te versturen aan:

- *alle leden van de Tweede Kamer;*
- *de minister van VROM;*
- *het dagelijkse bestuur van SNN;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik ben gisteren ook ingegaan op de sociaal-economische achterstanden zoals die naar voren zijn gekomen uit het Sociaal rapport Drenthe 2004 en een van de eerste thema's die ik in dat kader heb besproken was dat van de werkgelegenheid. Ik heb genoemd de jeugdwerkloosheid, de moeilijk bemiddelbare groep van werklozen fase 4 en recreatie en toerisme.

Ten aanzien van de jeugdwerkloosheid zijn wij blij met de toezegging van het college dat 100 leerlingbouwplaatsen een uitgangspunt is dat waarschijnlijk wel gehaald kan worden.

Wij zitten wel met de echt moeilijk bemiddelbare groep werklozen in fase 4. Wij gaan de komende maanden nadrukkelijk bekijken hoe wij aan hun positie iets kunnen doen, want wij willen deze mensen absoluut niet vergeten. Er is gericht beleid nodig en daar zullen instellingen en gemeenten bij betrokken moeten worden. Wij komen hierop terug, maar wij realiseren ons op voorhand dat het vinden van een oplossing niet gemakkelijk zal zijn. Maar het gaat wel om 10.000 mensen in Drenthe!

De derde component die wij gisteren hebben genoemd, namelijk recreatie en toerisme, is gisteren volop besproken. In de vergadering van volgende week van de Statencommissie BFE zal een in-

houdelijke discussie plaatsvinden over recreatie en toerisme, maar wij willen over dit onderwerp nu al samen met het CDA een motie indienen. Die motie heeft betrekking op de financiën, die de basis kunnen vormen voor het overleg van volgende week.

Motie G

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

overwegende dat:

- *het toerisme in Drenthe een belangrijke sector is met veel werkgelegenheid;*
- *na de teloorgang van het NNBT er een leemte is ontstaan in de professionele ondersteuning van de toeristische sector;*

van mening zijnde dat:

- *een groei van de werkgelegenheid met minstens 10% in de periode tot 1 januari 2007 dient te worden nagestreefd;*
- *het wenselijk is dat er een kleine professionele organisatie komt voor de promotie van het toerisme in Drenthe;*
- *daarvoor een intensivering van de promotie van het Drents toeristisch product noodzakelijk is;*
- *dat het financiële perspectief dat hiervoor in de Voorjaarsnota wordt geschetst onvoldoende is;*

spreken uit dat:

- *het bedrag dat in de begroting beschikbaar was voor het NNBT structureel beschikbaar blijft voor promotie van het toerisme in Drenthe en ondersteuning van een op te richten organisatie;*
- *voor de jaren 2005 en 2006 een bedrag van € 300.000,-- extra beschikbaar wordt gesteld voor promotie;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer ENGELS: Voorzitter. In de motie wordt een bedrag genoemd van € 300.000,-- als extra investering in de sector. Tot welke verschuiving van middelen moet dit dan in de Voorjaarsnota,

die toch een aanloop is naar de begroting, leiden, nu het college globaal op nul is uitgekomen? Naar mijn idee hoort dan wel een verhaal bij een extra investering van € 300.000,--.

De heer VEENSTRA: De heer Engels is mij net iets voor, want ik wilde juist de dekking noemen. De middelen die eerst voor het NNBT beschikbaar waren, worden gehandhaafd en daarnaast wordt er tweemaal drie ton extra beschikbaar gesteld. Volgens ons zit er in de reguliere begroting nog ruimte en verder kijken wij nadrukkelijk naar de Reserve flexibel beleid. Verder vindt er in de loop van het jaar nog een nadere prioriteitstelling plaats binnen de bestemmingsreserves. Bij 5% van die reserves gaat het al om € 2 miljoen incidenteel. Wij denken daarom dat er voldoende ruimte is om de extra uitgave van zes ton in twee jaar te dekken.

De heer LANGENKAMP: De dekking is mij nog niet helemaal duidelijk, want de heer Veenstra noemt nu eenmalige bedragen. Maar ik kom hier wel op terug als ik de motie goed gelezen heb.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. De fractie van de PvdA heeft als derde achterstandsgebied het onderwijs genoemd, waarbij wij hebben aangegeven in de loop van het jaar nog met voorstellen te willen komen. Wij komen hier dus nog op terug. Een belangrijk punt in onze algemene beschouwingen werd gevormd door de huisvesting van ouderen. Ons verhaal is heel aardig ondersteund door een rapport dat gisteren door de Rabobank werd gepresenteerd. Wat ons betreft is het inlopen van de achterstand op het gebied van de ouderenhuisvesting voor de komende periode een van de belangrijkste doelstellingen. Het college heeft aangegeven daarmee aan de slag te zijn en hierover gesprekken te voeren met woningcorporaties en andere betrokken partijen, maar dat gaat wat ons betreft niet ver genoeg. Daarom hebben wij een motie opgesteld, waarin wij nadrukkelijk aangeven dat achterstanden moeten worden ingelopen, dat een aanjaagteam moet worden ingesteld en dat er in 2007 plannen moeten liggen voor de realisering van 5.000 ouderenwoningen in Drenthe. Deze motie is medeondertekend door de fractie van de VVD.

Motie H

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

overwegende dat:

- *er de komende jaren in Drenthe een fors tekort ontstaat aan ouderenwoningen die geschikt zijn voor 24 uur-zorg en ouderenwoningen waarbij in de directe nabijheid diensten kunnen worden verleend;*
- *de opgave in Drenthe op basis van reële prognoses uitkomt op ca. 11.000 ouderenwoningen in 2010;*

van mening zijnde dat:

- *er nadrukkelijk een stimulerende en aanjagende rol van de provincie wordt gevraagd bij het realiseren van voldoende ouderenwoningen in Drenthe;*
- *gemeenten, woningcorporaties en zorgverstrekkers hierbij een belangrijke rol vervullen;*
- *belemmeringen tot het inlopen van tekorten moeten worden weggenomen;*
- *belemmeringen niet zozeer betrekking hebben op financiën als wel op procedures, houding, beschikbaarheid locaties, daadkracht en expertise;*
- *te weinig ouderenwoningen in plannen zijn opgenomen en dat woningcorporaties onvoldoende mogelijkheden hebben om te investeren;*

spreken uit dat:

- *er de komende jaren een inhaalslag in Drenthe moet worden gepleegd om het tekort aan ouderenwoningen terug te brengen en dat de provincie hiertoe het initiatief moet nemen;*
- *het college van gedeputeerde staten binnen vier maanden met een uitgewerkt voorstel komt tot een "aanjaagteam realisatie ouderenwoningen";*
- *het aanjaagteam belemmeringen wegneemt en gemeenten, woningcorporaties en zorgverstrekkers behulpzaam is bij het realiseren en plannen van ouderenwoningen;*
- *het college van gedeputeerde Staten het initiatief neemt tot resultaatafspraken met betrokken partijen;*

- *het college van gedeputeerde staten met een nader voorstel komt tot de planvorming en realisatie van 5.000 ouderenwoningen (bestaande bouw en nieuwbouw) in 2007;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Het volgende punt dat wij in eerste termijn aan de orde stelden betrof de voorzieningen op het platteland. Ook daarvoor willen wij een extra inzet plegen. Het college heeft aangegeven dat op grond van de subsidieregeling die in april is vastgesteld er voor september plannen moeten worden ingediend. Wij wachten af wat hier uitkomt alvorens te besluiten hoe hiermee verder te gaan.

In eerste termijn hebben wij ook de positie van de groene organisaties en de mogelijke korting die hun zal worden opgelegd, aan de orde gesteld. Daar is gisteren veel over gezegd. Wij gaan ervan uit dat het gesprek met de organisaties blanco wordt ingegaan, dat er een beleidsmatige ondergrond wordt gevonden en dat vervolgens wordt beoordeeld hoe daarmee het beste kan worden omgegaan. Misschien is dan een stimulerende korting wel een middel. Ik wil op dit punt een motie indienen, die is medeondertekend door de fracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie.

Motie I

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

overwegende dat:

- *het college van GS in de Voorjaarsnota 2005 voorstelt het budget van de Groene sector met € 50.000,-- te verminderen in het jaar 2005, daarna olopemd naar € 125.000,-- in 2006 en € 150.000,-- in 2007 en volgende jaren;*
- *aan dit voornemen geen inhoudelijke motivering ten grondslag ligt;*
- *het voornemen is om per 1 januari 2005 te komen tot een nieuwe subsidiesystematiek (ASV);*

- *het voornemen is de Groene sector onderdeel van deze nieuwe systematiek te maken;*

besluiten:

het college van GS op te dragen zo spoedig mogelijk in overleg te treden met de Groene sector over het beleidsmatige kader (inhoud en financiën) voor de komende jaren en bij de begroting 2005 met concrete voorstellen te komen inzake de subsidiëring.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Aan het eind van de eerste termijn heb ik nog iets over de financiën gezegd. Wij hebben overwogen een motie in te dienen met als doel te komen tot een verschuiving van de middelen voor verkeer en vervoer en de bestemmingsreserves naar de Reserve flexibel beleid. Wij realiseren ons dit verzoek op dit moment niet echt hard te kunnen maken en daarom wachten wij de lijst met uitgaven voor verkeer en vervoer af. De gedeputeerde heeft aangegeven te zullen komen met een nadere prioriteitstelling binnen de bestemmingsreserves. Wij zijn wel blij dat het college gisteren heeft gezegd de structurele taakstellende bezuiniging van € 200.000,-- extra op de personeelskosten over te nemen, waarmee de taakstelling op € 1 miljoen komt.

Voorzitter. Ik wil aan het slot nog even ingaan op de bijdrage van de ChristenUnie in eerste termijn. Ik heb alle bijdragen gisteravond nog eens doorgelezen en vooral de passage in de bijdrage van de ChristenUnie over wederzijds respect en elementaire omgangsvormen, waarbij nadrukkelijk op een fractie werd gedoeld, viel mij op. Namens mijn fractie wil ik wat hierover gisteren is gezegd, nadrukkelijk ondersteunen.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik wil eerst de heren Veenstra en Dohle bedanken, omdat zij gisteravond vrij snel telefonisch contact hebben gezocht om toch een stuk kou uit de lucht te nemen. Ik sta hier dan ook met alle plezier en ik constateer dat wij het in ieder geval over de status van de Voorjaarsnota eens zijn. Ik vind dat waardevol.

Ik wil nog even terugkomen op enkele onderwerpen die gisteren in het antwoord van het college aan de orde zijn geweest.

Net als de fracties van D66 en de ChristenUnie hebben ook wij de bestuurscultuur aan de orde gesteld. Het college heeft wel gezegd de mening van de staten te hebben gehoord, maar wij vragen ons af, of het wel duidelijk is wat wij precies bedoelen en of het college wel de intentie heeft daar in de toekomst rekening mee te houden. Ik zal een paar voorbeelden noemen.

Met betrekking tot het simpele tunneltje bij Westerbork heb ik de gedeputeerde horen zeggen dat de procedure goed is geweest. Dat zal ook wel zo zijn, maar toch heeft de gang van zaken tot commotie geleid. Maar omdat de procedure goed is geweest, is volgens het college geen verwijt mogelijk. Wij willen ook niet in termen van verwijt praten, maar toch stellen wij de vraag of het niet op een andere manier had gekund. Uiteraard kan niet elke burger van Drenthe tevreden worden gesteld en zullen aan het eind van de rit, als een besluit is genomen, altijd mensen teleurgesteld zijn, maar wij menen dat het allemaal toch wel iets anders kan.

Toen het om de wegenbouw ging, heb ik gezegd dat Drenthe het goed doet - en die opmerking pakt het college dan wel op - maar de intentie van ons stuk is dat de overlast met 30% kan worden beperkt. De reactie van het college daarop is dat daar dan nog wel even naar gekeken moet worden.

Toen het om de relatie met de NLTO ging, kaartte mevrouw Edelenbosch terecht een aantal punten aan die heel goed gaan - dat is prima - maar het eind van het verhaal is dat, omdat Drenthe zo'n bijzondere provincie is, het haast onvermijdelijk is dat de relatie met het NLTO niet goed is. Dat is de draai die wij niet willen geven en wij denken ook dat het allemaal beter kan.

Het laatste voorbeeld komt uit het rapport van de Rabobank over de woningbouw. De woorden van mevrouw Haarsma komen op mij over dat het college niets te verwijten valt. Het is ook niet de bedoeling het college iets te verwijten. Het punt is dat iets is gesignaleerd en dat een uitdaging voorligt. Het college zou daarop in moeten springen en er iets mee moeten doen.

Ik hoop dat de collegeleden begrijpen dat wij meer van hen verlangen dan zij in eerste termijn hebben toegezegd.

Voorzitter. Wij steunen de zojuist door de heer Veenstra ingediende motie over steun aan het toerisme (motie G). Als deze motie wordt aangenomen, zal er reeds dit jaar van de vier ton die op

de begroting voor promotie van het toerisme beschikbaar is, geld vrijkomen voor de op te richten organisatie. Die organisatie kan, als zij met een concreet plan komt, daar dan aanspraak op maken.

Het college heeft laten weten op zich niet onsympathiek te staan tegenover ons voorstel met betrekking tot het OV, maar toch nog wel wat beren op de weg te zien. Wij zouden willen dat het college minder beren op de weg zag, maar juist de uitdaging aan wilde gaan. Er moet geen technische discussie ontstaan over waarom het allemaal niet kan, wij willen dat ons voorstel in de volgende commissievergadering wordt besproken en wij willen gebruikmaken van de deskundigheid en creativiteit van de ambtenaren en het college om aan de door ons geopperde gedachte een creatieve invulling te geven. Wij hebben de regio Zuidoost-Drenthe genoemd, maar wanneer het college aangeeft dat het om bepaalde redenen veel beter in een andere regio kan, staan wij daarvoor open. Het gaat ons dus meer om de gedachte dan om de technische invulling van het verhaal.

Het doel van de Ruimte-voor-ruimteregeling is op een creatieve manier de kwaliteit van het Drentse te verbeteren. Ik dank de gedeputeerde voor haar open benadering en voor haar creatieve insteek. De discussie zal de komende maanden plaatsvinden en dan moet duidelijk worden wat allemaal kan. In samenhang met de discussie over het POP moeten wij proberen iets te realiseren en als de financiële consequenties duidelijk zijn, kan bij de bespreking van de begroting 2005 bekeken worden hoe het allemaal kan worden gedaan.

Voorzitter. Wij hebben ook gesproken over de subsidies in het kader van cultuur en welzijn. Wij willen nogmaals benadrukken dat wij de door het college gekozen insteek onderschrijven. Door de discussie aan te gaan ontstaat nieuwe dynamiek. Als voorbeeld van waar onze zorg ligt hebben wij I₂D genoemd. Onze zorg gaat vooral uit naar de kleine organisaties, naar de identiteitsgebonden organisaties en naar de kleine culturele organisaties. Het gaat om organisaties zonder professionele beroepskrachten die volledig op vrijwilligers drijven en vaak hebben die organisaties maar een kleine hoeveelheid geld nodig om te kunnen functioneren. Die organisaties zijn de jus van de Drentse samenleving en wij vinden het erg belangrijk dat die organisaties kunnen blijven bestaan. In de commissievergadering waarin dit

onderwerp aan de orde komt, zullen wij ervoor pleiten het zo in te richten dat er geld beschikbaar komt. In de systematiek moet dan ruimte worden gecreëerd voor bijvoorbeeld waarderingssubsidies. Wij vinden dit heel erg belangrijk.

Gistermiddag is uitgebreid gediscussieerd over de financiën. Het verhaal van het college was toch niet helemaal overtuigend. Er is gediscussieerd over de control van de kosten, over hoe de oplopende kosten van de organisatie in control kunnen worden gehouden. Ik ben blij met de toezegging van de heer Dijks dat op de omvang van de organisatie zal worden gestuurd. Als de rekening 2004 aan de orde is, zullen wij alle posten nalopen en controleren of de gedeputeerde woord heeft gehouden en of het hem werkelijk is gelukt de organisatie en met name de kosten ervan in control te krijgen en of er toch niet nog een onaangename verrassing is in de vorm van oplopende kosten. Wij kunnen ons absoluut niet vinden in het verhaal van de opcentenverhoging en de kosten die via de WMD doorberekend worden. Dit is allemaal te gemakkelijk. De gedeputeerde heeft wel de beperkte taakstelling op zich genomen om in eigen huis naar bezuinigingen te kijken, maar daarmee is er nog geen sprake van evenwicht. Als er meer in de eigen organisatie zou zijn gesneden, was met ons te spreken geweest over een beperkte verhoging van de opcenten.

Voorzitter. Er is gediscussieerd over hoe met de groene organisaties moet worden omgegaan. Met de uitkomst van die discussie, die is verwoord in motie I, kunnen wij instemmen. Ga het overleg aan en...

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik wil even terug naar het vorige onderwerp. De heer Holman sprak over de verhoging van het aantal opcenten in relatie tot de interne personeelskosten. Het college heeft gisteren gezegd dat de komende tijd € 1 miljoen zal worden bezuinigd en dat is, gelet op wat een arbeidsplaats kost, nogal wat. Komt het CDA na deze toezegging nog met een motie over de opcenten?

De heer HOLMAN: Er liggen al twee voorstellen over dit onderwerp voor, namelijk een van D66 en een van de OPD, en die bieden genoeg handvatten om de discussie aan te gaan. Bij de bespreking van die moties zullen wij onze keuze motiveren.

De heer VEENSTRA: Realiseert de heer Holman zich wel om hoeveel arbeidsplaatsen het gaat bij een bezuiniging van € 1 miljoen? Het zal al een hele klus zijn om dat bedrag te halen en denkt de heer Holman dat die bezuiniging nog verder moet gaan? Komen dan geen taken in gevaar?

De heer HOLMAN: Dat gevoel hebben wij niet.

De heer VEENSTRA: Dat is een gevoel, maar is dat gevoel ook op feiten gebaseerd? Het is zo gemakkelijk om te zeggen dat er volop gesneden moet worden en dat vooral op de interne kosten moet worden gelet. Een gemiddelde arbeidsplaats kost met alles d'r op en d'r aan € 70.000,- à € 80.000,- en het gaat dus om nogal wat arbeidsplaatsen. De heer Holman moet zijn gevoel dan ook nadrukkelijker toelichten.

De heer ENGELS: Aangezien het amendement van D66 is genoemd, voel ik mij ook een beetje aangesproken. Ik wil dan graag ook even reageren.

De VOORZITTER: Uiteraard mag u reageren, maar het lijkt mij beter dat de heer Holman eerst reageert op de interruptie van de heer Veenstra. De heer Holman sprak zojuist over een motie van de Fractie de Jong, maar het ging om een motie van de OPD.

De heer HOLMAN: Neem mij niet kwalijk. Ik vergiste mij omdat de heer De Jong over die motie behartigenswaardige woorden heeft gesproken. Het misverstand moet niet ontstaan dat wij van mening zijn dat er in het provinciehuis niet wordt gewerkt, of dat de ambtenaren hun taken niet goed vervullen. Het gaat om de sturing. Vergelijking van de rekening 2003 met de rekening 2002 maakt duidelijk dat er 27 arbeidsplaatsen bijgekomen zijn. Het jaar daarvoor zijn de muskusratenvangers overgegaan naar de waterschappen. Er wordt niet op de omvang van de formatie gestuurd. Het college heeft zelf al een begin gemaakt met efficiënter werken door de beleidsvelden langs te lopen en te kijken of nog met alles moet worden doorgegaan of dat er iets is weg te halen. Dat is allemaal prima, maar ik zie dat als een eerste aanzet. De combinatie van efficiencyverbetering in de organisatie, het kijken naar welke beleidsvelden afgestoten kunnen worden en het kritisch nalopen van de reserves zal naar onze

mening voldoende middelen opleveren om de opcentenverhoging veel beperkter te laten zijn.

De heer VEENSTRA: Het beeld blijft een beetje hangen dat er veel meer op interne kosten en personeelskosten kan worden bezuinigd. Voor de bezuiniging op de groene organisaties vragen wij een beleidsmatige onderbouwing en het lijkt mij niet mogelijk zonder een goede onderbouwing verder te gaan dan een bezuiniging van € 1 miljoen op de personeelskosten.

De heer HOLMAN: Laat ik dan een voorbeeld geven.

Mevrouw Edelenbosch heeft gisteren aangegeven wat de komende jaren op haar beleidsterrein gaat gebeuren. Voor het landelijk gebied was veel geld beschikbaar, dat verdeeld was over een groot aantal kleine potjes. Nu wordt het totale bedrag kleiner, maar komt alles in een pot. Nu kan er veel meer gefocust worden op beleid en in mijn beleving moet het geld besteed worden aan een beperkt aantal fundamentele zaken. Tot nu toe waren veel mensen in het apparaat bezig om het geld uit al die verschillende potjes goed weg te zetten. Wat betekent het samenvoegen van het geld dan? De discussie daarover zou op elk beleidsveld gevoerd moeten worden en ik ben ervan overtuigd dat dit wat op kan leveren.

De heer DE JONG: Ik vind dit een heel boeiende discussie en ik kom er in mijn tweede termijn wel op terug.

Mevrouw EDELENBOSCH: Voorzitter. Als ik geciteerd word, heb ik graag dat het goed gebeurt. Ik heb ook gememoreerd hoeveel taken wij van het Rijk overgedragen krijgen.

De heer SWIERSTRA: Dat gebeurt op veel terreinen. In vergelijking met andere provincies gaat het daarbij in Drenthe om tientallen arbeidsplaatsen.

De heer HOLMAN: Het gaat ons erom dat er een trendbreuk komt. De afgelopen vijf jaar zijn de organisatiekosten met € 10 miljoen gestegen.

De heer VEENSTRA: Ik zou daar zo graag een beleidsmatige onderbouwing van krijgen. De gedeputeerden wezen er al op dat er veel taken van het Rijk naar de provincie gaan en dat de komende jaren € 1 miljoen op de personeelskosten zal

worden bezuinigd. Als de heer Holman van mening is dat er een trendbreuk moet komen dan moet hij daarvoor een onderbouwing geven. Hij moet aangeven wat de provincie niet meer en wat zij anders moet gaan doen. De opgave om € 1 miljoen te bezuinigen gaat al vrij ver.

De heer HOLMAN: Maar ik kan het ook omkeren. Wat is de heldere motivatie dat er wel € 1 miljoen bezuinigd kan worden? Waarom is het niet € 0,5 miljoen of € 2 miljoen?

De heer VEENSTRA: Het college geeft de motivering voor een bezuiniging van 8 ton en de overige 2 ton kan worden bezuinigd vanwege de taken die naar de Statengriffie zijn overgeheveld.

De heer HOLMAN: Maar ik heb ook een voorbeeld genoemd en ik weet er nog wel een paar.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Holman zijn betoog voort te zetten.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik was, voordat ik werd geïnterrupteerd, net bezig te zeggen dat wij de motie met betrekking tot de groene organisaties van harte steunen. Wij zijn van mening dat er goed overleg moet plaatsvinden en dat de groene organisaties deel moeten uitmaken van de nieuwe subsidiesystematiek. Gisteren noemde de heer Engels een bedrag en daarna noemde de heer Dijks een ander bedrag. Er is toen wat gehakketak over wat dan het goede bedrag zou zijn. Met alle respect voor de heer Engels, vond ik toch dat de heer Dijks aan het langste eind trok met zijn mededeling dat het eigenlijk niet om het bedrag gaat maar om de taken die naar de mening van het college geschrapt moeten worden. Het gaat erom wat wij van de groene organisaties verlangen en hoeveel geld wij daarvoor over hebben. Daarover moet overleg worden gevoerd. Ik ben overigens wel erg nieuwsgierig geworden naar de taken die naar de mening van de gedeputeerde geschrapt kunnen worden. Ik krijg graag de toezegging dat wij daarvan een lijstje krijgen. Dat lijstje kan het ons gemakkelijker maken ons een oordeel te vormen over het budget voor de groene organisaties.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik geloof niet dat de heer Holman nu helemaal de juiste conclusie trekt. De conclusie van het debatje dat ik met de

heer Dijks heb gevoerd, is dat het de beste weg is dat het college het voortouw neemt om met de groene organisaties te spreken en vervolgens gaat bekijken welke bedragen - de bedragen hebben wij wel in ons amendement laten staan - daarvan het gevolg moeten zijn. Wij hebben motie I ook ondertekend en dat betekent dat er geen enkel licht zit tussen wat het CDA, wat wij, wat andere fracties en wat het college hiervan vinden. Dat zal straks ook blijken uit hetgeen ik straks over amendement A heb te melden.

De heer HOLMAN: Zo had ik het ook al ingeschat.

De heer ENGELS: Maar de heer Holman zei wat anders.

De heer HOLMAN: Ik sprak over wat gisteren gebeurde. Uit de ondertekening door de fractie van de D66 van motie I maak ik op dat ook die fractie van mening is dat overleg de goede manier is. Als het amendement van gisteren de bedoeling had tot deze uitkomst te komen, dan was dat amendement een succes.

Voorzitter. Ik wil aan het eind van mijn tweede termijn toch nog even terugkomen op het eind van de vergadering van gisteren. Mijn fractie was redelijk ontstemd en dat uitte zich in de fractiekamer in uitspraken als "waar zijn wij in vredesnaam mee bezig", "waarvoor zijn wij statenlid" en "op wat voor manier wordt hier politiek bedreven".

Na het telefoongesprek van gisteravond met de heer Dohle ben ik wel redelijk overtuigd geraakt van zijn goede bedoelingen; hij had de uitwerking die zijn uitspraken gistermiddag hadden zo niet bedoeld en over de status van de Voorjaarsnota zitten wij nu toch wel weer op een lijn. Ik wil echter wel de vraag stellen of de heer Dohle zich er wel van bewust is geweest wat hij zou oproepen door die politieke insteek te kiezen. De fractie van de VVD heeft de neiging inhoudelijk dicht tegen het college aan te gaan hangen. Wat mij het meeste is bijgebleven is dat de VVD na de vakantie met iets komt op het terrein van de werkgelegenheid. De hele discussie riep de sfeer op dat de VVD machtspolitiek wil bedrijven en via het college van alles wil regelen. Op het laatst kwam die fractie dan nog met het voorstel dat voor zoveel commotie zorgde.

Toen de heer Engels, toen het om het college ging, bepaalde kwalificaties bezigde, met name toen het ging om het financieel beheer, hulde de heer Dohle zich in stilzwijgen. Wat is de opvatting

van de VVD over dit beheer? Ik neem aan dat de heer Dohle in zijn tweede termijn hierop wel zal terugkomen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Het is voor het eerst dat de Voorjaarsnota wordt behandeld als een opmaat naar de begroting van dit najaar. Ik had daar kort over willen zijn, maar kennelijk moet het even anders. Volgend jaar - het CDA kwam met het voorstel en inmiddels is daartoe al besloten - zal de Voorjaarsnota worden behandeld zonder dat daaraan commissievergaderingen voorafgaan. Om die reden vroegen wij ons gistermiddag af, wat nu precies de status van het stuk is, wat de reikwijdte is van de besluiten die in de nota zijn opgenomen. Kortom, wat wordt met de Voorjaarsnota vastgesteld?

De opmerking waarop de heer Holman doelde, escaleerde in een korte, maar heftige reactie. Helaas was die reactie ook ingegeven door het feit dat de goede bedoelingen niet werden ingezien. Ik betreur dat, maar aan de andere kant kan ik mij best voorstellen dat mensen zich overvallen voelen wanneer zij plotseling worden geconfronteerd met de uitkomst van een discussie waar anderen dik een halfuur over hebben gedaan. Laten we het er maar op houden dat je ook té snel kunt zijn. Met machtspolitiek of iets dergelijks heeft het wat mij betreft absoluut niets van doen en voor iemand die dat niet gelooft, kan ik daar vanaf deze plaats, helaas, weinig aan toevoegen. Voorzitter. De kern van de vraag is dus wat wij met de Voorjaarsnota vaststellen en wat daarmee vaststaat. Naar onze mening kan dat nooit meer of minder zijn dan de richting die het college binnen de gestelde kaders aangeeft. Daarop zeggen we "ja", maar dan wel met de kennis van nu. De concrete invulling van de beleidsintensivering gaat nog komen. Hetzelfde geldt voor de totale afweging, want die vindt bij de begroting plaats.

Bij de beoordeling van de onderliggende plannen moeten wij ons niet te veel opsluiten. Dat is geen houding van vrijheid, blijheid, want wij stellen de inzet en het kader nu vast, maar wij moeten ons ook niet te veel vastleggen op zaken, die wij nu nog niet kennen. Wij hebben daar in de commissie en ook gisteren al het nodige over gezegd. Dát was de reden waarom wij ons afvroegen wat nu precies de status van de Voorjaarsnota is, wat wij nu precies vaststellen. Die vraag was ook ingegeven door de vraag hoe wordt omgegaan met de voorwaarden die wij zowel in de commissie als

gisteren hebben gesteld als het om de verhoging van de opcenten gaat. Wij denken dat hierover pas besloten kan worden op het moment dat een integrale afweging kan worden gemaakt, dus bij de begroting. Wij praten dan over de afweging van de meerwaarde van de onderliggende plannen, over de evenwichtige verhouding tussen inkomstenvergroting en het binnenhalen van gelden uit bezuinigingen en over een eventuele onderbesteding. Geven wij bij onderbesteding - dat zal dan voor het eerst in 2006 blijken - het overgebleven geld terug aan de burger? Dit zijn dingen die wij nu kunnen vastleggen in moties en amendementen maar wij kunnen ook besluiten er praktisch mee om te gaan, dus te wachten tot het aan de orde is en alsdan bekijken of er een statenmeerderheid voor te vinden is.

De heer HOLMAN: Maar als de Voorjaarsnota wordt vastgesteld, is de opcentenverhoging een feit. De heer Dohle moet niet de suggestie wekken, dat het ook zo kan zijn dat bij de begroting het voorstel komt de opcenten minder te verhogen.

De heer DOHLE: Kennelijk leven de heer Holman en ik in totaal verschillende werelden. Ik constateer een geweldige ruis op de lijn. Maar ik denk dat ik het niet beter kan zeggen dan ik zojuist heb gedaan. Op het moment dat de totale plannen voorliggen en wij met ons allen hebben gezegd dat die vooral uitgevoerd moeten worden, omdat dat goed is voor de samenleving, gaan wij bekijken hoeveel geld er nog is en of de verhoging van de MRB in haar volle omvang nog wel nodig is. Wanneer blijkt dat onze ambities groter zijn dan wij in een jaar waar kunnen maken en er een boel geld zal overblijven, zijn wij toch gek om veel extra geld van de burger te vragen dat vervolgens op de plank blijft liggen?

De heer HOLMAN: We zullen zien waar we deze herfst uitkomen.

De heer DOHLE: Daar klinkt vertrouwen uit! Overigens zijn wij het wel eens met de formulering zoals die door de PvdA is voorgesteld. Voorzitter. Het geld voor de beleidsintensivering - het gaat om € 43 miljoen - komt slechts voor een kwart uit verhoging van de inkomsten. De enige optie voor de provincie daarvoor is een verhoging van de opcenten. Het meerwerk wordt binnen de

huidige formatie gedaan. Daarnaast wordt € 1 miljoen op de kosten van het apparaat bezuinigd. Wij vinden dat al met al een hele opgave. Natuurlijk hadden ook wij de autobezitter graag willen ontzien, maar taakstellingen moeten wel reëel en haalbaar blijven. De automobilist krijgt voor die euro extra in de maand bovendien niet alleen betere wegen, maar ook nog een heleboel andere waardevolle dingen. De inzet van partijen om nog verder te bezuinigen, steunen wij daarom niet. Met de zorg over het tekort aan ouderenwoningen raakt de PvdA in onze beleving een belangrijk punt. Op dit punt was de regie voorbeeldig want de Rabobank deed dezelfde constatering. Overigens niet alleen op het gebied van de ouderenzorg, qua taakstelling kan de woningbouw in haar totaliteit best een push gebruiken. Maar laten wij ons nu vooral op de ouderenzorg concentreren. Daarbij gaat het om 11.000 woningen in een korte periode. Dat is een enorme taakstelling en daarom denken wij dat een aanjaagteam een nuttige bijdrage kan leveren om de doelstelling scherp en onder de aandacht te houden. Het hangt natuurlijk ook van de samenstelling van zo'n team af, maar wat ons betreft wordt het een breed samengesteld team van enig gewicht; op die manier wordt ervoor gezorgd dat de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de doelstelling breder in de maatschappij komt te liggen dan bij de provincie alleen. Voorzitter. Er is gesproken over de korting op de groene coalitie. In dit stadium gaan wij nog niet akkoord met het voorstel zoals het in de Voorjaarsnota is gedaan. Daarom hebben wij de motie medeondertekend. De reden is niet dat wij op voorhand bezuinigingen afwijzen, de reden is dat wij willen dat er a overleg wordt gevoerd en b dat er een onderbouwing komt voor het genoemde bedrag. Wij wachten die onderbouwing af. Wij snappen ook best dat door dit te vragen en in de motie uitstel te geven, het gevaar ontstaat dat in 2005 de doelstelling niet kan worden gehaald. Het gaat in dit geval om zo'n € 50.000,-, maar wij nemen dat risico voor lief.

Voorzitter. Ik kom op het onderdeel recreatie en toerisme.

Wie van mening is dat de VVD provinciaal niets wil op het gebied van recreatie en toerisme, heeft niet goed opgelet. Het verschil tussen een startsubsidie en structurele steun is niet zo groot. Wij willen vooral inzetten op promotiebeleid. Dat is een bewuste keuze, die degelijk is onderbouwd. Vrijdagmiddag zal hierover een mini-symposium

worden gehouden, waarop iedereen van harte welkom is.

Hoe moet nu met de zojuist ingediende motie worden omgegaan? Naar onze mening is hierbij een juiste volgorde van belang: eerst het plan en dan kijken wat wij daaraan meebetalen. Dat is ook de reden waarom wij hebben gezegd het op dit moment niet opportuun te achten motie G mede te ondertekenen. Uiteindelijk kan het best zo zijn dat het plan een dergelijke intensivering van de subsidie rechtvaardigt, maar dat zien wij wel. Ik heb ook begrepen dat het plan eind deze maand in concept gereed is en daarmee is er volgens ons voldoende tijd om het nog in de begroting die in november wordt behandeld, mee te nemen. De discussie hierover voeren wij graag in de komende commissievergadering.

Evenals het CDA willen ook wij een goede Ruimte-voor-ruimteregeling. Of dat precies de voorgestelde tekst moet worden, willen wij graag bij de behandeling van het POP bekijken.

Voorzitter. De door ons voorgestelde barometer is eigenlijk niets anders dan een instrument om de inzet op het gebied van werkgelegenheid en leefklimaat voor onszelf en voor de burgers helder te krijgen. De SNN-systematiek is wat ons betreft prima, maar met de barometer wordt een andere invulling gegeven. Het moet niet blijven bij intern gebruik, maar maak naar buiten toe duidelijk waar wij voor staan en wat daarmee bereikt wordt en doe dit dan ook met een zekere frequentie. Als dat omwille van kosten en dergelijke eens per jaar moet, is dat prima, maar laten wij er dan ook wat ruchtbaarheid aan geven en er muziek bij maken. De discussie over de tunnel bij het Scharreveld hoort naar onze mening niet in een hoofdlijnen-debat thuis. Maar gelet op de tijdsdruk en de commotie willen wij wel aangeven dat onze voorkeur op dit moment uitgaat naar een verdieping van de tunnel ten opzichte van het huidige alternatief. De route over de oude schapendrift is daarbij het struikelblok en daarom kan naar onze mening beter de bestaande route aan de andere kant van de weg gebruikt worden. Wij snappen best dat dit landschappelijk niet een manier is om ons happy bij te voelen en wij hopen dan ook dat het onderzoek dat is aangekondigd en het overleg met de betrokkenen een beter alternatief zal opleveren. De oproep van de ChristenUnie voor wederzijds respect onderschrijven wij. En op uitnodiging van het CDA wil ik daar best wel aan toevoegen dat die oproep, helaas, weinig invloed had op de

woordkeuze van de volgende spreker. Ik vind het altijd jammer wanneer discussies over verschil van inzichten leiden tot kwalificaties die op de persoon zelf slaan. Juist als je de gave van het woord hebt, zou je van andere formuleringen gebruik kunnen maken. Dat is wat ik hierover wilde zeggen en ik heb er geen behoefte aan daar nog iets aan toe te voegen.

Voorzitter. Wij onderschrijven de reactie van het college ten aanzien van de dak- en thuislozen en het huiselijk geweld. Wij zijn overigens ook blij met de positieve geluiden over de multifunctionele centra en de inzet van het college voor de zorg. Voorzitter. Ik wil afsluiten met een citaat van de heer Baas, die ons thema zo mooi verwoordde: "Door het doen van veel ligt het accent op weinig."

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ook ik wil in mijn tweede termijn de onderwerpen behandelen in de volgorde waarin ik ze in eerste termijn aan de orde stelde. Ik hoop dat onze inbreng leidt tot een wat roder en groener beleid en wat minder balkenbrij, zoals ik dat gisteren noemde.

Ik heb begrepen dat ons idee over een derde nationaal park nog steeds door het college wordt onderschreven en daar zijn wij heel blij mee. Ik hoop dat het college met mijn suggestie om de parken wat anders te tellen, zijn voordeel kan doen.

Gisteren is duidelijk geworden dat als het gaat om ID- en WIW-banen de keuze van GS te maken heeft met zelf opgelegde grenzen. In de vergadering van de Statencommissie BFE van volgende week zal hierover gesproken worden en dan zullen wij proberen de commissie ervan te overtuigen dat het heel goed is om ook in de onderwijssector de ID-banen te behouden. Ik kom daar nu verder niet op terug. Taakstellend of richtinggevend ten opzichte van de begroting kan het wel betekenen dat het uitgetrokken bedrag misschien wel verdubbeld moet worden. Maar ook dat zien wij volgende week wel.

Het begrip parkmanagement zorgde gisteren voor enige verwarring. Ons idee is het parkmanagement om te vormen naar samenwerking met het platteland. De gedeputeerde antwoordde dat dit al gebeurt en zij verwees hierbij terecht naar Interreg. Wij willen het begrip wat extra benadrukken, wat meer onder de aandacht brengen, het wat meer promoten en tegelijkertijd ook wat verbreden. Net als het bij parkmanagement mogelijk

is winst te maken door allerlei koppelingen, kan ook hier winst gehaald worden uit het koppelen van bijvoorbeeld energiebestanden.

Ik mag niet meer over bezuinigingen spreken, maar moet het verschuivingen of stimulerende kortingen noemen. Over de voorgestelde verschuivingen op cultuur en welzijn en de groene organisatie is gisteren uitvoerig gesproken. Over het stopzetten van het mondiale bewustwordingsbeleid is gisteren niets gezegd. Ik heb eigenlijk geen enkele fractie gehoord over het beleid richting Zuid-Afrika of Roemenië en het stopzetten van het beleid richting het COS. Wij vragen de andere partijen erover na te denken of wij op dit gebied nog iets moeten doen.

Omdat zich een meerderheid aftekende voor de voorgestelde korting op de groene organisaties, hebben wij gisteren een amendement voorbereid. Maar omdat de zojuist door de fractie van de PvdA ingediende motie dezelfde strekking heeft, hebben wij die motie ondertekend. De strekking is: eerst praten, eerst overleggen en pas dan bekijken welke bedragen daaruit kunnen komen. Die bedragen kunnen daardoor voor alle groene organisaties - dus niet alleen voor de Milieufederatie - nog veranderen. Maar misschien is het om ons doel te bereiken nog wel nodig het amendement in te dienen.

Voorzitter. Over hetgeen over de bezuinigingen op het ambtelijk apparaat is gezegd, zijn wij in verwarring geraakt. Wij hebben getracht daarover een inhoudelijke discussie te voeren, maar tot onze grote verbazing ging de bezuiniging gisteren ineens heel snel van 8 ton naar 1 miljoen. Een deel van mijn fractie denkt dat de heer Dijks in zijn achterzak nog een heleboel geld heeft dat hij gemakkelijk weg kan geven. Als de staten hadden gezegd dat er € 1,5 miljoen moest worden bezuinigd, zou hij misschien ook wel akkoord zijn gegaan. Ik voel mij daar een beetje moeilijk onder, vooral omdat geen argumenten zijn gegeven waarom heel snel van 8 ton naar 1 miljoen is gegaan. Een ander deel van de fractie is van mening dat de heer Dijks nu dan wel een toezegging doet, maar dat hij straks de rekening wel ziet. Maar misschien kan deze bezuiniging inderdaad worden doorgevoerd omdat er nog zoveel in de bestemmingsreserves zit. Ik denk dat de begrotingsvergadering als het om dit punt gaat, zeer pittig zal worden.

De heer Dijks heeft ook een opmerking gemaakt over een vacaturestop en ook die opmerking heb

ik niet goed begrepen. Bedoelde hij inderdaad dat in de toekomst geen vacatures meer vervuld worden en dat daardoor het aantal fte's zal afnemen of bedoelt hij dat het aantal fte's op het huidige peil gehandhaafd wordt? Ik denk het laatste, maar dan is het woord "vacaturestop" wat vreemd.

Voorzitter. Over de opcentenverhoging is vandaag al een en ander gezegd. Ik wil beginnen met de heer Dohle te prijzen, die een prachtig standpunt innam. Ik had niet verwacht dat iemand van de VVD zou zeggen dat de verhoging neerkomt op slechts € 1,- per maand. GroenLinks wil in ieder geval aan die opcentenverhoging vasthouden, want het bedrag van € 6 miljoen, dat die verhoging oplevert, hebben wij de komende periode zeker nodig om al onze wensen te vervullen. Wij willen daarom vasthouden aan de door het college voorgestelde verhoging en geen koppeling leggen met eventuele bezuinigingen in dit huis.

De heer Swierstra heeft gisteren zijn uiterste best gedaan ons uit te leggen wat er allemaal moet gebeuren om het OV op het huidige peil te houden. Er worden allerlei efficiëncymaatregelen genomen. Toch heeft het betoog van de gedeputeerde ons niet kunnen overtuigen en daarom wil ik de volgende motie indienen.

Motie J

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

kennisgenomen hebbende van:

- *het feit dat de meerjarenafspraken met het Rijk, voor wat betreft de financiering van het OV, na 2004 aflopen;*
- *het feit dat dit direct voor 2005 financiële gevolgen heeft;*
- *het kabinet heeft bovendien aangegeven dat er in de jaren 2005 tot en met 2007 10 à 20% op de subsidie voor het openbaar vervoer zal worden bezuinigd;*
- *het feit dat 20% korting betekent circa € 4 miljoen minder voor Drenthe;*

overwegende:

- *dat het OV in Drenthe een belangrijke functie heeft;*
- *dat door vele partijen, al meermalen, is uitgesproken dat het openbaar vervoer op zijn minst op het huidige niveau in stand moet worden gehouden;*

- *dat een deel van de bezuiniging kan worden opgevangen door het efficiënt omgaan met aanbiddingen uit de markt;*
- *dat een deel van de bezuiniging zal moeten worden opgevangen door "eigen" provinciale middelen in te zetten;*

besluiten:

- *dat voor de totale bezuinigingen welke doorgevoerd worden, al in 2004 een financiële voorziening getroffen moet worden;*
- *dat in de begroting 2005 € 1 miljoen wordt vrijgemaakt teneinde deze bezuinigingen eenmalig op te vangen;*
- *dat afhankelijk van verdere kortingen in 2006 en 2007, bij de Voorjaarsnota 2005 een discussie plaats zal vinden in hoeverre deze bezuinigingen structureel moeten worden opgevangen;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Wat betreft de wensen voor Zuidoost-Drenthe, die bij invoering van het vrije net kunnen worden vervuld, heeft de heer Swierstra gesproken over gewenningsbijdragen. Ik vind dat een leuk woord, dat ik van begrotingen nog niet zo goed ken, maar ik neem aan dat hij bij het bekendmaken van de mogelijkheden om het OV op die manier in te vullen, die gewenningsbijdragen inhoud en vorm zal geven.

Voorzitter. Ik wil vervolgens een motie indienen, waarin wij de staten vragen uit te spreken dat de komende jaren fors geïnvesteerd moet worden in de verkeersveiligheid.

Motie K

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

kennisgenomen hebbende van:

- *het feit dat bij de Algemene beschouwingen van november 2000 door de fractie van GroenLinks een motie is ingediend waarin gevraagd wordt dat: in samenwerking met de Rijksuniversiteit in Groningen*

- een verkeersanalyse gemaakt wordt van de eenzijdige ongevallen op provinciale wegen;
- het feit dat het toenmalige college van mening was dat meer onderzoek naar de oorzaak van eenzijdige ongevallen moet worden gepleegd, maar wel binnen de bestaande kaders. Wat betreft het college zou daar dat jaar (2000) nog mee worden gestart;
- het feit dat de afgelopen jaren veel onderzoek heeft plaatsgevonden. In 2003 is onder andere het project Rijongevallen Noord-Nederland afgesloten;
- rijongevallen (een term die de laatste jaren wordt gebruikt omdat 90% van de eenzijdige ongevallen valt onder rijongevallen), een groep ongevallen is waarbij 25 respectievelijk 37% van alle gewonden en verkeersdoden vallen;
- het feit dat een van de oorzaken waardoor de afloop ernstig is, ligt in het feit dat op veel plaatsen de berm langs de weg slecht is. Slecht in termen van geen draagkracht of grote hoogte verschillen;
- een proef die de provincie heeft gedaan met 8 verschillende bermverhardingsmaterialen (zie "Monitoring bermproef N379");

overwegende:

- dat de verkeersveiligheid topprioriteit krijgt van minister Peijs van verkeer en waterstaat. De minister stelt via decentralisatie de komende jaren bijna € 400 miljoen beschikbaar;
- dat de provincie als wegbeheerder, door de bestedingsvrijheid in de brede doeluitkering verkeer en vervoer de inzet van middelen kan bundelen en zo efficiënter kan inzetten;
- dat naast de mogelijkheden die de moderne computertechniek biedt, de ouderwetse bermverhardingen in de vorm van graspastegels of nokkentoptegels goed voldoen;

besluiten:

- dat reeds in het jaar 2004 intensiever wordt over gegaan tot het aanbrengen van bermverhardingen tot een bedrag van € 0,5 miljoen, in samenhang met de in-

voering van Document Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (DEHK);

- dat in de begroting voor 2005, 2006 en 2007 jaarlijks een bedrag wordt vrijgemaakt van € 4 miljoen, voor het aanbrengen van bermverhardingen, in samenhang met DEHK;
- dat bij de Voorjaarsnota van 2007 een evaluatie wordt gepresenteerd op basis waarvan aanvullende maatregelen, in 2008, kunnen worden getroffen;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat ook deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Beluister ik in het betoog van de heer Langenkamp dat hij uitgaat van de veronderstelling dat de € 400 miljoen een aanvullende bijdrage is, en dat dat een budget is waaruit wij zouden kunnen putten voor het plegen van verdere intensiveringen?

De heer LANGENKAMP: Nee. De heer Swierstra heeft dat dan misschien wel beluisterd, maar dat is niet de strekking.

De heer SWIERSTRA: Oké, maar dan realiseert de heer Langenkamp zich toch wel dat dat het bestaande budget is, dat lager is dan wat wij nu uit de brede doeluitkering, de vroegere gebundelde doeluitkering, krijgen?

De heer LANGENKAMP: Dat klopt.

De heer PETERS: Voorzitter. De discussie spitst zich nu toe op de bermongevallen. In de commissievergadering heb ik de gedeputeerde gevraagd om een analyse van de ongevallen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden. Die analyse heb ik niet gezien. Ik neem wel aan dat de oorzaak van veel ongevallen is gelegen in de bermen, maar ik zou eerst wel een analyse willen hebben van de aanleiding van alle ongevallen om pas daarna maatregelen te nemen. Ik ben nieuwsgierig hoe de heer Langenkamp dat ziet.

De heer LANGENKAMP: Ik heb geciteerd uit het rapport Rijongevallen. Daarin zijn de ongevallen geanalyseerd. Vervolgens is er een proef geweest met een aantal bermverhardingen, onder andere

op de Mondenweg, en uit die proef bleek dat graspastegels goed voldoen. Beide onderzoeken, waarom de heer Peters vraagt, zijn in de motie genoemd en ik weet dat de uitkomsten bij het ambtelijk apparaat bekend zijn.

Voorzitter. Ik wil verder gaan met mijn verhaal en dan kom ik bij het beroemde tunneltje bij het Scharreveld.

De heer DOHLE: Ik hoor de heer Langenkamp zeggen dat de oplossing behalve in bermverharding ook zit elektronische systemen. Moet ik daaruit opmaken dat wij vandaag via twee moties het ISA-systeem voorgelegd krijgen, of doelt de heer Langenkamp ook op andere elektronische systemen en zo ja, welke? Verder wil ik opmerken dat de heer Langenkamp een nogal vorstelijke opdracht verwoordt voor iemand die op de organisatie wil bezuinigen.

De heer LANGENKAMP: Die vorstelijke opdracht wordt, zo bleek uit de woorden die de heer Swierstra gisteren sprak, al voor een groot deel uitgevoerd. Ik wil die opdracht alleen nog iets scherper stellen of nuanceren. De heer Swierstra zal hier ongetwijfeld nog wel op ingaan. Hij heeft gisteren ook aangegeven dat dit soort bedragen er al staan. Ik wil alleen dat het ietsjes genuanceerd wordt.

Ik vind de opmerking van de heer Dohle dat ik de ISA-problematiek nu op een andere manier probeer binnen te fietsen, wel aardig. Hij heeft gelijk, want aan het eind van de vergadering zal ik hierover een motie indienen, die ik overigens een maand geleden al had willen inbrengen. De punten hebben ook wel met elkaar te maken, want het is én én. Wij hebben wat ik de ouderwetse middelen noem en er is de moderne techniek.

Voorzitter. Dan het tunneltje bij het Scharreveld. De gedeputeerde zei gisteren een kort onderzoekje te willen laten houden, dat nog voor de zomer gereed moet zijn, waarbij zou moeten worden gekeken naar het totale landbouwverkeer in en rond Westerbork.

(Voorzitter: de heer Looman)

Het probleem is eigenlijk het tractorverkeer aan weerskanten van de weg bij het geplande tunneltje. Omwonenden en diverse belangenverenigingen hebben al van alles en nog wat aangegeven over hoe het eigenlijk zou moeten en zien eigenlijk

niets in het huidige voorstel van het college en in de aangedragen alternatieven, dus het weer inrichten van de Schapendrift, nog los van de vraag of de provincie of de gemeente dat zou moeten betalen of dat daar Europese gelden voor zijn en hoelang dat dan allemaal gaat duren.

Voorzitter. Om al deze redenen wil ik over dit probleem een motie indienen. De motie is mede-ondertekend door het CDA.

Motie L

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeen op 8 en 9 juni 2004;*

kennisgenomen hebbende van:

- *statenstuk 2004-101, waarin onder andere wordt voorgesteld te besluiten tot de aanleg van een tunnel onder de N381, nabij het Scharreveld;*

overwegende:

- *dat de aanleg van de tunnel de verkeersveiligheid optimaal moet bevorderen;*
- *dat door omwonenden en een groot aantal organisaties, als NLTO, Belangenvereniging, Ondernemersvereniging, de Boermarke, beide Basis scholen en omwonende agrariërs, is gevraagd de tunnel ook geschikt te maken voor landbouwverkeer;*
- *dat GS nu, zoals bekend geworden is op 4 mei bij de beantwoording van de vragen hieromtrent gesteld door GroenLinks, een aantal maatregelen voorstelt welke het rijden van landbouwvoertuigen door de kom van Westerbork moet verminderen;*
- *dat deze maatregelen niet afdoende zijn en niet per direct ingevoerd kunnen worden, waardoor het probleem niet voldoende wordt opgelost;*
- *dat de nu voorgestelde maatregelen wel degelijk extra kosten met zich meebrengen, waardoor het verschil met de kosten van een tunnel waar de landbouwvoertuigen wel door kunnen, dusdanig gering is, dat er geen sprake meer lijkt te zijn van een onoverkomelijk bedrag;*

besluiten:

- *de aanleg van een tunnel onder de N381, nabij het Scharreveld, zodanig uit te voe-*

ren dat landbouwvoertuigen er ook gebruik van kunnen maken;

- *de extra gelden hiervoor beschikbaar te stellen uit de middelen uitvoering College-programma (intensivering);*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DOHLE: Voorzitter. Begrijp ik goed dat GroenLinks en het CDA het resultaat van een nader onderzoek niet wensen af te wachten?

De heer LANGENKAMP: Ik heb gezegd dat wij in een dergelijk onderzoek niet veel zien, waarbij ik heb verwezen naar de vele voorstellen en inbrengen van omwonenden en belangenverenigingen. Ook zij zijn van mening dat wat nu onderzocht gaat worden, eigenlijk niet het wezenlijke probleem is. Er gaat iets onderzocht worden in het dorp en het probleem ligt ten zuiden van het dorp. De boeren hebben grond aan weerskanten van de weg en moeten die weg oversteken. Dat er ook boeren zijn die door het dorp rijden van oost naar west, is wel waar, maar ...

De heer DOHLE: De heer Langenkamp heeft van ons gehoord dat wij graag afwachten wat de expertise in dit huis oplevert. De gedeputeerde heeft gezegd dat het onderzoek nog voor de zomer moet plaatsvinden. Ik kan mij niet voorstellen dat er zoveel haast bij is, dat niet op dat onderzoek kan worden gewacht. Ik zou dat jammer vinden, want nu komt er misschien een oplossing die niet voor 100% goed is.

De heer LANGENKAMP: De gedeputeerde heeft gezegd dat hij voor de zomer de schop de grond in wil hebben.

De heer SWIERSTRA: Nu worden de feiten toch wel wat door elkaar gehaald. Ik heb gezegd dat wij ernaar streven de feitelijkheden voor de zomer op een rij te hebben, zodat wij rond de zomer een besluit kunnen nemen, want wij hebben van de staten de opdracht om voor het eind van het jaar met dit onderdeel van de N381 te beginnen. Laten wij ons even bij de feiten houden.

De heer LANGENKAMP: Ik heb het idee dat ik gisteren wat anders heb gehoord.

De heer SWIERSTRA: Dan herhaal ik nog even wat ik heb gezegd.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Langenkamp zijn betoog voort te zetten.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. De tweede opmerking van de heer Dohle had betrekking op de financiering van de eventuele bestrating van de Schapendrift. Het college heeft de gemeente Midden-Drenthe gevraagd hoe de financiering moet plaatsvinden. Uit brieven die ons zijn toegezonden blijkt dat de provincie bij de gemeente op enige haast aandringt, zodat voor de zomer de schop de grond in kan.

De heer HOLMAN: Gisteren heb ik gesproken over onze bestuurlijke houding in de richting van de Drentse burger. Het komt er in feite op neer of wij wel of niet wat willen. Uit de woorden van de heer Dohle proef ik de intentie dat de tunnel gewoon geschikt moet worden gemaakt, bijvoorbeeld door een hoogte van 4 m aan te houden. Het onderzoek kan zo ingericht worden dat daaruit blijkt dat een hoogte van 3,20 m gerechtvaardigd is, maar het kan ook zo uitgevoerd worden dat daaruit blijkt dat een hoogte van 4 m ook goed is. Vervolgens moet de politiek dan een keuze maken of een bepaalde variant moet technisch niet mogelijk zijn. Wij weten daarbij wel dat het een iets meer kost dan het ander. Vanuit de intentie dat de tunnel gewoon 4 m moet zijn en dat het onderzoek daarop gericht moet zijn, hebben wij de motie ondertekend. Dat het meer geld kost nemen wij voor lief. Het college moet die extra kosten gewoon in de begroting opnemen.

De heer DOHLE: Maar met de woorden "tenzij een bepaalde variant technisch niet mogelijk is" spreekt de heer Holman wel een voorbehoud uit.

De heer LANGENKAMP: Dit wordt een leuke discussie!

De heer VEENSTRA: Ik vind het jammer dat die motie nu komt. Ik had liever gezien dat de heer Langenkamp er vier weken mee gewacht zou hebben. Dat had ook best gekund. Het college heeft gisteren aangegeven binnen een maand met

een onderzoek te komen en wij doen onszelf te kort wanneer wij zeggen zo'n onderzoek niet goed te kunnen beoordelen en er niet uit te kunnen halen dat zo'n onderzoek naar een bepaalde uitkomst toe is geschreven. Zou het niet verstandig zijn de motie aan te houden tot de vergadering van 7 juli? Wij hebben dan het onderzoek van het college op tafel. Die paar weken kunnen wij onszelf toch nog wel gunnen?

De heer LANGENKAMP: Ik wil er wel over nadenken. Ik wil er wel op wijzen dat de discussie hierover gisteren min of meer onderbroken werd, omdat die veel te detaillistisch werd. Ik merk dat er naar aanleiding van de motie nog veel meer vragen over details komen. De hoofdvraag is volgens ons heel simpel: komt er wel of niet een verdiepte tunnel?

De VOORZITTER: Ik heb de discussie even laten gaan, omdat er vaak wordt gezegd dat er in de staten te weinig debat is. Maar als het om een klein en overzichtelijk onderwerp gaat, gaat het blijkbaar goed.

De heer DE HAAS: Wij zullen de motie van de heer Langenkamp wel steunen, maar ik ben het ook eens met de vraag van de heer Veenstra of het niet wijs is de beslissing erover met een maand uit te stellen.

De heer LANGENKAMP: Ik heb al toegezegd daarover te zullen nadenken.

De VOORZITTER: Misschien kan de heer Langenkamp tijdens dit nadenken zijn betoog afronden.

De heer LANGENKAMP: Dat is niet zo moeilijk, want ik was aan mijn laatste opmerking toe.

De heer HOLMAN: Ik vind de suggestie van de heer Veenstra om de beslissing een maand uit te stellen wel goed, maar kan hij dan al wel aangeven naar welke kant de PvdA neigt?

De heer LANGENKAMP: De mogelijkheid van een antwoord op die vraag heeft de heer Holman zojuist weggeven.

De heer VEENSTRA: De discussie over dit onderwerp loopt al lang. Er wordt nu een opening

geboden door binnen een tijdsbestek van een paar weken een heel gericht onderzoek te laten doen. Laten wij dat onderzoek afwachten, de uitkomsten ervan goed beoordelen en vervolgens duidelijkheid bieden aan de Drentse burger. Ik denk dat wij dat over vier weken beter kunnen dan nu.

De heer HOLMAN: Maar ik constateer dan wel dat de politieke insteek van de fractie van de PvdA nog steeds is dat gepoogd moet worden die tunnel op 4 m te krijgen.

De VOORZITTER: Het is nu geen interruptiedebat meer, want nu gaan de sprekers elkaars woorden interpreteren. Het woord is aan de heer Langenkamp.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik kom op mijn laatste punt, het huiselijk geweld. Wij hebben goed naar de gedeputeerde geluisterd en uit haar woorden maken wij op dat het ook volgens haar om een zeer urgent probleem gaat. Op 24 juni zal bestuurlijk overleg plaatsvinden en ik hoop dat het verslag van dat overleg binnenkort in de commissie aan de orde komt. Bij die gelegenheid zullen wij bekijken of het nodig is een motie in te dienen. Wij gaan ervan uit dat de gedeputeerde haar uiterste best zal doen om het probleem te voorkomen.

De heer HAIKENS: Voorzitter. In het deel van zijn betoog dat over het OV ging, stelde de heer Langenkamp € 1 miljoen beschikbaar. Hoe denkt hij de financiering daarvan voor zijn rekening te nemen?

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Wij hebben bij de algemene beschouwingen van verleden jaar aangegeven de opcenten te willen verhogen met 5% en wij hebben toen al gezegd een deel daarvan aan het OV te willen besteden. Het was toen al onze overtuiging dat de provincie daar zelf ook geld in zou moeten steken.

De heer HAIKENS: Dat is geen antwoord op mijn vraag.

De heer LANGENKAMP: Het geld komt dus uit de verhoging van de opcenten.

De heer HAIKENS: Er ligt nu een Voorjaarsnota voor die richtinggevend is. De financiering van de daarin opgenomen voorstellen is redelijk sluitend en de heer Langenkamp wil nu een bedrag van € 1 miljoen extra beschikbaar stellen. Waar haalt hij binnen deze Voorjaarsnota dat bedrag vandaan?

De heer LANGENKAMP: Ten eerste nog steeds uit de opcenten en ten tweede uit de vele bestemmingsreserves, die de PvdA ook steeds noemt. Verder kan er ook geld uit de Reserve flexibel beleid komen.

De heer VEENSTRA: Maar een halfjaar geleden zei de heer Langenkamp dat er helemaal geen geld in die bestemmingsreserves zat. Ik ben blij dat hij nu tot een ander inzicht is gekomen.

De heer LANGENKAMP: Wij hebben al eerder gevraagd die bestemmingsreserves allemaal eens door te akkeren.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog een paar opmerkingen maken, waarbij ik hoop mij tot de hoofdlijnen te kunnen beperken.

Ik dank het college voor het antwoord in eerste termijn. Over mijn partij heeft jarenlang de karikatuur gehangen van een soort van domineespartij. Dat was volstrekt ten onrechte, maar vanmorgen voel ik mij toch een klein beetje als de dominee, naar wie ook nog eens een keer wordt geluisterd. Dat is al helemaal zeldzaam.

Ik vond de beantwoording van het college over het algemeen heel adequaat en compleet, maar ik heb er nog wel een paar opmerkingen over.

Enkele gedeputeerden zijn inhoudelijk ingegaan op wat ik als voorbeelden had bedoeld en het betrof daarbij voornamelijk zaken die ook in het POP weer aan de orde zullen komen. Ik heb helemaal niet de behoefte de discussie over het POP nu al te voeren, ik wil slechts met een voorbeeld aangeven wat nu eigenlijk mijn punt was. Als je aan de ene kant in een blad leest dat het college zegt dat er geen belemmeringen mogen zijn voor de recreatie en als je aan de andere kant dan een paar dagen daarvoor van diverse kanten hebt gehoord dat er tal van belemmeringen zijn en dat er veel kommer en kwel is dan is de conclusie dat er in de communicatie iets niet goed is. Wat kunnen wij, wat kan het college en wat kan de sector eraan doen om ervoor te zorgen dat wij

elkaar beter begrijpen, dat wij met een mond spreken, dat wij duidelijk zijn. Voor meer dan dat was mijn voorbeeld niet bedoeld en ik heb er daarom geen behoefte aan daar inhoudelijk breed op in te gaan; wij krijgen dat allemaal nog. Mijn fractie blijft bezwaar maken tegen het reeds noemen van bezuinigingsbedragen voor de groene sector en daarom hebben wij de motie die de PvdA daarover heeft ingediend, graag ondertekend.

Van de overige moties - het gaat om een hele reeks - kunnen sommige op meer sympathie van onze kant rekenen dan andere, maar mijn fractie zal zich over het al dan niet steunen van die moties nog nader beraden en in een aantal gevallen zeker ook afwachten wat het college daarover te zeggen heeft.

Wij zijn content met de beantwoording door de gedeputeerde Dijks als het gaat om de bezuinigingen op de eigen organisatie. Mijn fractie heeft volstrekt geen behoefte aan een nog hogere bezuiniging dan die welke het college al voor zijn rekening wil nemen.

Voorzitter. Wij zijn ook blij dat de verwarring die gisteren aan het eind van de dag is ontstaan snel kon worden opgelost. Het zou, denken wij, op de Drentse burger een buitengewoon slechte indruk maken als wij een oeverloze discussie voerden over onze eigen interne procedures.

(Voorzitter: de heer Ter Beek)

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil beginnen met de uitspraak van de dag van gisteren, die luidde: "De staten zijn de baas." Het gaat mij daarbij vooral om degene die die woorden sprak, dat was namelijk mijn goede vriend de heer Swierstra. Ik word nu toch enigszins ontroerd, want ik heb met hem regelmatig kleine, leuke debatjes gevoerd over wie het voor het zeggen heeft. En omdat nu juist hij deze woorden heeft gesproken, kan ik mijn inbreng van vandaag al met driekwart bekorten. Ik geef hem ook toe: dit is dé manier om alle voorstellen van het college zonder problemen door de staten te krijgen. Voorzitter. Ik kom nog even terug op de status van de Voorjaarsnota. Ik denk dat wat de heren Veenstra en Dohle daarover opmerkten, volkomen correct was. Het vaststellen van de Voorjaarsnota is geen verbod om verder na te denken en ook niet om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen die zich in de aanloop naar de begroting zullen voor-

doen. Wat dat betreft is het, in het perspectief van hetgeen ik gisteren heb opgemerkt over het belang van procedures, goed - dat is overigens voor D66 niet de enige invalshoek; laat ik dat misverstand nog even wegnemen - dat het ordentelijk met elkaar omgaan een functie heeft. Ik zie het ook als een van de vaste punten die wij hebben in het verkeer tussen staten en college om van tijd tot tijd vast te stellen waar we met elkaar staan. En dan is het goed vast te stellen waar we staan met de beleidsintensiveringen die zijn voorgenomen en hoe wij op dit moment de uitgavenbeperkingen, de inkomstenvergroting en dat soort van zaken zien. Die vaststelling is niet zonder betekenis, maar dat wil niet zeggen dat we elkaar er bij de begroting mee om de oren moeten slaan als niet meer te veranderen zaken.

Voorzitter. Ik kom op de groene organisaties. Ik meen dat het CDA het heel goed heeft samengevat: dankzij een ragfijn spel, opgezet door het amendement van D66, gaan wij nu een heel mooi traject in. Ik denk dat wij daar allemaal erg tevreden mee kunnen zijn.

Voorzitter. De door mij genoemde risico's in de bestuurskracht van het college zijn niet weersproken.

De VOORZITTER: Wat doet u met het amendement op stuk A, nu u ook motie I heeft ondertekend?

De heer ENGELS: Ik had moeten zeggen dat dit amendement door mijn fractie wordt ingetrokken.

De VOORZITTER: Dat wilde ik even horen. Aangezien amendement A is ingetrokken, maakt het geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer ENGELS: Ik herneem mijn verhaal over de risico's in de bestuurskracht van het college. Op die opmerkingen is gereageerd vanuit het perspectief van het begrip collegiaal bestuur. Ik begrijp daaruit dat het college op basis van dat begrip werkt aan het minimaliseren van die risico's. Dat vinden wij een goede zaak. Ik zeg er wel bij dat het bij collegiaal bestuur om twee woorden gaat, dus niet om alleen collegialiteit, dus het uit de wind houden van een wat zwakkere gedeputeerde, maar ook om het in goed overleg binnen het college op bestuurlijke wijze - en wat mij betreft in collegialiteit met de twee collegefracties - bezien hoe dit structurele probleem op een

bestuurlijk goede manier kan worden opgelost. Ik roep het college daartoe op.

Voorzitter. Wij stellen vervolgens vast dat er een zekere consensus bestaat over de bezuiniging van € 1 miljoen op de interne organisatie. En ik stel vervolgens vast dat dit overeenkomt met punt 1 van het door mijn fractie ingediende amendement B. Het gaat niet om de personeelsomvang, het amendement gaat uitsluitend over de financiële doelstelling. Wat is dan het probleem - ik kom nu op punt 2 van amendement B - om vervolgens de ingezette lijn van het bevriezen van de interne facilitaire budgetten - met personeel heeft dat niets van doen - vast te houden, daarmee een uitgavenverhoging van € 450.000,- in de zak te houden en dan, in combinatie met die € 1 miljoen als streefgetal voor de organisatie als geheel, te komen tot een substantiële verlaging van de voorgenomen belastingverhoging? Er is dan nog wel sprake van een vrij forse boventrendmatige belastingverhoging, maar dan toch in een soort van evenwichtigheid die het predikaat proportionaliteit heel goed zou kunnen dragen. Ik nodig het college en de andere fracties, en dan met name de collegefracties, uit om die stap met ons te zetten, omdat het moeilijke punt van bezuinigen op personeelslasten en kosten eigenlijk al tot een consensus heeft geleid.

De heer VEENSTRA: In punt 1 van amendement B is een bedrag van € 1 miljoen genoemd, maar met punt 2 erbij, moet dit eigenlijk € 1,5 miljoen zijn. Is dat bedrag beleidsmatig waar te maken?

De heer ENGELS: Als de PvdA aangeeft bereid te zijn op de totale lasten - ik spreek dus niet over fte's - € 1 miljoen te bezuinigen, zoals in de Voorjaarsnota wordt voorgesteld, wat is dan het probleem om voor de andere budgetten - interne organisatiebudgetten en facilitaire budgetten - aan de nullijn vast te houden en die niet trendmatig te verhogen, waarmee een bedrag van € 440.000,- gemoeid is? Het eerste is namelijk veel moeilijker. Het vasthouden aan de nullijn voor de andere budgetten is politiek, beleidsmatig en beheersmatig veel minder moeilijk. Als het mogelijk is de opercenten minder te verhogen dan het vrij forse bedrag waarop nu wordt ingezet - en het vasthouden aan de nullijn biedt daartoe de mogelijkheid - dan moeten wij die mogelijkheid aangrijpen. Welke rampen gebeuren er wanneer wij die budgetten niet van de nullijn afhaken?

De heer LANGENKAMP: Amendement B bestaat uit drie onderdelen. Wij zijn het met de punten 1 en 2 eens. Wij hopen dan ook dat die bevrozing kan blijven bestaan. Maar wij zijn het niet eens met de conclusie in punt 3 dat bij aanvaarding van de punten 1 en 2 de verhoging van de opcenten verminderd kan worden. Wij zullen dus niet voor het gehele amendement kunnen stemmen. Is de heer Engels ook bereid het amendement te splitsen?

De heer ENGELS: Voorshands niet. Ik heb de indruk dat GroenLinks om zijn ambities waar te maken de MRB nog veel meer wil verhogen. Ik hoef de heer Langenkamp niet te vertellen hoe mijn fractie op zo'n voorstel zal reageren. Ik vraag de andere fracties wat het probleem is als de bevrozing van de organisatiebudgetten wordt gehandhaafd. Als dit een minstens zo overkomelijk probleem is als het besparen van € 1 miljoen op de interne kosten dan is er voorshands geen aanleiding om het amendement te splitsen. Ik sluit niet uit dat er moment komt om dat wel te doen, maar dat zal dan niet zijn op basis van wat de heer Langenkamp naar voren heeft gebracht.

De heer DOHLE: Wij wachten het antwoord van het college af wat het vasthouden aan de nullijn voor de interne organisatiebudgetten betekent. Die budgetten zijn nu bevroren maar op een bepaald moment zullen ze toch op zijn minst geïndexeerd moeten worden. Of wil D66 ook die stap niet zetten?

De heer ENGELS: Dat is een terechte vraag. Op de personeelslasten wilde het college € 800.000,-- korten en de nullijn heeft betrekking op allerlei andere budgetten. Ik weet niet precies waarom het dan gaat, maar het is wat anders dan personeel.

In het huidige financiële perspectief en gelet op de heel grote en door ons ondersteunde ambities van het college, kan ik mij voorstellen dat heel goed is aan de nullijn vast te houden. Als de heer Dohle dan vraagt hoelang dit moet gebeuren, is mijn antwoord: voorlopig alleen gedurende deze collegeperiode, gekoppeld aan de manier waarop wij met de totale kosten omgaan en gekoppeld aan de manier waarop wij met belastingen omgaan. De vraag is dan ook welke grote rampen er gebeuren wanneer die budgetten niet geïndexeerd

worden. In principe worden alle budgetten geïndexeerd, maar nu is bewust voor de nullijn gekozen. Wat is er tegen om nog een poos aan die keuze vast te houden? In het perspectief van lastenverhoging valt namelijk een enorme winst te boeken als aan die nullijn wordt vastgehouden. Daarom zit het amendement ook zo in elkaar. Ik heb het gevoel dat wij elkaar politiek-beleidsmatig op punt 1 hebben gevonden en daarom wil ik nu weten wat het grote probleem bij punt 2 is.

De heer VEENSTRA: Met punt 1 van het amendement kunnen wij zonder meer instemmen. Over punt 2 horen wij graag eerst de reactie van het college. Maar met de koppeling die in punt 3 wordt voorgesteld, kunnen wij niet instemmen. De verhoging van de opcenten is voor auto- en motorrijdend Drenthe vervelend, maar die verhoging is in verhouding tot het beleid dat het college daarmee wil financieren voor ons aanvaardbaar.

De heer ENGELS: Ik wil eerst horen om welke budgetten het gaat en welke rampen er gebeuren als die bevroren blijven. Ik heb het signaal van de fractie van de PvdA begrepen. Ik kan mij ook voorstellen dat het belang van het vaststellen van de punten 1 en 2 opweegt tegen het loslaten van de koppeling. Ik wijs dat in ieder geval niet op voorhand af. Ik heb dat zojuist wel gedaan toen de heer Langenkamp hierom vroeg - sorry, maar zo gaat dat soms - maar ...

De heer LANGENKAMP: Ja, de heer Engels is zeer virtueel bezig.

De heer ENGELS: De heer Langenkamp mag ook wel het woord "paradoxaal" gebruiken.

In de discussie over de bezuiniging op de interne kosten, zijn de organisatie, het ambtelijk apparaat en het aantal fte's genoemd. Vervolgens zijn het GO en de OR ter sprake gebracht.

Ik hecht eraan op te merken dat de fractie van D66 van oordeel is dat zorgvuldig moet worden omgegaan met het personeel. Daar horen de verhalen van het GO en de OR bij. Maar het omgekeerde geldt ook. Dat betekent dat in onze visie GO en OR het politieke primaat van democratisch gekozen organen voluit zullen moeten erkennen en respecteren. Dat geldt te meer als men werkzaam is bij de beste werkgever in de publieke sector in Nederland.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de leden van het college voor het antwoord in eerste termijn en ik wil nog graag op enkele punten reageren.

Voorzitter. Het antwoord van de heer Dijks op opmerkingen over de jaarrekening 2003 vinden wij absoluut onder de maat. Het is niet relevant wie de vraag stelt, de inhoud van de vraag is relevant. De vraag is aan te geven dat er een batig saldo is van €5,6 miljoen. Iemand anders stelt dat er een tekort is van €11,8 miljoen. Is het dan zo'n probleem een ordentelijk antwoord te geven op de vraag welk cijfer juist is? Of er in Limburg op de een of andere manier is gereageerd, zal ons dan een zorg zijn. Het gaat hier om Drenthe en het gaat om een vraag die hier is gesteld. Ik hoop op die vraag alsnog een ordentelijk antwoord te krijgen.

De heer DIJKS: De heer De Haas doelt nu op de brief van de heer Verhoef?

De heer DE HAAS: Dat is duidelijk; ik denk niet dat ik daar onduidelijk over ben geweest.

De heer Schaap mij al toegezegd in tweede termijn op de door mij gemaakte opmerkingen over RTV Drenthe te zullen reageren.

Voorzitter. Over het debat aan het eind van de eerste termijn, op grond van de uitslag waarvan wij vandaag waarschijnlijk al om tien uur weer naar huis konden, is al voldoende gezegd. Ik ben blij dat nu verder gediscussieerd kan worden. Ook over het tunneltje bij het Scharreveld is reeds voldoende gezegd. Onze mening hierover wordt wel duidelijk bij de stemming.

Voorzitter. Ik wil even ingaan op de reactie van mevrouw Haarsma op onze motie over het huiselijk geweld (motie D). Mevrouw Haarsma heeft sympathie getoond voor het onderwerp, maar heeft bedenkingen bij de motie. Dat de GGD de coördinatie krijgt als het overleg op 24 juni zal zijn afgerond, vinden wij verheugend. De coördinatie is daar ook op de juiste plaats. Maar, voorzitter, wij denken dat een provinciale ondersteuning van het huidige beleid en een positieve impuls voor het nieuwe beleid goede zaken zijn. Willen wij werkelijk dat er wat gebeurt dan is er - het is in deze maatschappij, helaas, nu eenmaal zo - geld nodig. Als wij een bedrag van €250.000,- uit de Reserve flexibel beleid kunnen reserveren, lijkt ons dat een goede zaak. Wij hopen dat de staten van Drenthe dit geld beschikbaar willen stellen.

De drempels moeten echt naar beneden en daarbij past een actief pr-beleid. Voor meldpunten is geld nodig, anders werken ze niet.

Mevrouw Slagman vraagt om reservering van geld binnen gemeentelijke begrotingen ter bestrijding van huiselijk geweld en dan is het toch niet zo buitengewoon dat de provincie Drenthe het goede voorbeeld geeft? De heer Urling en mevrouw Slagman wonen op dit moment het VNG-congres bij en ik heb nog geprobeerd contact met ze te krijgen, maar ik meen in ieder geval te kunnen zeggen dat de GGD als coördinerend orgaan blij zal zijn met een bedrag om extra aandacht te besteden aan de bestrijding van huiselijk geweld. Daarom roep ik de staten van Drenthe op daarvoor €250.000,- beschikbaar te stellen.

Mevrouw PANNEKOEK: Voorzitter. In de Contourennota, die overigens nog niet is aangenomen, wordt het meldpunt met name genoemd. Om nu al cadeautjes weg te geven aan gemeenten, terwijl die gemeenten de taak hebben dit meldpunt te organiseren, lijkt mij, gaande het overleg - de broedende kip - niet opportuun. Ik ben ervan overtuigd dat wij in de commissievergadering van 1 september zullen weten hoe de stand van zaken is en dan is er tot de begroting nog ruim tijd om reële plannen in te dienen en daar de benodigde bedragen bij te zetten. Ik roep de staten op zo te handelen.

De heer DE HAAS: Met alle respect voor de mening van mevrouw Pannekoek, denk ik dat wanneer wij de kip in alle rust laten broeden en het voer voor de aanstaande kuikentjes goed etaleren, de kuikens straks voorspoedig zullen groeien. Dát is ook de bedoeling van deze geste, die in onze optiek alleen maar stimulerend zal werken. Wij kunnen dan tegen de gemeenten zeggen dat de provincie het goede voorbeeld heeft gegeven. Over bedragen is verder nog niet gesproken. Het gaat om de bemensing van het meldpunt en het stimuleren van het pr-beleid. Mevrouw Pannekoek weet net zo goed als ik dat als het om pr gaat de kracht in de herhaling zit en dat het daarom een heleboel geld kost. Het voortouw nemen door de provincie heeft naar de gemeenten toe dan ook een heel goede signaalwerking. Mocht uit de begrotingen blijken dat het bedrag dat ik noemde te hoog is dan zijn de gemeenten toch mans genoeg om geld terug te storten?

Mevrouw PANNEKOEK: De kuikens moeten eerst uit het ei zijn voordat ze gevoerd kunnen worden. En precies daarom zeg ik dat wij hierover in het najaar moeten beslissen.

De heer DE HAAS: Maar voor er een ei is, moet er een bevruchting plaatsvinden en daar spreek ik nu over.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer De Haas om wanneer deze biologieles is afgerond, zijn betoog voort te zetten.

De heer DE HAAS: Het is altijd moeilijk of je nu met de bloemetjes en de bijtjes moet beginnen of op een andere manier. Maar laat ik dat maar in het midden laten.

De heer Sluiter heeft mij gisteren bij interruptie gewezen op een foutje in de redactie van motie C. Het gaat niet om een motie maar om een amendement.

Voorzitter. Mevrouw Haarsma heeft volkomen gelijk dat ook de problematiek van de dak- en thuislozen bij de gemeenten thuis hoort. Het gaat ons vooral om de ernst van het probleem en daarom zijn wij van mening dat de provinciale regie best benadrukt kan worden. Maar een actief beleid kost geld. Naar onze mening is een bedrag van € 300.000,- dan een goede investering. Adequate opvang kan op termijn kostenbesparend werken, want daarmee wordt voorkomen dat mensen afglijden naar door ons ongewenste circuits. Vandaar dat wij motie E van harte bij de staten aanbevelen.

Tijdens het debat over bezuinigingen binnen de eigen organisatie zei de heer Dijks dat als de staten dat wilden dit bedrag zou worden verhoogd; en zo was er opeens sprake van een bezuiniging van € 1 miljoen. Bezuinigingen kunnen alleen doorgevoerd worden op basis van argumenten en gegevens. Moet dan ook geen lering worden getrokken uit eerdere bezuinigingsrondes? Is niet ook wel eens opeens te veel kennis verdwenen, die daarna weer tegen hoge kosten opnieuw moest worden ingehuurd?

Een ding is zeker: als wij willen dat er kwaliteit geleverd wordt dan moeten wij ook de tools beschikbaar stellen. Efficiënte bewaking van processen en controle kunnen dan ook geld opleveren. In de door de heer Dijks gestuurde brief over de personeelsaantallen is op pagina 2 sprake van "taken die zijn afgenomen, zoals de muskusrat-

tenvangst". Ik wil erop wijzen dat die vangst niet af- maar juist is toegenomen.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Ik constateer dat wanneer de kleine partijen aan de beurt zijn om te spreken, de voorzitters van de grootste fracties opeens al druk in conclaaf zijn. Dat is jammer, want ik heb best een interessante motie bij me en het zou leuk zijn wanneer zij die zouden aanhoren. Maar goed, ze krijgen hem wel op schrift en ook de leden van een fractie kunnen proberen hun voorzitter te overtuigen van mijn gelijk.

Voorzitter. Ik heb een paar heldere antwoorden van het college gekregen op enkele kritische vragen van mijn kant. Zo is volgens gedeputeerde Schaap de nieuwe ASV scherp genoeg om de noodzakelijke zakelijke werkwijze langs programlijnen gestalte te geven. Dat klinkt vooralsnog goed en de staten dienen dit antwoord volgens mij als een concrete toezegging te interpreteren.

De smaak van de pudding zit 'm ook in het eten ervan en de tijd zal dus leren of de noodzakelijke ambtelijke en bestuurlijke omslag naar meer projectmatig en daarmee afrekenbaar werken met die ASV in de benen wordt gekregen. De staten lijken mij erg bereid het college op dit punt te ondersteunen. Alleen blijven popelen om kaders te kunnen stellen, is namelijk niet voldoende. Vanuit de rijksoverheid zijn bakken met geld naar de provincies gegaan om het dualisme gestalte te laten doen krijgen. Ik las onlangs boeiende getallen. Het is dan ook mede aan de staten zelf om gezamenlijk hieraan gestalte te geven. Ik zie dat helaas nog te weinig en dat is jammer.

Gedeputeerde mevrouw Haarsma heeft in heldere bewoordingen uiteengezet dat zij alles in het werk stelt om de nieuwe Wet op de jeugdhulpverlening adequaat tot uitvoering te brengen. Zij heeft nog wel wat zorgen - ook dat kan ik mij voorstellen - maar het stemt mij tevreden dat zij in noordelijk verband goede mogelijkheden ziet om ook de opvang van uithuisgeplaatsten gestalte te geven. De concept-Nota mensen in het middelpunt kan nog wel wat aanscherping gebruiken, maar daar komen wij straks nog op terug.

Fractie de Jong maakte in de eerste termijn van deze algemene beschouwingen duidelijk dat de extra lastenverzwaring voor de Drentse burger op het terrein van de MRB niet mag doorgaan. De afgesproken en vastgestelde indexatie vindt immers al plaats. Fractie de Jong is en blijft dan ook

van mening dat het wegwerken van een tekort niet zonder meer via een verhoging van de MRB op de burger mag worden afgewenteld. De burger is namelijk zelf niet debet aan dat tekort. Wat de burger wel ziet, hoort en leest is dat de provincie bakken met geld weggeeft naar minder goed presterende organisaties. Het NNBT-debacle ligt nog poepievers achter ons en over de BVO Emmen hoef ik het al helemaal niet te hebben, want volgens gedeputeerde Dijks vloeit uit de toezegging aan Emmen ten behoeve van de BVO voor de provincie geen bloed. Er lijkt niets aan de hand en wij moeten dus ophouden met zeuren. Dat is wel raar: bij het NNBT zeurden wij te weinig en dat werd de staten ook verweten en nu zeuren wij te veel. Het is blijkbaar niet snel goed; de heer Dijks straalt dat tenminste wel wat uit. De gedeputeerde is in control. Dat heeft hij gisteren ook duidelijk gezegd toen hem de prikkelende vraag werd gesteld of de interne organisatie haar taakstellende opdrachten intern volledig uitvoert. Ja, ik ben ik control, was het antwoord.

Voorzitter. Ik kom terug op de MRB. Let wel, het gaat om extra verhogingen naast de indexatie. Ik hoorde hierover gisteren en ook vanmorgen weer veel kritische geluiden.

Zo gaf de PvdA-fractie in eerste termijn aan dat een verhoging bespreekbaar is mits er een tegenprestatie wordt geleverd. Ik hoop dat de PvdA vandaag een stuk verder wil gaan.

D66 was op dit punt ook duidelijk. De heer Engels sprak terecht over proportionaliteit, verhoudingen en het vasthouden aan de nullijn.

Het CDA wenst ook andere oplossingen en ook voor de VVD blijft verhoging van de opcenten een heikel punt.

Onze opvatting is dat de interne organisatie niet aan een voldoende kritisch onderzoek is onderworpen. Ik stel dan ook een scan naar quickwins voor; dat doe ik thuis ook wanneer ik van plan ben iets duurs te kopen. Als ik dan het geld niet direct heb, kijk ik waar ik kan bezuinigen om het leuke ding toch binnen te halen. Ik besluit dan bijvoorbeeld tot het opzeggen van een abonnement of het halen van mijn boodschappen bij de Aldi in plaats van bij Albert Heijn. Zo werkt dat bij mij thuis en waarschijnlijk wel bij meer mensen. Omdat wij over het huishoudboekje van de provincie Drenthe gaan, denk ik ook die vergelijking te mogen maken.

Het CDA sprak gisteren terecht over het ontbreken van de juiste prikkel als het gaat om een poli-

tiek-ambtelijk georiënteerde organisatie als de provincie. Het bedrijfsleven handelt via prikkels van buitenaf totaal anders. Zo moeten wij het ook doen; dat past ook in de verzakelijking die het college zelf voorstaat. Begin dan ook bij jezelf! Vandaag wil ik het college een eenvoudig kader stellen. Het gereedschap waarvan ik gebruik maak is een motie. De smaak van de duale pudding zit 'm immers ook in het eten ervan. Ik ga ervan uit dat mijn collega-statenleden het recept ervan in meerderheid zullen waarderen. De motie luidt als volgt:

Motie M

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 9 juni 2004 ter behandeling van de Voorjaarsnota 2004;

kennisgenomen hebbende van:

- *het feit dat het college voor de begroting 2005 voorstel heeft gedaan de provinciale opcenten MRB extra te verhogen;*

constaterende dat:

- *de provinciale opcenten MRB door middel van eerdere besluitvorming al geïndexeerd zijn;*
- *het college in haar Collegeprogramma stelt dat naast OV en fiets ook de auto onmisbaar is;*
- *het college in haar Collegeprogramma spreekt van voorkoming van groei van de provinciale organisatie;*
- *de provinciale organisatie desondanks toch groeit;*
- *het college niet aannemelijk heeft kunnen maken dat het alle mogelijke moeite heeft gedaan lastenverzwaring voor de Drentse burgers door middel van de verhoging van de provinciale opcenten MRB te vermijden;*

en overwegende:

- *dat het niet vanzelfsprekend is dat begrotingsknelpunten op de burger verhaald kunnen worden;*
- *dat het niet de burger is die debet is aan het tekort in de Voorjaarsnota 2004;*
- *dat de auto al jarenlang als "financiële melkkoe" is behandeld;*

- *dat in de praktijk is gebleken dat een verhoging nooit meer terug wordt gedraaid;*

besluiten:

het college van GS op te dragen de eigen organisatie aan een voldoende kritisch financieel onderzoek te onderwerpen teneinde de middelen te genereren waarmee voorkomen wordt dat de opcenten MRB voor de Drentse burger extra verhoogd moet worden in het kader van de begroting 2005;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: De heer De Jong spreekt over de verhoging van de MRB en over de interne organisatie, maar legt hij bij deze beperkte verhoging van € 1,-- per maand ook een relatie met wat het college wil gaan doen? Een verhoging van de MRB is slecht voor de burger maar daar tegenover staat dat wel wordt geïnvesteerd in onderwijs, in werkgelegenheid en noem maar op.

De heer C.D. DE JONG: Ik onderschrijf de hoofdpunten van de Voorjaarsnota; het ambitieniveau is goed. Het is wel zo dat de kosten erg gemakkelijk op de burger worden afgewenteld. Als het college het even niet meer weet, gaat hij naar de burger, want daar zit het geld. Dat vind ik iets te gemakkelijk.

De heer VEENSTRA: Maar is de verhoging in vergelijking met de ambities van het college, waarvoor gisteren in belangrijke mate steun is verkregen, niet zeer beperkt?

De heer C.D. DE JONG: Ik ben het met de heer Veenstra eens dat het om een relatief niet al te hoog bedrag gaat en dat het college inderdaad veel moeite heeft gedaan iets moois neer te zetten met slechts een kleine overschrijding van de begroting, maar het verbaasde mij dat zo ineens een bezuiniging van € 1 miljoen uit de hoge hoed kwam.

De heer VEENSTRA: Dat bedrag kwam niet uit de hoge hoed. In de Voorjaarsnota was al sprake van een bezuiniging van 8 ton. De rest van het bedrag

is beargumenteerd met het feit dat enkele taken naar de griffie zijn overgegaan.

De heer C.D. DE JONG: Ik zal aangeven waarom ik denk dat mijn voorstel wel haalbaar is. Het heeft vooral te maken met de creativiteit van de organisatie zelf.

De heer LANGENKAMP: Net als de heer Veenstra was ik in afwachting van hetgeen de heer De Jong zou zeggen over de quickscan, waarover hij gisteren toch wel leuke dingen zei. Maar met het leggen van een koppeling tussen een bezuiniging op de eigen organisatie en het minder verhogen van de MRB gaat hij de discussie uit de weg.

De heer C.D. DE JONG: Dat denk ik niet. De scan is natuurlijk gericht op de organisatie, want daar moet het geld vandaan komen.

De heer LANGENKAMP: Waarom beperkt de heer De Jong zijn motie dan niet tot het houden van die quickscan?

De heer C.D. DE JONG: Een financieel onderzoek is toch een quickscan?

De heer LANGENKAMP: Maar in het dictum van de motie wordt die quickscan niet genoemd.

De heer C.D. DE JONG: Ik spreek over "een voldoende kritisch financieel onderzoek". Wat mij betreft is dat de quickscan.

De heer LANGENKAMP: Maar de koppeling moet eruit. Wat nu in het dictum staat, is niet de clou van het verhaal. Ik vraag de heer De Jong er nog eens naar te kijken.

De heer C.D. DE JONG: De clou van het verhaal is dat de organisatie aan een voldoende kritisch financieel onderzoek moet worden onderworpen teneinde middelen te genereren die moeten voorkomen dat de MRB moet stijgen. Volgens mij moet dit lukken.

Voorzitter. De Fractie de Jong is ook van mening dat de nullijn gehandhaafd dient te worden. Het is een eenvoudig doch efficiënt middel om de interne organisatie scherp te houden op het uitgeven van geld binnen de eigen organisatie. Het college stelt

voor de nullijn af te schaffen. Ik hoop dat D66 zijn amendement handhaaft.

De door mij ingediende motie is gebaseerd op haalbaarheid en komt enigszins tegemoet aan de angst mensen te moeten ontslaan. Niet dat ik daar op zich tegen ben, nee, maar ik dien de motie in omdat ik vind dat wij de Drentse burger niet kunnen uitleggen dat hij extra dient te betalen voor iets dat wellicht op het provinciehuis zelf opgelost kan worden. Als ik kijk naar het gemiddelde inkomen van de provincieambtenaren kan mijn conclusie geen andere zijn dan dat in de organisatie wel erg veel academisch geschoolde mensen rondlopen. De creativiteit die daardoor in de organisatie aanwezig moet zijn, lijkt mij relatief gemakkelijk aan te wenden om tot voldoende resultaat te komen.

De heer DIJKS: Uit het gisteren door mij verstrekte rapport blijkt dat de provincie Drenthe qua salariering op de een na onderste plaats staat in de nationale benchmark. Mensen geven er ondanks dat toch de voorkeur aan voor Drenthe te blijven werken.

De heer C.D. DE JONG: Maar als wij doorgaan met het verhogen van de opcenten, staan wij op de tweede plaats op de nationale ranglijst.

De heer DIJKS: Maar dat heeft te maken met onze ambities.

De heer C.D. DE JONG: Die willen wij wel handhaven, maar in de organisatie zit nog wel wat lucht en die moet er uitgeknepen worden. Een quickwin kan flink wat opleveren en daarmee beschadigen wij niemand en komen wij tegemoet aan ieders wensen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Vooraf wil ik even aandacht vragen voor de ammoniakproblematiek. Dit onderwerp kwam gisteren aan bod in een dialoog tussen de heren Dijks en Engels. Om tijd te sparen zal ik de staten een korte notitie over de ammoniakproblematiek doen toekomen, welke hopelijk bijdraagt tot meer duidelijkheid en uiteindelijk een betere positie voor de agrariërs. Ik neem aan dat deze notitie wel vermenigvuldigd kan worden en dat ieder statenlid die dan ontvangt.

De VOORZITTER: Als u gewoon een brief schrijft, komt die ook bij de staten terecht.

De heer KLOOS: Maar dit scheelt postzegels en het is bekend: wij hebben een hoge frequentie.

De VOORZITTER: U zegt "wij", maar ik zou zeggen "spreek voor uzelf."

De heer KLOOS: Dat zal ik dan ook wel doen. Voorzitter. Ondanks waarschuwingen vanaf de zijlijn begon ik gisteren met hoge verwachtingen samen met de andere statenleden aan de behandeling van de Voorjaarsnota en het jaarverslag 2003.

Voorzitter. Het is triest, maar waar: de bijdrage van Drents Belang heeft zegge en schrijve één reactie vanuit het college opgeleverd, namelijk de mededeling dat men aan herverkaveling deed en dit beleid was. Op de twaalf andere duidelijke vragen is niet gereageerd. Ondanks de waarschuwingen hoopte ik toch stilletjes dat serieus naar mijn bijdrage zou worden geluisterd. Ons moeder zei altijd: "Beoordeel wat gezegd is en niet wie het gezegd heeft."

Alleen de ChristenUnie had in haar bijdrage gevraagd een kapitellend woord voor ons over. Hiervoor toch onze dank.

De heer BAAS: Die dank wordt aanvaard.

De heer KLOOS: Die bijdrage waaruit bleek dat de fractie van de ChristenUnie oog voor de burger heeft, maar wel problemen heeft met Socrates en met de SGP als het om de positie van de vrouw gaat, kan Drents Belang zeker begrijpen. De mening van de ChristenUnie dat de communicatie van ons college met de diverse instellingen soms veel te wensen overlaat, onderschrijven wij. Als kleine fractie hebben wij vaak meer vragen dan de collegepartijen. Dit is landelijk en plaatselijk bekend en heeft vaak te maken met een informatieachterstand. Het verkrijgen van informatie kost kleine partijen vaak erg veel tijd. Als de ChristenUnie aangeeft geen pleitbezorger te willen zijn van de burger dan is dat een triest gegeven en volgens mij is het ook in strijd met de uitgangspunten van die partij.

De heer BAAS: Dat hebben wij ook niet aangegeven, wij hebben alleen gezegd dat wij geen loopjongens van de burger zijn.

De heer KLOOS: Dan heb ik waarschijnlijk een andere film gezien.

Voorzitter. De meeste kanttekeningen kwamen van de kant van de andere partijen en kwamen veel minder naar voren uit de vaak nietszeggende opmerkingen van de gedeputeerden. Traditioneel als in het monistisch stelsel brachten zij naar voren wat zij kwijt wilden in plaats van dat zij de vragen van de verschillende fracties beantwoordden. Mijn reactie is dus grotendeels gebaseerd op de inbreng van de andere fracties, maar dit past prima in het duale stelsel.

Voorzitter. Vanwege de ons toegemeten spreektijd zal ik het kort houden. Het zou een goede stap in de richting van het dualisme zijn wanneer de eeuwenlange traditie van een bepaalde volgorde van sprekers bij de algemene beschouwingen werd doorbroken en iedere fractie evenveel spreektijd kreeg. Het is maar een suggestie.

Vanwege het feit dat de coalitie de zaken al heeft geregeld, zal ik mij beperken tot enkele opmerkingen in de richting van de kleinere partijen.

Voorzitter. In de korte bijdrage van de heer De Jong vinden wij voldoende aanknopingspunten voor een zinnige bijdrage aan de oplossing van de kwesties probleemjongeren en de spijbelproblematiek. Die kwesties vereisen zonder meer een effectieve aanpak.

Hoe belangrijk, zeker voor de Drenten, automobilititeit is, merk je pas wanneer je na een ziekte weer mag autorijden. Voor ons is dit mede een argument om net als Fractie de Jong en het CDA tegen de opcentenverhoging te zijn.

Voorzitter. De OPD ziet kennelijk geen verschil tussen een amendement en een motie en is kennelijk ook vergeten dat zij een samenwerkingsverband met de ouderenpartij is aangegaan. Ik heb de OPD hierover ook niets horen zeggen, waaruit enige visie blijkt.

De bijdrage van de heer Holman was, jammer genoeg, op de publieke tribune slecht te verstaan. Het wordt toch tijd om het geluid te verbeteren. Ondanks dat Drents Belang het op veel punten eens kan zijn met het CDA, zetten wij wel vraagtekens bij het in de schriftelijke algemene beschouwingen opnemen van bijdragen die niet zijn uitgesproken. Het is in feite het ontduiken van gemaakte afspraken en dus een ongunstige trend. Het lijkt ons een strak plan om de uitvoering van wegwerkzaamheden met 30% te versnellen. Begonnen zou kunnen worden met het aanbesteden van de werken voor 1 januari van het nieuwe

boekjaar en de aannemer die het werk is gegund zelf de tijd van uitvoering te laten bepalen. Hierdoor kunnen de werken beter worden gespreid, waarmee de overlast zal afnemen. Sneller uitvoeren kan natuurlijk ook met overwerk en werken in de weekends.

GroenLinks heeft zich hardop afgevraagd wat politiek is. Drents Belang zou daarop kunnen antwoorden dat de politiek geen wetenschap is, zoals vele professoren zich verbeelden, maar een kunst. Ik kan het nog mooier zeggen. Politiek is het streven om te komen tot optimale bevrediging van behoeften in de meest uitgebreide zin van het woord, waarbij tevens de verantwoordelijkheid voor een leefbare wereld voor het nageslacht structureel is.

Voorzitter. De discussie over zaken uit het POP blijken deel te kunnen uitmaken van deze algemene beschouwingen.

Parkmanagement kan problematisch zijn als het te veel op de rijken is gericht. Het is jammer dat de voorbeelden niet zichtbaar zijn gemaakt en het bij een stelling blijft. Graag zagen wij van GroenLinks op termijn een uitgewerkt plan met genoemde voordelen.

Wij onderschrijven dat er meer moet worden gedaan om het aantal eenzijdige verkeersongevallen terug te brengen. Verbetering van de berm is hopelijk een goede stap in die richting.

De heer Engels van D66 heeft nog steeds problemen met de bestuurskracht van ons college, maar aan de andere kant stelt hij het politieke primaat van de staten ter discussie. Zijn problemen met kortingen op de milieusubsidies delen wij voor een groot gedeelte. Verder wensen wij hem veel succes straks in de Eerste Kamer.

Voorzitter. Gelet op de tijd wil ik nog slechts enkele opmerkingen maken over de bijdragen van de gedeputeerden.

De heer Swierstra is over de waterproblematiek begonnen, terwijl niemand daarom vroeg. Hij zegt erg veel, maar geeft nauwelijks zinvolle informatie of antwoord op gestelde vragen. Hoelang duurt de definitieve verbetering van de weg Drachten-Emmen en wordt het Drentse deel net als het Friese deel verdubbeld? Drents Belang wijst erop dat niet vergeten moet worden dat gemeenten veel zelfstandige rechten hebben.

De relatie van mevrouw Edelenbosch met de NLTO is zeker aan een facelift toe. Uit de Drentse bevolking horen we dat onze provincie verzadigd is met nationale parken. Toch nog dank voor de

beantwoording van onze vraag over de herverkeveling.

Met de bijdrage van de heer Schaap kunnen wij ons volledig verenigen, ook met de wijze waarop hij deze heeft gebracht. Het blijft echter jammer dat hij niet op onze bijdrage is ingegaan.

Voorzitter. Mevrouw Haarsma heeft een heldere stem, maar mijns inziens geen visie en weinig democratisch gevoel.

De heer Dijks blijft een verhaal apart, maar krijgt het telkens weer voor elkaar breeduit de media te pakken. En ook dat is een gave en een kunst: goed of slecht, als je maar in beeld bent.

Voorzitter. Gisteren had ik nog de intentie enkele moties in te dienen, maar nu mij duidelijk is dat de kaarten zijn geschud, bespaar ik mij die moeite.

Tijdens de schorsing zullen wij bekijken welke van de ingediende moties wij zullen steunen.

Voorzitter. Ik wil eindigen met een oproep aan eenieder om zijn voorbeeldfunctie waar te maken en morgen in elk geval te gaan stemmen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat we hiermee gekomen zijn aan het eind van de algemene beschouwingen in tweede termijn van de zijde van de staten. Op ons eigen schema hebben wij wat tijd gewonnen en wij kunnen dan ook eerder met de tweede termijn van het college beginnen. Ik schors daarom de vergadering tot half twee.

(Schorsing van 11.42 uur tot 13.34 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. De heer De Jong heeft het voornemen om de motie voorkomend op het stuk met de letter M te wijzigen. Als ik mij strikt zou houden aan de orde van de vergadering, zou hij daartoe pas de gelegenheid krijgen na het antwoord van het college, dus pas in een derde termijn, maar uit overwegingen van efficiency lijkt het mij handiger de heer De Jong nú in de gelegenheid te stellen zijn motie te wijzigen, al was het alleen maar om te voorkomen dat het college gaat reageren op een motie waarvan wij nu al weten dat die gewijzigd gaat worden.

Ik geef het woord aan de heer De Jong.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Ik wil motie M intrekken en ik wil een nieuwe motie indienen.

Motie N

De provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 8 en 9 juni 2004 ter behandeling van de Voorjaarsnota 2004;

constaterende dat:

- *het college in haar Collegeprogramma spreekt van voorkoming van de groei van de provinciale organisatie;*
- *de provinciale organisatie desondanks toch groeit;*
- *het wenselijk is dat er ruimte op de begroting 2005 ontstaat voor nieuw beleid;*
- *het college niet aannemelijk heeft kunnen maken dat het alle mogelijkheden heeft benut om die ruimte in de begroting te vinden;*

en overwegende:

- *dat het niet vanzelfsprekend is dat begrotingsknelpunten op de burger verhaald kunnen worden;*
- *dat het niet de burger is die debet is aan het tekort in de Voorjaarsnota 2004;*

besluiten:

het college van GS op te dragen de eigen organisatie aan een voldoende kritisch financieel onderzoek te onderwerpen door middel van een scan op "quickwins" teneinde middelen te genereren om de begroting te ontlasten;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie M is ingetrokken en daarmee geen onderwerp van beraadslaging meer is. De nu ingediende motie kan bij de beraadslaging kan worden betrokken.

N. Reactie in 2e termijn van het college van gedeputeerde staten op de Algemene beschouwingen van de fracties.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Naar aanleiding van de interruptie die direct aan het begin van de tweede termijn door mevrouw Edelenbosch werd gepleegd en die door mij werd onderschreven, wil ik nog eens benadrukken wat het belang van het college is bij de intensiveringen die aan de staten zijn voorgesteld. Wij zien die

intensiveringingen als onze taak en onze ambitie en daarmee ook als een vertaling van wat de staten namens de samenleving wensen. Wij proberen die intensiveringingen zo efficiënt en zo effectief mogelijk tot stand te brengen en daarom komen wij met realistische voorstellen. Niettemin blijft de suggestie zweven dat het allemaal wel wat minder kan omdat de burger te veel wordt belast. Ik wijs erop dat wij dingen gaan doen waarom de burger vraagt en dan moet niet de suggestie worden gewekt dat om die zaken te financieren het hier in het provinciehuis allemaal wel wat minder kan; alsof dit twee verschillende dingen zijn. Dat zijn het niet.

In aanvulling op de interruptie van gedeputeerde Edelenbosch heb ik gezegd dat bijvoorbeeld ook gekeken moet worden naar de taken die wij op het terrein van verkeer en vervoer, waterstaat en dergelijke erbij hebben gekregen.

Ik heb eens even nagegaan hoe het precies zat. Ik ben daarvoor begonnen in de periode 1994-1995, niet mijn hele statenperiode, maar wel de periode waar ik verantwoordelijk voor ben. Meer kanalen, meer wegen, een totale verantwoordelijkheid voor het OV, verantwoordelijkheid voor de verkeersveiligheid, de regiefunctie naar gemeenten, de planwet-VERDI - decentralisatie van verkeer en vervoer - en tegelijkertijd meer Europese regels, meer afrekenbaarheid, meer transparantie en veel meer overleg met burgers. Vooral het laatste is de afgelopen jaren exponentieel toegenomen. En ook al zijn de procedures juist, natuurlijk komt het zo nu en dan voor dat iets beter kan, dat ben ik volstrekt met de heer Holman eens en daar blijven wij ook dagelijks aan werken.

In 1995 bestond de provinciale waterstaat - wegen en kanalen, civiele techniek en Productgroep Verkeer en Vervoer - omgerekend uit 190 fte's. Daarmee werd een omzet gerealiseerd van € 13,5 miljoen, zo'n € 70.000,- per fte. In 2004 gaat het in hetzelfde conglomeraat van productgroepen om 120 fte's. Daarbij moet er ook nog rekening mee worden gehouden dat wij in die jaren de inefficiency van Rijkswaterstaat, dus enkele kanalen, hebben moeten overnemen evenals enkele gemeentelijke wegen. Ondanks al die toegenomen taken met extra verantwoordelijkheden en alle ambities die zowel de staten als het college hebben, wordt het werk met 120 fte's gedaan en is de omzet geen € 13,5 maar € 48 miljoen. Ik geef dit voorbeeld als indicatie dat wij met de staten van

mening zijn dat het werk zo efficiënt en effectief mogelijk moet worden gedaan en dat er, ondanks het feit dat op vele terreinen natuurlijk wel verbeteringen mogelijk zijn, zelfs in deze sectoren, een grens is aan "het kan allemaal wel een beetje minder". Alles wat hier de afgelopen jaren is in deze relatief kleine provincie met al haar problemen is neergezet, doet ons buitengewoon trots zijn op ons ambtelijk apparaat, zowel door de manier waarop het zijn werk in de kwantiteit heeft weten te realiseren als, globaal genomen, de kwaliteit.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik begrijp dat de heer Swierstra zijn eigen portefeuilles als vertrekpunt neemt en er wat onduidelijkheid over laat bestaan of zijn opmerkingen ook gelden voor het apparaat in het algemeen en dus ook voor de portefeuille P&O. Bedoelt hij aan te geven dat wanneer wij andere taakstellingen willen dan het college, wij die vooral neer moeten leggen bij sectoren die niet onder zijn portefeuille vallen of antwoordt de gedeputeerde nu tevens voor de heer Dijks?

De heer SWIERSTRA: Dat is zeker niet de achtergrond van mijn opmerking. Ik maakte mijn opmerking naar aanleiding van een interruptie van collega Edelenbosch over haar terrein, waarvoor mutatis mutandis hetzelfde geldt. Ik weet dat mijn opmerking voor veel terreinen geldt. Ik weet ook dat het college op een aantal punten nog een stap verder moet gaan, maar ik heb geprobeerd aan te geven dat waar het gaat om de big spenders in dit huis, de portefeuilles van zowel mevrouw Edelenbosch als die van mij zeer groot zijn. De verhoging van de opcenten is voor het college een heel harde dobber geweest. Als de staten wel van mening zijn dat het college de ambities die het heeft neergelegd, moet uitvoeren - en als de moties die zijn ingediend worden aangenomen dan komt daar nog een zeer forse taakstelling bij - dan brengt het niet of minder verhogen van de opcenten het college in de problemen. De staten moeten weten hoe wij bezig zijn, hoe wij bezig zijn geweest en hoe wij de komende jaren bezig gaan met het waarmaken van onze ambities.

De heer ENGELS: Het is bekend hoe de fractie van D66 daar tegenover staat, namelijk positief.

De heer SWIERSTRA: Maar als het om de centen gaat, kan die fractie op een bepaald moment niet uitsluitend virtueel blijven.

De heer ENGELS: Zeker niet, dat hoeft de heer Swierstra mij niet uit te leggen.

De heer SWIERSTRA: Tenzij D66 via het virtuele instrument het geld gewoon overmaakt.

De heer ENGELS: Ik wil de heer Swierstra voorhouden dat de gedeputeerde van financiën gisteren al heeft aangegeven dat wanneer de staten met elkaar uitkomen op een bepaalde bezuinigende taakstelling op de interne kosten, zonder over fte's en dergelijke te spreken, het college bereid is die taakstelling op zich te nemen. Ik begrijp de opmerking van de heer Swierstra aldus: als het college die taakstelling op zich neemt, moeten de staten zich realiseren dat het college daar nog een hele klus aan krijgt. Als wij het college daarbij kunnen helpen, moet het college niet aarzelen ons daarbij te betrekken. Meer kan ik er niet uithalen, want het bedrag van € 1 miljoen staat nu.

De heer SWIERSTRA: Ik ben blij dat de heer Engels het signaal begrijpt. Ik ben op dit moment ook niet bezig met een begrotingstechnische discussie en een discussie over wat meer of wat minder. Het gaat om de beeldvorming van wat wij als provincie met elkaar willen en of college en staten bereid zijn naar de samenleving uit te stralen te zullen doen wat de burgers willen en dit zo goed mogelijk te doen, maar dat dit nu eenmaal een paar centen kost. Als de staten dit geld er niet voor over hebben, zullen zij fundamentele keuzes moeten maken. Dát signaal wil ik hier afgeven. Voorzitter. Ik ga niet verder in op alle discussies die in de commissies worden voortgezet, maar ik ga natuurlijk wel in op de moties. Maar ik moet eerst iets rechtzetten. Ik heb de heer Kloos geen recht gedaan door geen enkele van zijn vragen te beantwoorden. Ik ben in ieder geval blij met ook zijn aandacht voor het water. Met betrekking tot de N381 wil ik hem en anderen verwijzen naar de folder en de website www.N381.nl, de communicatie in kranten etc. Daaruit en via de commissievergaderingen had de heer Kloos gewaar kunnen worden hoe de plannen in elkaar zitten, wanneer wat op welk traject gebeurt, dus wat in 2004, wat in 2005 en wat

naar verwachting in 2006. Ook was hem dan iets bekend geweest over de verwachte planning met betrekking tot het tunneltje in het Scharreveld. Als de heer Kloos al deze informatie tot zich neemt, weet hij wat er gaat gebeuren.

Een van de argumenten om de N381 wat te verbreden is dat daarmee aan de Arboregels wordt voldaan, dat bij een afsluiting of wegwerkzaamheden de doorgang van het verkeer kan blijven plaatsvinden en er geen lange omleidingsroutes nodig zijn. Die omleidingsroutes zijn overigens bedoeld om te voorkomen dat vrachtwagens toch nog door de dorpen gaan en daar tegen een boom tot stilstand komen. Die omleidingsroutes zijn er voor de veiligheid. Dat de N381 niet wordt verdubbeld, wisten de staten allang.

Met betrekking tot de tunnel in de N381 kan ik alleen maar zeggen dat wij ons uiterste best doen om de uiteindelijk te nemen maatregelen van goede argumenten te voorzien. Het onderzoek gaat niet over de kom van Westerbork, het gaat over alle effecten die een relatie hebben met de eventuele oplossing van de problematiek. Wij nemen ons voor om de discussie met de gemeente en de andere betrokkenen hierover in de loop van de zomer af te ronden en te blijven binnen het budget dat de staten ter beschikking hebben gesteld, namelijk € 2 miljoen voor drie projecten. Iedere suggestie dat het maar een paar centen meer kost om die tunnel te verdiepen, houd ik ver van mij, want ik hoor heel andere bedragen. De hoogte als zodanig is geen doel op zich, het gaat om de uiteindelijke effecten: het belang van de omwonenden en de verkeersveiligheid. Om een goede oplossing niet voor de voeten te lopen, zou daarom de motie op zijn minst moeten worden aangehouden.

De heer HOLMAN: Ik heb goed gehoord wat de verschillende fracties vanmorgen hierover hebben gezegd en ik hoop dat ook de gedeputeerde dat goed heeft gehoord. De randvoorwaarde dat het binnen het budget voor die projecten moet, geeft wel enige ruimte en ik zie dan ook graag dat dit punt nadrukkelijk wordt meegenomen. Als er geen belemmeringen zijn om de doorgang 4 m of 3,80 m te maken, maar daarvoor wel meer geld nodig is, dan moet dat punt ter afweging aan de staten worden voorgelegd.

De heer SWIERSTRA: Die uitnodiging neem ik graag aan, maar voorop staat dat het een goede

oplossing moet zijn, waarover ik tegenover de staten verantwoording kan afleggen. Er moet ook rekening worden gehouden met bredere aspecten van verkeersveiligheid als de aantrekking van het verkeer. Financiën zijn niet het eerste en het laatste argument en wanneer de financiën het probleem zijn als het om een goede oplossing gaat, dan kom ik bij de staten terug om extra geld; zo simpel is het.

Voorzitter. Met betrekking tot het OV zullen wij de komende tijd verder discussiëren over de vraag hoe wij onze creativiteit maximaal kunnen benutten om te komen tot een groei van het aantal reizigers in het OV en tot een ontsluiting van het platteland, maar ik zeg er wel bij dat de financiële randvoorwaarden daarbij dan wel geen beren op de weg zijn - die zijn er in Drenthe niet of collega Edelenbosch moet haar beleid nog wat uitbreiden - maar toch wel essentieel zijn. Bij de exploitatie van het OV gaat het namelijk meteen om heel grote en structurele bedragen.

Voorzitter. Als GroenLinks in motie J voorstelt om een bedrag van € 1 miljoen vrij te maken om bezuinigingen eenmalig op te vangen dan vraag ik mij af, waar die fractie mee bezig is. Het is veel beter - en dat doen wij met de € 32 miljoen extra die wij van de staten vragen - infrastructurele maatregelen te nemen die de bereikbaarheid en de snelheid en kwaliteit van het OV verbeteren, waardoor het aantal reizigers ook zal toenemen. Op die manier zorgen de belastingcenten voor een structureel rendement. Het is zeker niet goed exploitatiegelden in een bodemloze put te gooien. Iets anders is natuurlijk dat wij ons uiterste best doen om eventuele negatieve effecten van rijksbezuinigingen zoveel mogelijk teniet te doen.

De heer LANGENKAMP: Dat laatste is nu net de clou van de motie. Spreken de staten inderdaad uit het OV op het huidige peil te willen handhaven en zo mogelijk zelfs op een iets hogere peil te willen brengen? Dat de gedeputeerde zijn uiterste best doet, is duidelijk.

De heer SWIERSTRA: Als in de motie staat, dat gestreefd moet worden naar een zo goed mogelijk OV dan is iedereen het daarmee eens; daarvoor is het niet nodig een motie in te dienen. Maar wanneer in de motie sprake is van "op hetzelfde peil houden" dan rijzen vragen als wat dat inhoudt en wat dat kost. Met deze uitspraak manoeuvreert GroenLinks de staten in een zwart gat, want het is

in de verste verte niet bekend wat dit gaat kosten, laat staan dat ook maar een indicatie wordt gegeven van waaruit deze uitgave gedekt zou moeten worden. In die zin is het gewoon een erg onverstandige motie. Wat niet onverstandig is, is met elkaar te streven naar een zo goed en zo efficiënt mogelijk OV, waarbij het uiteindelijk de reiziger is die aangeeft waar hij werkelijk belang bij heeft. Dat moeten de staten niet willen bepalen, dat moet uit de samenleving komen.

Met betrekking tot motie K, de motie over de bermongevallen, moet ik ook in herhaling treden. In 2005 wordt € 5 miljoen, in 2006 € 4,9 miljoen, in 2007 € 3 miljoen, in 2008 € 4 miljoen, in 2009 € 3 miljoen en in 2010 € 4 miljoen uitgetrokken.

Die bedragen zijn in onze investeringsnota en in onze jaarbudgetten voor de Productgroep Wegen en Kanalen gepland voor de combinatie van beheer en onderhoud met het gelijktijdig aanleggen van essentiële kenmerken en het oplossen van de bermongevallenproblematiek daar wat dat in technische zin nodig is; het gaat dan om verbreding, grastegels enz. Dat zit er allemaal in en iedere motie die daarover in deze zin uitspraken doet, is óf overbodig óf strijdig met de mogelijkheden die wij hebben. GroenLinks vraagt dan nog meer uitgaven te doen dan waarvoor dekking aanwezig is. Al deze projecten zijn dusdanig concreet, dat wanneer nu wordt gezegd dat wij de eerstkomende twee jaren meer moeten doen aan het oplossen van de bermongevallen, dit kan binnen het kader van het maken van werk met werk, want dan zou bepaald onderhoud naar voren moeten worden gehaald. De staten zouden dan voor het onderhoud de eerste jaren veel meer geld beschikbaar moeten stellen dan er nu is en bovendien is dan veel meer personeel nodig om deze werken uit te voeren. Wat wij hebben is een realistische planning waarin werk met werk wordt gemaakt. Dat is efficiënt en er is al een versnelling in aangebracht want met het in 2010 inbrengen van € 32 miljoen op het hele dekkingsverhaal gaan wij al een stuk voorlopen op de eisen van het Rijk. Het dekkingsverhaal - het gaat natuurlijk niet alleen om de provincie - mag over een aantal jaren worden uitgesmeerd, maar wij doen het op deze manier direct en zo snel mogelijk en dat doen wij juist om bermongevallen en dergelijke zoveel mogelijk te voorkomen.

De heer LANGENKAMP: De heer Swierstra noemde zojuist het jaartal 2010 en zei dat vooruit-

lopend daarop een aantal dingen wordt gedaan. Waar kan ik dat nalezen?

Het is nogal wies om werk met werk te maken, maar op grond van dit uitgangspunt is het dus niet mogelijk in 2004 en 2005 de berm en aan te passen?

De heer SWIERSTRA: In 2004 wordt een begin gemaakt met het aanpakken van de N381, de weg van Emmen naar Drachten. Daarin wordt dit jaar al een groot aantal miljoenen geïnvesteerd. Kan ik het nog duidelijker zeggen? De graafmachines staan klaar! Hoe kan de heer Langenkamp mijn woorden dan vertalen als zou er in 2004 niets gebeuren? Er gebeurt in 2004 meer dan wij ooit in een jaar hebben gedaan! Wat wil de heer Langenkamp nu toch?

De heer LANGENKAMP: Dan spreekt de heer Swierstra specifiek over de N381.

De heer SWIERSTRA: En ik heb het over de wegen die in het budget voor wegen en kanalen voor dit jaar gepland zijn, waarvoor we mensen hebben en waaraan wordt gewerkt, waarbij gelijktijdig vergelijkbare activiteiten worden meegenomen, want overal waar dat kan, doen we dat.

De heer LANGENKAMP: Ik doe een beroep op u, mijnheer de voorzitter, om te mogen uitspreken.

De VOORZITTER: Van mij mag het.

De heer LANGENKAMP: Dank u wel!

De heer SWIERSTRA: Van mij ook hoor, maar ik kijk naar de klok.

De heer LANGENKAMP: Wij hebben aangegeven dat al in 2000 het bestrijden van de bermongevallen door de staten als zeer, zeer belangrijk is aangemerkt. Ik hoor de heer Swierstra nu toch nog weer zeggen dat er al wel van alles gebeurt, maar dat het wel combineerbaar moet zijn. Ik spreek nu niet over de N381, want - en daarin heeft de heer Swierstra gelijk - daarin wordt € 11 miljoen gestoken, maar over al die andere provinciale wegen. Op de N381 gebeuren overigens vrijwel geen eenzijdige ongevallen. Het gaat om het idee dat de staten al lang geleden hebben gezegd dat wat aan die bermongevallen moet worden gedaan en dat nu gezegd wordt

dat dit dan wel gecombineerd moet worden met werk maken met werk. Deelt de gedeputeerde onze zorg dat er zo snel mogelijk wat moet gebeuren; dat dit dan gecombineerd moet worden en dat het verstandig moet, is allemaal uitvoering. Daar gaat het mij niet om.

De heer SWIERSTRA: Als het de heer Langenkamp daar niet om gaat, dan vraag ik mij af waar deze inbreng van GroenLinks voor nodig is, want toen de staten over deze problematiek begonnen, was het college er allang mee bezig. De heer Langenkamp weet dat ook. De heer Langenkamp probeert dit punt nu naar zich toe te trekken, alsof hij het bedacht heeft, maar toevallig is dat niet zo. Ik kan het ook niet helpen, maar er wordt op dit moment al van alles en nog wat gedaan aan het bestrijden van bermongevallen. Voor een deel heeft verleden jaar een proef plaatsgevonden om te bekijken wat voor de wegen in Drenthe het meest geschikte instrument is, maar het kan allemaal niet sneller of de staten moeten nog eens € 10 miljoen extra beschikbaar stellen waarmee extra aannemers aan het werk kunnen. Maar dan moet ik vervolgens ook geen enkel commentaar krijgen over het samenwerken met de samenleving. Dergelijke zaken kosten nu eenmaal tijd en wij doen het allemaal zo snel mogelijk. In de begroting is daarvoor ook meer geld uitgetrokken dan ooit. Wat wil de heer Langenkamp nu nog meer?

De heer LANGENKAMP: Ik neem aan dat de heer Swierstra het geroezemoes hoorde terwijl hij dit zei. Zelfs de collegeleden hebben een rood hoofd van het lachen. Dit is niet het niveau om over deze zaak te discussiëren.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Swierstra verder te gaan.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. De heer Peters interrumpeerde in het betoog van de heer Langenkamp en wees op de relatie tussen verkeersongevallenanalyses en de te nemen maatregelen. Die relatie moet er zijn en die wordt ook zo goed mogelijk nagestreefd. Ik zeg toe dat wij de staten binnenkort zullen informeren over hoe die relatie ligt. Daarbij zullen wij duidelijk maken hoe die relatie is en hoe die zich verhoudt tot de centen die daarbij horen. Ik kom daar op terug,

want de redenering die daaronder ligt, is volstrekt logisch.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Ik heb mijn spreektijd graag aan de heer Swierstra ter beschikking gesteld om het collegiale beleid te verduidelijken. Omdat er op mijn terrein geen vragen meer liggen of moties zijn ingediend, stel ik u, voorzitter, voor de volgende spreker het woord te geven.

De VOORZITTER: Dank u wel, dat schiet lekker op.

Ik geef het woord aan de heer Schaap.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ook ik heb een deel van mijn spreektijd afgestaan aan collega Swierstra en daarom zal ik nu heel kort zijn.

Mevrouw EDELENBOSCH: Hengelt de heer Schaap ook naar een complimentje?

De heer SCHAAP: Voorzitter. Ik ben de fractie van de OPD nog een antwoord verschuldigd over haar voorstel de indexering niet toe te passen voor RTV Drenthe en de daaruit voortvloeiende bezuiniging binnen de begroting te laten opvangen. Inhoudelijk is het college het met dit voorstel niet eens, maar het kan ook om andere redenen niet. RTV Drenthe is een budgetinstelling van deze provincie en wordt dus behandeld overeenkomstig onze eigen verordening voor budgetinstellingen. Verder zijn de inkomsten voor RTV Drenthe rijksmiddelen, die wij op basis van de regelingen voor onze eigen budgetinstellingen alleen maar doorsluizen.

Voorzitter. Ik wil nog even ingaan op de barometer waarop de heer Dohle in zijn tweede termijn terug kwam. Het lijkt mij goed dat wij de staten in het najaar voorleggen hoe de programmaliijn gemonitord zal worden en daarbij zal de gedachte omtrent de barometer betrokken worden.

Met betrekking tot recreatie en toerisme heeft het college gisteren aangegeven het inhoudelijke debat in de komende vergadering van de Statencommissie BFE te willen voeren. Het lijkt mij goed dat eerst wordt gedebatteerd over het voorstel van het college zelf. Het college ontraadt daarom de aanvaarding van motie G.

De heer DE HAAS: Als ik de heer Schaap goed begrijp, zal het extra bedrag van € 96.000,-- door het Rijk worden betaald en door de provincie alleen worden doorgegeven.

De heer SCHAAP: Het is, helaas, iets ingewikkelder. Het Rijk heeft zijn eigen index en de indexering van de middelen voor RTV Drenthe wordt dus door het Rijk bepaald. De staten hebben verleden jaar bij het herhuisvestingsbesluit besloten RTV Drenthe te beschouwen als een budgetinstelling van de provincie en daarom is op RTV Drenthe de index van toepassing die de provincie Drenthe voor haar budgetinstellingen hanteert. Die indexering wijkt enigszins af van die van het Rijk. De afgelopen tijd pakte dit positief uit, maar het kan ook wel eens negatief zijn. Het gaat erom dat wij RTV Drenthe als een eigen budgetinstelling zien.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik stel mij voor op de vanochtend gemaakte opmerkingen aan de hand van de moties te reageren, omdat alle opmerkingen in de moties terugkomen. Met betrekking tot motie D wil ik niet uitvoerig ingaan op alle beeldspraak die vanochtend over tafel is gegaan. Ik heb gisteren aangegeven dat het mij niet verstandig lijkt op dit moment in te breken in een proces dat op een heel goed einde kan rekenen. Mevrouw Pannekoek heeft er vanochtend ook al zinnige woorden over gezegd en mijn advies op dit moment is deze motie niet te aanvaarden.

Voorzitter. Ik ga over naar motie E, de motie over de opvang van dak- en thuislozen. Ik heb er gisteren al op gewezen dat dit een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Als wij alle gemeentelijke taken overnemen, zijn wij in no time onze hele Reserve flexibel beleid kwijt en dat is toch ook niet de bedoeling. Ik wil ook deze motie daarom niet steunen.

Motie F heeft betrekking op de positie van Emmen in de Nota ruimte. Het behoeft volgens mij geen verder betoog dat wij het belang van de positie van Emmen in de Nota ruimte volledig onderschrijven. Er is door het Noorden en door Drenthe apart voor gelobbyd en in de vorige statenvergadering is de positie van Emmen ook nog aan de orde geweest. Ook binnen het algemeen bestuur van het SNN is die positie uitvoerig besproken. Ik ben het volstrekt met de motie eens. Vandaag of morgen ontvangen de staten ook de reactie van

het SNN op de Nota ruimte, in welke reactie de positie van Emmen uitvoerig aan snee komt.

De heer VEENSTRA: Voor de volledigheid: het is niet een motie van alleen de PvdA, maar een gezamenlijke motie van VVD, CDA en PvdA.

Mevrouw HAARSMA: Ik heb ook al begrepen dat de motie breed wordt ondersteund en dat doet mij deugd.

Voorzitter. Ik ga over naar motie H, de motie over het aanjaagteam voor de realisering van seniorenwoningen. In tegenstelling tot wat ik gisteravond op TV Drenthe hoorde, namelijk dat gedeputeerde Haarsma zich niet verantwoordelijk voelt voor de realisatie van seniorenwoningen, wil ik hier nogmaals benadrukken dat ik heel veel belang hecht aan de oplossing van dit probleem. Ik heb gisteravond in de krant gelezen wat de Rabobank van plan is en wat dat betreft is de timing goed. Maar het is niet een probleem van alleen de provincie, het is een probleem van eenieder. Daarom heb ik gisteren gezegd mij niet direct verplicht te voelen een aanjaagteam in het leven te roepen. Maar omdat de voorliggende motie het college meer ruimte biedt - wij krijgen vier maanden de tijd om duidelijk te maken hoe de provincie het in elkaar zal steken - ben ik bereid de motie uit te voeren en samen met alle partners, en dan in het bijzonder de gemeenten, die het belang van deze kwestie absoluut inzien, met gerichte plannen te komen. Er is ook niet zozeer sprake van ondeskundigheid bij de gemeenten als wel van een gebrek aan menskracht om de oplossing van dit probleem handen en voeten te geven. Ik zal voortvarend aan de slag gaan. In september heb ik hierover een eerste overleg met de verschillende partijen en daarna zullen wij op zeer korte termijn spijkers met koppen slaan.

De heer VEENSTRA: Betekent dit alles dat de gedeputeerde de motie overneemt?

Mevrouw HAARSMA: Ik neem de motie volledig over.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op motie E. De uitvoering daarvan noemt de gedeputeerde een cadeautje aan de gemeenten en zij zegt dat er nog veel meer terreinen zijn waarop wij de gemeenten cadeautjes kunnen geven. Ik vertaal deze woorden aldus dat de gedeputeerde bang is voor precedentwerking

van deze motie. Maar dan wil ik erop wijzen dat het in dit geval niet om alle maar om een aantal specifieke gemeenten gaat en dat een behoorlijk aantal mensen uit de Drentse samenleving hiermee geholpen is. Het belang van het oplossen van dit probleem weegt naar onze mening op tegen de vrees voor precedentwerking.

Mevrouw HAARSMA: Ik zal de angst voor precedentwerking absoluut niet ontkennen, maar ik weet ook dat de gemeenten waar dit probleem zich voordoet, heel druk bezig zijn om het op te lossen. Ik ben op werkbezoek in Assen geweest en mij is gebleken dat die gemeente dit probleem zeer adequaat heeft opgelost. Goed voorbeeld doet goed volgen en ik weet dat de andere gemeenten bezig zijn dit voorbeeld te volgen. Ik vind absoluut niet dat de oplossing van dit probleem op dit moment door de provincie moet worden betaald.

De heer DE HAAS: Het is de gedeputeerde toch ook bekend dat het financiële aspect een grote belemmering vormt om het probleem op te lossen? Ik zuig dit niet uit mijn duim, daar zijn gegevens over beschikbaar.

Ik wil verder wijzen op de preventieve werking die uitgaat van een wat meer adequaat beleid.

Mevrouw HAARSMA: Ik wil het probleem ook absoluut niet bagatelliseren, maar politiek bedrijven betekent ook heldere keuzes maken en dat moeten de gemeenten dan ook doen. De woningbouwcorporaties zijn allemaal heel goed bij kas en ik denk daarom dat de gemeenten zeer wel in staat zijn om samen met die corporaties dit probleem aan te pakken, ook in financiële zin.

De heer C.D. DE JONG: Ik hoor graag van de gedeputeerde wat naar haar mening de toegevoegde waarde is van zo'n aanjaagteam. Ik bespeur toch twijfel in haar betoog. De gemeenten zijn gretig om meer woningbouw binnen hun grenzen te krijgen en de corporaties willen niets liever dan hun exploitaties rondbreien om tot verhuurbare, goede woningen te komen. Welke functies denkt de provincie daarbij dan te vervullen behalve dan dat zij komt met een aanjaagteam? Ik heb daar moeite mee. Ik snap de intentie van de motie en daar kan ik op zich ook achter staan, maar de toegevoegde waarde wordt niet concreet gemaakt, want de gedeputeerde zegt zelf dat zowel

de gemeenten als de corporaties gretig zijn en dat er bij de corporaties geld op de plank ligt.

Mevrouw HAARSMA: Het zal duidelijk zijn dat het een heel ingewikkeld proces is om het allemaal tot stand te brengen, want anders was het allang gebeurd. Wij hebben nu de mogelijkheid te bekijken hoe wij het handen en voeten willen geven. Ik zie een rol voor de provincie in het bij elkaar brengen van de direct betrokkenen, duidelijk te krijgen waar de knelpunten liggen en heldere afspraken te maken. De provincie kan ook expertise aanbieden. Ik kan mij dan ook voorstellen dat in zo'n aanjaagteam de deskundigheid voorhanden is om de vinger op de zere plek te leggen en daarna het proces uit het slop te trekken. Wij hebben vier maanden de tijd, maar mijn streven is die vier maanden niet af te wachten maar op zeer korte termijn te bekijken wat de mogelijkheden zijn. De heer De Jong bespeurde bij mij enige twijfel, maar die had uitsluitend betrekking op de uitspraak dat er in 2007 5.000 extra seniorenwoningen zijn. Dat wil ik wel graag, maar ik ga mijn hoofd niet in een strop steken. Maar er is mij alles aan gelegen om er zo spoedig mogelijk mee aan de slag te gaan en die uitdaging wil ik graag oppakken.

De heer C.D. DE JONG: Dat is helder, maar het verbaast mij dan wel dat de gedeputeerde spreekt over "de partijen bij elkaar brengen", die zijn allang bij elkaar, ze zitten binnen dezelfde gemeentegrens.

Mevrouw HAARSMA: De heer De Jong heeft misschien andere informatie, maar ik weet van partijen die absoluut niet met elkaar in gesprek willen. Op dat punt is er nog een heel goede taak te verrichten.

De heer C.D. DE JONG: Ik ben vooreerst tevreden met dit antwoord.

De heer KLOOS: Ik wil niet bestrijden dat de provincie op de een of andere manier van betekenis kan zijn als het gaat om het realiseren van senioren- en ouderenwoningen, maar motie H lezende bekruipt mij het gevoel dat de mogelijkheid van kartelvorming aanwezig is. Verder leidt wat nu wordt voorgesteld waarschijnlijk tot hogere huren. Waar wordt het aanjaagteam uit gefinancierd? Zoals het er nu voorstaat, zullen wij niet voor deze motie stemmen.

Mevrouw HAARSMA: Een aanjaagteam gaat geld kosten, dat is volstrekt helder. Wat het gaat kosten en hoe wij het vorm en inhoud geven, moet nog bekeken worden; op dit moment kan ik daar nog geen zinnig woord over zeggen.

De heer VEENSTRA: De heer De Jong zegt dat de partijen allang bij elkaar zijn, maar als dit zo was, zou er geen tekort zijn van 11.000 ouderenwoningen. Met betrekking tot de huurprijs heb ik gisteren gezegd dat een substantieel aantal van deze nieuwe woningen in de lagere huurcategorie moet zitten. Ik heb ook een relatie gelegd met het beleid van mevrouw Dekker, waarbij corporaties mogelijkheden krijgen om te investeren en van bepaalde categorieën woningen de huur mogen verhogen. De huur van een substantieel aantal van de nieuw te realiseren woningen moet onder de huursubsidiegrens vallen.

De heer KLOOS: De heer Veenstra weet dat de corporaties in principe alles zelf moeten financieren, dus ook de sociale woningbouw. Uiteindelijk bepalen de stichtingskosten de hoogte van de huur.

De heer VEENSTRA: Ik zou een heel verhaal kunnen houden over hoe de stichtingskosten zijn opgebouwd, maar het gaat er nu om dat ik het belangrijk vind dat er de komende jaren 5.000 ouderenwoningen worden gebouwd. De heer Kloos vindt dit blijkbaar niet belangrijk. Wij hebben daarbij aangegeven dat een aantal woningen een lage aanvangshuur moet hebben en ik ben blij dat het college de motie omarmt.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Als je, zoals ik, op de tribune aan de gedeputeerdentafel zit, denk je wel eens terug aan de vorige collegeperiode toen wij met ons zessen aan de tafel zaten waar nu de voorzitter nog zit. Toen was het Brinks en Dijk, zoals wij wel werden genoemd, en nu zijn we met ons vijven en zit ik er alleen. Bij mij kwam op een gegeven moment de uitspraak op van Johan Crujff die, toen hij het leiderschap inging zei: "Je ziet het pas als je het door hebt." Voorzitter. Ik zal mij in deze tweede termijn beperken tot de overgebleven moties. Ik begin dan met de door de heer Veenstra namens veel partijen ingediende motie I, de motie over de groene organisaties. De heer Veenstra vraagt het college het gesprek blanco in te gaan.

De mensen van de groene organisaties hebben de publieke tribune inmiddels verlaten en het doet mij deugd dat ik inmiddels een uitnodiging van de voorzitter van de Milieufederatie op zak heb om met elkaar te spreken over de ontstane situatie. De Milieufederatie is bereid de discussie aan te gaan. Bij de aanbidding van de begroting 2005 zullen wij de staten daarover nader informeren.

De heer HOLMAN: Ik heb gevraagd om een lijstje.

De heer DIJKS: Dat komt bij de begroting 2005.

De heer HOLMAN: De heer Dijks wilde met een bepaald lijstje het overleg ingaan.

De heer DIJKS: Wij gaan het overleg blanco in en bij de begroting krijgen de staten een lijstje met de wederzijdse bevindingen.

De heer VEENSTRA: Dat betekent dat het college de motie overneemt?

De heer DIJKS: Wij nemen de motie over.

Collega Swierstra heeft over amendement B al een aantal kritische opmerkingen gemaakt. Van de kant van de staten zijn veel verzoeken gedaan om versterking en daarbij loopt de organisatie tegen haar grenzen aan. De korting van € 1 miljoen staat.

Op pagina 36 van de Voorjaarsnota geeft het college aan de nullijn voor de interne organisatie-budgetten te willen verlaten en de kredieten te willen indexeren.

Voorzitter. Een jaar of tien geleden waren het voor de organisatie heel moeilijke tijden en toen zijn veel dingen geschrapt. Dit heeft wel tot gevolg gehad dat wij de afgelopen jaren diverse malen tegen de grenzen zijn aangelopen. Wij hebben de staten dan ook herhaalde malen op overschrijdingen moeten tracteren. Het college wil daaraan een eind maken. Als bijvoorbeeld op de post beveiliging geen indexering plaatsvindt dan zullen steeds extra kredieten moeten worden gevraagd. Het college wil dat er een bepaalde post komt voor de beveiliging en dat alles daaruit wordt betaald. Als geen indexering plaatsvindt, zullen voortdurend extra kredieten nodig zijn. Hetzelfde geldt voor investeringen in ICT, de schoonmaak en de catering. Het college vindt het, om de staten een sluitende begroting en een sluitende jaarre-

kening te kunnen aanbieden, absoluut noodzakelijk de posten daarvoor weer te indexeren.

Voorzitter. Dit alles betekent dat het college punt 2 van amendement B afwijst.

De heer De Haas vond mijn antwoord op zijn vraag over de brief van de heer Verhoef niet zo goed. Misschien was het allemaal wat kort door de bocht, maar dat kwam waarschijnlijk ook door het late tijdstip. Ik wijs erop dat wij al verschillende jaren met de heer Verhoef corresponderen. De brief van de heer Verhoef aan de staten is gedateerd op 3 juni 2004 en als de staten net als in voorgaande jaren besluiten het college die brief te laten afdoen dan krijgt de heer Verhoef net als in voorgaande jaren als antwoord dat hij het onjuist ziet.

De heer DE HAAS: Ik vraag niet of de heer Verhoef het juist ziet, ik heb er alleen op gewezen dat de heer Verhoef suggereert dat de provincie een niet juiste boekhouding voert: in plaats van een batig saldo van € 5,6 miljoen is er sprake van een tekort van € 11,8 miljoen. Mijn enige vraag is hoe het zit. Wat het college de heer Verhoef antwoord, zal mij verder een zorg zijn. Het gaat mij er alleen om dat een beschuldiging wordt geuit aan het adres van de provincie en omdat ik geen rekenwonder ben, vraag ik de gedeputeerde mij dit verschil te verklaren.

De heer DIJKS: Ik heb gemeld wat ons antwoord in voorgaande jaren was. De staten moeten ermee instemmen dat het college de brief beantwoordt en ons antwoord zal dan luiden dat de heer Verhoef het onjuist ziet. Hij hanteert een andere methode dan die welke in de wettelijke regelingen zijn toegestaan.

Voorzitter. Het college acht ook de nieuwe motie van de heer De Jong overbodig. Het wijst die motie dan ook af.

De heer HOLMAN: Wij hebben een discussie gehad over de interpretatie van de Voorjaarsnota en de uitwerking daarvan in de begroting 2005. Met betrekking tot de opcenten heeft de VVD een opmerking gemaakt, die er volgens mij op neerkomt, dat in de Voorjaarsnota dan wel een verhoging is opgenomen, maar dat wanneer het allemaal meevalt - als de discussie over de reserves geld oplevert en wanneer niet al het geld benut wordt - in de herfst opnieuw gediscussieerd kan worden over de vraag of de geplande verhoging

werkelijk nodig is. Is dat ook de benadering van de gedeputeerde? Of is bij de vaststelling van de Voorjaarsnota de accordering van de opcentenverhoging voor hem een feit die een op een in de begroting voor 2005 wordt overgenomen?

De heer DIJKS: Dit is bijna een retorische vraag. Rekening houdend met wat in de Voorjaarsnota staat en met alles wat van ons wordt gevraagd, weet ik dat er ongelooflijk veel stuurmanskunst nodig is om binnen de voorgestelde opcentenverhoging te blijven. Binnen het college is afgesproken dat wanneer het budget niet wordt uitgegeven, het geld terug gaat naar de algemene middelen. Wij gaan ophouden met het oppotten. Dat betekent dat er ongelooflijk hard gewerkt moet worden en dat het geld uiteindelijk wel uitgegeven zal worden. Maar als het geld niet nodig blijkt te zijn zal het college de eerste zijn om dat aan de orde te stellen. Ik geloof niet in dat scenario, maar ik wil die uitdaging wel aangaan.

De heer HOLMAN: Daarmee zegt de gedeputeerde tegen de VVD in feite dat het voorbehoud mooi is, maar dat de kans dat er geld overblijft, vrijwel nihil is.

De heer DIJKS: Ik zie het als een stok achter de deur om ons beleid waar te maken.

De heer HOLMAN: Dan constateer ik dat het voorbehoud van de VVD in feite een schijnvoorbehoud is, dat weinig zal opleveren.

De heer DIJKS: Ik zie het anders. De VVD is het met het college eens dat er een stevige ambitie is en dat die gefinancierd moet worden. Mocht dat op de een of andere manier niet lukken, dan moeten de opcenten opnieuw aan de orde komen. Wij zien die opmerking als een stimulans om onze ambitie waar te maken; als het niet lukt, komen wij daarop terug.

De heer DOHLE: Het is niet onze doelstelling dat er MRB wordt teruggegeven; de doelstelling is dat het college slaagt in zijn pogingen om de intensiveringsgelden volledig en effectief in te zetten. Dát is onze doelstelling. Maar mocht dat allemaal niet lukken dan zullen wij bij de begrotingsbehandeling proberen een statenmeerderheid te krijgen voor ons voorstel om de ongebruikte gelden terug te geven.

De heer C.D. DE JONG: Ik hoorde de heer Dijkstra net zeggen dat hij eigenlijk helemaal geen mogelijkheden ziet om uit de eigen organisatie extra ruimte te peuteren. In mijn motie vraag ik daar nog wel eens scherp naar te kijken. Ik heb de MRB expres niet genoemd in mijn motie waarin ik vraag om een scan op quickwins binnen de provinciale organisatie. Ik wil het college namelijk niet voor de voeten lopen maar het zelfs steunen in zijn pogingen om extra ruimte te vinden. Ik vind het daarom merkwaardig dat het college geen behoefte heeft aan mijn motie N, terwijl die motie juist kan helpen om begrotingsruimte te vinden. Bij aanvaarding van de motie heeft het college namelijk iets om binnen de eigen organisatie mee te wapperen en dat lijkt mij toch wel waardevol. Als de staten van mening zijn dat zij een kader moeten stellen dan lijkt het mij evident dat via een motie te doen. De extra bezuiniging van 2 ton kwam ook ineens uit de lucht vallen. Er kan vast meer. De organisatie is groot genoeg om te weten dat er her en der onbenut of niet renderend geld ligt.

De heer DIJKS: Ik heb al eerder gezegd dat er met betrekking tot de organisatie voldoende onderzoeksrapporten liggen, waarop wij onze koers bepalen. Er loopt een intern traject Maatstaf, waarbij alles aan de orde komt. Het college heeft er dan ook geen behoefte aan om nog meer te doen. Iedereen die mij goed kent, weet dat ik niet zal nalaten om als ik ergens meer kan beuren, dat ook te pakken. Maar op dit moment hebben wij geen behoefte aan de motie.

De heer LANGENKAMP: Ik heb vanochtend een vraag gesteld naar aanleiding van het woord "vacaturestop". Gaat het daarbij om het handhaven van het huidige aantal fte's, of betekent dit dat geen mensen meer worden aangenomen en dat dus het aantal fte's op termijn kleiner wordt?

De heer DIJKS: Het gaat net als met de rekeningenstop. Als de rekeningen een maand blijven liggen, wordt een maand rente bespaart. Als een vacature een maand niet wordt ingevuld, wordt een maand personeelskosten bespaard. Een vacaturestop betekent dat niet automatisch op het moment dat bekend wordt dat een vacature gaat ontstaan, die ook weer wordt ingevuld. Wij kunnen niet inleveren op het aantal fte's.

De heer LANGENKAMP: Ik had al het gevoel dat dit werd bedoeld, maar dat is naar mijn idee niet de betekenis van het woord "vacaturestop". Het gaat om uitstel van de vervulling van vacatures en dat is wat anders.

De heer DIJKS: Het gaat om flexibiliteit.

De heer LANGENKAMP: Maar de gedeputeerde probeert dus in ieder geval niet te zeggen dat op termijn wordt gestreefd naar minder fte's, maar dat de formatie op het huidige aantal wordt gestabiliseerd.

De heer DIJKS: Ik herhaal wat ik gisteren met de staten heb afgesproken: wij spreken over het budget voor de totale organisatie en hoeveel mensen in dienst zijn, is dan een zorg van het college.

De heer DE HAAS: Ik heb in mijn termijn met name gezegd dat de kwaliteit van het werk voorop moet staan en dat de tools daar bij geleverd moeten worden. Maar nu ik hoor wat de gedeputeerde verstaat onder een vacaturestop, ben ik zeer nieuwsgierig naar hoelang zo'n vacaturestop gaat duren. Als een plaats een maand of vier onbezet blijft, blijft het werk toch ook al die tijd liggen? Dat gaat dan ten koste van de kwaliteit. Ik kan het dus allemaal niet zo goed met elkaar rijmen.

De heer DIJKS: Dat zijn nou leuke dingen om aan de directie en het college over te laten. Dat regelen wij intern en wij zorgen ervoor dat het een bezuiniging oplevert. Wij zorgen ervoor dat het werk dat gedaan moet worden, ook gebeurt. Dát is de afspraak.

De heer HOLMAN: Welke criteria worden hierbij dan gehanteerd? Kennelijk vertelt de heer Dijk ons dat liever niet, want hij vraagt ons dit aan het college over te laten. Ik laat het nu maar even zo en aan de hand van het resultaat van volgend jaar kom ik er dan wel op terug.

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van de tweede termijn van de algemene beschouwingen van het college. Naar mij blijkt is er behoefte aan een schorsing voor het houden van fractieberaad.
Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 14.34 uur tot 14.55 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik vraag de staten of zij nog behoefte hebben aan een derde termijn.

De heer VEENSTRA: Worden daar ook de stemverklaringen mee bedoeld?

De VOORZITTER: Nee, een derde termijn betekent dat de staten nog kunnen discussiëren. Na die derde termijn sluit ik de beraadslaging en vervolgens tot de stemmingen over te gaan, stel ik de staten in de gelegenheid een stemverklaring af te leggen. Het is niet de bedoeling dat daarbij wordt gedebatteerd, want dat zou een vierde termijn betekenen. Een stemverklaring is slechts een verklaring van het stemgedrag.

DERDE TERMIJN

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Wat ons betreft is er een punt blijven liggen en dat punt heeft betrekking op ons amendement, waarvan ik heb gezegd het derde punt te willen schrappen als ik hiermee de staten en het college tegemoet kon komen.

De discussie gaat nu nog alleen over de nullijn van de interne budgetten. Ik heb van het college gehoord dat het bij die budgetten gaat om allerlei zaken die de interne facilitaire organisatie betreffen. De stelling van het college is dat de organisatie tegen grenzen is aangelopen en ik stel vast dat van een aantal onderdelen de budgetten wel zijn opgetrokken.

Zo is voor de beveiliging het budget opgehoogd en zijn er investeringen gepleegd, waardoor er nu een bepaald niveau van beveiliging is. Ik zie niet in waarom dit niveau niet gehandhaafd kan worden met een budget dat op de nullijn is gesteld. In ICT hebben wij via allerlei separate budgetten en statenstukken jaarlijks heel veel extra investeringen gepleegd; dat is ook om beleidsmatige redenen gebeurd.

Bij de schoonmaak en de catering kan ik mij van alles voorstellen en juist daar kan efficiencywinst worden gehaald. In een tijd van krimpende financiële perspectieven en verhoogde beleidsambities kan daar eenvoudig winst worden gehaald.
Voorzitter. Mijn fractie handhaaft amendement B, maar in overleg met mijn fractie ben ik bereid punt

3 daarvan te schrappen en alleen de punten 1 en 2 aan de staten er besluitvorming voor te leggen.

De VOORZITTER: Dus het amendement wordt in die zin gewijzigd dat punt 3, waarin sprake is van een extra verhoging van de MRB komt te vervallen?

De heer ENGELS: Dat is juist, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik denk dat iedereen dit wel begrepen heeft. Uit overwegingen van efficiency stel ik de staten voor uit het oorspronkelijke amendement B, punt 3, te schrappen en het amendement te verletteren tot B1.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog een opmerking maken over het gewijzigde amendement B. Mijn fractie is van mening dat om effectief te werken daarvoor ook de faciliteiten aanwezig moeten zijn. Alle organisaties waar de provincie mee werkt, werken met geïndexeerde budgetten en juist om een extra intensiveringsslag te maken, moeten wij de provincie zelf ook enige ruimte geven. Daarom wijzen wij punt 2 van het amendement af. Wij geven daarbij wel het signaal af - het college deed dit zelf ook al - dat er sprake moet zijn van terughoudendheid.

Voorzitter. Mijn fractie vraagt zich af wat de haalbaarheid is van de door de fracties van het CDA en de PvdA ingediende motie G met betrekking tot recreatie en toerisme. Wij zijn van mening dat de week tot de commissievergadering best kan worden gebruikt om ook andere partijen de mogelijkheid te geven hun visie te geven. In de motie is sprake van een groei van de werkgelegenheid met minstens 10%, wat betekent dat CDA en PvdA menen met een paar ton de totale doelstelling van het college in de komende vier jaar denken te kunnen overstijgen. Verder wordt gedacht aan het vormen van een kleine professionele organisatie. Wordt daarmee bedoeld op de Stichting Promotie VVV, of op de totale VVV+? Als het laatste het geval is, wil ik erop wijzen dat daar ook alle winkels onder hangen en dat het dan al gauw gaat om een organisatie met een fte of 30. Wat is dan klein?

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De heer Engels komt nog eens terug op de nullijn. In mijn antwoord heb ik aangegeven dat het college het vasthouden aan die nullijn ten stelligste ontraadt.

De interne organisatie die al tien jaar in de knel heeft gezeten, loopt nu absoluut tegen haar grenzen aan en ik heb nu voortdurend met budgetoverschrijdingen te maken. Daar willen wij nu wel eens vanaf. Hoe sympathiek het voorstel ook is, ik ben het niet met de heer Engels eens.

De heer DOHLE: Ik heb nog twee vragen gesteld naar aanleiding van motie G en ik zou daar graag een antwoord op hebben.

De eerste vraag betrof de groei van de werkgelegenheid met minstens 10%; ik wijs erop dat in de toeristische sector in totaal toch 13.000 tot 16.000 mensen werkzaam zijn.

De tweede vraag was wat onder een kleine organisatie moet worden verstaan.

De VOORZITTER: De heer Veenstra gaat, in wat ik gemakshalve toch maar even nog de derde termijn noem, de vragen beantwoorden.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Wij hebben geprobeerd een haalbare doelstelling neer te leggen. Het college was hier behoorlijk positief over en daarom handhaven wij die doelstelling. 10% lijkt ons een haalbare kaart. Op wat precies een kleine professionele organisatie is, komen wij volgende week bij de inhoudelijke behandeling van recreatie en toerisme, terug.

De heer DOHLE: Het college heeft aanvaarding van deze motie ontraden. Op het moment dat de motie wordt aangenomen, is het college wel gehouden aan en afrekenbaar op de in de motie opgenomen doelstelling. Wil het college daarop wel afrekenbaar zijn?

De heer VEENSTRA: Onder het hoofdje "van mening zijnde dat" staat dat een groei met minstens 10% dient te worden nagestreefd. De formulering is niet dusdanig dat het college daarop kan worden afgerekend. Het doel is om tot een groei met 10% te komen en dit doel moet de komende periode worden nagestreefd.

De heer DOHLE: De richtingendiscussie is gisteren en vandaag uitgebreid gevoerd. Daar zitten wij op een andere manier in dan de fractie van de PvdA. Ik heb begrepen dat de richting voor PvdA en CDA niet alleen kaderstellend is, maar ook een opdracht.

De heer VEENSTRA: De opdrachten zijn met name geformuleerd onder het hoofdje "spreken uit dat". Maar wij willen inderdaad dat nagestreefd wordt de werkgelegenheid de komende periode met minstens 10% te laten groeien. Maar er staat nadrukkelijk dat dit dient te worden nagestreefd.

De VOORZITTER: Aangezien mij blijkt dat het college niet de behoefte heeft hierop nog te reageren, sluit ik de beraadslaging. Ik geef nu de gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog even op motie N ingaan. Op zich vinden wij het wel een goede motie, maar wij zullen er, ondanks dat een quickwin-scan best een goede optie is, niet voorstemmen. In de commissie heb ik gezegd dat wij niet opteren voor een extern onderzoek. De komende periode zal Maatstaf gelden en worden de bestemmingsreserves onderzocht. Daarbij vinden wij een voorgestelde bezuiniging op het apparaat van € 1 miljoen al heel ver gaan.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Is het de bedoeling dat we over alle moties een stemverklaring afleggen?

De VOORZITTER: Nee, u hoeft absoluut geen stemverklaring af te leggen, niet over alle en niet over een.

De heer HOLMAN: Maar krijgen we per motie de gelegenheid om een verklaring af te leggen?

De VOORZITTER: Nee, ik ga de moties en amendementen achter elkaar in stemming brengen. De staten dienen nu te zeggen wat zij over welk amendement of welke motie dan ook kwijt willen.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Nu punt 3 is vervallen zullen wij voor amendement B1 stemmen, omdat bij aanvaarding hiervan het college een stap zet in de door ons gewenste richting. Wij zullen voor motie N stemmen. De heer Swierstra heeft een relaas gehouden met een heleboel getallen en kengetallen, maar in mijn beleving was het een subjectieve weergave. Als de manoeuvre die de heer De Jong voor staat

wordt uitgevoerd, kan veel objectiever worden vastgesteld of iets al dan niet mogelijk is.

De heer C.D. DE JONG: Voorzitter. Ik voel mij door die opmerking gesteund.

De VOORZITTER: Zo'n opmerking kan dus niet. Het gaat om een stemverklaring en daar mag er geen reactie op komen.

De heer C.D. DE JONG: Mijn excuses.

De VOORZITTER: Daarom ging het in de gemeenteraad van Emmen ook fout toen de BVO aan de orde was.

De heer C.D. DE JONG: Ik heb nu wel de neiging om te reageren, maar ik laat het na.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik ga over naar amendement C. Wij zijn tegen de opcentenverhoging die door het college is voorgesteld, omdat er naar onze mening sprake is van onvoldoende evenwicht tussen wat het college zichzelf aan bezuinigingen opdraagt - zowel beleidsmatig, op de interne organisatie of via het zoeken bij de reserveringen - en deze forse verhoging. In die zin steunen wij het amendement. Maar omdat in het amendement staat dat er helemaal geen verhoging mag plaatsvinden en wij een trendmatige verhoging altijd acceptabel hebben gevonden en ook hebben laten weten dat heel goede voorstellen enige verhoging kunnen rechtvaardigen, willen wij ons oordeel hierover eigenlijk opschorten tot de begroting. Maar een opcentenverhoging om met de extra inkomsten de BVO Emmen te sponsoren kunnen wij onze achterban niet uitleggen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Wij zijn niet tegen de inhoud van motie D, maar volgen het advies van de gedeputeerde om de broedende kip niet te storen. Bij de bespreking van de nota Mensen in het middelpunt komen wij hierop wel terug. Wij stemmen op dit moment tegen de motie.

Met betrekking tot motie J hebben wij begrepen dat het college er alles aan wil doen om het OV op peil te houden, maar daarvoor nu nog geen bedragen kan noemen. Bij de begroting komen wij hierop terug en daarom trek ik de motie nu in.

De VOORZITTER: Ik blijf toch een beetje opvoedkundig bezig. Die motie had in de derde termijn ingetrokken moeten worden en niet bij stemverklaring. Ik verzoek eenieder daar een volgende keer aan te denken.

Aangezien motie J is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel meer uit van de inmiddels gesloten beraadslaging en zal daarover niet meer worden gestemd.

De heer LANGENKAMP: Hetzelfde geldt voor motie K.

Over motie L wil ik toch wel een stemverklaring afleggen. Wij hebben vandaag geproefd dat er een meerderheid is voor het verdiept aanleggen van de tunnel, maar dat het onderzoek nog nieuws zou kunnen opleveren. Van de gedeputeerde hebben wij gehoord dat in samenspraak met de betrokkenen naar de beste oplossing wordt gezocht. Daarom trekken wij deze motie niet in, maar willen wij die aanhouden totdat de uitslag van het onderzoek bekend is.

De VOORZITTER: Er is geen verschil tussen intrekken en aanhouden van een motie, want in beide gevallen worden ze van de agenda van deze vergadering afgevoerd. Het is aan u om de motie die u van de agenda van deze vergadering afhaalt, op enig ander moment weer in te dienen. En dan nu nog een echte stemverklaring.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Wij zijn het niet eens met de overwegingen van motie N en zullen er daarom tegen stemmen.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan niet onvermeld laten dat ik inhoudelijk tegen motie N ben, hoe vreemd dat ook klinkt. Maar op dringend verzoek van mijn fractie zal ik voor de motie stemmen, omdat wij toch nog enige tijd samen moeten optrekken.

De heer SWIERSTRA: Wat voor collegiaal bestuur is dat nu?

De VOORZITTER: Jammer dat de beraadslaging al gesloten is, anders had ik nog wel een opmerking gehad.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik zal van ganser harte voor motie F stemmen. Ik wil nog even refereren aan de blijheid van de OPD

omdat wij naar aanleiding van de Vijfde nota reeds in 2001 in een brief aan minister Pronk hebben gestuurd over wat nu in de motie staat. Met betrekking tot motie G heeft de VVD ons overtuigd en daarom zullen wij tegen die motie stemmen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Wij zullen voor het gewijzigde amendement B stemmen. Wij zijn tegen amendement C, omdat wij voor verlaging en niet voor verhoging van de MRB zijn. Met betrekking tot motie H wil ik duidelijk stellen dat Drents Belang niet tegen het bouwen van 11.000 nieuwe ouderenwoningen is. Wij zijn echter wel tegen deze motie, omdat wij de reikwijdte ervan niet kunnen overzien. Er is op de actualiteit, die onder ander bestaat uit het rapport van de Rabobank, ingestoken, maar wij weten niet eens wat er in dit rapport staat, en het voorstel is niet ondersteund met onderliggende stukken. Ik had veel liever gezien dat de stukken eerst in de commissie aan de orde waren gekomen, waarna ze voldragen in de staten aan de orde hadden kunnen worden gesteld.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. Straks mag ik alleen nog voor- of tegenstemmen en daarom wil ik op een kleine omissie in motie F wijzen. De motie moet niet alleen naar alle leden van de Tweede Kamer maar ook naar die van de Eerste Kamer worden gestuurd.

De VOORZITTER: Dat heeft de griffier heel goed gehoord. Als de motie wordt aanvaard, zal die niet alleen naar de leden van de Tweede Kamer, maar ook naar de leden van de Eerste Kamer worden gestuurd. Het is niet nodig de motie daarvoor formeel te wijzigen. Dat komt wel in orde.

In stemming komt amendement B1.

Amendement B1. wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fracties van D66, het CDA, GroenLinks, de OPD, Fractie de Jong en Drents Belang voor aanvaarding van het amendement hebben gestemd doch de leden van de fracties van de PvdA, de VVD en de ChristenUnie daartegen.

In stemming komt amendement C.

Amendement C wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fracties van de OPD, Fractie de Jong en het CDA voor aanvaarding van het amendement hebben gestemd, doch de overige daartegen.

In stemming komt motie D.

Motie D wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van de OPD en Fractie de Jong voor aanvaarding van de motie hebben gestemd, doch de overige fracties daartegen.

In stemming komt motie E.

Motie E wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van de OPD en Fractie de Jong voor aanvaarding van de motie hebben gestemd, doch de overige fracties daartegen.

In stemming komt motie F.

Motie F wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat alleen de fractie van D66 tegen aanvaarding van de motie heeft gestemd.

In stemming komt motie G.

Motie G wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fracties van de PvdA en het CDA voor aanvaarding van de motie hebben gestemd en de fracties van GroenLinks, de OPD, Fractie de Jong, Drents Belang, ChristenUnie, D66 en VVD, daartegen.

In stemming komt motie H.

Motie H wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat alleen de fracties van D66 en Drents Belang tegen aanvaarding van de motie hebben gestemd.

In stemming komt motie I.

Motie I wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie N.

Motie N wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fracties van het CDA, Fractie de Jong, de OPD en D66 voor aanvaarding van de motie hebben gestemd doch de fracties van de PvdA, GroenLinks, de VVD en de ChristenUnie daartegen.

O. Vaststelling van de jaarstukken 2003 en de Voorjaarsnota 2004

De statenstukken 2004-127 en 2004-129 worden met algemene stemmen aanvaard.

P. Voorstellen

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 14 april 2004, kenmerk 15/6.9/2004003355, Verbreding Actieprogramma ICT

(statenstuk 125)

en de hierop betrekking hebbende brief van 18 mei 2004, inzake gewijzigde pagina Subsidieregeling tender ICT en zorg, onderwijs, cultuur, toerisme, arbeidsmarkt, sport, welzijn, landbouw en verkeer en vervoer 2004-2005

en het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 19 mei 2004.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. In de februarivergadering hadden wij grote problemen met de invulling van het bedrag van € 1,25 miljoen. Omdat KPN zo snel handelde hadden wij dat bedrag ineens over en wij waren toen van mening dat dit bedrag eigenlijk terug zou moeten naar de algemene middelen. Het college heeft toen gezegd voor de besteding van dit bedrag projecten te zoeken, hetgeen zou gebeuren in de vorm van een markt tender. Wij hebben daar nog steeds grote moeite mee, want het lijkt erop dat nu een bedrag van een miljoen in de lucht wordt gegooid en dat wel wordt afgewacht waar het

terecht komt, waarbij natuurlijk op de goede plek wordt gehoopt. Wij zijn er daarom niet echt van overtuigd of dit nu wel de goede methode is. Daarom wachten wij de discussie over dit onderwerp nog even af. Ik had ook gehoopt pas te hoeven spreken na de VVD, want in de commissievergadering, die ik nu absoluut niet over wil doen, hebben wij met de door die fractie aangedragen alternatieven ingestemd.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Een van de kenmerken van ICT is dat het heel snel gaat en misschien is dat de reden waarom de uitnodiging voor de kick-off al op de deurmat ligt. De planning staat ook in het voorstel, dus wat dat betreft is er geen sprake van een verrassing.

Bij het vaststellen van het kader voor de projectontwikkeling ICT op 4 februari hebben wij al aangegeven dat wat ons betreft het budget op zak kon worden gehouden om dat in te steken op zaken die Drenthe op het gebied van ICT werkelijk boven het maaiveld uitsteken. Daarbij hebben wij als een van de opties de spin-off-activiteiten van LOFAR genoemd. Ik houd die optie nog steeds open, want daar komt natuurlijk een netwerk te liggen, dat zoveel meer kansen biedt voor deze regio dat het jammer zou zijn daarvan niet te profiteren. Maar het aannemen van dit voorstel staat dat niet in de weg.

Wij hebben ook geconstateerd dat de nu gekozen koers met de tender uiteindelijk zo'n 17 projecten gaat opleveren, met maximaal € 75.000,- aan subsidie. Dat is natuurlijk een totaal andere insteek dan het concentreren op een gering aantal projecten.

Wat is de relatie met de subsidies? Er is nu gekozen voor een heel brede doelgroep, inclusief het bedrijfsleven en juist ten opzichte van dat bedrijfsleven is er een beetje sprake van een spanningsveld. Het bedrijfsleven heeft immers een keur aan mogelijkheden om voor innovatie en ICT subsidies te verkrijgen, al is een stapeling van subsidies niet mogelijk. De bedrijven zullen dan bekijken waar zij het meeste geld kunnen krijgen, bij dit project of bij de andere subsidieregelingen. Kiezen zij voor dit project dan betalen wij met Drents geld een deel van de subsidie die zij anders elders zouden krijgen. Dat vinden wij wel jammer, maar het is dan niet anders.

De voorgestelde regeling richt zich ook op de niet-commerciële organisaties en misschien zijn die wel zo belangrijk. In dat kader heb ik enkele

projecten genoemd, die ik nu niet allemaal wil herhalen. Het gaat onder andere om de zorg, het digitaal ontsluiten van kunstwerken van het Drents Museum of de Kunstuitleen en de Drentse Encyclopedie. Aan dit lijstje voegde de gedeputeerde nog een aantal gewenste ontwikkelingen toe en dat bracht ons tot de vraag waarom, als wij zelf al zoveel wensen hebben, deze tender dan nog nodig is. Het antwoord is voorspelbaar: door de organisaties uit het veld uit te nodigen verwacht het college betere ideeën te krijgen dan die welke wij hier verzinnen. Wat het opbrengt, weten wij ook niet, dat moeten wij afwachten, maar dat betere is wel de insteek waarop ik mij in dit verband wil concentreren. Het gaat er uiteindelijk om dat wij met deze tender een aantal kwalitatief echt goede en haalbare projecten naar boven halen waar we wat aan hebben. Wij hebben de ICT-hype meegemaakt en wij weten dat de prachtige ideeën die daarbij werden gelanceerd in de markt niet altijd de beoogde Anklang vonden, waardoor ze uiteindelijk een geringe meerwaarde hadden. In die zin - ik kom nu tot het concrete voorstel - zouden wij willen dat in het voorliggende plan een extra taak werd toebedeeld aan de beoordelingscommissie. Die commissie zou in onze optiek niet alleen moeten kijken naar prioriteitstelling, maar zou ook de afzonderlijke projectplannen moeten beoordelen op kwaliteit en haalbaarheid: wat hebben we er in Drenthe aan en hoeveel gaan wij er met uitvoering van die plannen op vooruit. Dat betekent dat, ook al is het budget nog niet uitgeput, als de kwaliteit onvoldoende is er geen subsidie moet worden verstrekt. Dat is een aanvullende taak bovenop de prioriteitstelling. Wij willen waar voor ons geld.

(Voorzitter: de heer Looman)

Mevrouw DE VRIES: In de aanvullende brief van het college staat dat er een beoordelingscommissie komt, die een prioriteitstelling aangeeft. Het zou toch gek zijn wanneer die commissie daarbij niet lette op de kwaliteit van het plan? Zonder dat kan immers geen prioriteitstelling aangegeven worden?

De heer DOHLE: Bij de prioriteitstelling wordt ervan uitgegaan dat een zo grote hoeveelheid tenders wordt ingediend dat daarmee het budget is uitgeput. Volgens het voorstel is de prioriteitscommissie gehouden om als er twee zeer goede

plannen worden ingediend en tien wat mindere, maar voor die twee zeer goede plannen niet al het geld nodig is, ook de tien wat mindere plannen mee te wegen. En dát wil ik uitsluiten. Ik geef toe dat het voor de beoordelingscommissie een lastige exercitie wordt, maar er zijn genoeg mensen in het veld, die deskundig genoeg zijn om te beoordelen of projecten kans van slagen hebben of dat die wel erg intern gericht zijn. Juist die mensen moet een plaats krijgen in de beoordelingscommissie. Het is onze bedoeling dat de middelen worden aangewend om de gewenste kwaliteit naar boven te krijgen.

Op deze wens om deze weging aan de taak van de beoordelingscommissie toe te voegen, wacht ik de reactie van het college. In de Statencommissie BFE is ook gesproken over een inperking van het werkingsgebied - moet het wellicht minder breed en moet er geconcentreerd worden op CWZ - maar daar gaat het uiteindelijk niet om. Het gaat erom dat er goede projecten komen.

Wordt met overdraagbaarheid van de projecten ook bedoeld dat die projecten rechtstreeks overgedragen moeten worden?

De heer KLOOS: De heer Dohle geeft eigenlijk aan dat er een kwaliteitsdrempel moet komen. Op zich kan ik daar wel in meegaan, maar ik vraag mij wel af aan welke normen dan wordt getoetst.

De heer DOHLE: De toetsingscriteria zijn in wezen in de regeling opgenomen. Dat zijn de subsidievoorwaarden. Om het eenvoudig en slagvaardig te houden, zou ik daaraan niets toe willen voegen. Maar er kan wel bekeken worden in hoeverre de ingediende projecten ook werkelijk aan de toetsingscriteria voldoen. Ze kunnen er een beetje aan voldoen of zij leveren een wezenlijke bijdrage. Het gaat erom of het project zo reëel is dat met de uitvoering ervan een wezenlijke stap in de goede richting wordt gezet.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat het college het veel meer met de heer Dohle eens is dan hij misschien beseft. De kern van zijn angst is dat een heleboel projecten worden ingediend en dat op basis van de ranking die in de verordening is opgenomen, geconcludeerd moet worden dat alle projecten kunnen worden gehonoreerd en dat ook de onderkant van de kwaliteit en de haalbaarheid wordt meegenomen.

Ik ben het volstrekt met de heer Dohle eens dat de beoordelingscommissie daar buitengewoon kritisch op moet zijn. De onderkant moet niet altijd zomaar meekomen, omdat er middelen beschikbaar zijn. Op dat punt zijn wij het dus eens.

Voorzitter. Ik wil nogmaals verwijzen naar de artikelen die gelden bij de beoordeling van de projecten. In artikel 4 is de Provinciale Beoordelingscommissie een belangrijke rol toegekend. Als de heer Dohle zegt dat die commissie altijd moet beoordelen op kwaliteit en haalbaarheid, dus op alles wat in artikel 5 staat, en daar zelf een kwalitatieve beoordeling aan toe moet voegen, dan ben ik dat met hem eens. Zo moet die beoordelingscommissie ook werken. Het kan niet zo zijn dat maar een bal in de lucht wordt gegooid waarna wordt afgewacht waar die terecht komt.

Artikel 5 is met tien criteria tamelijk uitputtend. Hetzelfde geldt voor de twee onderdelen van artikel 7. Vervolgens wordt in artikel 9 beschreven hoe de ranking moet worden bepaald. Dit alles geeft de beoordelingscommissie heel veel mogelijkheden om op een bepaald moment te zeggen dat een project niet precies is wat er bedoeld wordt of dat het te weinig toevoegt.

Voorzitter. Ik meen te kunnen vaststellen dat de intentie van de heer Dohle gelijk is aan die van het college. Projecten kunnen niet altijd zomaar worden toegewezen en de beoordelingscommissie kan wat mij betreft daarbij niet kritisch genoeg zijn. Als deze uitgangspunten de basis zijn voor de werkzaamheden van de beoordelingscommissie dan zijn er voldoende waarborgen ingebouwd.

(Voorzitter: de heer Ter Beek)

Mocht het eens voorkomen dat het college zich afvraagt of een bepaald project wel echt in het belang van de provincie is, dan biedt artikel 10 gedeputeerde staten de mogelijkheid van de regeling af te wijken. Van die bevoegdheid zal het college ook gewoon gebruikmaken.

Ik hoop de heer Dohle ervan te hebben overtuigd dat zijn en onze instelling ten aanzien van het risico dat projecten van onvoldoende kwaliteit meeliften gelijk zijn.

Voorzitter. Ik kan het alleen maar jammer vinden dat GroenLinks de inzet van het college met betrekking tot ICT vrij gemakkelijk afdoet met de mededeling dat de fractie moeite heeft met een marktender. Misschien zit de moeilijkheid bij het woordje "markt", maar het is de bedoeling om in

de Drentse samenleving en niet alleen bij het MKB, maar juist ook bij niet commerciële organisaties goede ICT-projecten binnen te halen, zonder te vergeten dat wij zelf ook nog wel een paar ideeën hebben en wij ook wel aan de bel zullen trekken bij die organisaties waarvan wij weten of denken dat zij plannen of ideeën hebben. Wij zullen zeker een sturende rol vervullen, maar het aardige van deze aanpak is wel dat iedereen nu de kans heeft om mee te doen.

De heer DOHLE: Projecten kunnen dus heel goed overdraagbaar zijn.

De heer SCHAAP: Maar dan wel rechtenvrij, dat is een voorwaarde.

De heer DOHLE: Als gebruik wordt gemaakt van het idee van een commerciële organisatie is dat niet zo vanzelfsprekend.

De heer SCHAAP: De afspraak is een rechtenvrije overdraagbaarheid.

TWEEDE TERMIJN

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De heer Schaap legt mij woorden in de mond die ik moet tegenspreken. ICT ligt ons wel degelijk zeer na aan het hart, maar wij vinden de prioriteitstelling zoals die in artikel 9 is opgenomen, niet kritisch genoeg. De gedeputeerde heeft zojuist aangegeven dat die prioriteitstelling wat hem betreft niet kritisch genoeg kan zijn en dat vinden wij prima. Maar wij hadden heel veel moeite met artikel 9, eerste lid, waarin staat dat onderlinge vergelijking plaatsvindt als het budget wordt overschreden. Dus niet daarvoor. De gedeputeerde zegt nu dat op grond van de artikelen 4, 5 en 7 de vergelijking een continu proces is.

De heer SCHAAP: Het lijkt mij heel verstandig dat het zo gebeurt.

De heer LANGENKAMP: Het is dan jammer dat het zo geformuleerd is in artikel 9, maar met deze uitleg erbij, kunnen wij met het voorstel akkoord gaan.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 14 april 2004, kenmerk 15/6.22/2004003614, Veiligheid en handhaving

(statenstuk 2004-126)

en de hierbij behorende brief van 18 mei 2004, kenmerk 15/6.22/2004003614, inzake statenstuk 2004-126; toelichting

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 15 april 2004, kenmerk 15/6.29/2004003637, Voorfinanciering grondverwerving ecologische hoofdstructuur

(statenstuk 2004-128)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de Statencommissie MWG van 10 mei 2004.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten overeenkomstig de voorstellen van het college.

4. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van Drenthe van 21 april 2004, kenmerk 2004004511, Awb-bezwaarschrift van Plas en Bossinade advocaten te Groningen namens de Stichting Bestrijding Verspilling van Gemeenschapsgelden te Assen, inzake het verlenen van subsidie en het verstrekken van een lening aan RTV Drenthe in de kosten van herhuisvesting en de aanschaf van nieuwe apparatuur

(statenstuk 2004-131)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie CW van 12 mei 2004.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Conform onze uitspraak in de commissievergadering zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het Presidium, onder de aantekening dat de fractie

van de OPD geacht wenst te worden tegen te hebben gestemd.

5. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 21 april 2004, kenmerk 17/6.13/2004004235, Evaluatie uitvoering Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel

(statenstuk 2004-130)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie RIM van 17 mei 2004.

6. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 25 mei 2004, kenmerk 2004005668, Gewijzigde begroting 2004 en begroting 2005 en Jaarverslag 2003 SNN

met het op deze punten betrekking hebbende conceptverslag van de vergadering van het algemeen bestuur van het SNN d.d. 26 mei 2004.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten overeenkomstig deze voorstellen.

7. Initiatiefvoorstel van het lid de heer J. Langenkamp van 4 maart 2004, kenmerk SG/A1/2004002519, Verordening burgerinitiatiefvoorstellen Drenthe

(statenstuk 2004-122)

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. Veel statenleden zullen dit stuk onderhand wel zo'n beetje kunnen dromen, want het is al diverse malen gepasseerd. Wat nu voorligt is een herzien statenstuk, hetgeen betekent dat aan een vorig statenstuk nogal wat is gesleuteld. Dat was ook nodig, maar in de afgelopen commissievergadering heeft de VVD laten weten dat het ondanks dat toch nodig is het nu voorliggende stuk op een aantal punten te wijzigen. Wij stellen deze wijzigingen voor om het voorstel voor de burger, die bij ons claimt een onderwerp op de agenda te mogen zeggen, en voor het ambtelijk apparaat dat het voorstel moet uitvoeren, wat duidelijker te maken. Voorzitter. Ik de commissie heb ik een aantal voorstellen tot wijziging gedaan en daar is vrij instemmend op gereageerd, maar de procedure is nu eenmaal dat wijzigingsvoorstellen bij amende-

ment moeten worden ingebracht. En daarom sta ik hier.

Voorzitter. Het amendement dat ik ga indienen, wordt ondersteund door alle fracties behalve GroenLinks, maar misschien twijfelt die fractie nog.

Wij stellen voor in artikel 4, lid b, bij het woordje "vraag" te vervangen door "onderwerp". Wij denken ook dat geen voorstel gehonoreerd moet worden als de staten daar binnen afzienbare tijd over gaan spreken dan wel wanneer het gaat om iets dat onder de rechter is. Vervolgens hebben wij geconstateerd dat artikel 6, tweede lid, overbodig is. Wij willen het tenslotte van de planning laten afhangen of een initiatief altijd in de eerstvolgende vergadering van PS wordt besproken.

Amendement O

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op woensdag 9 juni 2004 ter behandeling van de ontwerp-Verordening burgerinitiatiefvoorstellen Drenthe

besluiten inzake:

artikel 4:

- *in lid b het woordje "vraag" te vervangen door "onderwerp";*
- *aan lid e toe te voegen: "of binnen afzienbare tijd zal worden genomen";*
- *aan lid h toe te voegen: "of dat bij de rechter aanhangig is";*

artikel 6:

- *het gehele tweede lid te laten vervallen;*
- *in de eerste zin van het derde lid na "burgerinitiatiefvoorstel" in te voegen de woorden "in beginsel";*

toelichting

1. Algemeen:

- *In de Statencommissie BFE van 19 mei 2004 zijn bovengenoemde wijzigingsvoorstellen toegelicht. Die hebben tot doel de kwaliteit van de verordening te verbeteren, waardoor burgerinitiatieven beter tot hun recht komen. Bij de commissieleden bestonden geen bezwaren tegen de wijzigingsvoorstellen. Eerst is gevraagd of initiatiefnemer Langenkamp de voor-*

stellen zou willen overnemen, maar op advies van de statengrifier is besloten de wijzigingen per amendement in te dienen.

2. *Per artikellid:*

- *artikel 4, lid b: een burgerinitiatief kan niet een vraag zijn; wel een onderwerp;*
- *artikel 4, lid e: het is niet praktisch een verzoek om een burgerinitiatief te honoreren als PS binnen afzienbare tijd over de kwestie beraadslagen;*
- *artikel 4, lid h: een verzoek om een burgerinitiatief zou niet moeten worden ingewilligd als het onderwerp bij de rechter aanhangig is; lid d ziet wel op de bestuursrechter (bezwaar/beroep), maar niet op de civiele en strafrechter;*
- *artikel 6, lid 2: is overbodig; PS kunnen altijd een stuk doorzenden naar GS;*
- *artikel 6, lid 3: het is nog maar de vraag of een burgerinitiatief altijd in de eerstvolgende PS-vergadering kan worden behandeld; de imperatief die er nu staat, komt door de worden "in beginsel" te vervallen.*

De VOORZITTER: Ik constateer dat dit amendement bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden, want behalve het Reglement van orde zijn zowel de tijd als de inhoud belangrijk.

De heer Bomhof stelt voor in artikel 4, lid b, het woordje "vraag" te vervangen door "onderwerp". Zo staat het ook exact in de verordening, want boven het artikel staat wat een burgerinitiatief niet moet inhouden. Met het voorstel van de VVD wordt het een dubbele ontkenning.

Het voorstel met betrekking tot artikel 4, lid e, is geen concrete toevoeging en daarmee wordt de verordening vager.

Voorzitter. In lid h van artikel 4 gaat het om de rechter in het algemeen, dus de civiele rechter en de strafrechter, terwijl het in lid d om bezwaar en beroep gaat.

De heer Bomhof acht het tweede lid van artikel 6 overbodig.

Voorzitter. Juist vanwege de klantvriendelijkheid hebben wij het tweede en derde lid van artikel 6 zo geformuleerd. Wij willen dat wanneer blijkt dat PS niet het gremium is om een onderwerp te behandelen, dit automatisch wordt doorgestuurd naar GS. Het scheidt ook duidelijkheid wanneer burgers weten dat hun verzoek in de eerstvolgende vergadering aan de orde komt. Als het dan op de agenda staat, hebben de staten altijd nog instrumenten genoeg om te besluiten het onderwerp door te schuiven.

Voorzitter. Ik heb niet het idee dat het amendement dat door alle overige fracties is ondertekend een verbetering is. Ik heb er ook weinig trek in er nog uren over te discussiëren en dus moet de stemming het maar uitmaken.

De VOORZITTER: Dat is te doen gebruikelijk.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Deze discussie verwondert mij toch wel een beetje. Het onderwerp is nu voor de vijfde of zesde maal aan de orde en in de commissie is erop aangedrongen een statenstuk voor te leggen waarover overeenstemming bestaat. De heer Langenkamp zegt terecht dat er maar over gestemd moet worden, maar het verwondert mij allemaal wel.

De heer LANGENKAMP: Vroeg de heer Holman mij nu iets?

De heer HOLMAN: Nee, ik maakte slechts een opmerking.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. De heer Langenkamp heeft nu wel erg uitgebreid gesproken en dat had hij eigenlijk in de commissie moeten doen. De nu door mij genoemde onderwerpen zijn in de commissievergadering aan de orde geweest en aan vertegenwoordigers van alle fracties gemaild. Laten wij nu maar overgaan tot de stemming.

In stemming komt amendement O.

Amendement O wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van GroenLinks tegen aanvaarding van het amende-

ment heeft gestemd doch de overige fracties daarvoor.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het na amendering gewijzigde initiatiefvoorstel.

8. ISA (Motie van Gent)

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. In de vorige statenvergadering is, omdat het niet in de juiste vorm was geagendeerd, besloten dit punt door te schuiven naar deze vergadering.

Omwille van de tijd zal ik mij beperken tot het indienen van de motie.

Motie P

*Provinciale staten van Drenthe in vergadering
bijeën op 8 en 9 juni 2004;*

kennisgenomen hebbende van:

- *het feit, dat het bestuur van de stad Gent (België) het initiatief heeft genomen tot het opstellen van een "Europees Handvest voor intelligente snelheidsaanpassing";*
- *het feit dat in de vergadering van de Statencommissie RIM gehouden op 29 maart 2004, gesproken is over het "Europees Handvest voor intelligente snelheidsaanpassing";*

constaterende:

- *dat een meerderheid in die Statencommissie ondertekening van het Handvest ondersteunt;*

overwegende:

- *dat in het Europees verkeersveiligheidsactieprogramma de Europese Commissie het ambitieuze doel presenteert het aantal doden op de Europese wegen in 2010 te willen halveren;*
- *dat het systeem van Intelligente snelheidsaanpassing hieraan een belangrijke bijdrage kan leveren;*
- *dat dit te meer geldt, indien zo'n systeem in Europees verband wordt ingevoerd;*
- *dat het ondertekenen van dit Handvest hiertoe een bijdrage is;*

besluiten:

- *het Europese Handvest voor intelligente snelheidsaanpassing te ondertekenen;*
- *het ondertekende handvest aan de Europese Commissie en Europees Parlement te doen toekomen;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie deel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer ROELES: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de VVD is van mening dat deze motie een heel hoog signaalgehalte heeft en daarom haar steun niet verdient.

Voorzitter. Het systeem van ISA is eigenlijk ook niet nieuw. Met vele anderen behoor ik tot de categorie ervaringsdeskundigen. Het is al vele jaren geleden dat ik op een bromfiets reed van het merk Berini. Die Berini was voorzien van een speed-o-matic, een apparaat dat wanneer je op enig moment de snelheid van 40 km/uur dreigde te overschrijden, in werking trad. Dat was heel vervelend. Gelukkig waren er bromfietsmonteurs die met dit apparaat wel weg wisten en wanneer het apparaat was verwijderd ontstond een gevoel van vrijheid: je kon je snelheid zelf bepalen. Natuurlijk heb je rekening te houden met degenen die de regelen der wet handhaven en dat moet ook zo blijven. Bij de Berini ging het niet om een proef, het was de werkelijkheid.

Op enig moment zijn de Berini's verdwenen en daarmee ook de speed-o-matic, want andere merken hebben hem niet overgenomen. Het lijkt mij niet zinvol dit systeem nu in Europa in te voeren.

De VOORZITTER: Ik wens u geluk, niet met uw Berini, maar met uw maidenspeech. Ikzelf had in die tijd een Eijsink, want daar was geen rijbewijs voor nodig.

De heer PETERS: Mijnheer de voorzitter. Dit punt is in de commissievergadering aan de orde geweest. Een deel van mijn fractie is van mening dat niet genoeg maatregelen kunnen worden genomen om de verkeersveiligheid te bevorderen. Ook al heeft deze motie een hoog signaalgehalte, ook signalen kunnen hun nut hebben. Daarom zal een deel van mijn fractie voor de motie stemmen.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Mijn kleine fractie heeft er behoefte aan uit te spreken ronduit tegen dit idee te zijn.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Wij zullen wel voor de motie stemmen, maar doen dat toch met enige tegenzin, want wij zijn het eens met de opmerking van de VVD over het nut van signaal-moties.

De heer SLAGTER: Mijnheer de voorzitter. Toen deze kwestie in de commissie werd besproken, heb ik van geen enkele fractie enig tegengeluid gehoord. Wij begrijpen ook wel dat het om een signaalmotie gaat, maar wij vinden het toch van belang dat dit signaal uitgaat, want in de toekomst zijn echt technische verbeteringen nodig om de knelpunten die er nu zijn met drempels, op te lossen.

De VOORZITTER: En ook de heer Slagter wens ik geluk met zijn maidenspeech.

De heer LOOMAN: Wat een snelheid!

In stemming komt motie P.

Motie P wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie en het CDA minus de leden Wijbenga, Holman, mevrouw De Vries en mevrouw Mulder voor aanvaarding van de motie hebben gestemd en de fracties van de VVD, D66, de OPD, Fractie de Jong, Drents Belang en de leden van het CDA Wijbenga, Holman, mevrouw De Vries en mevrouw Mulder daartegen.

Het besluit is dus dat de staten het Europees Handvest voor intelligente snelheidsaanpassing gaan ondertekenen. Ik zal met de vice-voorzitter overleggen wie van ons gaat ondertekenen, want als niet-rijbewijsbezitter ben ik niet erg geloofwaardig.

De heer SWIERSTRA: Het geldt ook voor dienstauto's!

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Langenkamp over HempFlax.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik heb gisteren gevraagd vandaag hierover een motie te mogen indienen. Inmiddels heb ik begrepen dat de Stuurgroep Veenkoloniën al werkt aan wat de strekking van de motie is. Ik vraag het college daarom hierover nu iets te vertellen en aan de hand daarvan zal ik bepalen of ik de motie al dan niet alsnog indien.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Na aanvaarding door de staten van Groningen van een motie over de ontwikkelingen bij de teelt van hennepvezel heeft de voorzitter van de stuurgroep, daarin ondersteund door de leden van de stuurgroep, die motie de dag daarop onmiddellijk bij de minister op tafel gelegd. Er is een hoop te doen geweest over niet goed geregistreerd zaad dat is gebruikt. Daarover zijn de minister nogal wat vragen gesteld en de minister is daar uitgebreid op ingegaan. Er is al zoveel actie geweest dat ik het idee heb dat ondersteuning vanuit Drenthe via een gelijklopende motie in Den Haag wel eens contraproductief zou kunnen werken. De Stuurgroep Veenkoloniën steunt een onderzoek naar de mogelijkheden van verwerking van de vezels. Wij hebben meebetaald aan het opstellen van een bedrijfsplan en die hele ontwikkeling wordt nu door alle commotie doorkruist. Er zijn in de Veenkoloniën heel goede uitgangspunten om met de hennep teelt en vooral ook met de verwerking van de vezels iets meer te doen. De motie is dan nog wel niet ingediend, maar ik wil erop wijzen dat in ieder geval de overwegingen niet helemaal kloppen. De NOM is niet betrokken bij het ontwikkelen van productieprocessen, de NOM neemt deel in het bedrijf HempFlax. Ook zijn de leden van GS van Groningen op zich niet bezig met het entameren van nieuwe processen; zij ondersteunen het werk van de Stuurgroep Veenkoloniën.

Ik wil nog wel melding maken van een nieuwtje dat RTV Noord deze week naar buiten bracht. Het is HempFlax gelukt een nieuwe kunststof te ontwikkelen die een relatie heeft met de hennep teelt. Het bedrijf gaat het liefst met de productie door in zowel Duitsland als bij Oude Pekela. Misschien zijn we al wel verder dan de motie. De heer Langenkamp kan zich de moeite van het indienen van de motie besparen, want wij zijn er heel actief mee bezig.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de gedeputeerde hartelijk voor dit uitgebreide antwoord. Het laatste wat wij willen is natuurlijk dat wij processen gaan doorkruisen. Ik trek de motie daarom in.

De VOORZITTER: Dat zal moeilijk gaan, want de motie is nog niet ingediend.

De heer LANGENKAMP: U bent toch nog wel scherp!

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Engels voor een persoonlijk feit.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik stel het erg op prijs om mede namens mijn echtgenote Miriam ieder te bedanken die heeft gereageerd op de geboorte van onze dochter Sophie. Allemaal zeer hartelijk bedankt!

De VOORZITTER: Ik neem aan dat de kleine in gezondheid bloeit en groeit.

De heer ENGELS: En dat ondanks mijn aanwezigheid!

De VOORZITTER: Ik heb nog een tweetal mededelingen. Wij zijn gekomen aan het eind van onze beraadslagingen, maar ik laat u nog niet onmiddellijk gaan.

Het college heeft verzocht om over het onderwerp Zuiderzeelijn - het gaat dan om de Bestuursovereenkomst - nog voor de zomer met de staten van gedachten te wisselen en besluiten te nemen. Het Presidium stelt voor daarvoor een extra gecombineerde commissievergadering te houden van RIM en BFE en wel op woensdagavond 23 juni a.s., te beginnen om 19.00 uur. Een complicerende factor hierbij is dat op die avond de wedstrijd Nederland-Letland wordt gespeeld. Er zijn twee mogelijkheden: of Nederland heeft zich al geplaatst voor de volgende ronde omdat er van Duitsland en Tsjechië is gewonnen - dan is de wedstrijd niet meer belangrijk en dan kunnen de commissies rustig vergaderen - of Nederland heeft zich nog niet geplaatst en dan is de wedstrijd wel heel belangrijk, maar dan kunnen de commissies mooi kort vergaderen.

De heer DOHLE: Als hij niet op vakantie was geweest, zouden wij de heer Nico Bossina hebben

voorgedragen voor installatie. Hij krijgt het woordvoederschap over verkeer en vervoer en ik verzoek de vergadering ermee akkoord te gaan dat hij namens de VVD mede in de commissie aanzit tijdens het overleg over de Zuiderzeelijn.

De VOORZITTER: De meest praktische oplossing is dat de heer Bossina voor die ene gelegenheid commissielid, niet zijnde statenlid is. Als zodanig kan hij dan aan de beraadslaging deelnemen.

De VOORZITTER: Ten slotte heb ik nog een uitnodiging: u bent van harte welkom in de ontvangstzaal voor een borrel ter afsluiting van deze twee boeiende dagen.

Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 16.05 uur gesloten.)

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 8 juni 2004 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 49 De heer SCHAAP zegt toe dat het plan van aanpak voor de tweede fase van de pilot-Westerveld de staten zo spoedig mogelijk zal bereiken.
- 50 Mevrouw HAARSMA zegt toe te zullen onderzoeken of een aanjaagteam ertoe kan bijdragen dat een substantieel aantal ouderenwoningen wordt gerealiseerd.
- 52 Mevrouw HAARSMA zegt toe de staten van de ontwikkelingen met betrekking tot het realiseren van opleidingsinstituten voor de zorg op de hoogte te houden.
- 53 Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de heer De Jong een kopietje zal ontvangen van het lijstje werkafspraken over jongeren met gedragsproblemen.
- 54 De heer DIJKS zegt toe dat bij de begroting duidelijk zal worden of een bezuiniging van € 1 miljoen op de personeelsuitgaven kan worden bereikt.
- 55 De heer DIJKS zegt toe dat het college de personele organisatie een taakstellende bezuiniging van € 1 miljoen zal opleggen.
- 57 De heer DIJKS zegt toe dat wanneer de groene organisaties laten weten de door het college geformuleerde doelstelling een onbegaanbare weg te vinden, hij dit de staten zal melden.
- 90 De heer SWIERSTRA zegt toe de staten binnenkort te zullen informeren over de relatie tussen de verkeersongevallenanalyses en de te nemen maatregelen.
- 91 De heer SCHAAP zegt toe in het najaar te zullen mededelen hoe de programmaliijn gemonitord zal worden. Daarbij zal de door de heer Dohle geopperde gedachte omtrent een barometer betrokken worden.
- 94 De heer DIJKS zegt toe dat de staten bij de aanbidding van de begroting 2005 geïnformeerd zullen worden over de uitkomst van het gesprek met de groene organisaties.
- 95 De heer DIJKS zegt toe dat wanneer niet al het geld van de opcentenverhoging nodig is, het college de eerste zal zijn om dit te melden.

GB